

ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์
ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์
ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

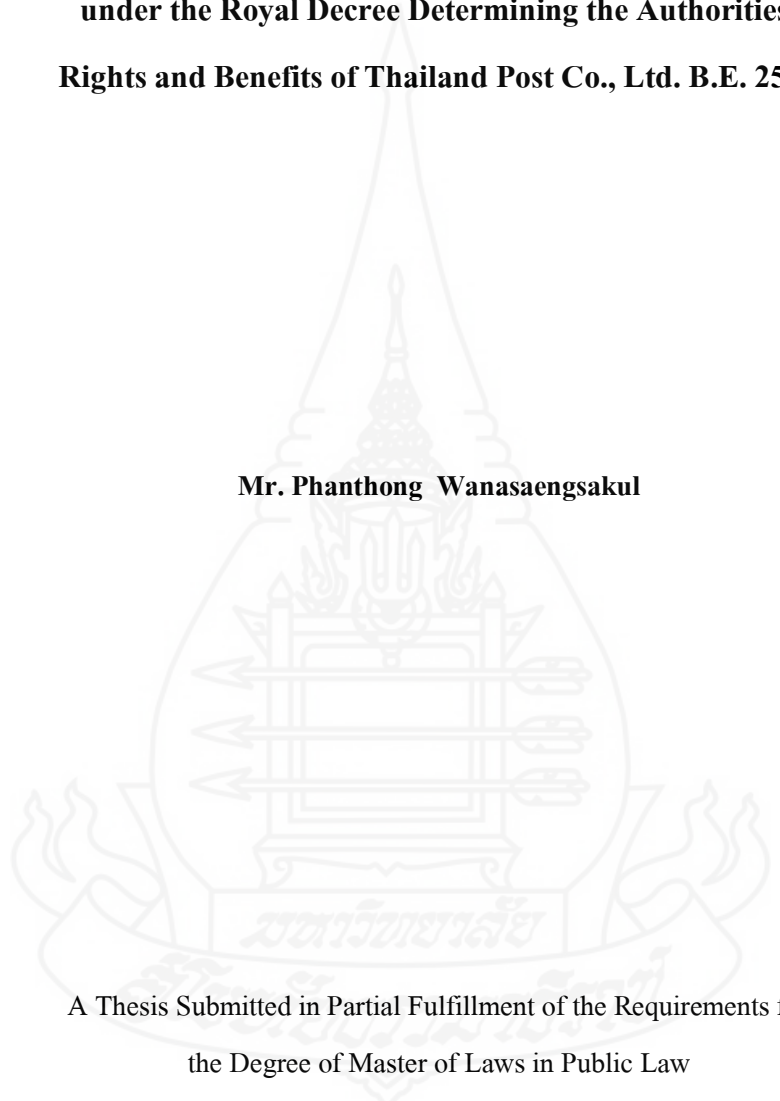
นายพรรณทอง วนแสงสกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายมหาชน สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2555

**Authority of the Postal Commission
under the Royal Decree Determining the Authorities,
Rights and Benefits of Thailand Post Co., Ltd. B.E. 2546**

Mr. Phanthong Wanasasakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Public Law

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตามพระราชกฤษฎีกา
กำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546
ชื่อและนามสกุล นายพรณทอง วนแสงสกุล
วิชาเอก กฎหมายมหาชน
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.กมลชัย รัตนสกาววงศ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิริพันธ์ พลรบ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สุนทร มณีสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ พิเศษ ดร. กมลชัย รัตนสกาววงศ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สิริพันธ์ พลรบ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มได้อย่างที่เห็นนี้ ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่เปิดโอกาสทางการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น ทำให้ผู้วิจัยและเพื่อนร่วมชั้นเรียนหลาย ๆ คน ได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมภายใต้ระบบการสอนที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตทั้งหน้าที่การงานและครอบครัวได้เป็นอย่างดี และต้องกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. กมลชัย รัตนสกววงศ์ กรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำทั้งแนวคิดทางกฎหมายและแนวทางการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จนทำให้สามารถวิเคราะห์ห่มมองทางกฎหมายได้อย่างมีระบบรอบด้านมากยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริพันธ์ พลรบ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ช่วยแนะนำเพิ่มเติมรายละเอียดและเป็นกำลังใจด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีมาโดยตลอด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะไม่สามารถสำเร็จการศึกษาได้อย่างแน่แท้ หากมิได้รับความเมตตาจาก ศาสตราจารย์ ดร.สุนทร มณีสวัสดิ์ ที่ให้เกียรติและเสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และช่วยชี้แนะแนวทางการวิเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้มีความรู้เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

ผู้วิจัยต้องขอขอบขอบคุณ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งเป็นสถานที่ทำงาน และที่บ่มเพาะความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้วิจัย จนทำให้ผู้วิจัยได้มีแนวคิดการจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องนั้นจนสำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำสำนักปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่ให้การสนับสนุนข้อมูลต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างมาก

หากเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก่อให้เกิดคุณค่า หรือเป็นประโยชน์ในทางวิชาการประการใดก็ตาม ผู้วิจัยขอเทิดบูชาพระคุณบิดามารดาและคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย รวมถึงบุคคลทั้งหลายที่ไม่อาจกล่าวอ้างชื่อได้หมดครบถ้วนด้วย อย่างไรก็ตาม หากปรากฏข้อบกพร่องใด ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออนุญาตไว้แต่เพียงผู้เดียว

พรรณทอง วนแสงสกุล

มิถุนายน 2556

ชื่อวิทยานิพนธ์ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

ผู้วิจัย นายพรรณทอง วนแสงสกุล รหัสนักศึกษา 2524002199 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กมลชัย รัตนสากววงศ์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริพันธ์ พลรบ

ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาที่มา และพัฒนาการของกิจการไปรษณีย์ และการแปรรูปเป็นบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) (2) ศึกษาขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการไปรษณีย์ (3) ศึกษาแนวความคิดและหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ (4) เสนอแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ และการดำเนินธุรกิจของ ปณท

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาทางกฎหมาย โดยการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยทางเอกสาร จาก การเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวบทกฎหมาย หนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์และ ข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ผลการวิจัยพบว่า แม้ว่ากิจการไปรษณีย์ของไทยจะได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการกำกับดูแล และการให้บริการมาโดยตลอด แต่ยังคงมีวัตถุประสงค์เช่นเดิม คือ เพื่อสร้างความมั่นคงของประเทศและเพื่อให้บริการสาธารณะต่อประชาชน ปัจจุบันมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เดิมของบริษัทฯ มาเป็นอำนาจของ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยอาจแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) อำนาจในการทำคำสั่งทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ได้แก่ การอนุญาต และการวินิจฉัย (2) อำนาจในการบังคับใช้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อกำหนดในกิจการไปรษณีย์ ได้แก่ ข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กสท. การ จัดทำไปรษณีย์นิเทศ และการออกคำสั่งใด ๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตาม พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 และ (3) การทำความเข้าใจกับต่างประเทศ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการ ออกคำสั่งทางปกครองควรต้องมีการกำหนดแนวทางการใช้อำนาจให้ชัดเจน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบทบัญญัติของ กฎหมายจะได้กำหนดให้มีการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เป็นของคณะกรรมการ กิจการไปรษณีย์ก็ตาม แต่การใช้อำนาจดังกล่าวก็เป็นเพียงเพื่อให้บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งเป็นผู้ให้บริการ ไปรษณีย์ของไทยแต่เพียงผู้เดียว จัดให้มีบริการไปรษณีย์แก่ประชาชนผู้ใช้บริการได้อย่างเท่าเทียมกับนานา ประเทศ และเป็นไปตามข้อกำหนดของสหภาพสากลไปรษณีย์ รวมทั้งสอดคล้องกับประเทศสมาชิกในแต่ละ ประเทศด้วย

คำสำคัญ ไปรษณีย์ แปรรูปรัฐวิสาหกิจ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท)

Thesis title: Authority of the Postal Commission under the Royal Decree Determining the Authorities, Rights and Benefits of Thailand Post Co., Ltd., B.E. 2546

Researcher: Mr. Phanthong Wanasaengsakul; **ID:** 2524002199 ;

Degree: Master of Laws; **Thesis advisors:** (1) Kamounchai Rattanaskawong, Professor; (2) Siriphan Polrob, Assistant Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this study are (1) to study the origin and development of postal service and the corporatization into Thailand Post Co. Ltd. (THP), (2) to study the authority of the Postal Commission in connection with the operation of postal service, (3) to study the concept and principles of performance-related administrative order by the Postal Commission, and (4) to find out the appropriate in the performance-related to the administrative order of Postal Commission and business operations (THP).

The legal qualitative approach is analyzed for this study with the methodology of documentary research by provisions of law, text books, articles, academic papers, thesis, and other sources from the internet in both the Thai and English language.

The results have been revealed as follows: Although the postal service of Thailand has improved the governance and service throughout. But the postal service is still the same objective; that is to stabilize the country and provide public services to the people. At present the existing power of THP's has been changed into the authority of the Postal Commission. Such power can be divided into 3 groups include (1) authority to make administrative order under the Postal Act B.E. 2477 such as the authorization and making decisions, (2) authority to enforce rules, regulations and requirements in the postal services such as the Regulations of the Communications Authority of Thailand's Board of Directors, a Postal Directive and issuing an administrative order of the Governor of the Communications Authority of Thailand under the Postal Act B.E. 2477, and (3) the agreements with foreign countries. The performance-related to the administrative order thereof should be clarified and follow certain proposed guidelines. The Post Commission, however, is scheduled to exercise power under the Postal Act B.E. 2477 of Thailand Post Co. Ltd, which is the sole provider of postal services, and to provide such services to users equally according to the requirements of the Universal Postal Union (UPU) and agreement with the each member states.

Keywords: Postal Service, Corporatization, Privatization, Postal Commission, Thailand Post Co. Ltd. (THP)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 ประวัติและความเป็นมาของไปรษณีย์	11
ประวัติและความเป็นมาของไปรษณีย์สากล	11
ประวัติและความเป็นมาของไปรษณีย์ไทย	13
กฎหมายแม่บทและกฎหมายอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับไปรษณีย์	21
สหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union - UPU)	28
บทที่ 3 แนวคิด โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์	33
โครงสร้างของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์	35
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์	51
บทที่ 4 บทวิเคราะห์	75
การทำคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477	78
การบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อกำหนดในกิจการไปรษณีย์	85
การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์	98

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ	101
สรุปการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	110
ก พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477.....	111
ข ไปรษณีย์นิเทศ พ.ศ. 2553.....	132
ค ข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2552.....	172
ง ประกาศบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เรื่อง คุณสมบัติของผู้รับตั้ง ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตและหลักเกณฑ์การจัดตั้งและการขุดเล็ก ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต.....	175
จ คำสั่งการสื่อสารแห่งประเทศไทย ที่ 61(09)/2536 เรื่อง การปรับจดหมายหรือไปรษณีย์บัตรนอกทางไปรษณีย์.....	179
ประวัติผู้วิจัย	188

ณ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 สถิติการจัดประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์	49

ญ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 3.1	โครงสร้างองค์ภาพของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์.....	หน้า 35
------------	--	------------

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การติดต่อสื่อสารถึงกันเป็นกิจกรรมขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นมาพร้อม ๆ กับการที่มนุษย์รู้จักอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นพวก และถือว่าเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลซึ่งได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทยด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 36¹) โดยมนุษยศาสตร์การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการติดต่อสัมพันธ์สร้างความเข้าใจอันดีเพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคม เริ่มตั้งแต่การใช้ภาษาท่าทาง วิวัฒนาการมาเป็นภาษาพูด จนถึงการใช้อักษรในภาษาเขียนซึ่งแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมและถิ่นที่อยู่อาศัย ยิ่งสังคมมนุษย์มีการพัฒนาให้สลับซับซ้อนมากขึ้นเท่าใด การสื่อสารก็ยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น จึงได้มีการพัฒนาเครื่องมือและโครงสร้างของการสื่อสารในแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในสังคมมากที่สุด

สำหรับประเทศไทย อาจกล่าวได้ว่าการไปรษณีย์เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของกิจการต่างๆ โดยเฉพาะการสื่อสารของประเทศไทย และยังได้สร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงอีกด้วย²

บริการไปรษณีย์สำหรับประชาชนทั่วไป ได้เริ่มเปิดให้บริการเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 1 ค่ำ เดือน 9 ปีมะแม เบญจศก 1245 ตรงกับวันเสาร์ที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2426 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยระยะแรกประเทศไทยยังขาดผู้ชำนาญทางด้าน

---

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 36 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย

การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน รวมทั้ง การกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อให้ล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อถึงกัน จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

² ที่มาของเว็บไซต์ฐานข้อมูลราชกิจจานุเบกษาและพัฒนากฎหมายอิเล็กทรอนิกส์ <http://61.19.241.70/rkj/frmlawpreview4.aspx?lawgroupId=212644> (เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2554)

ไปรษณีย์ จึงได้ว่าจ้างชาวต่างชาติที่มีความชำนาญมาดูแลกิจการไปรษณีย์ และเพื่อให้กิจการไปรษณีย์ของไทยมีกฎหมายที่สมบูรณ์และเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศต่อไป

เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2428 จึงได้มีการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติกรมไปรษณีย์สยาม จุฬศักราช 1247” และในวันรุ่งขึ้นคือ วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2428 ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกสหภาพสากลไปรษณีย์ และได้มีการขยายกิจการไปรษณีย์ออกไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วทุกภาค เมื่อกิจการไปรษณีย์มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้ทบัญญัติต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ไม่เพียงพอแก่การปฏิบัติงาน ในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2440 จึงได้ประกาศใช้ “พระราชกำหนดไปรษณีย์ รัตนโกสินทร์ ศก 116” และเมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2476 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีพระบรมราชโองการให้ตรา “พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477” บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2477 เป็นต้นมา เพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการไปรษณีย์ให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนยิ่งขึ้น จนเมื่อมีแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก (พ.ศ. 2504 – พ.ศ. 2509) กิจการไปรษณีย์ก็ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อย่างไรก็ดี เมื่อระเบียบวิธีการงบประมาณที่ใช้กับกรมไปรษณีย์โทรเลขมาแต่เดิมมีความไม่เหมาะสมแก่การขยายกิจการไปรษณีย์โทรเลขอันเป็นบริการสาธารณะที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของประเทศ และเพื่อให้กรมไปรษณีย์โทรเลขมีความคล่องตัวทางการเงินหรือทางด้านอื่น ๆ จึงได้มีพระบรมราชโองการให้ตรา “พระราชบัญญัติทุนไปรษณีย์ พ.ศ. 2504” ขึ้น แต่การบริหารจัดการกิจการไปรษณีย์และกิจการโทรเลขของกรมไปรษณีย์โทรเลขก็ยังไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร ขณะเดียวกันกิจการไปรษณีย์ได้มีวิวัฒนาการและต้องการความเป็นอิสระมากขึ้น แม้จะเป็นกิจการสาธารณูปการ แต่การขยายบริการต้องใช้เงินทุนเพื่อลงทุนและพัฒนาบริการต่าง ๆ ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ จึงมีแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงระบบบริหารงานไปรษณีย์และโทรเลขให้มีประสิทธิภาพให้สามารถขยายบริการและสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ทันทั่วถึง โดยแยกงานในส่วนที่ว่าด้วยการให้บริการและการปฏิบัติการด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคม โดยการประกาศใช้ “พระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519” เพื่อจัดตั้งการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ขึ้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2520 และมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยรัฐให้อำนาจสิทธิ์ขาดในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 แก่ กสท. แต่เพียงผู้เดียว แต่กิจการไปรษณีย์ก็ประสบปัญหาการขาดทุนมาโดยตลอด เนื่องจากมีต้นทุนการให้บริการที่สูงกว่าค่าบริการที่ได้รับจากผู้ใช้บริการ

ต่อมา เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้แปรสภาพการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ตามแผนแม่บทพัฒนากิจการโทรคมนาคม ตาม “พระราช

กฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลาขุบเลิกกฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2546”³ โดยแยกกิจการเป็นสองบริษัท คือ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด ตามลำดับ เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2546 โดยทั้งสองบริษัทยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

สำหรับการดำเนินกิจการไปรษณีย์และธุรกิจอันเกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ รวมทั้งธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่องใกล้เคียงกัน หรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการไปรษณีย์ ได้โอนให้แก่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ดำเนินการต่อภายใต้หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 มาตรา 26 ประกอบมาตรา 4⁴ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546⁵

โดยพระราชกฤษฎีกาฯ ดังกล่าวได้กำหนดให้อำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่างๆ ของคณะกรรมการ กสท. อำนาจในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใดๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พ.ศ. 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์⁶ โดยมีได้มีการกำหนดรายละเอียดของอำนาจดังกล่าวไว้อย่างชัดเจนเท่าไรนัก ทำให้ในบางกรณีการพิจารณาขอบเขตการใช้อำนาจระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 และพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 77ก วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546 หน้า 5-6

⁴ พระราชกฤษฎีกา กำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 4 ในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ และธุรกิจอันเกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ รวมทั้งธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่อง ใกล้เคียงกัน หรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการไปรษณีย์ ให้บริษัทมีอำนาจ ได้รับยกเว้น มีสิทธิพิเศษ หรือได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ กฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย หรือกฎหมายอื่น ได้บัญญัติไว้ให้แก่ กสท. เว้นแต่กรณีที่บัญญัติไว้ตาม มาตรา 6 มาตรา 12 และ มาตรา 13

⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 77 ก วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2546 หน้า 1-4

⁶ พระราชกฤษฎีกา กำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 6 ให้อำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่างๆ ของคณะกรรมการ กสท. อำนาจในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใดๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พ.ศ. 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 กับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ (มาตรา 5⁷ แห่งพระราชกฤษฎีกา) รวมทั้งการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และกรรมการผู้จัดการใหญ่ของบริษัทภายใต้พระราชบัญญัติฯ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่มีอยู่เดิมสืบต่อเนื่องกันมาตามมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ กำหนด ทั้งนี้ แม้ว่าการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการไปรษณีย์ดังกล่าวแต่ละหน่วยงานอาจมีความเห็นข้อกฎหมายที่แตกต่างกันตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดก็ตาม แต่ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานทั้งหลายเหล่านี้ นอกจากต้องถือปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว อาจต้องคำนึงถึงสถานการณ์ดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน รวมทั้งการพัฒนารูปแบบให้บริการไปรษณีย์ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการในการใช้บริการที่หลากหลายของประชาชนผู้ใช้บริการให้มากที่สุดด้วย ดังนั้น การจัดการหรือความสัมพันธ์ของทั้งสามหน่วยงานอาจมีข้อยุ่งยากในทางปฏิบัติงานหรือการกำหนดขอบเขตหน้าที่บ้างในบางประเด็น แต่ช่องว่างระหว่างหน่วยงานในเรื่องดังกล่าวย่อมไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้สิทธิดำเนินคดีต่อศาลอย่างแน่นอน ในทางกลับกันประชาชนผู้ใช้บริการหรือผู้รับบริการไปรษณีย์อาจมีการนำประเด็นความไม่ชัดเจนของการใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าว เพื่อใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลได้ โดยไม่ทราบที่มาของการใช้อำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ให้มีความเรียบร้อยเช่นเดียวกับนานาประเทศ อีกทั้งการใช้สิทธิเรียกร้องต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง ในประเด็นข้อเท็จจริงเดียวกันตามอำนาจพิจารณาของแต่ละศาลตามที่กฎหมายกำหนดที่แตกต่างกัน อาจนำมาซึ่งผลกระทบต่อปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างมาก อาทิเช่น

ประเด็นที่ 1 การกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการไปรษณีย์ ลงทะเบียนในประเทศ ซึ่งเป็นระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้างในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้ระบบการรับฝาก ส่งต่อ และนำจ่ายให้แก่ผู้รับเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ก่อนการแปลงสภาพ เนื่องจากมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 กำหนดให้คณะกรรมการ กสท. มีอำนาจในการออกข้อบังคับว่าด้วยการลงทะเบียนดังกล่าว

---

⁷ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา และบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการหรือสาขาวิชาที่พ้องจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์อีกหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกรรมการและเลขานุการ

ได้ตาม (1) – (5) แต่ในการกำหนดวิธีปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้างของ กสท. ในขณะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา 34(2) แห่งพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 ผู้ว่าการ กสท. จึงได้กำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวไว้ตามอำนาจหน้าที่ที่คณะกรรมการ กสท. ในขณะนั้นกำหนด โดยข้อกำหนดดังกล่าวย่อมมีลักษณะที่สอดคล้องกับระบบงานบริการไปรษณีย์ในภาพรวมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศด้วย รวมถึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union : UPU) กำหนดเช่นกัน

ภายหลังแปลงสภาพ แม้ว่าระเบียบว่าด้วยบริการไปรษณีย์ลงทะเบียดังกล่าว ผู้ว่าการ กสท. จะได้อาศัยอำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ตาม ในปัจจุบันต้องถือว่าอำนาจดังกล่าวซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการ กสท. เดิมตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ในหมวด 6 การลงทะเบียและการรับประกันเป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ดังนั้น ในการออกข้อบังคับว่าด้วยเรื่องดังกล่าวของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะดำเนินการอย่างไร เช่น การนำรายละเอียดของระเบียบดังกล่าวมาจัดทำเป็นข้อบังคับของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะอาศัยหลักเกณฑ์ใดในการกำหนดว่า ข้อบังคับใดเป็นข้อบังคับที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะต้องจัดให้มีตามเจตนารมณ์ในการกำกับดูแลการดำเนินกิจการไปรษณีย์ โดยเฉพาะการใช้อำนาจทั่วไป ซึ่งเป็นรายละเอียดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่มีผลผูกพันกันประเทศสมาชิกของสหภาพสากลไปรษณีย์ เป็นต้น นอกจากนี้ การกำหนดข้อบังคับของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ย่อมมีผลกระทบต่อแนวทางการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้างของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่งเป็นผู้ให้บริการไปรษณีย์ของประเทศเพียงผู้เดียวในปัจจุบันโดยตรง และมีผลกระทบต่อผู้ใช้บริการไปรษณีย์ดังกล่าวตามข้อบังคับของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์และระเบียบของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด โดยทางอ้อมได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งในกรณีเช่นนี้ หากประชาชนผู้ใช้บริการจะร้องขอต่อศาลปกครองหรือศาลยุติธรรมเพื่อเพิกถอนหรือแก้ไขข้อบังคับดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นที่ 2 การตั้งที่ทำการไปรษณีย์แต่ละประเภทตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ซึ่งการจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อ การให้บริการไปรษณีย์แก่ประชาชนในแต่ละชุมชนพอสมควร กล่าวคือ

ก่อนการแปลงสภาพ กรณีที่ กสท. มีความจำเป็นต้องจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ แต่เนื่องจากชุมชนหรือพื้นที่ในการให้บริการยังมีปริมาณการใช้บริการค่อนข้างน้อย การจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์โดยให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ดำเนินงานแทนพนักงานและลูกจ้างของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัดย่อมมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากกว่า โดยเฉพาะการสร้างรายได้

ให้แก่บุคคลผู้ที่มีถิ่นฐานในชุมชนได้อย่างยั่งยืน หรือที่เรียกว่า “ที่ทำการไปรษณีย์ประเภทอนุญาต” คณะกรรมการ กสท. จึงได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งหรือยุบเลิกไว้ในระเบียบว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตแล้ว ดังนั้น ในการพิจารณาดำเนินการจัดตั้งหรือที่ทำการไปรษณีย์ดังกล่าว ย่อมต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรืออาจจะมีการผ่อนปรนหลักเกณฑ์บางประการไว้เป็นการชั่วคราวก็อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ กสท. หรือผู้ว่าการ กสท. ในขณะนั้น เป็นผู้พิจารณาอนุญาต โดยมีการทำสัญญาตัวแทนไว้ต่อกันเท่านั้น

ภายหลังแปลงสภาพ การจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์ประเภทอนุญาตดังกล่าว หากบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เห็นควรจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์แห่งใด จะต้องได้รับความเห็นชอบต่อคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ก่อนตามข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2552 ปัญหาในทางปฏิบัติที่ปรากฏในการจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ก็คือ การจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์ที่ดำเนินงานโดยพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด นั้น บริษัท ดำเนินการแต่เพียงแจ้งให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดและผู้รักษาการตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เพื่อทราบและนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ในขณะที่การจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต หากบริษัทมีความเห็นชอบให้จัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการแห่งใดแล้ว คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์อาจมีความเห็นที่แตกต่างได้อีก ซึ่งความเห็นที่แตกต่างดังกล่าวนี้ อาจส่งผลกระทบต่อการขยายกิจการไปรษณีย์ให้ทั่วถึงทุกห้องที่ทุกตำบลของบริษัทเป็นอย่างมาก ทั้ง ๆ ที่เงินลงทุนในการจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการดังกล่าว บริษัทมิได้รับการสนับสนุนจากเงินงบประมาณของรัฐแต่ประการใด

ดังนั้น ในการพิจารณาขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 จึงควรพิจารณาจากเจตนารมณ์การกำหนดอำนาจที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรูปแบบการดำเนินธุรกิจ ไปรษณีย์ของบริษัท และการใช้บริการไปรษณีย์ของผู้ใช้บริการในปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องต้องกันและก่อให้เกิดการพัฒนาบริการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นประกอบด้วย โดยเฉพาะการนำอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ กสท. (มาตรา 29(4)⁸) และผู้ว่าการ กสท. (มาตรา 34(2)⁹) ที่มี

⁸ พระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 มาตรา 29 ภายใต้บังคับมาตรา 38 และมาตรา 39 ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของการสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยอำนาจหน้าที่เช่นว่านี้ ให้รวมถึง

ลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง มาเป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่ต้องการความชัดเจนและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้บริการไปรษณีย์ที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องแล้ว อีกทั้งต้องไม่ก่อให้เกิดภาระหน้าที่โดยไม่จำเป็นต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือเพิ่มขึ้นตอนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการภายใต้หลักเกณฑ์กฎหมายว่าด้วยการไปรษณีย์มากเกินไป และที่สำคัญต้องไม่ก่อให้เกิดการใช้สิทธิเรียกร้องต่อศาลโดยอาศัยความไม่ชัดเจนของการใช้กฎหมายดังกล่าวแต่อย่างใดด้วยเช่นกัน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาที่มาและพัฒนาการของกิจการไปรษณีย์ รวมทั้งผลกระทบในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

2.2 เพื่อศึกษาขอบเขตการใช้อำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ภายใต้พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการไปรษณีย์

2.3 เพื่อศึกษาแนวความคิดและหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

2.4 เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ และการดำเนินธุรกิจของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การที่พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 กำหนดให้อำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่างๆ ของ

(4) ออกระเบียบหรือข้อบังคับในกิจการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์

ฯลฯ

ฯลฯ

⁹ พระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 มาตรา 34 ให้ผู้ว่าการมีอำนาจ

ฯลฯ

ฯลฯ

(2) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของการสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อระเบียบข้อบังคับที่คณะกรรมการวางไว้

คณะกรรมการ กสท. อำนาจในการจัดทำไปรษณียนิเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใดๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยมีได้กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน ย่อมก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ คณะกรรมการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด รวมถึงผู้ใช้บริการเป็นอย่างมาก เพราะไม่อาจทราบขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความมั่นคงในการประกอบธุรกิจไปรษณีย์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัดตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ต่อไป

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ศึกษาความเป็นมาเกี่ยวกับการดำเนินกิจการไปรษณีย์ของไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน

4.2 ศึกษาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามความนัยแห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการไปรษณีย์

4.3 ศึกษาแนวทางการกำกับดูแลกิจการไปรษณีย์ภายใต้ข้อตกลงสนธิสัญญาของสหภาพสากลไปรษณีย์ที่เกี่ยวข้อง และแนวทางปฏิบัติงานบริการไปรษณีย์ให้สอดคล้องกับนานาชาติอารยะประเทศ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 กสท. หมายถึง การสื่อสารแห่งประเทศไทย

5.2 กิจการไปรษณีย์ หมายความว่า การตั้งที่ทำการไปรษณีย์ และการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการรับ รวบรวม ส่ง จำย และส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์ ตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

5.3 คณะกรรมการ กสท. หมายถึง คณะกรรมการของการสื่อสารแห่งประเทศไทย คณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการการสื่อสารแห่งประเทศไทย" ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน รองประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

รวมทั้งผู้ว่าการซึ่งเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง กรรมการต้องเป็นผู้มีความรู้และความชำนาญเกี่ยวกับการไปรษณีย์หนึ่ง คนการ โทรคมนาคม การเศรษฐกิจหนึ่งคน กฎหมายหนึ่งคน และการบริหาร ธุรกิจหนึ่งคน ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519

5.4 คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการ กฤษฎีกา และบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มิมีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการหรือสาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์อีกหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกรรมการและเลขานุการ

5.5 คณะกรรมการบริษัท หมายถึง คณะกรรมการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคนตามมติที่ประชุมใหญ่

5.6 บริษัท หมายถึง บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

5.7 ไปรษณีย์นิเทศ หมายความว่า สมุดกฎข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศว่าด้วยการไปรษณีย์ทั่วไป อันพึงต้องปฏิบัติตามความในพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 หรือตามสัญญาสากลไปรษณีย์

5.8 ไปรษณีย์ภัณฑ์ หมายความว่า จดหมาย ไปรษณีย์บัตร ไปรษณีย์บัตรตอบรับ หนังสือกิตติยคดี ตัวอย่างหรือแบบสินค้า ของตีพิมพ์ทุกชนิด หนังสือพิมพ์ลงทะเลเบียน ห่อจดหมาย ห่อพัสดุ ชนาณัติ เช็คไปรษณีย์ หรือวัตถุอย่างอื่นที่นำมาใช้ในการสื่อสารไปรษณีย์

5.9 พ.ร.บ. กสท. หมายถึง พระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519

5.10 พระราชกฤษฎีกาฯ หมายถึง พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

5.11 พระราชบัญญัติฯ หมายถึง พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

5.12 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ หมายถึง ไปรษณีย์ภัณฑ์ พัสดุไปรษณีย์ และไปรษณีย์ด่วนพิเศษ เป็นต้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับที่มา และพัฒนาการกฎหมายของกิจการไปรษณีย์ของไทย รวมทั้งผลกระทบในการใช้มาตรการทางปกครองของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

6.2 ทำให้เข้าใจขอบข่ายของการใช้อำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ภายใต้พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการไปรษณีย์

6.3 ทำให้ทราบแนวความคิดและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

6.4 ทำให้ได้ข้อสรุปเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งทางปกครองของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์และการดำเนินธุรกิจไปรษณีย์ของบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด

บทที่ 2

ประวัติและความเป็นมาของไปรษณีย์

1. ประวัติและความเป็นมาของไปรษณีย์สากล

การติดต่อสื่อสารระหว่างกันในสมัยแรกประมาณสามพันปีก่อนคริสต์ศักราชนั้น ใช้วิธีการจำข่าวสารและบอกต่อกันเป็นทอดๆ ไปจนถึงผู้รับข่าวสาร ต่อมาเมื่อมีการประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้น การใช้ตัวอักษรเขียนข่าวสารติดต่อสื่อสารกันก็เริ่มขึ้น และวิวัฒนาการขึ้นเป็นลำดับ ในสมัยพระเจ้าอ็อกทอวัส (Augustus , 63 ปีก่อนคริสต์ศักราช ค.ศ. 14) แห่งจักรวรรดิโรมัน ได้มีการจัดตั้งระบบไปรษณีย์ของทางการ (state post) ขึ้น มีการใช้ม้าในการส่งข่าวสาร มีการจัดตั้งสถานีที่พักระหว่างเส้นทางที่และม้า มีอาหารและที่พักพิงสำหรับเจ้าหน้าที่สื่อสารและข้าราชการที่เดินทางมาพักเรียกว่า “โพซิทัส (positus)” แปลว่าตั้งไว้หรือกำหนดไว้ เชื่อว่าเป็นที่มาของคำว่า “post” (การไปรษณีย์) ในปัจจุบัน

ต่อมา ในยุคกลางได้มีการใช้นกพิราบสื่อสาร (pigeon post) ซึ่งทำให้มีความรวดเร็วและปลอดภัยกว่าวิธีการอื่นๆ ส่วนระบบการส่งข่าวสารเดิมคือ ม้าเร็วหรือคนขี่ม้า ก็ยังใช้อยู่ทั่วไป ในปี พ.ศ. 1848 ประเทศอิตาลีและประเทศสเปน ได้มีการจัดตั้งบริษัทรับส่งข่าวสารขึ้น ดำเนินการโดยครอบครัวที่มีบทบาทสำคัญในการบริการรับส่งข่าวสารในยุโรปสมัยนั้น ส่วนเมืองที่ไม่มีบริการนี้ ประชาชนก็ได้อาศัยฝากจดหมายและสิ่งของไปมากับพ่อค้าเนื้อ ซึ่งเดินทางไปหาซื้อเนื้อตามท้องถิ่นต่างๆ แทบทุกวัน

ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 การเดินทางไปมาหากันและการค้าขายเจริญมากขึ้น ความต้องการบริการไปรษณีย์ในหมู่ประชาชนในทุกประเทศจึงมีมากขึ้น หลายประเทศสั่งห้ามการรับส่งจดหมายของบริษัท และให้อำนาจสิทธิขาดแก่หน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้น

ในระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ 17 มีการไปรษณีย์เกิดขึ้นทั่วไปแทบทุกประเทศ ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการไปรษณีย์เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกที่เมืองบอสตัน ในประเทศฝรั่งเศส พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ได้ทรงวางรากฐานการไปรษณีย์หลวงของฝรั่งเศส เพื่อให้ทำการรับส่งจดหมาย ส่วนการไปรษณีย์ภายในตัวเมืองมีชาวฝรั่งเศสชื่อ “เดอวาลายเยร์ (De Valayer)” คิดวิธีจัดตั้งไปรษณีย์ขนาดเล็กขึ้น โดยจัดตั้งตู้ไปรษณีย์ไว้ตามจุดต่างๆ มีการไขเก็บจดหมายวันละ 3 ครั้ง นำจ่ายวันละ 4 ครั้ง และเขายังเสนอแนะให้ใช้กระดาษแผ่นเล็กๆ เขียนว่า “ใบเสร็จรับเงินค่านำส่ง”

(receipt for the payment of transport) เพื่อจำหน่ายแก่ประชาชนที่ต้องการส่งจดหมาย เดอวาเลาเยร์ ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดตั้งการไปรษณีย์ขนาดย่อมตามความคิดของเขาขึ้นใน ปารีส เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2196 ต่อมาได้มีการไปรษณีย์ชนิดเดียวกันนี้ที่เมืองสตราสบูร์ก (Strasbourg) และเมืองอื่นๆ สำหรับในชนบทนั้นมีการว่าจ้างคนเดินหนังสือเป็นรายปี พ.ศ. 2223 มีพ่อค้าชาวอังกฤษชื่อ นายดีคควรา (Dockwra) เดินทางมาค้าขายที่ปารีสเสมอ จึงนำเอาแบบอย่าง การไปรษณีย์ขนาดย่อมที่ปารีสไปใช้ที่ลอนดอน นอกจากนี้ยังได้จัดทำตราประทับบอก วัน เดือน ปี และเวลาในการฝากส่ง มีการนำเอาระบบการลงทะเบียนและการรับประกันมาใช้ในบริการด้วย ในประเทศจีน สมัยราชวงศ์ชิง (Ching dynasty, ค.ศ. 1662 - 1911) นั้น มีการส่งข่าวสารอยู่ 2 ระบบ คือ การเดินหนังสือราชการธรรมดาและการเดินหนังสือด่วนครอบคลุมทั่วประเทศ มีม้าใช้เป็นพาหนะรับส่งและมีสถานีสับเปลี่ยนม้า ในเส้นทางทะเลทรายก็ใช้ฐูเป็นพาหนะ

ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา กิจการไปรษณีย์ได้รับการพัฒนาเจริญก้าวหน้า มากขึ้นทั้งในด้วระบบการไปรษณีย์และการใช้อุปกรณ์เครื่องมือตลอดจนยานพาหนะต่างๆ มีการใช้เรือกลไฟและรถไฟในการขนส่งจดไปรษณีย์ บริการไปรษณีย์ซึ่งแต่ก่อนมักจะมีอยู่แต่ในเมือง ใหญ่ๆ ในศตวรรษนี้ได้ขยายตัวออกไปตามภูมิภาคต่างๆ รัฐบาลของประเทศต่างๆ เริ่มซื้อ กรรมสิทธิ์การจัดรับส่งไปรษณีย์กลับมาเป็นของรัฐบาลและดำเนินการเอง

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2383 รัฐบาลอังกฤษได้พิมพ์แสตมป์ออกใช้ แสตมป์ดวงแรก ของโลก คือ แสตมป์แบล็คเพนนี (black penny) เป็นภาพสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (Victoria, ค.ศ. 1819 – 1901 พระราชินีประเทศอังกฤษ) ราคาบนดวงหนึ่งเพนนี (one penny) โดยไม่มีชื่อ ประเทศกำกับ

ในปี พ.ศ. 2417 ได้มีการประชุมใหญ่การไปรษณีย์ระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงเบอร์น (Bern) ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ โดยประเทศต่างๆ เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 22 ประเทศ ส่งผลทำให้ มีการจัดตั้งสหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union) ขึ้น เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2419 และถือเป็นวันสหภาพสากลไปรษณีย์ (UPU Day) มาจนทุกวันนี้ และนับแต่ตอนกลางของ คริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา วิทยาการสมัยใหม่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว มีการประดิษฐ์คิดค้น เครื่องจักรใหม่ๆ มาใช้ผ่อนแรง นำเครื่องจักรกลต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น เครื่อง ประทับขีดฆ่าตราไปรษณียากร เครื่องเรียงจดหมาย และอื่นๆ มีการส่งดาวเทียมเพื่อการสื่อสาร ออกไปโคจรรอบโลก รวมทั้งมีการเปิดบริการใหม่ๆ แก่ประชาชนเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ

2. ประวัติและความเป็นมาของไปรษณีย์ไทย

ประเทศไทยในสมัยโบราณการส่งจดหมายหรือหนังสือไปมาระหว่างเมือง ส่วนมากมีอยู่แต่ในทางราชการเท่านั้น พ่อค้าประชาชนจะส่งข่าวสารหรือหนังสือถึงกันต้องอาศัยฝากไปกับคนเดินหนังสือราชการหรือพ่อค้าหรือคนเดินทางที่กำลังจะไปยังเมืองนั้นๆ เพื่อให้ช่วยส่งให้สำหรับหนังสือราชการที่ส่งถึงกันมี 2 ประเภท คือ หนังสือธรรมดาและหนังสือด่วน หนังสือธรรมดาเป็นหนังสือแจ้งข่าวราชการต่างๆ ไปที่ส่งไปให้เจ้าเมืองต่างๆ ทราบ ซึ่งไม่มีความสำคัญมากถึงกับต้องให้ผู้รับได้รับโดยด่วน จึงใช้วิธีส่งต่อกันไปเป็นทอดๆ จากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งโดยเปลี่ยนคนเดินหนังสือในแต่ละจังหวัด ส่วนหนังสือด่วนเป็นหนังสือราชการสำคัญ ซึ่งต้องให้ถึงผู้รับโดยเร็วที่สุด โดยจะมีวิธีส่งต่างไป คือ ทางการจะแต่งตั้งข้าหลวงเป็นผู้เชิญหนังสือด่วนไปจนถึงที่หมายปลายทางโดยตรง ไม่มีการเปลี่ยนมือส่งหนังสือ ต่อกันเป็นทอดๆ ต่อมาเพื่อให้หนังสือราชการถึงจุดหมายได้อย่างรวดเร็ว จึงได้มีการวางระเบียบวิธีการส่งหนังสือราชการขึ้นใหม่ โดยทางการได้จัดให้มีคนเดินหนังสือประจำหัวเมืองสำคัญๆ โดยมากจะอยู่ในแควงของชนชั้นปกครองที่มีความรู้ อ่านออก เขียนได้ ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่ส่งข่าวสารคือ “ม้าเร็ว” ซึ่งเป็นคนขี่ม้าที่กองทัพจัดไว้เพื่อสืบเหตุการณ์ ข่าวก้าวของข้าศึกในยามสงคราม เมื่อยามบ้านเมืองสงบทางราชการก็มี “ม้าใช้” หรือบางครั้งเรียกว่า “คนเร็ว” ส่งข่าวสารติดต่อกันระหว่างแคว้นแคว้น ส่วนการส่งข่าวถึงกันของชาวบ้านที่ระยะทางไม่ไกลนัก จะใช้วิธีเดินทางไปสู่หรือการฝากฝังให้วัวนำไปบอก สำหรับหนังสือราชการที่จะส่งไปยังต่างประเทศ จะใช้วิธีมอบไปกับพ่อค้าสำเภามีเกียรติควรแก่การเชิญหนังสือราชการนั้น แต่ถ้าเป็นพระราชหัตถเลขหรือพระราชสาส์นถึงประมุขของประเทศก็จะแต่งตั้งทูตอัญเชิญหรือทูตจำทูลพระราชสาส์นนั้น โดยเฉพาะ

ในราวปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยได้มีการติดต่อกับค้าขายและเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศมากขึ้น มีสถานกงสุลต่างประเทศเข้ามาตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ หลายแห่ง ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคนไทยกับชาวต่างประเทศในเรื่องการค้าธุรกิจ การศาสนา มีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ในราวปี พ.ศ. 2410 สถานกงสุลอังกฤษได้ช่วยรับฝากจดหมายและหนังสือจากประเทศไทยไปส่งที่ทำการไปรษณีย์อังกฤษที่ประเทศสิงคโปร์ เพื่อจัดส่งทางไปรษณีย์ไปยังปลายทางอีกต่อหนึ่ง โดยใช้สถานที่ที่ศึกษามทำนักริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาหลังกงสุลอังกฤษเป็นที่ทำการ โดยใช้ตราไปรษณียากรของสหพันธรัฐมลายาและอินเดีย ซึ่งพิมพ์อักษร “B” ประทับลงบนดวงตราไปรษณียากรนั้นๆ แทนคำว่า “Bangkok” จำหน่ายแก่ผู้ต้องการส่งจดหมายไปต่างประเทศ แต่ยังไม่มียอดการค้าไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาลหรือเอกชนรับนำจดหมายจากบุคคลหนึ่งส่งถึงอีกบุคคลหนึ่งตามที่ผู้ฝากต้องการ

2.1 กรมไปรษณีย์ (พ.ศ. 2418 – 2440)

การเริ่มงานไปรษณีย์ติดต่อกับต่างประเทศโดยกงสุลอังกฤษเป็นที่สนใจแก่ประชาชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่พระบรมวงศานุวงศ์และขุนนางผู้ใหญ่ ในปี พ.ศ. 2418 ได้มีพระบรมวงศานุวงศ์ประกอบด้วยเจ้านาย 11 พระองค์ ภายใต้การนำของสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ทรงร่วมกันออกหนังสือพิมพ์รายวัน มีชื่อว่า “Court” หรือ “ข่าวราชการ” เป็นหนังสือแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับข้อราชการและความเป็นไปภายในพระราชสำนัก ซึ่งได้พิมพ์ออกเป็นฉบับแรกเมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2418 ความมุ่งหมายในการจัดพิมพ์หนังสือนี้ แต่เดิมพระบรมวงศานุวงศ์กลุ่มนี้ได้ตั้งพระหฤทัยที่จะผลัดเวรกันทรงนิพนธ์เรื่องที่สำคัญจะทูลเกล้าฯ ถวาย และบอกกันในหมู่เจ้านาย ครั้นเมื่อหนังสือพิมพ์ข่าวราชการปรากฏขึ้นไม่นานก็มีผู้สนใจต้องการ พวกกันมาทูลขอมากขึ้น ต้องพิมพ์เป็นจำนวนมากฉบับกว่าที่ทรงคาดหมายไว้หลายเท่า ส่วนการจำหน่ายนั้น เดิมผู้ต้องการต้องไปรับหนังสือที่สำนักงานหอเทพพิทยาภรณ์ในพระบรมมหาราชวังทุกวัน ต่อมา การไปรับหนังสือไม่พร้อมกัน ทำให้ต้องเก็บหนังสือรอจ่ายเป็นจำนวนมาก จึงเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งที่ทำให้การไปรษณีย์เกิดขึ้น ผู้ทรงเป็นต้นคิดในการนี้ คือสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ พระองค์ทรงโปรดให้มีบุรุษเดินหนังสือข่าวราชการส่งให้แก่สมาชิกขึ้น เรียกว่า “โปสต์แมน” และเนื่องในการส่งหนังสือนี้ จึงทรงโปรดให้มี “ตัวแสตมป์” ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย สำหรับใช้เป็นค่าเดินส่งหนังสือ (หนังสือข่าวราชการนี้ได้หยุดเลิกไปเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2419)

วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2423 เจ้าหมื่นเสมอใจราช (หม่อมราชวงศ์เทวหนึ่ง ศิริวงศ์) ได้ทำหนังสือกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอพระราชวินิจฉัยจัดตั้งการไปรษณีย์ขึ้นในประเทศไทย แต่พระองค์ทรงเห็นว่าป็นงานใหญ่ต้องใช้ทุนรอนมากหากพลาดพลั้งไปจะเสียหายได้ควรที่จะได้ศึกษาดูประเทศใกล้เคียงเพื่อเป็นประสบการณ์และแนวทางก่อนจึงโปรดฯ ให้เจ้าหมื่นเสมอใจราชเดินทางไปศึกษาดูงานการไปรษณีย์ที่ประเทศจีนและประเทศญี่ปุ่น และทรงมีพระราชดำริว่าสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ทรงสนพระทัยและทรงเข้าใจเรื่องการไปรษณีย์ตั้งแต่เมื่อครั้งทรงออกหนังสือข่าวราชการ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ เป็นผู้นำในการจัดตั้งการไปรษณีย์ขึ้น โดยร่วมมือกับเจ้าหมื่นเสมอใจราช

การดำเนินการจัดตั้งการไปรษณีย์ในประเทศไทย เจ้าหมื่นเสมอใจราชได้เปิดกิจการไปรษณีย์ขึ้นในบางท้องที่ของจังหวัดพระนครก่อนแล้วค่อยๆ ขยายออกไปยังหัวเมือง จัดให้บ้านเรือนมีเลขที่บ้าน เพื่อที่จะได้นำส่งไปรษณีย์กันทั่วได้อย่างถูกต้อง จัดระเบียบข้อบังคับ

ไประณีย์ พิมพ์ตราไประณียากร และสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น เครื่องชั่งน้ำหนักและตู้ไประณีย์ โดยได้รับการช่วยเหลือจากชาวต่างประเทศที่สำคัญคือ นายเฮนรี อาลาบาสเตอร์ จนกระทั่งในวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2426 สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ทรงมีหนังสือกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า การเตรียมการต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้ว เห็นควรที่จะประกาศเปิดการไประณีย์ขึ้นในกรุงเทพฯ ในวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2426 และขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้มีกฎหมายแผ่นดินสำหรับการไประณีย์ขึ้นไว้เป็นหลักฐานตามความเห็นชอบของนายเฮนรี อาลาบาสเตอร์ซึ่งเสนอหลักการไว้และหลังจากทรงพระราชวินิจฉัยแล้วให้ใช้บังคับได้ จึงนับว่าเป็นกฎหมายไประณีย์ฉบับแรกของไทย

ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน สถานกงสุลอังกฤษซึ่งได้เปิดดำเนินการรับส่งจดหมายระหว่างกรุงเทพฯ กับประเทศสิงคโปร์มาตั้งแต่ตอนปลายรัชกาลที่ 4 ได้มีหนังสือถึงรัฐบาลไทยลงวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2426 อ้างว่าข้าหลวงใหญ่ที่สิงคโปร์ให้สอบถามรัฐบาลไทยเรื่องรัฐบาลสิงคโปร์ มลายู (Straits Settlement) ขอจัดตั้งไประณีย์สาขาของอังกฤษขึ้นที่กรุงเทพฯ รวมทั้งขอมิอำนาจสิทธิขาดในการจำหน่ายตราไประณียากร และรับฝากจดหมายติดต่อกับต่างประเทศทั้งหมด แต่ทางรัฐบาลไทยได้ตอบกงสุลอังกฤษไปว่าไม่อนุญาตให้รัฐบาลสิงคโปร์ มลายู จัดตั้งที่ทำการไประณีย์สาขา เพราะรัฐบาลไทยกำลังจะเปิดการไประณีย์ขึ้น และได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพสากลไประณีย์เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2428¹⁰ ทำให้กิจการไประณีย์ของสถานกงสุลอังกฤษซึ่งดำเนินการมากกว่า 30 ปี เป็นอันยุติลง

กรมไประณีย์เมื่อแรกเปิดดำเนินการ มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ตึกใหญ่ ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เหนือปากคลองโอ่งอ่าง (ปัจจุบันได้ถูกรื้อเพื่อสร้างสะพานพระปกเกล้า) เรียกว่า “ไประณียาคาร” (เดิมเป็นบ้านของพระปรีชาภคการ) โดยทางราชการได้จ้างชาวยุโรปเข้ามาปฏิบัติงานและอบรมวิชาการให้แก่ข้าราชการไทย ต่อมาได้เปิดเป็นโรงเรียนไประณีย์โทรเลขขึ้นเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2432 (ปัจจุบันคือโรงเรียนการไประณีย์ ขึ้นอยู่กับบริษัทไประณีย์ไทย จำกัด ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ)

กรมไประณีย์ได้ตั้งอยู่ ณ ไประณียาคาร จนถึงเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2428 จึงได้ย้ายไปใช้อาคารและที่ดินริมถนนเจริญกรุง (เดิมเป็นที่ตั้งสถานทูตอังกฤษ) เรียกว่า “ที่ทำการไประณีย์กลาง”

¹⁰ ที่มา www.upu.int/en/the-upu/member-countries/southern-asia-and-oceania/thailand.html (เมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2554)

2.2 กรมไปรษณีย์โทรเลข (พ.ศ. 2441 - 2519)

เดิมกิจการไปรษณีย์ดำเนินการโดยกรมไปรษณีย์ ส่วนกิจการโทรเลขดำเนินการโดยกรมโทรเลข ซึ่งได้ดำเนินการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีความเจริญขึ้นตามลำดับด้านในประเทศนั้น ได้มีการตั้งที่ทำการไปรษณีย์ขึ้นตามหัวเมืองต่างๆ ขยายออกไปตามความต้องการของทางราชการและประชาชน ทางด้านโทรเลขในประเทศมีการสร้างสายโทรเลขติดต่อไปยังเมืองสำคัญๆ เพิ่มขึ้น ส่วนทางด้านต่างประเทศนั้น กรมไปรษณีย์และกรมโทรเลขได้เข้าร่วมอยู่ในองค์การสากลทั้งสององค์การ คือ สหภาพสากลไปรษณีย์กับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยได้นำเอาระเบียบการสากลเข้ามาใช้ และได้แก้ไขระเบียบข้อบังคับให้เป็นไปตามมติขององค์การสากลทั้งสองตลอดมา ทำให้กิจการไปรษณีย์และโทรเลขเป็นงานสื่อสารที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ในปี พ.ศ. 2441 เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการได้กราบบังคมทูลเสนอความเห็นว่ าราชการของกรมไปรษณีย์และกรมโทรเลขที่แยกกันบริหารอยู่นั้น เป็นงานในด้านสื่อสารด้วยกันสมควรรวมเป็นหน่วยราชการเดียวกันเพื่อความสะดวกแก่การดำเนินงาน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นเป็นการสมควร จึงทรงพระราชกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมกรมทั้งสอง เรียกว่า “กรมไปรษณีย์โทรเลข” โดยประกาศกระทรวงโยธาธิการให้รวมตั้งแต่วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2441 เป็นต้นมา

เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2448 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้ทำสัญญากับกรมรถไฟหลวง (การรถไฟแห่งประเทศไทย) เปิดการไปรษณีย์โทรเลขขึ้นตามสถานีรถไฟต่างๆ โดยเรียกสถานีเหล่านี้ว่า “ที่ทำการไปรษณีย์รถไฟ” หรือ “ที่ทำการไปรษณีย์สถานีรถไฟ” เริ่มด้วยทางสายกรุงเทพฯ-นครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2449 โดยที่ทำการไปรษณีย์สถานีรถไฟนี้ได้มีส่วนช่วยให้การไปรษณีย์แพร่หลายกว้างออกไปตามชนบทต่างๆ มากขึ้น และในปีนี้ได้เปิดให้มีการส่งเงินทางธนาณัติระหว่างจังหวัดด้วย ส่วนการธนาณัติระหว่างประเทศได้เริ่มในปี พ.ศ. 2451 โดยเริ่มกับประเทศอังกฤษ ต่อมากรมไปรษณีย์โทรเลขได้โอนกิจการจากกระทรวงโยธาธิการมาสังกัดกระทรวงคมนาคมตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2455

ในปี พ.ศ. 2457 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้นำรถยนต์เข้ามาใช้ในการขนส่งถุงไปรษณีย์ระหว่างที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขต่างๆ ในกรุงเทพฯ เรียกกันว่า “รอยัลเมลล์” (Royal Mail) ในปี พ.ศ. 2470 ได้มีการส่งเสริมให้เอกชนรับเป็นตัวแทนของกรมไปรษณีย์โทรเลข โดยการให้ส่วนลดเป็นค่าตอบแทน ที่ทำการประเภทนี้เรียกว่า “ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตเอกชน”

ในปี พ.ศ. 2471 รัฐบาลได้ออนกิจการอมสินจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ มาให้กรมไปรษณีย์โทรเลข จนในปี พ.ศ. 2489 จึงได้แยกออกไปตั้งเป็นธนาคารอมสิน และตั้งแต่วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2475 กรมไปรษณีย์โทรเลขได้ออนมาสังกัดกระทรวงเกษตรพาณิชย์การ ต่อมาเปลี่ยนมาสังกัดกระทรวงเศรษฐการ ในวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2476 และได้เปลี่ยนมาสังกัดกระทรวงคมนาคมตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484 เป็นต้นมา

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา กิจการสื่อสารทั้งในด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคมซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมไปรษณีย์โทรเลขได้รับการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งในด้านการให้บริการ การบริหารงาน การปรับปรุงกฎหมาย ตลอดจนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกิจการสื่อสารของประเทศ ส่งผลให้กรมไปรษณีย์โทรเลขได้เปิดบริการไปรษณีย์ชนิดใหม่หลายบริการ เช่น บริการพัสดุไปรษณีย์เก็บเงินในประเทศ บริการซองและบัตรตอบรับ บริการรับฝากไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทพัสดุย่อยต่างประเทศ บริการไปรษณีย์สนามชายแดน หรือบริการรับฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์สนามชายแดน บริการเช็คไปรษณีย์ บริการรับฝาก-ส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ของกระทรวงทบวงกรมโดยไม่ต้องพนักตราไปรษณียากร บริการพัสดุไปรษณีย์ต่างประเทศโดยเรียกเก็บจากค่าธรรมเนียมเท่ากับไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทจดหมายแต่บริการนี้ได้ระงับไปสมัยสงครามโลกครั้งที่สอง และเริ่มได้ให้บริการใหม่อีกครั้งเมื่อ พ.ศ. 2495 บริการใช้เครื่องประทับไปรษณียากรรวมทั้งจัดพิมพ์จดหมายอากาศขึ้นจำหน่ายฉบับละ 2 บาท และอนุญาตให้ส่งจดหมายอากาศไปยังประเทศปลายทางต่างๆ ได้ทั่วโลกด้วย เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงงานปฏิบัติการไปรษณีย์เพื่อให้สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้ดีขึ้น คือ ได้กำหนดให้ผู้รับจำหน่ายตราไปรษณียากรทำการนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ธรรมดาด้วย รวมทั้งได้เปิดที่ทำการไปรษณีย์รถควนสายได้ขึ้นเป็นที่ทำการไปรษณีย์รถไฟเคลื่อนที่ขบวนแรก และในปี พ.ศ. 2478 ได้ขยายการใช้ที่ทำการไปรษณีย์รถไฟเคลื่อนที่ในเส้นทางอื่นๆ จนครบทุกสายในปี พ.ศ. 2495 โดยกรมไปรษณีย์โทรเลขได้ทำความตกลงกับการรถไฟแห่งประเทศไทย ขอเปิดที่ทำการไปรษณีย์รถไฟเคลื่อนที่อย่างสมบูรณ์แบบในขบวนรถควนทุกสายที่มีการเปิดปิดตู้คัดแยก ส่งต่อและรับส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์ตามรายทาง และจัดเจ้าหน้าที่ของกรมไปรษณีย์โทรเลขเข้าปฏิบัติงานครบชุด ไม่ต้องอยู่ได้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่การรถไฟแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2479 ได้มีการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตอำเภอขึ้นเป็นครั้งแรกที่อำเภอบางพลีใหญ่ จังหวัดสมุทรปราการ โดยทำความตกลงกับกระทรวงมหาดไทยมอบให้นายอำเภอหรือปลัดผู้เป็นหัวหน้ากิ่งอำเภอรับทำการไปรษณีย์ขึ้น ณ ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอโดยได้รับค่าตอบแทน และได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการฝากส่งชานาติในประเทศซึ่งยังคงใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน เปลี่ยนชื่อบริการจดหมายเหตุและหนังสือพิมพ์

จดทะเบียนเป็นบริการหนังสือพิมพ์ตราสินค้า เปลี่ยนการกำหนดค่าฝากส่งสิ่งของทางไปรษณีย์ในประเทศไทยตามอัตราระยะทางมาเป็นอัตรามาตรฐาน

ในปี พ.ศ. 2493 ได้มีการเริ่มนำรถยนต์ขนส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ ขนบรูุษไปรษณีย์ไปส่งตามจุดต่างๆ ในกรุงเทพฯ เพื่อช่วยให้การนำจ่ายเร็วขึ้น นำรถจักรยานยนต์สองล้อมาใช้ในการนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ มีการจัดสร้างตู้ไปรษณีย์ชนิดปูนซิเมนต์ขึ้น และได้ยกเลิกค่าไปรษณียากรสำหรับเครื่องอ่านสำหรับคนเสียดจักษุ เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของสหภาพสากลไปรษณีย์และที่สำคัญอย่างยิ่ง ในปี พ.ศ. 2501 ได้มีการนำสายพานลำเลียง (Conveyor Belt) มาใช้ในการขนถ่ายถุงไปรษณีย์ ณ ที่ทำการไปรษณีย์กลางด้วย

2.3 การสื่อสารแห่งประเทศไทย (พ.ศ. 2520 - 2545)

กรมไปรษณีย์โทรเลขได้มีการปรับปรุงระบบการบริหารงานมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2503) เป็นต้นมา เพื่อให้เกิดความคล่องตัว เหมาะสมกับลักษณะงานที่ต้องบริการประชาชนอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2519 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 (ซึ่งปัจจุบันได้ถูกยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลายกเลิกกฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2546) ผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ทำให้เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2520 ได้มีการจัดตั้ง “การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.)” ขึ้น โดยแยกงานในส่วนที่ว่าด้วยการให้บริการและการปฏิบัติการด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคมมาจัดตั้งเป็นการสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ใช้สถานที่ปฏิบัติงาน ณ ที่ทำการไปรษณีย์กลาง ต่อมา สำนักงานใหญ่ย้ายมาอยู่ที่ถนนแจ้งวัฒนะ ซึ่งการสื่อสารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงและพัฒนาการบริการให้เจริญก้าวหน้ามาโดยตลอด จนเป็นรัฐวิสาหกิจชั้นนำที่ยิ่งใหญ่ มีศักยภาพเครือข่าย ระบบและคุณภาพบริการระดับมาตรฐานสากล ส่วนกรมไปรษณีย์โทรเลขยังคงเหลืองานเฉพาะระดับอำนวยการด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคมที่ต้องรับผิดชอบ การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ นับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุด เพราะเป็นการแยกงานด้านไปรษณีย์ทั้งหมดไปจากกรมไปรษณีย์โทรเลข คงเหลือหน่วยงานระดับกองอยู่เพียง 4 กอง คือ สำนักงานเลขานุการกรม กองแผนงาน กองสื่อสารระหว่างประเทศและสำนักงานบริหารความถี่วิทยุ กรมไปรษณีย์โทรเลขจึงต้องแบ่งส่วนราชการภายในระดับกองเพิ่มขึ้นอีก 2 หน่วย คือ สำนักงานตรวจสอบฝ้าฟังและกิจกรรมพิเศษ และสำนักงานวิจัยพัฒนาการสื่อสาร ต่อมาได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและ

การสื่อสาร พ.ศ. 2545¹¹ แบ่งส่วนราชการใหม่เป็น 6 กอง ได้แก่ สำนักงานเลขานุการกรม กองตรวจสอบและเฝ้าฟังวิทยุ กองบริหารความถี่วิทยุ กองใบอนุญาตวิทยุคมนาคม กองวิชาการ และแผนงาน และกองสื่อสารระหว่างประเทศ และมีการแบ่งส่วนราชการภายในระดับกองเพิ่มขึ้นอีก 3 กอง คือ กองกฎหมาย ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และกองมาตรฐานโทรคมนาคม ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าว ยังได้มีการนำระบบจำแนกตำแหน่งมาใช้ในกรมไปรษณีย์โทรเลข เมื่อ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2521 ซึ่งมีผลให้ยกเลิกข้าราชการพลเรือนรัฐวิสาหกิจตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในวาระครบรอบ 5 ปี เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2525 ได้มีการประกาศใช้รหัสไปรษณีย์ ซึ่งทำให้การคัดแยกไปรษณีย์ภัณฑ์ทำได้รวดเร็วและแม่นยำ มีการเปิดบริการไปรษณีย์รับประกันในประเทศ มีการนำของจดหมายมาตรฐานออกจำหน่าย และมีการนำเครื่องจำหน่ายตราไปรษณียากรอัตโนมัติออกให้บริการแก่ประชาชนเป็นครั้งแรก

ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2526 ได้เปิดบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ระหว่างประเทศขึ้น และต่อมาในวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2529 ก็ได้เปิดบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2543 และปี พ.ศ. 2544 ได้มีการออกพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 กำหนดให้มีคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ และคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ไม่รวมถึงการประกอบกิจการไปรษณีย์) ด้วย

ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกา ยุบกรมไปรษณีย์โทรเลข กระทรวงคมนาคม พ.ศ. 2545¹² และได้มีการออกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545¹³ กำหนดให้กรมไปรษณีย์โทรเลขเป็นส่วนราชการภายใต้สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และตามพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 กำหนดให้

¹¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 103 ก วันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2545 เล่ม 2 หน้า 73-77

¹² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 7 ก. วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2545 หน้า 1-3

¹³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 99 ก. วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2545 หน้า 22

โอนกิจการและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงคมนาคมในส่วนของกรมไปรษณีย์โทรเลขเฉพาะที่เกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์มาเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิผูกพัน ในส่วนของกรมไปรษณีย์โทรเลข (ยกเว้นกิจการไปรษณีย์และเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำซึ่งมีผู้ครอบครองอยู่) มาเป็นของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ส่วนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในการดำเนินการเกี่ยวกับการสื่อสารแห่งประเทศไทย ให้โอนมาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับการแบ่งส่วนราชการภายในนั้นพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 กำหนดให้ออกเป็นกฎกระทรวงซึ่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้มีการออกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2545 ขึ้น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ และแบ่งส่วนราชการภายในกรมไปรษณีย์อีก

2.4 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (พ.ศ. 2546- ปัจจุบัน)

จากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการแปรสภาพรัฐวิสาหกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้เทียบเท่าภาคเอกชน ซึ่งการสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) ก็เป็นหนึ่งในรัฐวิสาหกิจที่ต้องดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2543 เห็นชอบการแปรสภาพ กสท. และต่อมาได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ให้แปรสภาพ กสท. โดยเปลี่ยนทุนของ กสท. เป็นหุ้นตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 และได้แยกกิจการเป็นสองบริษัท คือ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) โดยได้โอนกิจการในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ของ กสท. ไปให้แก่บริษัททั้งหมด ดังนั้น เพื่อควบคุมให้การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไปโดยถูกต้อง และเพื่อรักษาผลประโยชน์ของรัฐ ในการดำเนินงานของบริษัท ในระยะแรก บริษัทจึงมีความจำเป็นที่ต้องได้รับอำนาจ สิทธิ และประโยชน์บางกรณีเช่นเดียวกับที่ กสท. ได้รับตามกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ กฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย และกฎหมายอื่น และจำกัดอำนาจของบริษัทในบางกรณีเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ประกอบกับพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติว่า อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นดังกล่าวอาจจำกัดหรือคงได้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาฯ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 ขึ้น และได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัท

เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2546 โดยมีทุนจดทะเบียนแรกเริ่ม 75 ล้านบาท มูลค่าหุ้นละ 10 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 750 ล้านบาท ต่อมาได้มีการเพิ่มทุนจดทะเบียนเป็น 125 ล้านบาท มูลค่าหุ้นละ 10 บาท เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 1,250 ล้านบาท โดยในการถือหุ้นนั้น กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด

ในการดำเนินงาน บริษัทมีอำนาจในการดำเนินการไปรษณีย์และธุรกิจอื่นอันเกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ รวมทั้งธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่องใกล้เคียงกันหรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการไปรษณีย์และได้รับยกเว้น มีสิทธิพิเศษ หรือได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เว้นแต่อำนาจตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ดังกล่าวถูกจำกัดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ บริษัทได้มีการปฏิรูประบบภาพลักษณ์ใหม่ มีการปรับปรุงการบริหารและการให้บริการไปรษณีย์แก่ประชาชนทั่วไป และพัฒนาการให้บริการเชิงธุรกิจเพื่อให้ไปรษณีย์ก้าวไกลทันสมัย ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและเอื้อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างต่อเนื่องตลอดไป

3. กฎหมายแม่บทและกฎหมายอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับไปรษณีย์

ความเป็นมา

เมื่อได้เปิดให้บริการไปรษณีย์ขึ้นในพระนครแล้ว สมเด็จพระเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ ได้แนบหนังสือของนายเฮนรี อาลาบาสเตอร์ ซึ่งเสนอให้ตรากฎหมายแผ่นดินสำหรับการดำเนินงานจัดตั้งการไปรษณีย์ขึ้น ตามข้อความในจดหมายฉบับนี้ หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงวินิจฉัยแล้วให้ใช้ได้ จึงถือเป็นกฎหมายไปรษณีย์ฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ คือ เรื่องอำนาจของกรมไปรษณีย์ เรื่องดวงตราไปรษณียากร ความรับผิดชอบของกรมไปรษณีย์กรณีสิ่งของที่ฝากส่งเสียหายหรือสูญหาย ความผิดเกี่ยวกับการนำของสกปรกหรืออันตรายใส่ในตู้ไปรษณีย์ สิทธิพิเศษของบุรุษไปรษณีย์ ผู้นำจ่ายไปรษณีย์ และการให้ความคุ้มครองแก่ร้านจำหน่ายไปรษณียากร

หลังจากที่ได้เปิดการไปรษณีย์โทรเลขได้ประมาณ 2 ปี ในปี พ.ศ. 2428 ประเทศไทยเตรียมการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหภาพสากลไปรษณีย์ จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับการไปรษณีย์ขึ้นไว้เป็นการเฉพาะ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตรา “พระราชบัญญัติการไปรษณีย์ไทย จุลศักราช 1247 (พ.ศ. 2428)” ขึ้น ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2428 โดยกฎหมายดังกล่าวฉบับนี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับไปรษณีย์ฉบับแรกของประเทศไทยที่ได้ตราขึ้นเป็นพระราชบัญญัติ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2440 เนื่องจากกิจการไปรษณีย์ได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้ “พระราชบัญญัติกรมไปรษณีย์สยาม จุลศักราช 1247 (พ.ศ. 2428)” เดิม ไม่ทันสมัยพอ จึงได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่ โดยตัดแปลงแก้ไขมาจากฉบับแรกเรียกว่า “พระราชกำหนดไปรษณีย์ รัตนโกสินทร์ศก 116 (พ.ศ. 2440)” ประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2440 มีผลเป็นการยกเลิกพระราชบัญญัติฉบับแรก และได้ใช้พระราชกำหนดนี้มาโดยตลอด จนกระทั่งมีการปรับปรุงใหม่ออกเป็น “พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477”

3.1 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา การพาณิชย์กรรมของประเทศไทยได้เจริญก้าวหน้ามากขึ้น มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น ทำให้กฎหมายที่มีอยู่ล้าสมัย ไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของสังคม ดังนั้น เมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2476 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีพระบรมราชโองการให้ตรากฎหมายขึ้นใหม่ เรียกว่า “พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477”¹⁴ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2477 เป็นต้นไป โดยกฎหมายฉบับนี้มีผลเป็นการยกเลิกพระราชกำหนดไปรษณีย์ รัตนโกสินทร์ศก 116 เดิม และบรรดากฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นๆ ที่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ (ปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และพระราชบัญญัตินี้ยังคงมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2483 ได้มี “พระราชบัญญัติไปรษณีย์ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2483”¹⁵ ประกาศใช้เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2483 เพื่อยกเลิกและบัญญัติความใหม่ในบางมาตราของพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 อันได้แก่คำจำกัดความของคำว่า “ไปรษณีย์ภัณฑ์” และคำว่า “เช็คไปรษณีย์”

¹⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 51 ตอนที่ 0 ก. วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2477 หน้า 1226-1265

¹⁵ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 57 ตอนที่ 0 ก. วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2493 หน้า 282-284

สาระสำคัญของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

กฎหมายเกี่ยวกับไปรษณีย์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติไปรษณีย์ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2483 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. กำหนดให้รัฐทรงไว้ซึ่งอำนาจสิทธิขาดที่จะจัดการไปรษณีย์ และตั้งที่ทำการไปรษณีย์ภายในราชอาณาจักร โดยให้รัฐมอบอำนาจให้บริษัทมีสิทธิและหน้าที่จัดการไปรษณีย์ และที่ตั้งทำการไปรษณีย์ขึ้น ตามที่รัฐมนตรีเห็นสมควร และมีหน้าที่ทำกิจการต่างๆ อันเกี่ยวกับการรับ รวบรวม ส่ง จำ และส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์ตามกฎหมาย ข้อบังคับ และคำสั่งที่ตั้งขึ้น
2. จำกัดความรับผิดชอบของบริษัท โดยบริษัทไม่ต้องรับผิดชอบในการที่ไปรษณีย์ภัณฑ์ซึ่งอยู่ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์สูญหาย ส่งผิด เน้นซ้ำ แหกหัก หรือบุบสลาย เว้นไว้ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
3. ให้รัฐมนตรีมีอำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราไปรษณียากรและค่าธรรมเนียมอื่นในการส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ภายในราชอาณาจักรและไปรษณีย์ภัณฑ์ต่างประเทศ
4. กำหนดตัวบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบในกรณีที่ยังมีไปรษณียากรหรือค่าธรรมเนียมอื่นที่ต้องเสียตามพระราชบัญญัตินี้ค้างชำระอยู่
5. กำหนดให้รัฐมนตรีจัดให้มีตราไปรษณียากรชนิดต่างๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็น
6. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับส่งไปรษณีย์ภัณฑ์
7. กำหนดให้มีการจัดทำไปรษณียนิเทศขึ้นเพื่อใช้ประกอบพระราชบัญญัติฯ นี้
8. ในกรณีที่มีการประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในเวลาสงคราม อาจงดการส่งไปรษณีย์ภัณฑ์หรือกักไปรษณีย์ภัณฑ์ที่อยู่ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ได้
9. ไปรษณีย์ภัณฑ์อาจมีการลงทะเบียนหรือประกันได้ โดยบริษัทจะต้องรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนในการที่ไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียน สูญหายไป หรือไปรษณีย์ภัณฑ์รับประกันแตกหัก หรือสูญหายไป ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ตามข้อบังคับที่ใช้อยู่เวลานั้น เว้นไว้ที่เกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเกิดแต่สภาพแห่งไปรษณีย์ภัณฑ์นั่นเอง หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ฝากหรือผู้รับ
10. กำหนดวิธีการจัดการไปรษณีย์ภัณฑ์ที่ส่งไม่ได้
11. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับถุงไปรษณีย์ที่ส่งมาทางเรือ
12. กำหนดสิทธิพิเศษในการรับส่งไปรษณีย์
13. กำหนดให้บริษัทมีอำนาจจัดให้มีการรับส่งเงินทางธนาณัติได้ โดยบริษัทอาจเรียกเก็บเงินค่าส่วนลด หรือค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงได้

14. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติในการรับส่งธนาคติ
15. กำหนดบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฯ นี้
16. กำหนดให้เจ้าพนักงานผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจเป็นหนังสือโดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี มีอำนาจในการตรวจค้นจับกุม หรือหน่วยงานหนึ่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฯ นี้ได้
17. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการฟ้องร้องผู้ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติฯ นี้

3.2 ประกาศคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ เรื่อง ให้ใช้ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2553

ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2553 จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เพื่อใช้ประกอบพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ได้กำหนดคำจำกัดความหรือนิยามของ “ไปรษณียนิเทศ” ไว้ในหมวด 1 บทวิเคราะห้ศัพท์ว่า “ไปรษณียนิเทศ หมายความว่า สมุด กฏ ข้อบังคับ คำสั่งหรือประกาศว่าด้วย การไปรษณีย์ทั่วไป อันพึงต้องปฏิบัติตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามสัญญาสากลไปรษณีย์” จากคำจำกัดความหมายหรือนิยามดังกล่าว ไปรษณียนิเทศจึงเป็นสมุดที่รวบรวมกฏ ข้อบังคับ คำสั่งเกี่ยวกับบริการไปรษณีย์และบริการการเงิน เพื่อเป็นแนวทางการให้บริการของบริษัท และของผู้ใช้บริการไปรษณีย์ โดยไปรษณียนิเทศนี้จะมีการปรับปรุงและแก้ไขอยู่เสมอ โดยเฉพาะหลังจากการประชุมใหญ่สหภาพสากลไปรษณีย์ทุกครั้ง จะมีการแก้ไขไปรษณียนิเทศ เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อกำหนดบริการไปรษณีย์ของประเทศให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งสหภาพสากลไปรษณีย์และข้อตกลงบริการชำระเงินทางไปรษณีย์ไปรษณียนิเทศแต่ละฉบับ จึงมีกรอบการใช้บังคับระยะเวลาเดียวกับบทบัญญัติแห่งสหภาพสากลไปรษณีย์

พัฒนาการของไปรษณียนิเทศ การจัดทำไปรษณียนิเทศ ในอดีตที่ผ่านมา การสื่อสารแห่งประเทศไทย (กสท.) จะเป็นผู้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 แต่หลังจากที่ การสื่อสารแห่งประเทศไทยได้แปลงสภาพเป็น บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด แล้ว อำนาจในการจัดทำไปรษณียนิเทศจึงเป็นของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยผลตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 ที่ประชุมใหญ่สหภาพสากลไปรษณีย์ สมัยที่ 23 ณ กรุงบูคาเรสต์ ประเทศโรมาเนีย ได้มีมติแก้ไขเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของอนุสัญญาสากลไปรษณีย์และข้อตกลงบริการชำระเงินทางไปรษณีย์ โดยกำหนดให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 เป็นต้นไป ดังนั้น จึงต้องมีการปรับปรุงแก้ไขไปรษณียนิเทศฉบับเดิม (ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2544) เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสากลไปรษณีย์และข้อตกลงบริการชำระเงินทางไปรษณีย์ฉบับกรุงบูคาเรสต์ ตลอดจนสภาพการดำเนินธุรกิจไปรษณีย์ในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้บริการเป็นสำคัญ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้อนุมัติให้จัดทำไปรษณียนิเทศฉบับใหม่ คือ ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2549 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2549 เป็นต้นไป และมีผลบังคับใช้ 4 ปีตามกรอบระยะเวลาเดียวกับการบังคับใช้บทบัญญัติแห่งสหภาพสากลไปรษณีย์

ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นสมุทรวรรณฉบับแรกที่จัดทำโดยคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ มีความแตกต่างจากไปรษณียนิเทศฉบับต่างๆ ที่ผ่านมา กล่าวคือ ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2549 นี้จะกล่าวเฉพาะเนื้อหาที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการออกกฎ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศ รวมทั้งการขยายความตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เพื่อมิให้ต้องตีความอีก นอกจากนั้นยังได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสากลไปรษณีย์และข้อตกลงบริการชำระเงินทางไปรษณีย์ฉบับกรุงบูคาเรสต์ ส่วนเรื่องอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เช่น บริการ PAY AT POST สินค้าไปรษณีย์ตราไปรษณียากรเพื่อการสะสม เป็นต้น จะไม่บรรจุไว้ในไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2549 เนื่องจากเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับบริการของบริษัท โดยเฉพาะ ซึ่งจะนำไปกล่าวไว้ในหนังสือคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) ที่ทางบริษัท จะจัดทำสำหรับผู้ให้บริการแยกต่างหาก ดังนั้น ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2549 จึงไม่ได้จัดทำขึ้นเพื่อแจกจ่ายหรือจำหน่ายให้แก่ผู้ใช้บริการ ต่างกับไปรษณียนิเทศฉบับก่อนๆ ที่จะมีการจำหน่ายให้แก่ผู้ใช้บริการด้วย

สาระสำคัญของไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2553

ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2553 ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับบริการไปรษณีย์และบริการการเงิน แบ่งออกเป็น 9 หมวด คือ

หมวด 1 ทั่วไป ว่าด้วยนิยามไปรษณียนิเทศ องค์กรประกอบของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแล อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

อำนาจหน้าที่ของบริษัทตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 รวมถึงนิยามศัพท์สำคัญที่มีการกล่าวถึงในไปรษณียนเทศ

หมวด 2 การส่งสิ่งของทางไปรษณีย์ ว่าด้วยประเภทของสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ ข้อกำหนดเฉพาะในการส่งสิ่งของทางไปรษณีย์ สิ่งของนอกทางไปรษณีย์และการต้องระวางโทษปรับ ข้อห้ามในการส่งสิ่งของที่เป็นจดหมายหรือไปรษณียบัตรหลายฉบับในห่อหรือซองเดียวกัน สิ่งของต้องห้ามส่งทางไปรษณีย์ สิ่งของที่มีเงื่อนไขการฝากส่งพิเศษ และไปรษณีย์ภัณฑ์ที่ฝากส่งโดยมิชอบ

หมวด 3 ตราไปรษณียากร ว่าด้วยนิยามตราไปรษณียากร วิทยบัตร การใช้ตราไปรษณียากร ตราไปรษณียากรที่ใช้ชำระค่าบริการไม่ได้และความผิดเกี่ยวกับตราไปรษณียากร

หมวด 4 การชำระค่าบริการ ว่าด้วยนิยามค่าบริการ ค่าไปรษณียากร ค่าบริการการเงิน และค่าบริการพิเศษ วิธีแสดงการชำระค่าบริการ การปฏิบัติต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่ไม่ได้ชำระค่าไปรษณียากรหรือชำระไม่ครบ การคำนวณเงินค่าปรับ และการยกเว้นค่าบริการ

หมวด 5 การหุ้มห่อและการจำหน่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์การหุ้มห่อและการจำหน่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ และไปรษณีย์ภัณฑ์มาตรฐาน

หมวด 6 ระบบงานไปรษณีย์ ว่าด้วยระบบงานไปรษณีย์ในขั้นตอนต่างๆ นิยามผู้รับและการปฏิบัติต่อสิ่งของทางไปรษณีย์ที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้

หมวด 7 บริการไปรษณีย์ ว่าด้วยนิยามบริการไปรษณีย์และการจัดแบ่งลักษณะของบริการ ไปรษณีย์เป็นบริการหลัก บริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษและบริการพิเศษสำหรับบริการไปรษณีย์

หมวด 8 บริการการเงิน ว่าด้วยบริการการเงินที่บริษัทจัดให้มีขึ้นและบริการพิเศษสำหรับบริการการเงิน

หมวด 9 การขอสอบสวนและการชดใช้ค่าเสียหาย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การขอสอบสวนสิ่งของส่งทางไปรษณีย์และบริการ การเงิน เงื่อนไข หลักเกณฑ์ ความรับผิดชอบและการชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่ชดใช้ค่าเสียหาย

3.3 พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

ตามที่ได้มีการจัดตั้งบริษัทโดยเปลี่ยนทุนของ กสท. เป็นหุ้นตามกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจและโอนกิจการในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ของ กสท. ไปให้แก่บริษัทดังกล่าว

ทั้งหมดแล้วนั้น เมื่อได้พิจารณาถึงการควบคุมให้การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไปโดยถูกต้อง และการรักษาผลประโยชน์ของรัฐประกอบไปด้วยแล้ว ในการดำเนินงานของบริษัท ระยะแรก บริษัทยังมีความจำเป็นที่ต้องได้รับอำนาจ สิทธิและประโยชน์บางกรณีเช่นเดียวกับที่ กสท. ได้รับ ตามกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ กฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย และตามกฎหมายอื่น และจำกัดในบางกรณี เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติ ทูรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542¹⁶ เท่านั้น โดยมีรายละเอียดสาระสำคัญดังนี้

ในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ และธุรกิจอันเกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ รวมทั้ง ธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่อง ใกล้เคียงกัน หรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการไปรษณีย์ ให้บริษัทมีอำนาจได้รับ ยกเว้น มีสิทธิพิเศษ หรือได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ กฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย หรือกฎหมายอื่นได้บัญญัติไว้ให้แก่ กสท.¹⁷ เว้นแต่การอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่างๆ ของคณะกรรมการ กสท. อำนาจในการจัดทำไปรษณียนิเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใดๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มี ลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เป็น อำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์¹⁸ และให้ทรัพย์สินของบริษัทเฉพาะที่เกี่ยวกับกิจการ ไปรษณีย์เพื่อประโยชน์ของประชาชน เป็นทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี¹⁹ รวมทั้ง ในกรณีที่มีความจำเป็นในการป้องกันหรือระงับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วย ไปรษณีย์ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งลูกจ้างของบริษัทหรือบุคคลอื่นใดเป็นเจ้าพนักงานได้²⁰

สำหรับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ประกอบไปด้วย ปลัดกระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง เลขาธิการ คณะกรรมการกฤษฎีกา และบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็น

¹⁶ หมายเหตุท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

¹⁷ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 4

¹⁸ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 6

¹⁹ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 12

²⁰ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 13

เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการหรือสาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์อีกหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกรรมการและเลขานุการ²¹ ให้กรรมการกิจการไปรษณีย์มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสามปี²² และให้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์²³ ทั้งนี้ โดยให้ประธานกรรมการและกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติงานตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด²⁴ เพื่อให้การแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยให้นำความในมาตรา 75 มาตรา 76 มาตรา 77 มาตรา 79 มาตรา 80 มาตรา 81 มาตรา 82 และ มาตรา 83 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาใช้บังคับโดยอนุโลม²⁵ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มอบหมายให้อนุกรรมการได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กำหนดไว้ด้วย²⁶

4. สหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union-UPU)

สหภาพสากลไปรษณีย์เป็นองค์การชำนาญพิเศษของสหประชาชาติที่เก่าแก่ที่สุดเป็นอันดับสองรองจากสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.

²¹ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546
มาตรา 5

²² พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546
มาตรา 7

²³ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546
มาตรา 9

²⁴ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546
มาตรา 8

²⁵ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546
มาตรา 10

²⁶ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546
มาตรา 11

2417 (ค.ศ. 1874) ซึ่งถือว่าเป็นวันไปรษณีย์โลก (World Post Day) มีประเทศผู้ร่วมลงนามในสนธิสัญญาการก่อตั้ง (The Treaty of Berne) ครั้งแรกจำนวน 22 ประเทศ โดยใช้ชื่อว่า “General Postal Union” ต่อมาในปี พ.ศ. 2421 (ค.ศ. 1878) ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “Universal Postal Union” มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเบิร์น สมาพันธรัฐสวิส รูปสัญลักษณ์ของสหภาพสากลไปรษณีย์ เป็นรูปคน 5 คน อันหมายถึง พลเมืองจากห้าทวีปโอบล้อมลูกโลกโดยมือข้างหนึ่งถือจดหมาย ส่วนมืออีกข้างหนึ่งจับกันเป็นวงบ่งบอกถึงการรวมตัวเป็นดินแดนไปรษณีย์เพียงหนึ่งเดียว และมีช่อมะกอกซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสหประชาชาติล้อมรอบ

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหภาพสากลไปรษณีย์ คือ เพื่อจัดรูปงานบริการให้มีความเป็นเอกภาพและปรับปรุงบริการไปรษณีย์ระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเพื่อส่งเสริมพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในด้านบริการไปรษณีย์ให้มากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยเป็นสมาชิกของสหภาพสากลไปรษณีย์ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2428 (ค.ศ. 1885) โดยเป็นสมาชิกอันดับที่ 104 ปัจจุบันสหภาพสากลไปรษณีย์ มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 192 ประเทศ ซึ่งแบ่งตามเขตภูมิศาสตร์ออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 : Western Hemisphere

กลุ่มที่ 2 : Eastern Europe and Northern Asia

กลุ่มที่ 3 : Western Europe

กลุ่มที่ 4 : Southern Asia and Oceania

กลุ่มที่ 5 : Africa

4.1 โครงสร้างของสหภาพสากลไปรษณีย์ ประกอบด้วยองค์กรที่สำคัญ คือ

- 1) ที่ประชุมใหญ่ (Congress)
- 2) สภาบริหาร (Council of Administration - CA)
- 3) สภาปฏิบัติการไปรษณีย์ (Postal Operations Council - POC)
- 4) สำนักงานระหว่างประเทศ (International Bureau - IB)

4.1.1 ที่ประชุมใหญ่ (Congress)

ที่ประชุมใหญ่ (Congress) เป็นองค์กรสูงสุดของสหภาพสากลไปรษณีย์ ประกอบด้วยประเทศสมาชิกทุกประเทศของสหภาพสากลไปรษณีย์ และเป็นของที่ประชุมใหญ่สำหรับผู้แทนผู้มีอำนาจเต็มของประเทศสมาชิกทั้งหมด โดยจะมีการจัดประชุมทุกๆ 4 ปี หน้าที่หลัก คือ

การพิจารณาข้อกฎหมาย ธรรมเนียม บทบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ของบริการ ไปรษณีย์ระหว่างประเทศ การกำหนดหลักการและนโยบายทั่วไปของสหภาพสากลไปรษณีย์ การเลือกตั้งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการของสำนักงานระหว่างประเทศ (Director General และ Deputy Director General) และการเลือกตั้งสมาชิกของสภาบริหาร และสภาปฏิบัติการไปรษณีย์ ตลอดจนการกำหนดให้มีการจัดอภิปรายทั่วไป (General debate) เพื่อนำไปสู่การกำหนดแผนกลยุทธ์ของสหภาพสากลไปรษณีย์

4.1.2 สภาบริหาร (Council of Administration - CA)

สภาบริหาร (Council of Administration - CA) ประกอบด้วยประเทศสมาชิกจำนวน 41 ประเทศ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ โดยปกติจะจัดการประชุมปีละหนึ่งครั้ง หน้าที่หลักคือ ทำหน้าที่เป็นองค์กรบริหารของสหภาพสากลไปรษณีย์ เพื่อให้งานบริหารของสหภาพสากลไปรษณีย์เป็นไปอย่างต่อเนื่องระหว่างการประชุมใหญ่สองสมัยดูแลกิจกรรมต่างๆ ของสหภาพสากลไปรษณีย์ รวมทั้งศึกษาปัญหาด้านกฎข้อบังคับ ด้านบริหารและด้านกฎหมายเกี่ยวกับบริการไปรษณีย์ระหว่างประเทศ ควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานระหว่างประเทศ พิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณและบัญชีประจำปีของสหภาพสากลไปรษณีย์ รวมทั้งสนับสนุนและประสานงานด้านความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศสมาชิก อนึ่ง ตำแหน่งประธานของสภาบริหารจะได้แก่ ประเทศที่เป็นเจ้าภาพจัดการประชุม Congress ครั้งที่ผ่านมา

ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาบริหารครั้งแรกในสมัยการประชุมใหญ่ สหภาพสากลไปรษณีย์ ณ กรุงเวียนนา ค.ศ. 1964 และได้รับเกียรติในการเลือกตั้งเข้าเป็นสมาชิกของสภาบริหารอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันรวม 7 สมัย (กล่าวคือ สมัยที่ 1 ค.ศ. 1964 : Vienna Congress สมัยที่ 2 ค.ศ. 1969 : Tokyo Congress สมัยที่ 3 ค.ศ. 1979 : Rio de Janeiro Congress สมัยที่ 4 ค.ศ. 1984 : Hamburg Congress สมัยที่ 5 ค.ศ. 1994 : Seoul Congress สมัยที่ 6 ค.ศ. 1999 : Beijing Congress สมัยที่ 7 ค.ศ. 2008 : Geneva Congress เป็นต้น) อนึ่ง การเป็นสมาชิกสภาบริหารจะสามารถเป็นติดต่อกันได้สองสมัย แต่ต้องเว้นหนึ่งสมัย

4.1.3 **สภาปฏิบัติการไปรษณีย์ (Postal Operations Council - POC)**

สภาปฏิบัติการไปรษณีย์ (Postal Operations Council-POC) ประกอบด้วย ประเทศสมาชิกจำนวน 40 ประเทศ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่และจัดให้มีการประชุม ปีละหนึ่งครั้ง หน้าที่หลัก คือ ทำหน้าที่เป็นองค์กรด้านปฏิบัติการและเทคนิคของสหภาพสากลไปรษณีย์ ศึกษาปัญหาด้านปฏิบัติการ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการค้าเกี่ยวกับบริการไปรษณีย์ระหว่างประเทศ ส่งเสริมการริเริ่มบริการไปรษณีย์ใหม่ๆ โดยการรวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ผลจากการศึกษาและการวิจัยของการไปรษณีย์ต่างๆ หนึ่ง ตำแหน่งของประธานสภาปฏิบัติการไปรษณีย์ มาจากการเลือกตั้งจากสมาชิกของสภานี้

ประเทศไทยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกของสภาปฏิบัติการไปรษณีย์ ครั้งแรก ในสมัยการประชุมใหญ่สหภาพสากลไปรษณีย์ ณ กรุงเวียนนา ค.ศ. 1964 และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกจนถึงปัจจุบันรวม 8 สมัย (กล่าวคือ สมัยที่ 1 ค.ศ. 1964 : Vienna Congress สมัยที่ 2 ค.ศ. 1969 : Tokyo Congress สมัยที่ 3 ค.ศ. 1974 : Lausanne Congress สมัยที่ 4 ค.ศ. 1979 : Rio de Janeiro Congress สมัยที่ 5 ค.ศ. 1984 : Hamburg Congress สมัยที่ 6 ค.ศ. 1989: Washington Congress สมัยที่ 7 ค.ศ. 1994 : Seoul Congress สมัยที่ 8 ค.ศ. 2004 : Bucharest Congress)

4.1.4 **สำนักงานระหว่างประเทศ (International Bureau - IB)**

สำนักงานระหว่างประเทศ (International Bureau - IB) เป็นองค์กรถาวรที่แท้จริงเพียงองค์กรเดียวของสหภาพสากลไปรษณีย์ มีสำนักงานประจำตั้งอยู่ที่อาคารสำนักงานใหญ่ของสหภาพสากลไปรษณีย์ ณ กรุงเบิร์น สมาพันธรัฐสวิส ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของสหภาพสากลไปรษณีย์ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประสานงาน ให้ข้อมูลและคำปรึกษารวมทั้งสนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศสมาชิกมีผู้อำนวยการ (Director General) รองผู้อำนวยการ (Deputy Director General) ตลอดจนเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ จำนวนประมาณ 150 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประเทศต่างๆ ประมาณ 40 ประเทศ เป็นผู้บริหารงานสำนักงาน ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา สำนักงานระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งรวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่างๆ โดยผ่านทาง Postal Technology Centre การพัฒนาตลาดไปรษณีย์ เช่น Direct Mail และ EMS และการควบคุมคุณภาพบริการไปรษณีย์ตามมาตรฐานโลก

4.2 บทบาทของประเทศไทยกับสหภาพสากลไพบรณีย์

ประเทศไทยได้รับเลือกจากสหภาพสากลไพบรณีย์ ให้เป็นที่ตั้งของสำนักงานผู้ประสานงานโครงการประจําภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของสหภาพสากลไพบรณีย์ (UPU Office of the Regional Project Coordinator for Asia-Pacific) ด้วย ซึ่งนับว่าเป็นเกียรติแก่ประเทศไทยและเอื้อประโยชน์แก่ประเทศในด้านความร่วมมือและความช่วยเหลือทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมและพัฒนาบริการไพบรณีย์ของไทย ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่ประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคนี้ อีกทั้งช่วยให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านการสื่อสารระหว่างประเทศในภูมิภาคด้วย

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสำนักงานฯ ในปี พ.ศ. 2534 มาจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยได้ให้ความช่วยเหลือสำนักงานผู้ประสานงานโครงการประจําภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกของสหภาพสากลไพบรณีย์ (UPU Office of the Regional Project Coordinator for Asia-Pacific) ตามพันธะที่ระบุไว้ในความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งสำนักงานฯ ระหว่างรัฐบาลไทย (กรมไพบรณีย์โทรเลข) และสหภาพสากลไพบรณีย์ ดังต่อไปนี้

- จัดหาที่ตั้งสำนักงานฯ รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ปัจจุบัน บริษัทได้จัดสรรพื้นที่ภายในอาคารศูนย์ฝึกอบรมให้เป็นที่ตั้งสำนักงานฯ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประจำสำนักงานต่างๆ เช่น โทรศัพท์ เครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์ ฯลฯ

- ให้ความสนับสนุนในการจัดหาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเต็มเวลา 2 ตำแหน่ง ได้แก่ Secretary และ Assistant Secretary รวมทั้งจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติหน้าที่ National Associate Expert ด้วย

- อำนวยความสะดวกด้านการสื่อสาร โดยบริษัทได้อนุญาตให้สำนักงานฯ ส่งไพบรณีย์ภัณฑ์ในราชการของสำนักงานฯ จัดตู้เข้าไพบรณีย์ในราชการของสำนักงานฯ รวมทั้ง การจัดหาสมุดโทรศัพท์โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

บทที่ 3

แนวคิด โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

เมื่อมีการแปลงสภาพ กสท. เป็นบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด โดยเปลี่ยนทุนของ กสท. เป็นหุ้นตามพระราชบัญญัติ ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 และได้โอนกิจการในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ของ กสท. ไปให้แก่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัดทั้งหมด เป็นเหตุให้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลายกเลิกกฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2546 โดยถือว่า พ.ร.บ. กสท. เป็นอันยกเลิกตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป ในขณะที่เดียวกันได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 ขึ้นมาพร้อมกัน โดยเล็งเห็นว่า “... ในการดำเนินงานของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ระยะแรก บริษัทยังมีความจำเป็นต้องได้รับอำนาจ สิทธิและประโยชน์บางกรณีเช่นเดียวกับการสื่อสารแห่งประเทศไทยได้รับตามกฎหมายว่าด้วย ไปรษณีย์ กฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย และตามกฎหมายอื่น ๆ และจำกัดในบางกรณี เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ อาศัยอำนาจตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติ ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542²⁷ ...” จากเหตุดังกล่าว จึงทำให้รูปแบบการดำเนินการกิจการไปรษณีย์ ภายใต้พระราชบัญญัติฯ ของบริษัทอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมพอสมควร กล่าวคือ จากเดิม การบังคับใช้พระราชบัญญัติฯ ก่อนมีการจัดตั้ง กสท. อำนาจต่าง ๆ เป็นของรัฐมนตรี อธิบดี กรม หรือ กรมไปรษณีย์โทรเลข แล้วแต่กรณี แต่เมื่อมีการจัดตั้ง กสท. ขึ้นตาม พ.ร.บ. กสท. จึงได้มีการแบ่งแยกอำนาจดังกล่าวให้ กสท. คณะกรรมการ กสท. และผู้ว่าการ กสท. ตามมาตรา 4²⁸ แห่ง

²⁷ อ้างอิง เจริญธรรมที่ 16

²⁸ พระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 มาตรา 4 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 พระราชบัญญัติ โทรเลขและโทรศัพท์ พุทธศักราช 2477 และบรรดากฎและข้อบังคับที่ได้ออกตามพระราชบัญญัตินั้น ในส่วนที่ว่าด้วยการไปรษณีย์และการโทรคมนาคม ให้ คงใช้บังคับต่อไป ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

เพื่อประโยชน์แห่งการนำพระราชบัญญัติและกฎข้อบังคับดังกล่าวในวรรค หนึ่งมาใช้บังคับ ให้คำบางคำในพระราชบัญญัติ กฎ และข้อบังคับนั้น มีความ หมายดังต่อไปนี้

(1) ในพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

พ.ร.บ. กสท. ซึ่งการแบ่งแยกอำนาจในลักษณะดังกล่าวย่อมทำให้ระบบบริหารงานไปรษณีย์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถขยายงานและสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ทันทั่วถึง โดยแยกงานในส่วนที่ว่าด้วยการให้บริการและการปฏิบัติงานด้านไปรษณีย์²⁹ แต่ในปัจจุบันอำนาจหน้าที่บางอย่างของ กสท. คณะกรรมการ กสท. และผู้ว่าการ กสท. ดังกล่าวอาจเป็นอำนาจของ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดไว้ ดังนั้น บริษัทในฐานะผู้มีอำนาจสิทธิ์ขาดแต่ผู้เดียวในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ของประเทศ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของบริษัท และผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฯ จึงต้องร่วมพิจารณาขอบเขตอำนาจดังกล่าวให้เกิดความชัดเจน และเป็นธรรม รวมทั้งต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารงานไปรษณีย์ของบริษัทมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันที่ประชาชนผู้ให้บริการมีความต้องการบริการที่มีความรวดเร็วแน่นอน และการพัฒนาบริการไปรษณีย์ให้มีความเจริญเท่าเทียมนานาอารยะประเทศ อันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ให้บริการของบริษัทเป็นสำคัญต่อไป

คำว่า "กรม" และ "กรมไปรษณีย์โทรเลข" ใน มาตรา 5 มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 8 มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 43 มาตรา 50 มาตรา 52 มาตรา 53 มาตรา 55 มาตรา 61 มาตรา 67 มาตรา 69 มาตรา 74 มาตรา 75 มาตรา 76 มาตรา 79 และ มาตรา 81 ให้หมายความถึง "การสื่อสารแห่งประเทศไทย"

คำว่า "กรม" ใน มาตรา 54 ให้หมายความถึง "ผู้ว่าการ"

คำว่า "รัฐบาล" ใน มาตรา 37 ให้หมายความถึง "การสื่อสารแห่งประเทศไทย"

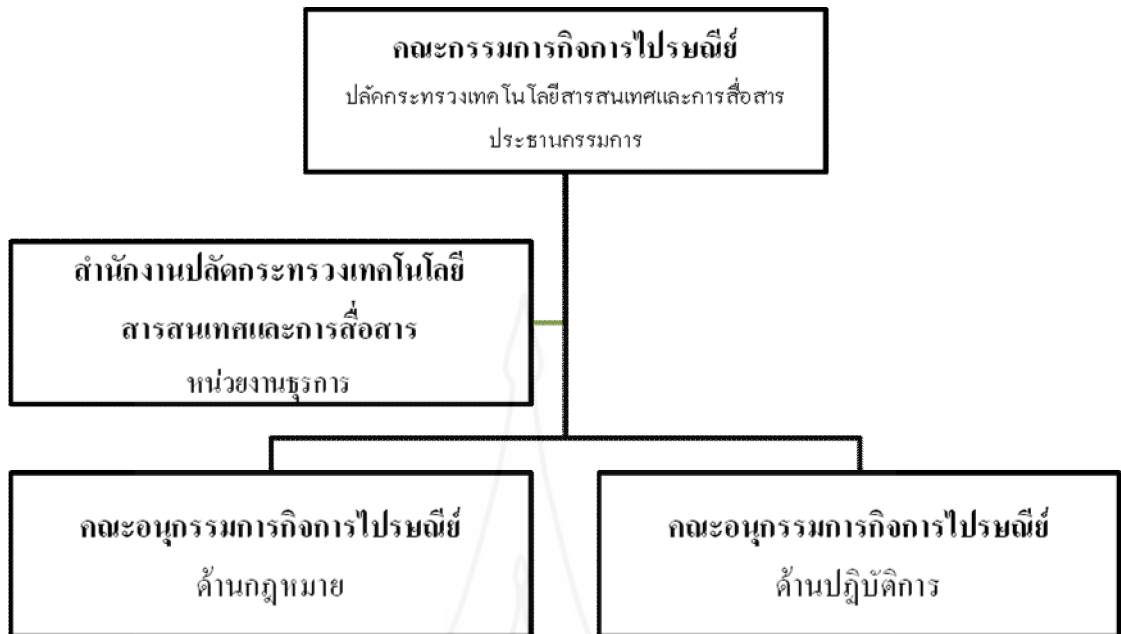
คำว่า "รัฐมนตรี" ใน มาตรา 22 ให้หมายความถึง "คณะกรรมการ"

คำว่า "อธิบดี" ใน มาตรา 9 มาตรา 11 มาตรา 17 มาตรา 21 มาตรา 27 มาตรา 33 มาตรา 35 และ มาตรา 51 ให้หมายความถึง "คณะกรรมการ"

คำว่า "อธิบดี" ใน มาตรา 12 มาตรา 22 มาตรา 36 มาตรา 40 มาตรา 42 มาตรา 48 มาตรา 73 และ มาตรา 78 ให้หมายความถึง "ผู้ว่าการ"

คำว่า "เจ้าพนักงาน" "พนักงานเจ้าหน้าที่" และ "เจ้าพนักงานไปรษณีย์" ให้หมายความถึง "พนักงาน"

²⁹ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519

ภาพที่ 3.1 โครงสร้างองค์การบริหารของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

1. โครงสร้างของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

ภายหลังการแปลงสภาพ กสท. เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2546 และได้มีการบังคับใช้พระราชกฤษฎีกา ซึ่งคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเล็งเห็นว่าเพื่อเป็นการควบคุมให้การใช้อำนาจทางกฎหมายของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เป็นไปโดยถูกต้อง ประกอบกับเพื่อเป็นการรักษาประโยชน์ของรัฐ และส่วนรวมเป็นสำคัญ³⁰ อาศัยอำนาจตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

1.1 องค์ประกอบของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

มาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกา ได้กำหนดให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ประกอบด้วย

1. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประธานกรรมการ
2. ปลัดกระทรวงการคลัง กรรมการ

³⁰ เฟิงอั้ง เจริญธรรมที่ 27

3. เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
4. บุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีผลงาน หรือ สาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์	กรรมการ
5. ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ และเลขานุการ

1.1.1 การแต่งตั้งกรรมการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

จากองค์ประกอบของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ดังกล่าวข้างต้น อาจแบ่งแยกที่มาของกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้เป็นสองกลุ่ม ประกอบด้วย บุคคลผู้ที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงการคลัง เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา และบุคคลผู้ที่เป็นกรรมการโดยการแต่งตั้ง ได้แก่ บุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีผลงานหรือสาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อ กิจการไปรษณีย์ และผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น

สำหรับบุคคลผู้ที่เป็นกรรมการโดยตำแหน่งนั้นต้องถือว่าเข้ามาเป็น กรรมการ โดยปริยาย สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะ หน่วยงานธุรการจึงไม่จำเป็นต้องจัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวอีกแต่อย่างใด แต่ในทางปฏิบัติ นั้นหากบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่สามารถเข้าร่วมประชุมหรือร่วมปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้นั้น มักจะมีการจัดทำหนังสือแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ผู้แทนเพื่อเข้าร่วมประชุมแทน เช่น ปลัดกระทรวง การคลัง หรือเลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น³¹ ซึ่งประเด็นนี้ได้มีการกล่าวอ้างไว้ใน ความเห็นของคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทของ กสท. ได้มีการเสนอความเห็นให้มีการแก้ไขข้อความดังกล่าวในร่างพระราชกฤษฎีกาฯ โดยเห็นว่า “...เนื่องจากเลขานุการ คณะกรรมการกฤษฎีกามีภารกิจเป็นที่ปรึกษาของรัฐมนตรีอยู่แล้ว และในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการ ไปรษณีย์ น่าจะเสนอบุคคลอื่นที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย เช่น อัยการสูงสุด มาทำ

³¹ หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0201/12313 ลงวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2550 เรื่อง การประชุม คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2550

หนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0201/- ลงวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2552 เรื่องการแต่งตั้งผู้แทนใน คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

หน้าที่แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา...” “...เห็นควรระบุเป็น ปลัดกระทรวงการคลังหรือผู้แทน...”³² แต่ข้อเสนอดังกล่าวไม่เป็นผลแต่อย่างใด

สำหรับ “บุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีผลงานหรือสาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์” นั้น อาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกาฯ มาตรา 10 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 75 การแต่งตั้งกรรมการดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาฯ ฉบับนี้ จึงได้มีการแต่งตั้งบุคคลจำนวน 1 คนเป็นกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี³³ ที่ผ่านมารัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งบุคคล ดังนี้

1. นายกิตติ อยู่โพธิ์ ตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2547³⁴
2. นายกิตติ อยู่โพธิ์ ตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2550³⁵
3. นายกิตติ อยู่โพธิ์ ตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2553³⁶

จากการแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในฐานะเป็นผู้ที่มีผลงานหรือสาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์เป็นการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นคนเดียวมาโดยตลอดทุก ๆ สามปี

กรณี “ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร” ซึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ จะมีหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการดำรงตำแหน่งเช่นเดียวกับบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็น

³² หนังสือคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง ที่ กค 0809/1051 ลงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2536 เรื่องการแปลงสภาพการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

³³ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มาตรา 7

³⁴ คำสั่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ 87/2547 เรื่องแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตั้ง ณ วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2547

³⁵ คำสั่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ 119/2550 เรื่องแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตั้ง ณ วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2550

³⁶ คำสั่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ 94/2553 เรื่องแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตั้ง ณ วันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2553

เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการหรือสาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์ ซึ่งในทางปฏิบัติของสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์³⁷ จะดำเนินการเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปในคราวเดียวกันกับบุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มิมีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการหรือสาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์ โดยมีรายละเอียดการแต่งตั้งบุคคลดังต่อไปนี้

1. นางสาวจิระภา จิตรแสง ตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม 2547³⁸
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 10 ชข. (ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร)
2. นางสาวอริวรรณ ฮาวังมี ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2550³⁹
ผู้อำนวยการสำนักกิจการระหว่างประเทศ

ในการแต่งตั้ง “ผู้แทนจากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร” เพื่อร่วมเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ จากการตรวจสอบปรากฏว่าในการเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เมื่อวันที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นวันที่เสนอแต่งตั้ง “บุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มิมีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการหรือสาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์” ข้างต้น ไม่ได้มีการนำเสนอแต่งตั้งในคราวเดียวกันด้วย เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเห็นว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารยังคงมอบหมายให้บุคคลดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่ง “ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์” เป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ต่อไปโดยมิได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น จึงมิได้มีการเปลี่ยนแปลงการแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์แทนแต่อย่างใด อย่างไรก็ดี แม้ว่ากรรมการ

³⁷ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 9

³⁸ คำสั่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ 88/2547 เรื่องแต่งตั้งกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตั้ง ณ วันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2547

³⁹ คำสั่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ 130/2550 เรื่องแต่งตั้งกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ตั้ง ณ วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2550

ดังกล่าวจะมีวาระในการดำรงตำแหน่งเพียงสามปีและได้ครบกำหนดการดำรงตำแหน่งตามวาระเมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2553 แล้วก็ตาม เมื่อรัฐมนตรียังมีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ กรรมการดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการใหม่ (เทียบเคียง มาตรา 8⁴⁰ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539)

1.1.2 การพ้นจากตำแหน่งและการแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการอาจแบ่งได้เป็น 2 กรณีตามกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. กรรมการกิจการไปรษณีย์ที่มีใช้กรรมการโดยตำแหน่ง มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี แต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้⁴¹

2. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการดังกล่าวอาจพ้นจากตำแหน่ง เช่น ตาย หรือลาออก หรือเป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือมีเหตุต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยกรณีนี้น⁴²

ทั้งนี้ นอกจากผู้ที่เป็นการกรรมการโดยตำแหน่ง ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ผู้มีอำนาจแต่งตั้งอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นการแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน⁴³

⁴⁰ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 8 วรรคสอง “ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการใหม่ให้กรรมการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการใหม่”

⁴¹ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 7

⁴² พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 10 ประกอบพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 76

⁴³ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 10 ประกอบพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 77 วรรคหนึ่ง

1.2 บทบาทหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เนื่องจากการดำเนินงานของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มิใช่ลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นงานประจำเหมือนกรมไปรษณีย์โทรเลข ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการประสานงานระหว่างกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับกรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อหารือหรือเชิญประชุมตามที่คณะกรรมการกำหนด หน่วยงานนี้จึงถือว่ามีความสำคัญและมีบทบาทเป็นหลักการในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มากพอสมควร พระราชกฤษฎีกา มาตรา 9 จึงได้มีการกำหนด “ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์” ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนี้ ย่อมรวมถึง การแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามที่กฎหมายกำหนด การแต่งตั้งและจัดประชุมคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ การขออนุมัติงบประมาณและจัดสรรเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์และคณะอนุกรรมการตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการประสานงานในเรื่องต่าง ๆ ตามที่ประชุมคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมายด้วย อาจกล่าวในรายละเอียดที่สำคัญได้ดังนี้

1.2.1 การแต่งตั้งกรรมการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

สืบเนื่องจากมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ นอกจากการเป็นกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์โดยตำแหน่ง เช่น ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นต้น ยังมีบุคคลอีกสองคนที่รัฐมนตรีต้องดำเนินการแต่งตั้งอีก ได้แก่

1. บุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มิมีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการหรือสาขาวิชาชีพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์อีกหนึ่งคนเป็นกรรมการ

2. ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกรรมการและเลขานุการ

ดังนั้น ตราบไคที่ตำแหน่งกรรมการทั้งสองคนนี้ว่างลงไม่ว่าจะด้วยสาเหตุครบวาระการดำรงตำแหน่งทุก ๆ 3 ปีหรือพ้นจากการเป็นกรรมการตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะหน่วยงานธุรการของ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามมาตรา 9 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ จะต้องดำเนินการจัดทำคำสั่ง แต่งตั้งบุคคลดังกล่าวต่อรัฐมนตรีต่อไป

1.2.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

เนื่องจากกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ส่วนมากเป็นผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการระดับสูง จึงมีภาระหน้าที่ทางราชการค่อนข้างมาก อาจไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินงานในฐานะกรรมการได้มากนัก การแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาด้านกฎหมายหรือด้านปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการไปรษณีย์ก่อนนำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ย่อมจะทำให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้ทราบข้อมูลการพิจารณาและศึกษารายละเอียดอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นการย่นระยะเวลาการจัดประชุมของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ให้มีประสิทธิภาพและลดการจัดประชุมให้มีความรวดเร็วในการพิจารณาวาระการประชุมได้ดียิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามมาตรา 11 วรรคหนึ่ง⁴⁴ แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ จึงทำให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติในเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มอบหมายได้ ซึ่งปัจจุบัน ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ขึ้นจำนวนสองคณะ ได้แก่ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ด้านกฎหมาย และคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ด้านปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบของแต่ละคณะกรรมการ รวมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

1) องค์ประกอบและหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ด้านกฎหมาย

นับตั้งแต่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ด้านกฎหมาย ตั้งแต่ชุดแรกจนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการดังกล่าวได้มีการปรับเปลี่ยนตัวบุคคลเท่านั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

⁴⁴ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 11 วรรคหนึ่ง คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มอบหมาย

ชุดที่หนึ่ง :

ระหว่างวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ถึงวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2551⁴⁵

1. นายฉฐกรต์ ปิ่นปรีชากุล นิตกร 9 ชช. ประธานอนุกรรมการ
สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
2. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อนุกรรมการ
3. ผู้แทนกระทรวงการคลัง อนุกรรมการ
4. ผู้แทนบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด อนุกรรมการ
5. ผู้แทนกลุ่มงานนิติการ อนุกรรมการและเลขานุการ
6. ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ชุดที่สอง :

ระหว่างวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2554⁴⁶

1. นายวรวัฒน์ ทิวถนอม ประธานอนุกรรมการ
รองปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
2. ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร รองประธานอนุกรรมการ
3. กรรมการผู้จัดการใหญ่ อนุกรรมการ
บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทน
4. นายฉฐกรนต์ ปิ่นปรีชากุล อนุกรรมการ
5. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อนุกรรมการ
6. ผู้แทนกระทรวงการคลัง อนุกรรมการ
7. นายชนิด ประภาตนันท์ นิตกร 9 ชช. อนุกรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักกิจการสื่อสาร อนุกรรมการ
9. ผู้แทนสำนักกิจการสื่อสาร อนุกรรมการและเลขานุการ
10. ผู้แทนกลุ่มงานนิติการ อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

⁴⁵ คำสั่งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่ 1/2547 เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์
ด้านกฎหมาย ตั้ง ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2547

⁴⁶ คำสั่งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่ 2/2551 เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์
ด้านกฎหมาย ตั้ง ณ วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2551

ชุดที่สาม (ปัจจุบัน) :

ระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน⁴⁷

1. รองปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	รองประธานอนุกรรมการ
3. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง	อนุกรรมการ
4. ผู้แทนบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	อนุกรรมการ
5. นายณัฐกนต์ ปิ่นปรีชากุล	อนุกรรมการ
6. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	อนุกรรมการ
7. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	อนุกรรมการ
8. เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	อนุกรรมการและเลขานุการ
9. เจ้าหน้าที่สำนักกฎหมาย	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และความรับผิดชอบ⁴⁸

1. พิจารณากลับกรอง และให้ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย และหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มอบหมาย
2. พิจารณากลับกรองกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับข้อบังคับและอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ก่อนนำเสนอคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อพิจารณาต่อไป
3. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มอบหมาย

⁴⁷ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ที่ 9/2554 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ด้านกฎหมาย สั่ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2554

⁴⁸ เฟื่องอ้าง เจริญรอดที่ 47

2) องค์ประกอบและหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการกิจการ
ไปรษณีย์ ด้านปฏิบัติการ

นอกจากคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ด้านกฎหมายแล้ว คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้มีการแต่งตั้งบุคคลต่าง ๆ เพื่อช่วยถ่วงถ่วงงานไปรษณีย์ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการปฏิบัติงานของบริษัทไว้ด้วย โดยคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ทั้งสองคณะอาจมีบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการทั้งสองคณะเพื่อให้กรรมการดังกล่าวเข้าร่วมพิจารณาและศึกษาเรื่องต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องทั้งข้อกฎหมายและแนวทางปฏิบัติให้เกิดความชัดเจนและลดภาระในการพิจารณาและการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์อีกทางหนึ่ง และเนื่องจากแนวทางในการดำเนินกิจการไปรษณีย์มีรูปแบบการดำเนินงานที่หลากหลายและแตกต่างกันพอสมควร ดังนั้น ในการแต่งตั้งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ด้านปฏิบัติการจึงเป็นดุลยพินิจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในการกำหนดรายละเอียดตัวบุคคลและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันตามสภาวการณ์ในขณะนั้น ซึ่งอำนาจหน้าที่บางอย่างอาจเป็นการกำหนดขึ้นมาเพื่อรองรับการพัฒนาบริการไปรษณีย์ในอนาคต อาจมีความขัดแย้งกับการใช้อำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วคณะกรรมการกิจการอาจมิได้มอบหมายให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ดำเนินงานตามหน้าที่ที่ระบุไว้เท่าใดนัก ดังนั้น การศึกษาประวัติการแต่งตั้งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ดังกล่าวจึงมีความจำเป็นต่อการศึกษาที่อาจทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบทบัญญัติของกฎหมายกับแนวทางในปฏิบัติที่ควรจะเป็นเพื่อการพัฒนากิจการไปรษณีย์ของประเทศที่ยั่งยืนอีกทางหนึ่ง

ชุดที่หนึ่ง :

ระหว่างวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ถึงวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2551⁴⁹

1. นายกิตติ อยู่โพธิ์ ที่ปรึกษาอนุกรรมการ
2. ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร ประธานอนุกรรมการ
3. กรรมการผู้จัดการใหญ่ รองประธานอนุกรรมการ
บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
4. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ อนุกรรมการ

⁴⁹ คำสั่งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่ 2/2547 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ด้านปฏิบัติการ สังกัด วันที่ 30 ธันวาคม 2547

5. ผู้แทน บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	อนุกรรมการ
6. หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนานโยบาย	อนุกรรมการ และเลขานุการ
7. ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
- หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. พิจารณา กลั่นกรอง รวมทั้งเสนอแนะ เพื่อกำหนดเป็นกรอบนโยบายการพัฒนา
กิจการไปรษณีย์

2. ศึกษาสถานการณ์ และเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในด้านการตลาด ราคา
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่

3. พิจารณาจัดทำร่างไปรษณีย์นิตเทศ

4. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มอบหมาย

ชุดที่สอง :

ระหว่างวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2554⁵⁰

1. นางสาวจิระภา จิตรแสง	ที่ปรึกษาอนุกรรมการ
2. นายวรพัฒน์ ทิวถนอม	ประธานอนุกรรมการ
	รองปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
3. ที่ปรึกษาด้านการสื่อสาร	รองประธานอนุกรรมการ
4. กรรมการผู้จัดการใหญ่	อนุกรรมการ
	บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด หรือผู้แทน
5. ผู้อำนวยการสำนักกิจการระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ
6. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	อนุกรรมการ
7. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสื่อสาร	อนุกรรมการ
8. ผู้แทนสำนักกิจการสื่อสาร	อนุกรรมการ และเลขานุการ
9. ผู้แทนสำนักกิจการระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
- หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. พิจารณา กลั่นกรอง รวมทั้งเสนอแนะ เพื่อกำหนดเป็นกรอบนโยบายการพัฒนา
กิจการไปรษณีย์

⁵⁰ คำสั่งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่ 3/2551 เรื่องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์
ด้านปฏิบัติการ ตั้ง ณ วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2551

2. ศึกษาสถานการณ์ ทิศทางแนวโน้มกิจการไปรษณีย์และเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในด้านการตลาด รูปแบบการให้บริการใหม่ ๆ เพื่อยกระดับการให้บริการกิจการไปรษณีย์เป็นเชิงพาณิชย์ได้อย่างยั่งยืน

3. พิจารณาจัดทำร่างไปรษณีย์นิตเทศ

4. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มอบหมาย

ชุดที่สาม (ปัจจุบัน) :

ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 จนถึงปัจจุบัน⁵¹

1. นางสาวจิระภา จิตรแสง	ที่ปรึกษาอนุกรรมการ
2. รองปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ประธานอนุกรรมการ
3. ที่ปรึกษาด้านต่างประเทศ	รองประธานอนุกรรมการ
4. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	อนุกรรมการ
5. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง	อนุกรรมการ
6. ผู้แทนบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	อนุกรรมการ
7. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	อนุกรรมการ
8. ผู้อำนวยการสำนักกิจการระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ
9. เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	อนุกรรมการ และเลขานุการ
10. ผู้แทนสำนักกิจการระหว่างประเทศ	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
- หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. พิจารณา กลั่นกรอง รวมทั้งเสนอแนะ เพื่อกำหนดเป็นกรอบนโยบายการพัฒนา
กิจการไปรษณีย์

2. ศึกษาสถานการณ์ ทิศทางแนวโน้มกิจการไปรษณีย์ และเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาในด้านการตลาด รูปแบบการให้บริการใหม่ ๆ เพื่อยกระดับการให้บริการกิจการไปรษณีย์เป็นเชิงพาณิชย์

⁵¹ คำสั่งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่ 10/2554 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์
ด้านปฏิบัติการ ตั้ง ณ วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2554

3. พิจารณาจัดทำร่างไปรษณีย์เทศ
4. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มอบหมาย

1.2.3 การจัดประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์และคณะกรรมการกิจการ

ไปรษณีย์

สำหรับการจัดการประชุม การลงมติหรือการวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องใด ๆ ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ มาตรา 10 แห่งพระราชกฤษฎีกา กำหนดให้น้ำความในมาตรา 79 ถึงมาตรา 83 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และเนื่องจากพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวมิได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะด้วย ดังนั้น นอกเหนือจากการคัดค้านกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ซึ่งต้องถือปฏิบัติตามมาตรา 15 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้ว ต้องดำเนินการดังนี้

1. การประชุมของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง จึงจะเป็นองค์ประชุม⁵² ในกรณีที่ต้องเลื่อนเพราะไม่ครบองค์ประชุม ให้นำการประชุมเรื่องนั้นอีกภายในสิบสี่วันนับแต่วันนัดประชุมที่เลื่อนมา และการประชุมครั้งหลังนี้ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม แต่ทั้งนี้ต้องระบุนความประสงค์ให้เกิดผลตามบทบัญญัตินี้ไว้ในหนังสือนัดประชุมด้วย⁵³

2. การประชุมให้เป็นไปตามระเบียบการที่คณะกรรมการกำหนด⁵⁴ การนัดประชุมนอกจากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนซึ่งประธานกรรมการจะนัดประชุม⁵⁵ ต้องทำเป็นหนังสือและแจ้งให้กรรมการทุกคนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่กรรมการนั้นจะได้ทราบการบอกนัดในที่ประชุมแล้ว กรณีดังกล่าวนี้จะทำหนังสือแจ้งนัดเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุมก็ได้⁵⁶

3. ให้ประธานกรรมการกิจการไปรษณีย์ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประชุม และเพื่อรักษาความเรียบร้อยในการประชุม ให้ประธานมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ตามความจำเป็นได้⁵⁷ ถ้าประธานกรรมการกิจการไปรษณีย์ไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือมี

⁵² พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 79 วรรคหนึ่ง

⁵³ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 79 วรรคสอง

⁵⁴ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 80 วรรคหนึ่ง

⁵⁵ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 80 วรรคสาม

⁵⁶ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 80 วรรคสอง

⁵⁷ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 81 วรรคหนึ่ง

หน้าที่ต้องดำเนินการใด ๆ นอกจากการดำเนินการประชุม⁵⁸ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน⁵⁹

4. การลงมติของที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ให้ถือเสียงข้างมาก⁶⁰ กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด⁶¹ กรณีเรื่องใดถ้าไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบในเรื่องนั้น⁶²

5. ในการประชุมต้องมีรายงานการประชุมเป็นหนังสือ⁶³ ถ้ามีความเห็นแย้งให้บันทึกความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ในรายงานการประชุม และถ้ากรรมการฝ่ายข้างน้อยเสนอความเห็นแย้งเป็นหนังสือก็ให้บันทึกความเห็นแย้งนั้นไว้ด้วย⁶⁴ ในทางปฏิบัติการจัดการประชุมของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรับผิดชอบ ซึ่งเป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ เมื่อมีการกำหนดระเบียบวาระการประชุมได้แล้วจะได้สอบถามวันนัดประชุมจากกรรมการแต่ละคนก่อนที่จะมีการจัดทำหนังสือเชิญประชุมอย่างเป็นทางการต่อไป รวมทั้งการจัดส่งเอกสารประกอบวาระการประชุมต่าง ๆ ดังนั้น ในบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประชุมของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่กำหนดให้นำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อาจจะไม่มีการนำมาใช้ในทางปฏิบัติเลย เช่น องค์ประชุมของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ การเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทนประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการ ฯลฯ เพราะเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานจะดำเนินการสอบถามวันว่างของกรรมการแต่ละคนไว้ก่อน อย่างไรก็ตาม หากมีกรณีจำเป็น เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะประสานงานทางโทรศัพท์เพื่อเปลี่ยนแปลงวันเวลาการประชุม เป็นต้น

ทั้งนี้ แนวทางการจัดประชุม และการลงมติดังกล่าวของคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ด้านกฎหมายและด้านปฏิบัติการ แม้พระราชกฤษฎีกาฯ มาตรา 10 มิได้กำหนดให้นำมาใช้กับคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ดังกล่าวด้วยก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรับผิดชอบ ซึ่งเป็นหน่วยงานธุรการ

⁵⁸ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 81 วรรคสาม

⁵⁹ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 81 วรรคสอง

⁶⁰ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 82 วรรคหนึ่ง

⁶¹ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 82 วรรคสอง

⁶² พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 82 วรรคสาม

⁶³ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 83 วรรคหนึ่ง

⁶⁴ พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 83 วรรคสอง

ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ จะเป็นบุคคลเดียวกันและจะยึดถือแนวทางปฏิบัติในการประสานงานเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 3.1 สถิติการจัดประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

ลำดับ	ปี พ.ศ.	จำนวนการจัดประชุม (ครั้ง)
1	2547	2
2	2548	1
3	2549	1
4	2550	2
5	2551	1
6	2552	3
7	2553	3
8	2554	2
9	2555	6

1.2.4 การจัดสรรเงินค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่น

1) ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

ในการปฏิบัติหน้าที่ของประธานกรรมการและกรรมการในคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ กฎหมายกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาฯ เป็นผู้กำหนดระเบียบว่าด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์⁶⁵

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงได้อาศัยอำนาจดังกล่าวกำหนดระเบียบกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารว่าด้วย

⁶⁵ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 8 “ให้ประธานกรรมการและกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติงานตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด”

ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ พ.ศ. 2547 โดยกำหนดรายละเอียดไว้ดังนี้

“ **ค่าตอบแทน** ” หมายถึง เบี้ยประชุมของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยกำหนดให้กรรมการกิจการไปรษณีย์เดือนละ 4,000 บาท และประธานกรรมการกิจการไปรษณีย์ จะได้รับเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในสี่ของอัตราค่าตอบแทนที่กรรมการมีสิทธิได้รับ หรือเป็นเงินเดือนละ 5,000 บาท ทั้งนี้ การจ่ายเงินค่าตอบแทนดังกล่าวให้จ่ายเฉพาะในเดือนที่ได้เข้าร่วมประชุมเท่านั้น

“ **ค่าใช้จ่ายอื่น** ” หมายถึง ค่าที่พัก ค่าเดินทางรวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นในการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ เช่นเดียวกับระเบียบที่ทางราชการกำหนด

ทั้งนี้ การกำหนดอัตราค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ดังกล่าว เป็นการกำหนดโดยอาศัยความตามมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาถือเป็นรายจ่ายที่มีกฎหมายและระเบียบอนุญาตให้จ่ายได้ ดังนั้น ส่วนราชการเจ้าของงบประมาณจึงสามารถเบิกจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้ตามนัยพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าว โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง⁶⁶

2) หลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นในการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์

สำหรับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ของคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ดังกล่าวข้างต้นให้ถือปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กำหนด⁶⁷ ในการนี้ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ จึงได้กำหนดระเบียบคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ว่าด้วยค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นของคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ พ.ศ. 2547 ดังนี้

“ **ค่าตอบแทน** ” หมายถึง เบี้ยประชุมของคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยกำหนดให้อนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้ครั้งละ 1,000 บาท และประธานอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งในสี่ของอัตราค่าตอบแทนที่

⁶⁶ หนังสือกรมบัญชีกลางที่ กค 0409.7/15819 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 เรื่องการเบิกจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่นของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

⁶⁷ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 มาตรา 11 วรรคสอง

อนุกรรมการมีสิทธิได้รับหรือเป็นเงิน ครั้งละ 1,250 บาท (รายละเอียดการจ่ายค่าตอบแทนตามจำนวนครั้งที่มีการประชุมมิได้กำหนดเป็นรายเดือนเหมือนการจ่ายค่าตอบแทนของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์)

สำหรับ “ ค่าใช้จ่ายอื่น ” หมายถึง ค่าที่พัก ค่าเดินทาง รวมถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการกิจการไปรษณีย์ ให้ใช้ตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้ เช่นเดียวกับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

2. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

สืบเนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ได้กำหนด “ ให้อำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่างๆ ของคณะกรรมการ กสท. อำนาจในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใดๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ” โดยมีได้กำหนดรายละเอียดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ไว้อย่างชัดเจนเหมือนดังการแบ่งแยกอำนาจระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลขกับ กสท. โดยกำหนดให้อำนาจในการอำนวยความสะดวกตามกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์เป็นของกรมไปรษณีย์โทรเลข และอำนาจในการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ให้เป็นของ กสท. ซึ่งถือว่ามีความชัดเจนและมีการกำหนดขอบเขตในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ภายใต้กฎหมายที่มีอยู่ได้อย่างเป็นระบบและปราศจากข้อโต้แย้งในการใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนด ในขณะที่การกำหนดรายละเอียดการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ระหว่างคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กับบริษัท ทั้งสองหน่วยงานต้องศึกษาแนวทางปฏิบัติที่มีการปฏิบัติสืบเนื่องเชื่อมโยงอำนาจตั้งแต่กรมไปรษณีย์โทรเลข จนถึง กสท. และเมื่อมีการแปรสภาพมาเป็นบริษัทตั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะอำนาจในการประกอบกิจการไปรษณีย์ตามกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ฉบับปัจจุบันรัฐยังคงมอบอำนาจให้บริษัทตามมาตรา 5 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติฯ ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ อาจแบ่งแยกอำนาจตามความสัมพันธ์ออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้⁶⁸

⁶⁸ บันทึกสำนักงานกฎหมาย แผนกวิชาการกฎหมาย ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2547 เรื่องรายงานสรุปผลการพิจารณาอำนาจคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์และอำนาจคณะกรรมการ ปณท

1. อำนาจในการทำคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ได้แก่ การอนุญาต และการวินิจฉัย เป็นต้น

2. อำนาจในการบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อกำหนดในกิจการไปรษณีย์ ตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ได้แก่ การจัดทำข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กสท. การจัดทำไปรษณีย์นิเทศและการจัดทำคำสั่งใด ๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง เป็นต้น และ

3. อำนาจในการทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์

2.1 อำนาจในการทำคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 5 กำหนดความหมายคำว่า “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า (1) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรองและการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความถึงการออกกฎ (2) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

จากความหมายดังกล่าวประกอบกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ อาจจำแนกอำนาจที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติฯ ได้ดังนี้

2.1.1 การอนุญาต

การอนุญาตตามพระราชบัญญัติฯ หมายความว่า การให้บุคคลหรือนิติบุคคลอื่นที่รับเป็นตัวแทนดำเนินกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการเฉพาะ⁶⁹ เช่น ให้ตั้งที่ทำการไปรษณีย์ประเภทรับอนุญาตขึ้นภายในราชอาณาจักร (ได้แก่ ระเบียบการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 3 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2524 หรือที่เรียกว่า “ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต (ปณอ.) (Licensed Post office)”) หรือให้ส่ง นำส่ง หรือส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์โดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ หรือให้ผู้อื่นรวบรวมไปรษณีย์ภัณฑ์เพื่อส่งโดยทางไปรษณีย์ หรือ โดยทางที่ได้

⁶⁹ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 9

อนุญาตเป็นพิเศษ (ได้แก่ ระเบียบการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 324 ว่าด้วยการอนุญาตให้รับรวบรวมสิ่งของเพื่อส่งทางไปรษณีย์ พ.ศ. 2543) รวมทั้งให้ทำกิจการอย่างอื่นทั่วไปตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติการให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติฯ เป็นต้น

โดยตัวแทนดำเนินการดังกล่าวย่อมได้รับค่าส่วนลดเป็นค่าตอบแทน อย่างไรก็ตาม การอนุญาตดังกล่าวข้างต้นเป็นการอนุญาตเพื่อให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการบริการไปรษณีย์แก่ประชาชน โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและต้องถือปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่บริษัทกำหนดไว้ด้วย เพราะฉะนั้นการอนุญาตในลักษณะนี้อาจมีความแตกต่างจากการอนุญาตให้บุคคลภายนอกดำเนินกิจการไปรษณีย์ในลักษณะการแข่งขันกับการประกอบกิจการไปรษณีย์ที่บริษัทดำเนินการอยู่ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การเปิดเสรีบริการไปรษณีย์” ที่กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการไปรษณีย์จะต้องมีใบอนุญาตก่อน เช่น

ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งได้มีการเปิดเสรีบริการไปรษณีย์ โดยมีหน่วยงานที่เรียกว่า “ Info-communications Development Authority of Singapore: IDA) ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Ministry of Information, Communications and the Arts (MITA) มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ 1.) การส่งเสริมให้มีการแข่งขันในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศ 2.) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในตลาด (ไม่ว่าในประเทศสิงคโปร์หรือที่แห่งใดก็ตาม) 3.) การเป็นตัวแทนของประเทศสิงคโปร์ทั้งในเวทีระดับประเทศหรือนานาชาติ ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและความต้องการบริโภคอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในประเทศ วางแผนส่งเสริม พัฒนาและดูแลระบบ และบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ รวมทั้ง 4.) การออกใบอนุญาต

ในส่วนของการกำกับดูแลด้านไปรษณีย์ ได้แก่ 1.) การออกใบอนุญาตเกี่ยวกับการขนส่ง (รับฝาก รวบรวม ส่ง จัดส่งและนำจ่าย) จดหมายและไปรษณียบัตร แก๊วเปลี่ยนแปลงและระงับใบอนุญาต 2.) กำหนดทิศทางวิธีปฏิบัติและมาตรฐานบริการของผู้รับใบอนุญาต 3.) การทบทวนอัตราค่าบริการต้องได้รับความเห็นชอบจาก IDA 4.) การควบคุมราคาและคุณภาพบริการจดหมายและไปรษณียบัตร ณ ราคาที่เหมาะสม

ประเทศอังกฤษ เป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีการเปิดเสรีบริการไปรษณีย์ โดยมี Department of Trade and Industry, Postcomm (Postal services commission), Postwatch เป็นผู้กำกับดูแลการประกอบกิจการไปรษณีย์ และมีหน้าที่ที่แตกต่างกัน ดังนี้

Department of Trade and Industry บทบาทในด้านไปรษณีย์แบ่งออกได้เป็นสองส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ในฐานะผู้รับผิดชอบนโยบายของรัฐบาลในด้านกิจการไปรษณีย์และ

ดูแลกรอบกฎหมายไปรษณีย์ (โดยฝ่ายหน่วยงานกำกับดูแล) มีหน้าที่เกี่ยวกับ 1.) กำหนดภาระผูกพันในการให้บริการพื้นฐาน โดยทั่วถึงและกรอบอัตราที่เป็นราคาเดียวกันทั่วประเทศภายในเงื่อนไขที่สหภาพยุโรปกำหนด 2.) แต่งตั้งคณะกรรมการ (Regulator) และกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง 3.) สนับสนุนสภาผู้บริโภค (Consumer Council) ให้มีความเข้มแข็งและแต่งตั้งประธานสภา 4.) เป็นตัวแทนของประเทศอังกฤษในการเข้าร่วมประชุมกับสหภาพยุโรป องค์การการค้าโลก สหภาพสากลไปรษณีย์ เพื่อกำหนดกรอบข้อกำหนด 5.) กำหนดแนวทางภาระผูกพันต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมให้ Postcomm (Postal services commission) ถือปฏิบัติ 6.) กำหนดแนวทางการให้บริการแก่ผู้ให้บริการไปรษณีย์พื้นฐาน โดยทั่วถึงในการจัดให้มีบริการไปรษณีย์แก่ผู้พิการทางสายตาโดยไม่คิดค่าบริการ ส่วนที่ 2 ในฐานะผู้ถือหุ้นทั้งหมดของการไปรษณีย์อังกฤษ (Royal Mail Group) โดยมีหน้าที่เกี่ยวกับ 1.) กำหนดอัตราค่าตอบแทนให้คณะกรรมการของการไปรษณีย์อังกฤษ บนพื้นฐานของคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดอัตราค่าตอบแทน 2.) ให้คำปรึกษาการไปรษณีย์อังกฤษเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์ แผนการเงินที่สำคัญ และยุทธศาสตร์ในภาพรวมและการวิเคราะห์ความเสี่ยง 3.) การอนุมัติการกู้เงินเพื่อซื้อกิจการที่สำคัญและการกำหนดแนวทางการกู้เงิน อย่างไรก็ดี รัฐบาลไม่ได้เข้ามามีบทบาทในด้านการบริหารงานทั่วไปของการไปรษณีย์อังกฤษ (Royal Mail Group)

Postcomm (Postal services commission) เป็นหน่วยงานที่แต่งตั้งโดย Secretary of state และพนักงานเป็นข้าราชการ มีรายได้จากค่าธรรมเนียมใบอนุญาต โดยมีหน้าที่ 1.) ออกใบอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขการประกอบกิจการไปรษณีย์รวมทั้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไข (หากจะให้บริการนำจ่ายจดหมายน้ำหนักไม่เกิน 350 กรัม และราคาต่ำกว่า 350 ไร่ต้องมาขอใบอนุญาต) 2.) ดูแลการจัดให้มีบริการไปรษณีย์พื้นฐานอย่างทั่วถึง (Universal Service) ณ อัตราที่เป็นราคาเดียวกันทั่วประเทศ 3.) กำกับดูแลการไปรษณีย์อังกฤษ (Royal Mail Group) ในฐานะผู้ถือใบอนุญาต ให้บริการไปรษณีย์พื้นฐาน โดยทั่วถึงเพื่อให้บริการไปรษณีย์แก่ลูกค้าด้วยคุณภาพบริการที่มีและราคาที่สมเหตุผล โดยควบคุมกรอบอัตราค่าบริการพื้นฐานและคุณภาพบริการ (คุณภาพบริการ First Class Mail $v+1=92.5\%$) 4.) ดูแลตรวจสอบตลาดไปรษณีย์เพื่อให้แน่ใจว่ามีการให้บริการไปรษณีย์พื้นฐาน ตรวจสอบให้มีการแข่งขันการให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า 5.) กำกับดูแลในเรื่องการแข่งขันและการเปิดเสรีบริการไปรษณีย์ เช่น กำหนดกรอบเวลาการเปิดบริการไปรษณีย์ ดูแลการไปรษณีย์อังกฤษ (Royal Mail Group) ในช่วยที่ยังคงมีอำนาจสิทธิ์ขาดจนถึงการเปิดเสรีบริการไปรษณีย์ที่สมบูรณ์ 6.) พิจารณาคัดสินข้อพิพาทระหว่างผู้ประกอบการไปรษณีย์ที่ได้รับใบอนุญาต เช่น ข้อพิพาทในเรื่องอัตราค่าใช้เครือข่ายนำจ่ายไปรษณีย์ของอีกฝ่ายหนึ่ง 7.) เป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลเกี่ยวกับเครือข่ายไปรษณีย์และจัดทำรายงาน

ประจำปีซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายไปรษณีย์ของการไปรษณีย์อังกฤษ (Royal Mail Group) ทั้งในชนบทและเขตเมือง และบทบาทเครือข่ายการไปรษณีย์อังกฤษ (Royal Mail Group)

Postwatch เป็นหน่วยงานที่ไม่ขึ้นต่อรัฐบาลหรือการไปรษณีย์อังกฤษ (Royal Mail Group) โดยมีหน้าที่เป็นสภาดูแลผู้บริโภค (Customer Council for Postal Services) ดูแลผลประโยชน์ของผู้ใช้บริการไปรษณีย์ เช่น เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับบริการไปรษณีย์ของผู้รับใบอนุญาต และดูแลตรวจสอบมาตรฐานบริการไปรษณีย์⁷⁰

จากตัวอย่างของการเปิดเสรีบริการไปรษณีย์ของทั้งสองประเทศดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการอนุญาตตั้งที่ทำการไปรษณีย์เพื่อประกอบกิจการไปรษณีย์จะต้องได้รับอนุญาตก่อน รวมทั้งมีมาตรการในการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการแต่ละรายให้เปิดบริการไปรษณีย์ได้อย่างทั่วถึงให้มากที่สุด มิใช่การขยายสาขาหรือจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477⁷¹

สำหรับ “การอนุญาตให้จัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต เป็นอำนาจของอธิบดี โดยอนุมัติของรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 9 ต่อมาเมื่อมีการแยกงานในส่วนที่ว่าด้วยการบริการและการปฏิบัติการด้านไปรษณีย์และโทรคมนาคมขึ้นเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 อำนาจในการตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตของอธิบดี จึงเปลี่ยนไปเป็นอำนาจของคณะกรรมการ กสท. ตามมาตรา 4(1) แห่งพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519

เมื่อมีการแปรสภาพ กสท. ตามพระราชบัญญัติ ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 เป็นบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) อำนาจในการอนุญาตจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ตามพระราชบัญญัติฯ ที่เป็นอำนาจของคณะกรรมการ กสท. ตามพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 จึงถ่ายโอนมาเป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ซึ่งกำหนด “ให้อำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กสท. อำนาจในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใด ๆ ของ

⁷⁰ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ “หน้าที่ของ Regulatory Body ของประเทศต่าง ๆ (สถานะ วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2547)”

⁷¹ ดิสทัต โทตระกิตต์ ม.ม.ป. “การจัดทำและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการไปรษณีย์ พ.ศ. ...”

ผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

ดังนั้น อำนาจในการอนุญาตให้จัดตั้ง/ยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่เคยเป็นอำนาจของคณะกรรมการ กสท. หรือผู้ว่าการ กสท. ในปัจจุบันเป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามความในมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกา⁷²

ปัจจุบัน คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต โดยให้ถือปฏิบัติตามข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ฉบับที่ 1 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2552 ดังนี้

“ข้อ 4 การจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตให้บริษัทเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

คุณสมบัติของผู้รับตั้ง และหลักเกณฑ์การจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตให้บริษัท โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ 5 เมื่อคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตแล้ว ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อทราบทุก ๆ หกเดือน

ข้อ 6 เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการให้จัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตในท้องที่ใดแล้ว ให้ผู้รับตั้งเป็นตัวแทนของบริษัทในการดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตในท้องที่นั้น

ผู้รับตั้งต้องวางหลักประกันสัญญาและหลักประกันความเสียหายในการดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตไว้กับบริษัทตามจำนวนที่บริษัทกำหนด

ข้อ 7 ให้บริษัทจัดสรรวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตแก่ผู้รับตั้ง โดยผู้รับตั้งมีหน้าที่จัดหาบุคลากร อาคาร สถานที่ และยานพาหนะที่ใช้ในการดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต

ข้อ 8 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต ให้กรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีอำนาจกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติและควบคุมการ

⁷² รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2549 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุม 3 ชั้น ICT 2 อาคาร 9 บมจ. ทีไอที

คำนิยามงานเกี่ยวกับที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตตลอดจนหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างบริษัทและผู้รับตั้ง

เมื่อได้กำหนดระเบียบตามวรรคหนึ่งแล้วให้รายงานให้คณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการทราบ

ข้อ 9 ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่ได้ดำเนินงานอยู่ในวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตตามข้อบังคับนี้

ในกรณีที่ได้มีการยื่นขอจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตไว้ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับการดำเนินการเพื่อพิจารณาและอนุมัติจัดตั้งที่ได้ดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ถือว่าที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งนั้นเป็นที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตตามข้อบังคับนี้”

ต่อมา เมื่อคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้มีการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตดังกล่าวไว้แล้ว บริษัทจึงได้มีการจัดทำประกาศเรื่องคุณสมบัติของผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตและหลักเกณฑ์การจัดตั้งและการขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต⁷³ อาศัยอำนาจตามความในข้อ 4 ของข้อบังคับฯ ดังกล่าว โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ประกาศกำหนด โดยผู้ขอจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่ผ่านการพิจารณาของบริษัทและคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์แล้ว บริษัทจะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขอจัดตั้งได้รับทราบผลการพิจารณาดังกล่าวแล้วจะได้มีการจัดทำคำสั่งของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ต่อไป เช่น คำสั่งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่ 4/2550 เรื่อง การจัดตั้ง/ขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต (ปณอ.) เป็นต้น

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการดำเนินการพิจารณาจัดตั้ง/ขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตดังกล่าว ที่ประชุมได้มอบอำนาจให้ประธานกรรมการกิจการไปรษณีย์ลงนามในคำสั่งคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ เรื่องการจัดตั้ง/ขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต (ปณอ.) ได้ โดยไม่ต้องนำเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณาก่อน โดยให้เลขานุการคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ดำเนินการจัดทำรายงานการจัดตั้ง/ขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต (ปณอ.) เสนอที่ประชุมเพื่อ

⁷³ ประกาศบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เรื่องคุณสมบัติของผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตและหลักเกณฑ์การจัดตั้งและการขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต ประกาศ ณ วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2553

ทราบเท่านั้น⁷⁴ จึงทำให้การใช้อำนาจในการอนุญาตดังกล่าวนี้ไม่ได้มีการพิจารณาโดยที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์แต่อย่างใด

สำหรับการจัดตั้ง/ยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตประเภทอื่น ๆ (เช่น ร้านไปรษณีย์ไทย (ปณร.) ร้านจำหน่ายตราไปรษณียากร (Postage Stamps Agency) และผู้รวบรวมไปรษณีย์ภัณฑ์ เป็นต้น) ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาจัดทำข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยคาดว่ารายละเอียดของข้อบังคับ รวมทั้งแนวทางการอนุญาตของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์น่าจะมีขั้นตอนการปฏิบัติเช่นเดียวกับการจัดตั้ง/ยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตดังกล่าว

2.1.2 การวินิจฉัย

สำหรับการใช้อำนาจในการวินิจฉัยของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามพระราชบัญญัติฯ กำหนด⁷⁵ ได้แก่ ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ใดเป็นจดหมายหรือไปรษณีย์บัตร หรือเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทอื่นตามพระราชบัญญัติฯ หรือตามกฎหมาย ข้อบังคับและคำสั่งที่ได้ตั้งขึ้น เป็นต้น ซึ่งผลของการวินิจฉัยดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อการรับฝากไม่ว่าจะเป็นการไม่รับฝากของเจ้าหน้าที่ หรือการชำระอัตราค่าไปรษณียากรต่าง ๆ รวมทั้งข้อกำหนดในการรับฝาก ส่งต่อ และนำจ่ายของผู้ฝากหรือผู้รับซึ่งอยู่ปลายทางก็ได้ ดังนั้น การวินิจฉัยรายละเอียดดังกล่าวนอกจากต้องอาศัยข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องแล้วยังต้องอาศัยกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละบริการหรือแต่ละประเทศประกอบด้วย ปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดแนวทางการวินิจฉัยที่แตกต่างจากกฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งต่าง ๆ แต่อย่างไร จึงทำให้การใช้อำนาจในการตีความหรือการวินิจฉัยเพื่อการนี้ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ปัจจุบันการใช้อำนาจในการวินิจฉัยในเรื่องต่าง ๆ นั้น คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์และบริษัทได้ยึดถือแนวทางในการปฏิบัติเช่นเดียวกับการหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union : UPU) กำหนดไว้เป็นหลัก อีกทั้งในทางปฏิบัติมีการกำหนดคำจำกัดความคำว่า “จดหมาย” และ “ไปรษณีย์บัตร” ไว้ในไปรษณีย์นิเทศ ข้อ 69 และข้อ 75 ไว้

⁷⁴ รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2549 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุม 3 ชั้น ICT 2 อาคาร 9 บมจ. ทีไอที

⁷⁵ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 27

อย่างชัดเจนพอสมควรแล้ว จึงไม่มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัย⁷⁶แต่อย่างใด ประกอบกับหลักการวินิจฉัยในเรื่องต่าง ๆ ที่มีมาแต่เดิมก็ยังคงใช้ได้อยู่

2.2 การบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อกำหนดในกิจการไปรษณีย์

2.2.1 ข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กสท. ตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

ในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ของ กสท. หรือบริษัท ย่อมมีความจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดข้อบังคับหรือระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แต่ละหน่วยงานของ กสท. หรือบริษัท ใช้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกัน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ฉบับปัจจุบันได้มีการกำหนดให้คณะกรรมการ กสท. ในขณะก่อนการแปลงสภาพมีอำนาจกำหนดรายละเอียดเกี่ยวข้อบังคับหรือระเบียบในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) ข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินกิจการไปรษณีย์⁷⁷ ว่าด้วยการอนุญาตให้ตั้งที่ทำการไปรษณีย์ประเภทรับอนุญาตขึ้นภายในราชอาณาจักร หรือ การอนุญาตให้ส่ง นำส่งหรือส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์โดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ หรือการอนุญาตให้ผู้อื่นรวบรวมไปรษณีย์ภัณฑ์เพื่อส่งโดยทางไปรษณีย์หรือโดยทางที่ได้อนุญาตเป็นพิเศษ หรือการอนุญาตให้ทำกิจการอย่างอื่นทั่วไปตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฯ เช่น ระเบียบการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 3 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2534 หรือ ระเบียบการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 342 ว่าด้วยการอนุญาตให้รับ รวบรวมสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ พ.ศ. 2524 เป็นต้น

(2) ข้อบังคับเกี่ยวกับไปรษณียากร⁷⁸ ว่าด้วย การให้เสียไปรษณียากรล่วงหน้าสำหรับไปรษณีย์ภัณฑ์ที่ส่งภายใน ราชอาณาจักรทุกประเภท หรือแต่บางประเภท และกำหนดวิธีที่จะต้องเสียไปรษณียากรล่วงหน้า หรือการกำหนดอัตราไปรษณียากรที่จะต้องเสียสำหรับไปรษณีย์ภัณฑ์ภายในราชอาณาจักร เมื่อมิได้เสียไปรษณียากรหรือได้เสียล่วงหน้าไว้ไม่พอ

⁷⁶ รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 เวลา 09.30 น. ณ ห้องประชุม 3 ชั้น ICT 2 อาคาร 9 บมจ. ทีไอที.

⁷⁷ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 9

⁷⁸ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 11

หรือ การกำหนดวิธีที่จะสั่งให้ส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ต่อไปยังที่อื่นโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือต้องเสียเพิ่มขึ้นอีก ตามแต่จะระบุไว้ในข้อบังคับหรือการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม การส่งด่วน คือนำส่งนอกเวลา ส่งธรรมดา สำหรับไปรษณีย์ภัณฑ์เพิ่มขึ้น หรือใช้แทนอัตราไปรษณียากรที่ต้องเสียตามพระราชบัญญัติฯ รวมทั้งบรรดากิจการอย่างอื่นทั่วไปที่เกี่ยวข้องแก่ไปรษณียากร เป็นต้น

(3) ข้อบังคับเกี่ยวกับตราไปรษณียากร⁷⁹ ว่าด้วยการจ่าย ขาย เก็บรักษา และใช้ตราไปรษณียากร หรือการกำหนดราคาตราไปรษณียากรที่จะขาย หรือการกำหนดบุคคลที่จะขายตราไปรษณียากร กับวางอัตราและเงื่อนไขในการขาย หรือการกำหนดหน้าที่และสินจ้างที่จะให้แก่ผู้ขายตราไปรษณียากร หรือการวางเงื่อนไขในการปรุตราไปรษณียากร การลบเลือนทำให้เสียสภาพและว่าด้วยตราไปรษณียากรอย่างใดควรรับหรือไม่ควรรับไว้ใช้เป็นค่าไปรษณียากรหรือค่าธรรมเนียมอื่น หรือ การแสดงประเภทไปรษณีย์ภัณฑ์ที่อาจเสียไปรษณียากรเป็นเงิน และใช้เครื่องหมายอย่างอื่นประทับแทนตราไปรษณียากรเป็นค่าไปรษณียากร หรือ ค่าธรรมเนียมอื่นที่จะต้องเสียตามพระราชบัญญัติฯ รวมทั้งบรรดากิจการอย่างอื่นทั่วไปที่เกี่ยวข้องแก่ตราไปรษณียากร เช่น ข้อบังคับการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 2 ว่าด้วยร้านจำหน่ายตราไปรษณียากร พ.ศ. 2524 ระเบียบการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 13 ว่าด้วยร้านจำหน่ายตราไปรษณียากร พ.ศ. 2524 หรือระเบียบการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 169 ว่าด้วยร้านจำหน่ายตราไปรษณียากร พ.ศ. 2532 เป็นต้น

(4) ข้อบังคับเกี่ยวกับการรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ทางไปรษณีย์ทั่วไป⁸⁰ ว่าด้วย การกำหนดชนิดวัตถุที่ไม่อนุญาตให้ส่งทางไปรษณีย์ หรือเงื่อนไขในการส่งวัตถุทางไปรษณีย์ หรือระเบียบการกักและจำหน่ายวัตถุที่ส่งทางไปรษณีย์อันเป็นของต้องห้ามหรือต้องพิทักษ์รักษา หรือฝ่าฝืนต่อกฎข้อบังคับที่ได้ตั้งขึ้น หรือการจำแนกประเภท และวางระเบียบว่าด้วย สันฐาน ขนาดน้ำหนัก เครื่องหุ้มห่อ และการผูกมัด กับการใช้ไปรษณีย์ภัณฑ์ หรือระเบียบการออกใบรับการออกและรับใบสำคัญในการรับ และส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ และกำหนดจำนวนเงินที่จะต้องเสียนอกจากไปรษณียากร สำหรับใบรับและใบสำคัญนั้น หรือกำหนดประเภทไปรษณีย์ภัณฑ์อันควรอยู่ในลำดับจ่าย หรือส่งก่อน และหลังตามที่จำเป็นรวมทั้งกำหนดเวลาและวิธีให้รับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

⁷⁹ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 17

⁸⁰ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 21

(5) ข้อบังคับเกี่ยวกับการลงทะเบียนและการประกันไปรษณีย์ภัณฑ์ทั่วไป⁸¹ ว่าด้วยการกำหนดไปรษณีย์ภัณฑ์ที่อาจให้ลงทะเบียนหรือเอาประกันได้ หรือต้องบังคับให้ลงทะเบียนหรือให้เอาประกัน หรือการกำหนดไปรษณีย์ภัณฑ์ที่ต้องบังคับให้ลงทะเบียนหรือเอาประกัน ซึ่งได้ส่งไปโดยมิได้ลงทะเบียนหรือเอาประกันนั้นให้ส่งกลับคืนแก่ผู้ฝากหรือให้ส่งต่อไปยังผู้รับหรือให้จัดการเป็นอย่างอื่น หรือการจำกัดจำนวนเงินสำหรับรับลงทะเบียนหรือรับประกันไปรษณีย์ภัณฑ์และจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทน หรือการกำหนดระเบียบที่ต้องเสียไปรษณียากรหรือค่าธรรมเนียมอื่นสำหรับลงทะเบียนหรือรับประกันและการออกไปรับใบสำคัญสำหรับการลงทะเบียนหรือรับประกันนั้น รวมทั้งการกำหนดเวลาและระเบียบว่าด้วยการจัดส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนหรือรับประกันที่ส่งมอบแก่ที่ทำการไปรษณีย์ เช่น ข้อบังคับการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 4 ว่าด้วย บริการไปรษณีย์รับประกันในประเทศ พ.ศ. 2525 เป็นต้น

(6) ข้อบังคับเกี่ยวกับการจำหน่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งไม่ได้⁸² ว่าด้วยการกำหนดเวลาให้ที่ทำการไปรษณีย์ปลายทางเก็บรักษาไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งไม่ได้พักไว้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ หรือการจัดให้มีการโฆษณาบัญชีไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งไม่ได้ทุกประเภทหรือแต่บางประเภท ไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งไม่ได้นั้นเมื่อได้พักไว้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ปลายทาง ครบกำหนดเวลาแล้ว ให้ส่งกลับไปยังที่ทำการไปรษณีย์ต้นทาง เพื่อคืนให้แก่ผู้ฝาก หรือให้ส่งตรงไปยังบริษัท

(7) ข้อบังคับเกี่ยวกับบริการการเงิน⁸³ ว่าด้วย ธนาณัติและจ่ายเงินตามธนาณัติ กับทั้งบุคคลที่จะจ่ายหรือรับเงินตลอดถึงเวลา และวิธีจ่าย เช่น ข้อบังคับการสื่อสารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 7 ว่าด้วยบริการธนาณัติในประเทศ พ.ศ. 2526 เป็นต้น

ตามรายละเอียดข้อบังคับดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการกำหนดเงื่อนไขในการรับฝาก ส่งต่อและการนำจ่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์มีเป็นจำนวนมากและมีความเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันในรายละเอียดของแต่ละบริการที่บริษัทในฐานะผู้ให้บริการงานไปรษณีย์พอสมควร ปัจจุบันการพิจารณาการใช้อำนาจต่าง ๆ ที่กำหนดในข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. ที่มีอยู่เดิมมาเป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการนี้ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์นอกจากจะต้องจัดทำข้อบังคับหรือระเบียบว่าด้วยเรื่องต่าง ๆ ที่

⁸¹ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 33

⁸² พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 35

⁸³ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 51

พระราชบัญญัติฯ กำหนดแล้ว อาจไม่ใช่เรื่องที่สามารถดำเนินการได้ในทันที จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการพิจารณาดำเนินการงานมากพอสมควร เช่น การจัดทำข้อบังคับของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มีเพียงข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์ อนุญาต พ.ศ. 2552 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เพื่อแก้ไขปัญหาในการจัดทำข้อบังคับดังกล่าวประกอบกับข้อบังคับ ระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ ของ กสท. ที่สถานะบังคับใช้อยู่ในวันที่แปลงสภาพบริษัท และบริษัทยังคงใช้ข้อบังคับ ระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ อยู่จนถึงปัจจุบัน และเพื่อลดภาระในการกล่าวอ้างการใช้ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จึงได้มีประกาศคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ เรื่องข้อบังคับตามความในพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกาศ ณ วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2552⁸⁴ โดยกำหนดไว้ ดังนี้

“ ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาฯ มาตรา 6 กำหนดให้อำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการการสื่อสารแห่งประเทศไทย อำนาจในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใด ๆ ของผู้ว่าการการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ นั้น

เพื่อให้การดำเนินการกิจการไปรษณีย์เป็นไปโดยต่อเนื่อง คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จึงเห็นสมควรประกาศว่า บรรดาข้อบังคับของคณะกรรมการการสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 และพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 ที่ออกก่อนพระราชกฤษฎีกาฯ ใช้บังคับให้ยังมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

ทั้งนี้ จินกว่าคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบางส่วนหรือทั้งหมด แล้วแต่กรณี ”

เพราะฉะนั้นในการดำเนินการกิจการไปรษณีย์ภายใต้กฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ การของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในการจัดทำประกาศฉบับนี้ จึงทำให้บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนการแปลงสภาพ กสท. และบริษัทยังคงยึดถือปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันยังคงมีผลใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบันนี้

⁸⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 140 ง วันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2552 หน้า 78

2.2.2 การจัดทำไปรษณีย์นิเทศ (Postal Guide)

พระราชบัญญัติฯ มาตรา 4 (12) บัญญัติว่า “ไปรษณีย์นิเทศ” หมายความว่า สมุดกฎข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศว่าด้วยการไปรษณีย์ทั่วไป อันพึงต้องปฏิบัติตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามสัญญาสากลไปรษณีย์ การที่พระราชบัญญัติฯ กำหนดให้มีไปรษณีย์นิเทศ (Postal Guide) ขึ้น เพื่อให้การดำเนินกิจการไปรษณีย์หมุนตัวได้เร็วพลันทันทั่วถึง ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของพหุสาขาอย่างหนึ่ง เช่น ในร่างมีหลายบทมาตราที่บัญญัติว่าให้อธิบดีทำได้ โดยอนุมัติของเสนาบดี อธิบดีก็ไม่จำเป็นต้องขออนุมัติทุกรายไป กล่าวคือ สิ่งใดที่อธิบดีเห็นว่าควรทำ ก็เขียนรวมไว้ในไปรษณีย์นิเทศแล้วส่งไปขออนุมัติเสนาบดีคราวเดียวเป็นพอ ไปรษณีย์นิเทศจึงเป็นเครื่องมือช่วยตัดความเนิ่นช้าและไม่ต้องรบกวนเสนาบดีบ่อยนักโดยไม่จำเป็น ไปรษณีย์นิเทศมีทำนองคล้ายกับราชกิจจานุเบกษา⁸⁵ ที่ใช้ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการให้บริการไปรษณีย์ระหว่างกัน โดยมีการจัดทำขึ้นใหม่เป็นประจำทุก ๆ 4 – 5 ปี ซึ่งพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในกิจการไปรษณีย์ของบริษัทต่างทราบดีว่าไปรษณีย์นิเทศเป็นเสมือนคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างหนึ่งเช่นกัน

เนื่องจากพระราชบัญญัติฯ มิได้กำหนดรูปแบบเนื้อหาในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศไว้อย่างชัดเจนมากนัก แต่จากการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดไปรษณีย์นิเทศที่มีการจัดทำขึ้น โดยอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข ปรากฏว่ามีรายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขการให้บริการไปรษณีย์ภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งอัตราค่าบริการและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไว้เสมอ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับไปรษณีย์นิเทศที่จัดทำโดยผู้ว่าการ กสท.⁸⁶ แต่เมื่อพระราชกฤษฎีกาฯ ได้มีการกำหนดให้อำนาจในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศดังกล่าวเป็นของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์แทนผู้ว่าการ กสท. หรือกรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัทแล้ว จึงทำให้รูปแบบเนื้อหาที่เคยมีการกำหนดไว้เดิมขาดหายไป ประกอบกับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เล็งเห็นแต่เพียงว่าไปรษณีย์นิเทศที่จัดทำขึ้นแม้จะมีความแตกต่างจากไปรษณีย์นิเทศฉบับก่อนหน้านี้ก็ตาม แต่การบังคับใช้ไปรษณีย์นิเทศฉบับนี้ก็จัดทำขึ้นเพื่อใช้บังคับกับบริษัทเท่านั้น ซึ่งความแตกต่างกันดังกล่าวนี้อาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายรวมทั้งอาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงก็เป็นไปได้ เช่น

⁸⁵ กรมไปรษณีย์โทรเลข (2471) “คำอธิบายร่างพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์.... เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พุทธศักราช 2477 ” ม.ป.ท.

⁸⁶ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 22

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2404/2529 จำเลยที่ 1 เป็นนิติบุคคลดำเนินกิจการไปรษณีย์ มีหน้าที่ตามกฎหมายในการรับขนส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ของผู้ฝากส่งไปทั้งในและนอกราชอาณาจักร จำเลยที่ 1 จึงมิใช่ผู้ขนส่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การฝากส่งสินค้าของโจทก์เป็นการฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์รับประกันเมื่อไปรษณีย์ภัณฑ์สูญหาย จำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 29 ไปรษณีย์นิเทศ พุทธศักราช 2520 ข้อ 141 จำเลยที่ 2 มิได้รับขนส่งให้โจทก์และมิใช่การขนส่งหลายทอดแต่จำเลยที่ 2 มีหน้าที่ต้องขนส่งให้จำเลยที่ 1 ตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 48 ตามที่จำเลยที่ 1 กำหนดให้ส่ง ทั้งไม่ได้รับแจ้งถึงสภาพและราคาของไปรษณีย์ภัณฑ์ที่บรรจุอยู่ในถุงไปรษณีย์ที่จำเลยที่ 1 ส่งมอบให้และไม่ปรากฏว่าสินค้าของโจทก์สูญหายไปจากที่แห่งใด ถุงไปรษณีย์ภัณฑ์ที่จำเลยที่ 2 รับไป จำเลยที่ 2 ได้ขนส่งไปถึงปลายทางในสภาพเรียบร้อยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 2 ได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่อในการขนจนเป็นเหตุให้ของหาย จำเลยที่ 2 ไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์

จากคำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้น ศาลฎีกาให้ความเห็นว่า “...เกี่ยวกับการฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ จำเลยที่ 1 ได้มีข้อบังคับออกใช้เรียกว่าไปรษณีย์นิเทศ พุทธศักราช 2520 ซึ่งออกตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 และมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ไปรษณีย์นิเทศ พุทธศักราช 2520 ข้อ 131 ระบุว่าไปรษณีย์ภัณฑ์แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ จดหมายไปรษณีย์บัตร ของตีพิมพ์ พัสดุย่อย เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ ข้อ 141 ระบุว่า 29 ข้อ 143 ระบุว่า ไปรษณีย์ภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ ไม่อนุญาตให้รับประกัน ข้อ 147 ห้ามขอรับประกันเกินกว่าราคาแท้จริงของสิ่งที่บรรจุอยู่ แต่จะขอรับประกันน้อยกว่าราคาแท้จริงก็ได้และข้อ 146 ระบุว่าจำนวนเงินที่จะขอให้รับประกันอย่างสูงไม่เกิน 3,950 บาท หรือ 500 แพร่งค์ทองต่อจดหมาย 1 ฉบับ ข้อบังคับตามไปรษณีย์นิเทศ พุทธศักราช 2520 จะเห็นว่าสิ่งของที่ฝากส่งทางไปรษณีย์ภัณฑ์รับประกันมีเฉพาะจดหมายรับประกันเท่านั้น จดหมายที่ขอให้รับประกันจะจดแจ้งราคาหรือไม่ก็ได้ การขอให้รับประกันจะเกินกว่าราคาที่แท้จริงของสิ่งที่บรรจุอยู่ไม่ได้ สิ่งของที่บรรจุอยู่หากมีราคามากกว่า 3,900 บาท ขอให้รับประกันได้ไม่เกิน 3,950 บาท...” จะเห็นได้ว่าการกำหนดรายละเอียดไปรษณีย์นิเทศและได้มีการโฆษณาให้ประชาชนผู้ใช้บริการได้รับรู้แล้วย่อมก่อให้เกิดความชัดเจนทั้งต่อผู้ปฏิบัติงานและประชาชนผู้ใช้บริการ รวมทั้งเป็นการลดความขัดแย้งในการเรียกร้องค่าเสียหายต่อการดำเนินกิจการไปรษณีย์ได้พอสมควร

หากกรณีตามคำพิพากษาศาลฎีกานี้เกิดขึ้นในขณะที่มีการใช้บังคับไปรษณีย์นิเทศ ฉบับ พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน จากการตรวจสอบการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับบริการไปรษณีย์รับประกัน คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กำหนดแต่เพียงว่า

ข้อ 102 บริการไปรษณีย์รับประกัน คือ บริการที่บริษัทให้ความคุ้มครอง และรับประกันความปลอดภัยแก่จดหมาย หรือพัสดุไปรษณีย์เป็นพิเศษ โดยมีหลักฐานการรับฝาก การส่งต่อและการนำจ่ายอย่างละเอียดทุกขั้นตอน หากจดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์ดังกล่าวเกิดการ สูญหายหรือเสียหายเพราะความผิดของทางการไปรษณีย์ บริษัทจะชดใช้ค่าเสียหายให้ภายใน วงเงินที่รับประกัน ไว้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด

ข้อ 103 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้ บริการไปรษณีย์รับประกันเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

ปัจจุบันการให้บริการไปรษณีย์รับประกันสามารถกระทำได้ทั้งจดหมาย รับประกันและพัสดุไปรษณีย์รับประกัน โดยไม่มีการกำหนดรายละเอียดเงื่อนไขการให้บริการไว้ในไปรษณีย์นิเทศเพียงแต่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่าง ๆ ที่บริษัท ไปรษณีย์ไทยกำหนด จึงทำให้กรอบการกำหนดรายละเอียดแตกต่างไปจากแนวทางปฏิบัติในอดีตที่ผ่านมาพอสมควร ประเด็นปัญหาที่ต้องพิจารณาก็คือ หากหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการให้บริการดังกล่าว บริษัทยังคง ยึดถือปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งต่าง ๆ ที่มีมาก่อนใช้ไปรษณีย์นิเทศ พ.ศ. 2553 ได้หรือไม่ อย่างไรก็ดี เพื่อลดช่องว่างในเรื่องนี้ บริษัทจึงได้จัดทำคู่มือการให้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide)⁸⁷ เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริการต่าง ๆ ของบริษัทแก่ผู้ใช้บริการ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 เล่ม ได้แก่

เล่มที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นการแนะนำ ปณท และให้ข้อมูล การส่งสิ่งของ ทางไปรษณีย์ การหุ้มห่อและการจำหน่าย ระบบงานไปรษณีย์ และวิธีการชำระค่าบริการ

เล่มที่ 2 บริการไปรษณีย์ เป็นการให้ข้อมูล เงื่อนไขและวิธีการใช้บริการ ไปรษณีย์ในประเทศและระหว่างประเทศ แนวทางเลือกใช้บริการพิเศษ มาตรฐานบริการ และการ ขอสอบสวนและชดใช้ค่าเสียหาย

เล่มที่ 3 บริการการเงิน เป็นการให้ข้อมูล บริการธนาณัติ ตัวแลกเงิน ไปรษณีย์ บริการไปรษณีย์เก็บเงิน บริการชำระเงิน บริการโอนเงินระหว่างประเทศเวสเทิร์น ยูเนียน การขอสอบสวนและการชดใช้ค่าเสียหาย

⁸⁷ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ http://www.thailandpost.com/d_download.php

เล่มที่ 4 บริการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไปรษณีย์ เป็นการให้ข้อมูล บริการ *Logispost* บริการพิเศษสำหรับลูกค้าธุรกิจ บริการจำหน่ายตราไปรษณียากรและสิ่งสะสม และ บริการจำหน่ายสินค้า

จากเนื้อหาบริการไปรษณีย์ของบริษัททั้งสี่เล่มนี้ จะเห็นได้ว่ามีรายละเอียดของเนื้อหาที่สอดคล้องกับไปรษณีย์นิเทศ พ.ศ. 2553 ที่จัดทำโดยคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เป็นอย่างมาก ยกตัวอย่าง กรณีตามปัญหาข้างต้น บริการไปรษณีย์รับประกัน ซึ่งมีการระบุรายละเอียดในข้อ 92 ถึงข้อ 96⁸⁸ ดังนี้

ข้อ 92 บริการไปรษณีย์รับประกัน (Insurance) คือ บริการที่ ปณท ให้ ความคุ้มครองและรับประกันความปลอดภัยแก่จดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์เป็นพิเศษ โดยมี หลักฐานการรับฝาก การส่งต่อและการนำจ่ายอย่างละเอียดทุกขั้นตอน หากจดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์ดังกล่าวเกิดการสูญหายหรือเสียหายเพราะความผิดของทางการไปรษณีย์ ปณท จะชดใช้ ค่าเสียหายให้ภายในวงเงินที่รับประกันไว้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ ปณท กำหนด

ข้อ 93 คำแนะนำการใช้บริการ

93.1 บริการนี้เหมาะสำหรับการฝากส่งจดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์ที่ บรรจุเอกสารหรือสิ่งของที่มีความสำคัญหรือมีมูลค่ามากซึ่งผู้ฝากส่งต้องการให้มีการคุ้มครอง ป้องกันเป็นพิเศษ

93.2 บริการนี้ใช้ได้เฉพาะกับจดหมายและพัสดุไปรษณีย์ในประเทศและ ระหว่างประเทศ โดยสามารถฝากส่งได้เฉพาะถึงประเทศปลายทางที่เปิดบริการนี้กับประเทศไทย เท่านั้น

93.3 บริการนี้สามารถใช้ควบคู่กับบริการพิเศษอื่น ๆ ได้ เช่น บริการนำ จ่ายด่วน บริการไปรษณีย์ตอบรับ เป็นต้น ยกเว้นบริการไปรษณีย์ลงทะเบียนและบริการไปรษณีย์ รับรอง

93.4 บริการนี้สามารถใช้ได้ ณ ที่ทำการทุกแห่ง (ยกเว้นที่ทำการ ไปรษณีย์สาขา และที่ทำการไปรษณีย์รถยนต์) และที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตบางแห่ง

⁸⁸ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ม.ป.ป. คู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) เล่ม 2 หน้า

ข้อ 94 การเตรียมการฝากส่ง

ขนาด น้ำหนัก การหุ้มห่อหรือการเข้าห่อซอง การจำหน่ายและอื่น ๆ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของจดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์แล้วแต่กรณี และมีข้อปฏิบัติเพิ่มเติม ดังนี้

94.1 วัสดุที่ใช้ในการหุ้มห่อ

94.1.1 ซองหรือเครื่องหุ้มห่อ

- ให้ใช้ซองหรือเครื่องหุ้มห่อที่ทำด้วยกระดาษหรือวัสดุชั้นเดียว และใช้ซองที่มีกาวปิดผนึกในตัว

- ไม่ใช้ซองหรือเครื่องหุ้มห่อที่เป็นวัสดุใสทั้งหมดหรือที่มีช่องกรูดด้วยวัสดุใส ซองหรือเครื่องหุ้มห่อต้องมีสภาพเรียบร้อย ไม่ชำรุดฉีกขาด มีความมั่นคงแข็งแรง และมีคุณสมบัติที่ทำให้อุปกรณ์ปิดผนึกสามารถติดหรือผนึกได้อย่างแน่นอนหนา

94.1.2 สำหรับจดหมายรับประกันและพัสดุไปรษณีย์รับประกัน ซึ่งมีลักษณะภายนอกเป็นกล่องที่ไม่มีเครื่องหุ้มห่อใด ๆ

- ให้ใช้กล่องไม้ กล่องโลหะหรือกล่องพลาสติกซึ่งมีความมั่นคงแข็งแรงเพียงพอ เฉพาะกล่องไม้ ไม้ที่ใช้ทำกล่องหรือหีบต้องมีความหนาอย่างน้อย 8 มิลลิเมตร

- ด้านบนและด้านล่างของกล่องต้องมีกระดาษสีขาพนึกอยู่เพื่อใช้ในการจำหน่าย การแจ้งจำนวนเงินรับประกัน ตราไปรษณียากร ป้ายผนึกและตราประทับของไปรษณีย์

94.2 อุปกรณ์ปิดผนึก ให้ใช้อุปกรณ์ปิดผนึกดังต่อไปนี้

94.2.1 แแถบาวชนิดโปรงใส

94.2.2 แแถบาวชนิดไม้โปรงใส เช่น กระดาษกาวน้ำ กระดาษกาวเย็น แแถบาวพลาสติกขุ่น ฯลฯ

94.2.3 ตราตะกั่ว หรือตราประทับครึ่ง หรือตราผนึกที่มีลักษณะหรือเครื่องหมายเฉพาะตัวของผู้ฝากส่งซึ่งผู้อื่นจะปลอมแปลงทุจริตได้ยาก

94.3 การหุ้มห่อ

94.3.1 ให้ปิดผนึกของจดหมายรับประกันหรือพัสดุไปรษณีย์รับประกันอย่างมั่นคงแข็งแรง ในลักษณะที่ไม่สามารถฉีกฉีกฉีกบรรจุภายใน โดยไม่ทิ้งร่องรอยที่ปรากฏชัดเจนตัวของ เครื่องหุ้มห่อหรืออุปกรณ์ปิดผนึก โดยปิดผนึก ดังนี้

- กรณีใช้ตะกั่ว ทรายประทับครั้ง หรือทรายฉีกที่มีลักษณะหรือเครื่องหมายเฉพาะตัวของผู้ฝากส่ง ให้ปิดผนึกตามรอยตะเข็บของห่อซอง

- กรณีที่ใช้แถบชนิดโปรงใส ให้ลงลายมือชื่อทับกับ หรือประทับตราเฉพาะตัวที่ปลอมแปลงได้ยากตามรอยตะเข็บของห่อซอง แล้วผนึกแถบกาบท้ายลายมือชื่อหรือรอยประทับ โดยให้คาบเกี่ยวกับรอยตะเข็บนั้น

- กรณีใช้แถบกาบชนิดไม่โปรงใส ให้ผนึกแถบกาบลงบนรอยตะเข็บ โดยให้คาบเกี่ยวกับรอยตะเข็บนั้น แล้วลงลายมือชื่อทับกับหรือประทับตราเฉพาะตัวที่ปลอมแปลงได้ยากลงบนแถบกาบนั้น โดยให้คาบเกี่ยวกับห่อซองด้วย

94.3.2 ในกรณีของพัสดุไปรษณีย์รับประกันที่ใช้เชือกผูกมัดไว้ อาจใช้ตราตะกั่วหรือทรายประทับครั้งเพียงดวงเดียวที่เงื่อนไขในลักษณะที่ไม่อาจคลายเงื่อนไขเชือกหรือปลดเชือกออกได้โดยไม่มีร่องรอยที่ปรากฏชัดก็ได้ สำหรับจดหมายรับประกันซึ่งปิดผนึกตามวิธีการดังกล่าวและผูกมัดห่อซองด้วยเชือกอีกชั้นหนึ่ง จะไม่ทำตราประทับที่เชือกอีกก็ได้

94.3.3 จดหมายรับประกันและพัสดุไปรษณีย์รับประกันซึ่งบรรจุในกล่องไม้ กล่องโลหะ หรือกล่องพลาสติกที่ไม่มีเครื่องหุ้มห่อใด ๆ อีกให้ผนึกกล่องทั้งสี่ด้านตามวิธีการในข้อ 94.3.1 และหากเห็นว่ามีอุปสรรคในการป้องกันการลักลอบ อาจใช้เชือกเหนียวผูกมัดอีกชั้นหนึ่ง เชือกดังกล่าวต้องไม่มีรอยต่อและปลายทั้งสองด้านต้องเก็บรวมไว้ได้ ทรายตะกั่ว ทรายประทับครั้งหรือทรายฉีกอย่างอื่นซึ่งมีเครื่องหมายเฉพาะตัวของผู้ฝากส่ง

94.4 การจำหน่าย

94.4.1 จำหน่ายชื่อและที่อยู่ของผู้รับบนห่อซองจดหมายรับประกัน หรือพัสดุไปรษณีย์รับประกันโดยตรง หากเขียนหรือพิมพ์จำหน่ายชื่อและที่อยู่ของผู้รับบนกระดาษอื่นแล้วนำมาผนึกบนห่อซองให้ผนึกที่ติดแน่นลงบนห่อซอง โดยให้เหลือที่ว่างไว้เพียงพอสำหรับการผนึกตราไปรษณียากรตลอดจนคำสั่งและป้ายเกี่ยวกับบริการ

94.4.2 จำหน่ายชื่อและที่อยู่ของผู้รับต้องไม่มีการขูดลบ ขีดฆ่า แกะไข เพิ่มเติมในส่วนใดเป็นอันขาดและให้เขียนหรือพิมพ์ด้วยหมึกหรือวัสดุอื่นใดที่ไม่ซีดจางหรือลบเลือนได้ง่าย และไม่เขียนจำหน่ายด้วยดินสอดำหรือดินสอกออปัส

ข้อ 95 การระบุจำนวนเงินรับประกัน

95.1 จำนวนเงินที่จะขอให้รับประกันอย่างสูงเป็นไปตามอัตราที่ ปณท กำหนด ห้ามประกันเกินกว่าราคาหรือมูลค่าแท้จริงของสิ่งบรรจุภายในแต่จะขอประกันน้อยกว่า

ราคาหรือมูลค่าแท้จริงก็ได้ ส่วนจำนวนเงินรับประกันสำหรับเอกสารต่าง ๆ ต้องไม่เกินจำนวนเงินที่จะต้องจ่ายในการจัดทำเอกสารนั้นขึ้นแทนเมื่อมีการสูญหายหรือเสียหาย

95.2 ให้เขียนหรือพิมพ์จำนวนเงินที่ขอประกันด้วยหมึกหรือวัสดุอื่นใดที่ไม่ซีดจางหรือลบเลือนได้ง่าย ไม่เขียนด้วยดินสอคำหรือดินสอกอปปี้และต้องไม่มีการชุบเคลือบสีหน้าแก้ไขต่อเติมในส่วนใดเป็นอันขาด แม้ว่าจะมีการลงนามกำกับไว้ก็ตาม

95.2.1 กรณีที่เป็นจดหมายรับประกันหรือพัสดุไปรษณีย์รับประกันในประเทศ ให้แสดงทั้งตัวเลขและตัวอักษรไว้เหนือเจ้าหน้าที่ของจดหมายรับประกันหรือพัสดุไปรษณีย์รับประกันตามตัวอย่างดังนี้

95.2.2 กรณีที่เป็นจดหมายรับประกันหรือพัสดุไปรษณีย์รับประกันระหว่างประเทศ ให้เขียนจำนวนเงินที่ขอรับประกันเป็นเงิน SDR ด้วยตัวอักษร โรมัน และตัวเลขอาระบิกไว้ข้าง ๆ หรือใต้จำนวนเงินบาท ให้ขีดเส้นใต้จำนวนเงิน SDR ด้วย

ข้อ 96 การฝากส่ง

96.1 ฝากส่งกับพนักงาน ไปรษณีย์ ณ ที่ทำการไปรษณีย์หรือพนักงานไปรษณีย์ที่ออกไปรับฝาก ณ สถานที่อยู่หรือสำนักงานของผู้ฝากส่ง

96.2 เมื่อชำระค่าบริการแล้ว พนักงานไปรษณีย์จะออกหลักฐานการรับฝากให้ไว้เป็นหลักฐาน”

ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีการกำหนดรายละเอียดไว้ในคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) ที่บริษัทจัดทำขึ้นตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กำหนดให้บริษัทดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่าง ๆ แล้วจะสามารถใช้อ้างอิงต่อบุคคลภายนอกผู้ใช้บริการ หรือเป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาของศาลและหน่วยงานต่าง ๆ ได้เหมือนกับเมื่อมีการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขดังกล่าวรวมไว้ในไปรษณียนิเทศเล่มเดียวกันหรือไม่ เพื่อลดช่องว่างและสร้างความมั่นคงในการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้างของบริษัทที่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ ข้อบังคับและแนวทางปฏิบัติเช่นเดิม

2.2.3 คำสั่งใด ๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พ.ศ. 2477

การจัดทำคำสั่งดังกล่าวนี้แม้ว่าโดยผลของการปฏิบัติตามรายละเอียดที่กำหนดไว้จะมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองก็ตาม แต่ต้องถือว่าเป็นการใช้อำนาจในการวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นควรจัดกลุ่มการใช้อำนาจในเรื่องนี้ไว้รวมกับการบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกำหนดในกิจการไปรษณีย์น่าจะมีความสอดคล้องกับการแบ่งแยกการใช้อำนาจในแต่ละกลุ่มของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามที่กฎหมายกำหนดมากกว่า

เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับที่มาของอำนาจในการจัดทำคำสั่งของผู้ว่าการ กสท. นั้น เดิมทีก่อนมีการแปลงสภาพ กสท. ตามพระราชบัญญัติ ทูรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ผู้ว่าการ กสท. นอกจากเป็นกรรมการโดยตำแหน่งในคณะกรรมการ กสท. แล้ว ยังเป็นผู้บริหารกิจการของ กสท. เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด⁸⁹ รวมทั้งอำนาจในการวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ กสท. โดยไม่ขัดหรือแย้งต่อระเบียบ ข้อบังคับที่คณะกรรมการวางไว้ด้วย⁹⁰ ดังนั้น ในทางปฏิบัติ ผู้ว่าการ กสท. อาจมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้พนักงานหรือลูกจ้างของ กสท. ใช้เป็นแนวทางยึดถือปฏิบัติเพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์เดียวกัน เช่น คำสั่งคไม่เรียกเก็บไปรษณียากรกรณีมีผู้เกลี้ยส่งมาเพื่อเป็นเครื่องรบกวนผู้รับไปรษณียภัณฑ์และไม่ชำระค่าไปรษณียากรหรือค่าธรรมเนียมให้ครบถ้วน⁹¹ หรือคำสั่งให้กักไว้หรือส่งต่อไป หรือส่งกลับคืนไปยังผู้ฝาก หรือให้จำหน่าย เป็นอย่างอื่น หรือให้เปิดตรวจ หรือทำลายเสียได้ ถ้าจำเป็นและเมื่อทำลายแล้ว ให้แจ้งไปให้ผู้ฝากทราบ หรือให้ส่งตรงไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อมีเหตุสงสัยว่าเป็นความผิดอาญา เพื่อจัดการฟ้องร้อง⁹² หรือคำสั่งให้จัดการกับไปรษณียภัณฑ์ส่งไม่ได้โดย (1) ถ้าสามารถจะส่งได้ ให้สลักหลังเสียใหม่แล้วส่งไปยังผู้รับโดยทางไปรษณีย์ หรือ (2) ถ้าทำดังกล่าวมาแล้วไม่ได้ ให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อเปิด

⁸⁹ พระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 มาตรา 33 ให้ผู้ว่าการเป็นผู้บริหารกิจการของการสื่อสารแห่งประเทศไทยให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดและให้มีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างทุกตำแหน่ง

ผู้ว่าการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของการสื่อสารแห่งประเทศไทย

⁹⁰ อ้างอิง เจริญธรรมที่ 9

⁹¹ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 12 วรรคสอง

⁹² พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 25

ไปรษณีย์ภัณฑ์นั้นออก เพื่อให้ทราบชื่อและที่อยู่ของผู้ฝากแล้วให้ส่ง คินไปยังผู้ฝากทางไปรษณีย์ โดยมีหรือไม่มีค่าธรรมเนียมตามแต่กำหนดไว้ในข้อบังคับ⁹³ หรือ คำสั่งให้นายเรือช่วยเหลือพนักงานเพื่อรับไปรษณีย์ภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งได้เสียไปรษณียากรล่วงหน้าครบถ้วนแล้วที่มีผู้นำมาฝากภายหลังเวลาปิดไปรษณีย์ที่จะส่งไปกับเรือจนถึงเวลาเรือออก เพื่อให้ส่งไปกับเรือ⁹⁴ หรือคำสั่งให้นายเรือต้องจัดการนำส่งบรรดาไปรษณีย์ภัณฑ์หรือถุงไปรษณีย์ซึ่งอยู่ในเรือหรือที่สลักหลังส่งถึงที่นั่น หรือที่แห่งอื่นในราชอาณาจักร และส่งมอบต่อที่ทำการไปรษณีย์ที่ที่นั่น⁹⁵ การลงนามในใบปฏิญาร่วมกัน⁹⁶ กรณีจำเป็นต้องเข้าท่าหรือแวะที่แห่งใดนอกทางที่กำหนด⁹⁷ หรือคำสั่งกำหนดให้ส่งและให้ได้รับค่าระวางพาหนะแก่ผู้รับขนส่งของหรือคนโดยสารตามแต่จะ ได้ตกลงกันเป็นครั้งคราว⁹⁸ โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควร ซึ่งเป็นหน้าที่ของคนที่จะต้องนำสืบ มิฉะนั้น ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท⁹⁹ รวมทั้งคำสั่งแต่งตั้งบุคคลทำการตรวจค้นจับกุมหรือหน่วงเหนี่ยวไปรษณีย์ภัณฑ์ที่มีการฝ่าฝืนหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำผิดต่อบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติฯ เป็นต้น

ในปัจจุบัน คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งหลายเหล่านี้ที่มีลักษณะแตกต่างจากแนวทางปฏิบัติเดิมที่กำหนดไว้แต่อย่างใด จึงทำให้คำสั่งต่าง ๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่ยังคงยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติสืบเนื่องกันมาจนถึงทุกวันนี้ เช่น คำสั่ง กสท. ที่ 61(09)/2536 เรื่องการปรับจดหมายหรือไปรษณีย์บัตรนอกทางไปรษณีย์ เป็นต้น สำหรับนายเรือในในปัจจุบันการคมนาคมภายในประเทศและระหว่างประเทศมีความเจริญขึ้นมากกว่าเดิม ประกอบกับในการดำเนินกิจการของบริษัทในปัจจุบันได้มีการว่าจ้างบุคคลอื่นทำการขนส่งไปรษณีย์ภัณฑ์และถุงไปรษณีย์เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้บทบัญญัติหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับนายเรือในมิได้นำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันสักเท่าไร แม้ว่าคำสั่งดังกล่าวจะยังมีผลใช้บังคับได้ก็ตาม

⁹³ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 36

⁹⁴ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 40

⁹⁵ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 42 (1) (2)

⁹⁶ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 42(3)

⁹⁷ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 42(4)

⁹⁸ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 48

⁹⁹ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 73

2.3 การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์¹⁰⁰

การทำความตกลงกับต่างประเทศด้านกิจการไปรษณีย์ตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติฯ เป็นการดำเนินงานในฐานะประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกของสหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union: UPU) เป็นองค์การระหว่างประเทศ ทำหน้าที่ประสานงานนโยบายการไปรษณีย์ระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งประเทศสมาชิกแต่ละประเทศตกลงในนโยบายจัดการไปรษณีย์กันระหว่างประเทศ ในทางปฏิบัติสามารถแบ่งออกเป็นการทำความตกลงในระดับรัฐบาล และการทำความตกลงการให้บริการ (Service Agreement) ในระดับปฏิบัติการ โดย

(1) การทำความตกลงในระดับรัฐบาล การส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมแต่ละครั้ง ที่ผ่านมากระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดผู้รับผิดชอบงานด้านไปรษณีย์ จะเป็นผู้นำเสนอรายชื่อผู้แทนให้ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ และมีมติให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำหนังสือแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็ม (Credential with full powers) แก่คณะผู้แทนในการเข้าร่วมประชุมและจัดทำอนุสัญญาต่าง ๆ ตามระเบียบวาระการประชุมแต่ละสมัยต่อไป¹⁰¹ การปฏิบัติดังกล่าวเป็นไปตามกฎข้อบังคับของสหภาพสากลไปรษณีย์ที่กำหนดให้ผู้มีอำนาจในการลงมติอภิปรายและลงนาม จะต้องได้รับมอบอำนาจเต็มจากประมุขของรัฐหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของตน

(2) การทำความตกลงในระดับปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์สามารถมอบอำนาจให้บริษัทเป็นผู้ทำความตกลงการให้บริการไปรษณีย์ (Service Agreement) หรือการติดต่อใด ๆ ในระดับปฏิบัติการกับต่างประเทศเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและนำเสนอคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อพิจารณาต่อไป¹⁰²

¹⁰⁰ หนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ค่วนที่สุด ที่ กต 1003/879 ลงวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ. 2551 เรื่อง การประชุมใหญ่สหภาพไปรษณีย์สากล สมัยที่ 24

¹⁰¹ หนังสือกระทรวงการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ ทท 0100.4/4220 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 เรื่องการแต่งตั้งคณะทำงานไทยในการเข้าร่วมประชุมใหญ่สหภาพสากลไปรษณีย์ สมัยที่ 25

¹⁰² รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2547 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 เวลา 11.00 น. ณ ห้องประชุม 3 ชั้น ICT 2 กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การที่ประเทศไทยได้เป็นสมาชิกสหภาพสากลไปรษณีย์นั้น ในการส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมอาจมีการมอบหมายให้มีอำนาจในการลงมติต่าง ๆ ตามระเบียบวาระการประชุมในแต่ละสภาของสหภาพสากลไปรษณีย์ และเพื่อให้การปฏิบัติตามมติหรือข้อตกลงร่วมกันดังกล่าวเป็นไปได้ด้วยดี มาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติฯ จึงได้กำหนดว่า “**ถ้ากรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ได้ทำความตกลงไว้กับต่างประเทศเป็นพิเศษ ว่าด้วยการรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเลเวียนหรือรับประกันทางไปรษณีย์ไว้** ใด ๆ ใ้ใช้ความตกลงนั้นเป็นข้อบังคับ” เพราะฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของกรมไปรษณีย์โทรเลขหรือ กสท. ในขณะนั้นจะต้องดำเนินการจัดทำข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งหรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับข้อตกลงร่วมกันต่อไป

อนึ่ง การลงนามในอนุสัญญาดังกล่าวไม่เข้าข่ายประเภทของสนธิสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากอนุสัญญามีลักษณะเป็นบทบัญญัติที่วางหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับสำหรับบริการไปรษณีย์ระหว่างประเทศ โดยมีได้กล่าวถึงถึงสภาพการดำเนินการไปรษณีย์ในแต่ละประเทศ ทั้งยังเปิดโอกาสให้ประเทศที่ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการตามบทบัญญัติทั้งหมดของอนุสัญญาสามารถตั้งข้อสงวนในขณะที่มีการลงนามในอนุสัญญาไว้ในพิธีสารต่อท้าย และไม่จำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติฯ เพื่อให้การเป็นไปตามสนธิสัญญา เพราะประเทศไทยมีกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์อยู่แล้ว คือพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบกับความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศเกี่ยวกับการออกหนังสือแต่งตั้งคณะผู้แทนไทยเพื่อลงนามในบทบัญญัติหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่มีการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงในระหว่างการประชุม รวมถึงการร่วมอภิปรายและลงมติในการประชุม ซึ่งจะยังไม่เห็นผลจนกว่ารัฐบาลไทยจะได้ให้สัตยาบันหรือให้ความเห็นชอบในภายหลังว่าไม่มีประเด็นที่จะต้องดำเนินการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 190¹⁰³ แต่อย่างไร¹⁰⁴ ฉะนั้น การใช้อำนาจครั้งนี้ทางปฏิบัติอาจไม่มีผลกระทบต่อ

¹⁰³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 190 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่น กับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นชอบดังกล่าว

การให้บริการไปรษณีย์ของไทยมากนัก เพราะไม่ว่าอำนาจดังกล่าวจะเป็นของผู้ว่าการ กสท. หรือ กรรมการผู้จัดการใหญ่ของบริษัทก็ตาม การมอบหมายผู้แทนร่วมประชุมดังกล่าวหน่วยงานต้นสังกัดย่อมต้องพิจารณาก่อนเช่นกัน ดังนั้น แม้ว่าอำนาจในการทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ตามพระราชบัญญัติฯ เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ก็ตาม แนวทางปฏิบัติในปัจจุบันย่อมมีรูปแบบเดียวกันตามระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ การเข้าร่วมประชุมในแต่ละระดับของสหภาพสากลไปรษณีย์ (UPU) ไม่น่ามีปัญหาเพราะเป็นการนำกลับมาปฏิบัติต่อไป เพียงแต่มีประเด็นที่น่าคิดว่าข้อบังคับดังกล่าวจะต้องดำเนินการอย่างไร ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาแนวทางการจัดทำข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. ต่อไป

ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาตามวรรคสองแล้ว ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และในกรณีที่มีการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็วเหมาะสม และเป็นธรรม

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ รวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้นและประชาชนทั่วไป

ในกรณีที่มีปัญหาตามวรรคสอง ให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยชี้ขาด โดยให้นำบทบัญญัติตามมาตรา 154(1) มาใช้บังคับกับการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม

บทที่ 4

บทวิเคราะห์

ในการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกา¹⁰⁵ ที่กำหนด “ให้อำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่างๆ ของคณะกรรมการ กสท. อำนาจในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใดๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พ.ศ. 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์” นั้น นอกจากการศึกษารายละเอียดการใช้อำนาจดังกล่าวเพื่อให้เกิดความชัดเจนแล้ว ยังต้องพิจารณาที่มาของการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติฯ ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันที่มีอยู่ภายใต้อำนาจที่รัฐบาลได้มอบหมายให้บริษัทมีสิทธิและหน้าที่จัดการไปรษณีย์ และตั้งที่ทำการไปรษณีย์ตามที่เห็นสมควร รวมทั้งกิจการต่าง ๆ อันเกี่ยวแก่การรับ รวบรวม ส่งจ่ายและส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์ตามกฎหมาย ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย (มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติฯ ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกา¹⁰⁵) ดังนั้น อำนาจใดที่พระราชบัญญัติฯ กำหนดให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีก็ยังคงต้องถือปฏิบัติเช่นเดิม ตัวอย่าง กรณีการให้ส่วนลดลูกค้ารายใหญ่ บริษัทไม่สามารถลดค่าบริการไปรษณีย์ในประเทศให้แก่ลูกค้ารายใหญ่ที่มีการเตรียมการล่วงหน้าก่อนการฝากส่งได้ เพราะไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติในกฎหมายให้อำนาจไว้ แต่อย่างไรก็ดี หากบริษัทประสงค์จะลดค่าบริการก็อาศัยอำนาจของรัฐมนตรีออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราไปรษณียากรหรือค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อใช้กับกรณีดังกล่าวได้¹⁰⁵ เป็นต้น

แม้ว่าการประกอบกิจการไปรษณีย์ของบริษัทในปัจจุบัน หลาย ๆ คนอาจเข้าใจว่าบริษัทมีอำนาจในการดำเนินงานเช่นเดียวกับบริษัทเอกชนที่มีการจดทะเบียนจัดตั้งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยการบริหารงานของบริษัทต้องอยู่ในกรอบวัตถุประสงค์ของบริษัทที่จดทะเบียนต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจำกัด กระทรวงพาณิชย์ โดยทั่วไปอาจเป็นเช่นนั้น แต่สำหรับการดำเนินงานภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ที่ประสงค์เกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ บริษัทยังคงต้องถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจสิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 รวมทั้งต้องปฏิบัติตามคำสั่ง ระเบียบ

---

¹⁰⁵ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การให้ส่วนลดค่าบริการไปรษณีย์ในประเทศ (เรื่องเสร็จที่ 459/2547)

ข้อบังคับและมติคณะรัฐมนตรีที่บังคับทั่วไปกับรัฐวิสาหกิจ¹⁰⁶ อยู่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกำหนดอัตราไปรษณียากรและค่าธรรมเนียมอื่นในการส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ทางไปรษณีย์ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติฯ บริษัทที่ไม่มีอำนาจกำหนดได้แต่อย่างไร เนื่องจากเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ โดยจะต้องออกเป็นกฎกระทรวงกำหนดอัตราไปรษณียากรและค่าธรรมเนียมอื่น หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ค่าฝากส่งสิ่งของส่งทางไปรษณีย์” แม้ว่าบริษัทจะเป็นผู้ให้บริการแต่เพียงผู้เดียวก็ตามย่อมต้องถือปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วยเช่นเดิม

จะเห็นได้ว่า ในการบริหารงานภายในของบริษัทมีข้อจำกัดในการบริการที่มากกว่าบริษัทเอกชนทั่วไปหรือบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการรับขนพอสสมควร ทั้งนี้ ในประเด็นนี้ ในหลาย ๆ รัฐวิสาหกิจที่มีการแปลงสภาพเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดตามพระราชบัญญัติ ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ก็ตาม ย่อมประสบปัญหาดังกล่าวในทางปฏิบัติเหมือนกัน นอกจากนี้แล้ว ในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ในปัจจุบัน รัฐบาลก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อกำกับดูแลกิจการไปรษณีย์และเปิดแข่งขันเสรีธุรกิจไปรษณีย์¹⁰⁷ เหมือนเช่นการไปรษณีย์ของประเทศอังกฤษ สิงคโปร์ เป็นต้น จึงทำให้หลายต่อหลายคนเข้าใจว่า คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เป็นองค์กรอิสระเหมือนเช่นคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ความเข้าใจในลักษณะดังกล่าวอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะเห็นได้จากการวิเคราะห์ที่แตกต่างกันของการใช้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่จะกล่าวต่อไป

สำหรับสถานะภาพของบริษัทในการประกอบกิจการไปรษณีย์ในปัจจุบัน อาจมีความแตกต่างกับการเป็นรัฐวิสาหกิจของ กสท. เพียงประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดตั้งตามกฎหมายเท่านั้น กล่าวคือ ในปัจจุบันเมื่อกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นจำนวนทั้งหมดของบริษัท ย่อมถือว่าบริษัทยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 เว้นแต่กระทรวงการคลังคือหุ้นน้อยกว่าร้อยละห้าสิบแล้วย่อมทำให้สถานะของบริษัทเปลี่ยนไปโดยมีลักษณะเช่นเดียวกับบริษัทเอกชนทั่วไปเช่นกัน และการถือหุ้นลดลงดังกล่าวย่อมทำให้อำนาจสิทธิ

¹⁰⁶ หนังสือคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง ที่ กค. 0809/1051 ลงวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2546

¹⁰⁷ บวรพา อัครถาวร สมาชิกวุฒิสภา กระทั่งถามที่ 006 ร. เรื่องการกำกับดูแลกิจการไปรษณีย์ ลงวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2543 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 117 ตอน 17ก วันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2543 หน้า 32 - 34)

และประโยชน์ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกาฯ เป็นอันสิ้นสุดลงเช่นกัน ตัวอย่างประเทศกรีซ ที่ขายหุ้นกิจการไปรษณีย์เพื่อระดมเงินใช้หนี้ประเทศ¹⁰⁸ เป็นต้น

เพราะฉะนั้น แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนทุนของ กสท เป็นหุ้นตามพระราชบัญญัติ ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 และได้โอนกิจการของ กสท. ให้แก่ทั้งสองบริษัทดังกล่าวแล้วทั้งหมด แต่ก็ยังคงมีฐานะอย่างเดียวกับรัฐวิสาหกิจตามนัยมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติ ทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 โดยการให้บริการไปรษณีย์ และธุรกิจอันเกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ รวมทั้งธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่อง ใกล้เคียงกัน หรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการไปรษณีย์ ตามมาตรา 5 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติฯ ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ให้บริษัทเช่นเดิม บริษัทจึงมีฐานะเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการทางปกครอง และเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 406/2548 และที่ 231/2551)

ดังนั้น การกำหนดให้อำนาจที่เคยเป็นของบริษัท (หรือ กสท.) เดิมเป็นอำนาจของ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เช่นนี้อาจก่อให้เกิดความสับสนในการใช้อำนาจระหว่างสองหน่วยงานเช่นกันจนกระทั่งมีการโต้แย้งการใช้อำนาจของทั้งสองหน่วยงานต่อศาลยุติธรรมและศาลปกครองก็ได้ ทั้ง ๆ ที่การใช้อำนาจเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วก็ตาม กรณีเช่นนี้จะมีความแตกต่างกับประเทศฝรั่งเศสที่มีการกำหนดให้ “...สัญญาที่กระทำขึ้นระหว่างการไปรษณีย์หรือองค์การโทรศัพท์กับผู้ให้บริการ ผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง (les contrats conclus entre Le Poste ou France Télécom et leurs usagers, leurs fournisseurs et les du 2 juillet 1990) แห่งพระราชบัญญัติ ลงวันที่ 2 กรกฎาคม ค.ศ. 1990 (art. 25 de la loi du 2 juillet 1990)...¹⁰⁹” ไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลปกครอง การบัญญัติอำนาจหน้าที่พิจารณาของศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มิได้มีการกำหนดไว้เช่นเดียวกับประเทศฝรั่งเศส จึงอาจมีการนำคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาต่อศาลปกครองได้อีกทางหนึ่ง โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการไปรษณีย์มากนัก

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การดำเนินงานของบริษัทเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด ประกอบกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ก็มีได้กำหนดลักษณะการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติฯ ไว้

¹⁰⁸ ที่มาเว็บไซต์ประชาชาติธุรกิจออนไลน์ (http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1344926078) เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2555

¹⁰⁹ วิษณะ วรัญญู รศ.ดร. ปิยะศาสตร์ ไชว์พันธุ์ ดร. และ เจตน์ สดาวรศิลป์ ดร. “ตำรากฎหมายปกครองว่าด้วยกฎหมายปกครองทั่วไป” หน้า 219

อย่างชัดเจนเท่าใดนัก โดยเฉพาะการพิจารณาบทบัญญัติในมาตราต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฯ รวมทั้งการศึกษาระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งและบันทึกสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของ กสท. คณะกรรมการ กสท. ผู้ว่าการ กสท. รวมทั้งผู้ได้รับมอบหมายแล้วแต่กรณี เพื่อจัดทำ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งและบันทึกสั่งการต่าง ๆ ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่เอื้ออำนวย ความสะดวกในการใช้บริการไปรษณีย์ของบริษัทให้แก่ประชาชนและกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข การใช้บริการให้เกิดความเหมาะสมแก่กาลสมัยมากยิ่งขึ้น จึงต้องถือว่าเป็นภาระหน้าที่หลักของ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์และเป็นภาระหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติงานของ บริษัทเป็นอย่างมากเช่นกัน ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดการวิเคราะห์การใช้อำนาจต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจในเบื้องต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การทำคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

1.1 การอนุญาตประกอบกิจการไปรษณีย์

การอนุญาตตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติฯ ได้แก่ การอนุญาตให้ตั้งที่ทำการ ไปรษณีย์ประเภทรับอนุญาตขึ้นภายในราชอาณาจักร การอนุญาตให้ส่ง นำส่ง หรือส่งมอบ ไปรษณีย์ภัณฑ์โดยทางอื่นนอกจากทาง ไปรษณีย์ การอนุญาตให้ผู้อื่นรวบรวมไปรษณีย์ภัณฑ์ เพื่อ ส่งโดยทางไปรษณีย์ หรือ โดยทางที่ได้อนุญาตเป็นพิเศษ และการอนุญาตให้ทำกิจการอย่างอื่น ทั่วไปตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติการให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติฯ เป็นต้น จึงอาจเป็นเพียง การอนุโลมให้บุคคลผู้ได้รับอนุญาตสามารถดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้โดยไม่ถือว่าเป็นความผิด ตามที่กฎหมายกำหนด¹¹⁰ เช่น การรวบรวมจดหมายหรือไปรษณีย์บัตรตามมาตรา 6 หรือมาตรา 7 เพื่อส่ง จัดให้ส่ง ฝาก ส่งมอบให้แก่ผู้อื่นเพื่อให้ส่งไป นำส่ง หรือกระทำการอื่นเกี่ยวกับการนำส่ง จดหมายหรือไปรษณีย์บัตรโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำความผิด ต้อง รับโทษไม่เกินจำคุกสี่ปีหรือสี่ปีบริบูรณ์ หรือยึดทรัพย์แล้วแต่กรณีตามมาตรา 61 มาตรา 62 หรือมาตรา 63 เป็นต้น

จากการสืบค้นระเบียบและแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าพระราช กฤษฎีกาฯ ได้กำหนดให้การอนุญาตตามพระราชบัญญัติฯ เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการ ไปรษณีย์ โดยมีได้กำหนดว่าอำนาจการอนุญาตตามพระราชบัญญัติฯ ได้แก่เรื่องใด และในทาง

¹¹⁰ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 78

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการอนุญาตมิได้มีเพียงการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์เท่านั้น เพราะมาตรา 9(4) บัญญัติ “ให้การทำกิจการอย่างอื่นทั่วไปตามที่เห็นสมควร เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติฯ นี้” ไว้ด้วย แม้ว่าอำนาจในการอนุญาตจะมีการบัญญัติไว้เพียงมาตรานี้เท่านั้น แต่การอนุญาตดังกล่าวย่อมเป็นไปตามข้อบังคับต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ด้วย เช่น การอนุญาตให้บุคคลใดได้รับการยกเว้นการเรียกเก็บตามอัตราไปรษณียากรและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ การอนุญาตให้ใช้เครื่องประทับไปรษณียากร การอนุญาตให้ใช้บริการรับชำระค่าบริการเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ หรือการอนุญาตให้บุคคลภายนอกจัดทำจดหมายอากาศโดยมีลักษณะเช่นเดียวกับจดหมายที่บริษัทจัดทำขึ้นตามประกาศกระทรวงฯ กำหนด เป็นต้น

ปัจจุบัน คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตให้บริษัทเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ก่อนลงนามในสัญญา โดยให้ผู้ขอจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตแต่ละรายจะต้องยื่นเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ ตามประกาศของบริษัทกำหนดไว้ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้มอบหมายให้บริษัทเป็นผู้รับคำขอจัดตั้ง โดยบริษัทจะเป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอรับตั้งรวมทั้งสถานที่ตั้งและความพร้อมในการดำเนินงานของผู้ขอรับตั้งก่อน หากบริษัทพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ขอรับตั้งรายใดมีความเหมาะสมแล้วจะได้พิจารณาและจัดส่งรายชื่อให้เลขานุการคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน แต่เนื่องจากคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มิได้ปฏิบัติงานประจำ ที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จึงได้มีมติให้ประธานกรรมการกิจการไปรษณีย์อนุญาตตามที่บริษัทไปก่อนแล้วจึงนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อทราบในที่ประชุมคราวถัดไป

โดยหลักการอนุญาตดังกล่าวจะเห็นได้ว่าไม่มีความแตกต่างจากการอนุญาตจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตของ กสท. เท่าไรนัก (โดยเฉพาะรายได้จากค่าธรรมเนียมที่เก็บจากผู้รับอนุญาต และการพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์¹¹¹) เว้นแต่ผู้มีอำนาจลงนามจัดตั้งและการประกาศโฆษณาในราชกิจจานุเบกษาแต่อย่างใด แต่ กสท. จะออกใบอนุญาตให้ผู้ขอจัดตั้งไว้เป็นหลักฐานเพื่อจัดตั้งไว้ประจำที่ทำการเท่านั้นและจะมีการออกใบอนุญาตฉบับใหม่ให้เมื่อมีการต่ออายุใบอนุญาต เพราะการอนุญาตใด ๆ หรือการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์โดยบุคคลอื่นตามมาตรา 9 มิได้กำหนดให้ต้องดำเนินการโฆษณาในราชกิจจานุเบกษา

¹¹¹ สำนักวิจัยสหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ กระทรวงการคลัง และศูนย์บริการวิชาการ เศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย “สารความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจ” หน้า 57

เหมือนการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ของ กสท. หรือบริษัท ซึ่งมาตรา 5 วรรคสามกำหนดให้ “การตั้งหรือเลิกที่ทำการไปรษณีย์ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

นอกจากนี้ ในการขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตดังกล่าวอาจกระทำได้ในสองกรณี กล่าวคือ “เมื่อบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เห็นสมควรให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการในเครือข่ายรูปแบบอื่น เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการให้บริการให้สอดคล้องกับความเจริญของชุมชนและความต้องการของผู้ใช้บริการ” หรือ “เมื่อผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตรายเดิมถูกบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด แจ้งยกเลิกหรือเป็นฝ่ายขอยกเลิกจากการเป็นผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตและบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ไม่สามารถหาผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตรายใหม่มาดำเนินงานแทนได้”¹¹² จะเห็นได้ว่าการขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตกระทำได้ง่ายกว่าการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ของบริษัทเป็นอย่างมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะในการดำเนินงานจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ประเภทนี้ในระยะแรกอาจมีความจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลการใช้บริการของประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ให้มากขึ้นและเมื่อการให้บริการไปรษณีย์เปลี่ยนแปลงไปจนที่ทำการไปรษณีย์ประเภทนี้ไม่อาจรองรับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นได้ บริษัทก็มีความจำเป็นต้องขยายเครือข่ายให้มีมาตรฐานเพิ่มขึ้นโดยปรับเปลี่ยนเป็นที่ทำการไปรษณีย์ที่ดำเนินงานโดยพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทเอง รวมทั้งเพื่อสร้างเครือข่ายของบริษัทให้กว้างไกลมากยิ่งขึ้นด้วย ดังนั้น ในการพิจารณาอนุญาตจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ให้แก่ผู้ขอรับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตรายใดหรือไม่ ย่อมมีผลกระทบต่อระบบเครือข่ายการให้บริการของบริษัททั้งทางตรงและทางอ้อมเช่นกัน เพราะการจัดตั้งที่ทำการก่อนจัดส่งรายละเอียดผลการพิจารณาให้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในฐานะหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ นอกจากบริษัทจะต้องพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอรับตั้งตามประกาศกำหนดแล้ว หากเห็นว่าผู้ขอรับตั้งรายใดมีความเหมาะสมแล้ว ในขั้นตอนเตรียมการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ บริษัทจะต้องดำเนินการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหรือเงื่อนไขการให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้ขอรับตั้งและลูกจ้าง และวางระบบจัดการภายในที่ทำการไปรษณีย์ให้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับการรับฝาก การส่งต่อและการนำจ่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์กับที่ทำการไปรษณีย์ของบริษัท หรือที่เรียกว่า “ที่ทำการไปรษณีย์ควบคุม” เพื่อมิให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการทำงานใด ๆ อันจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบริษัทและความน่าเชื่อถือในการใช้บริการของประชาชนเป็นสำคัญ รวมทั้งการจัดหา “วัสดุ

¹¹² ประกาศบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เรื่อง คุณสมบัติของผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต และหลักเกณฑ์การจัดตั้งและการขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต ข้อ 6

ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตแก่ผู้รับตั้ง โดยผู้รับตั้งมีหน้าที่จัดหาบุคลากร อาคาร สถานที่ และยานพาหนะที่ใช้ในการดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต”¹¹³ ในระหว่างดำเนินการตามสัญญาด้วย

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า แม้บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการไปรษณีย์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันจะได้กำหนดให้อำนาจในการอนุญาตตามพระราชบัญญัติฯ เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ก็ตาม แต่เนื่องจากคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มิใช่ผู้ให้บริการไปรษณีย์แก่ประชาชนโดยตรง การมอบอำนาจให้บริษัทเป็นผู้พิจารณาการจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์ต่าง ๆ ภายใต้ระบบเครือข่ายที่ทำการไปรษณีย์ของบริษัทย่อมก่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานของบริษัทเช่นเดียวกับการขยายสาขาในการให้บริการต่าง ๆ ของบริษัทเอกชน แต่เพียงเป็นการกำกับดูแลการใช้อำนาจอนุญาตของบริษัท อาจกำหนดให้บริษัทรายงานผลการพิจารณาพร้อมเหตุผลประกอบ (ถ้ามี) ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ทราบเป็นระยะตามที่กำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจขนส่งสื่อสารในปัจจุบัน การกระทำเช่นนี้ย่อมส่งผลดีต่อการขยายกิจการไปรษณีย์ของบริษัทและลดภาระในการพิจารณาอนุญาตเกี่ยวกับการจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการใช้อำนาจในการอนุญาตดังกล่าวอาจดูเหมือนเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายแก่เอกชนก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วเอกชนผู้ขอรับตั้งจะเป็นผู้แสดงความจำนงโดยความยินยอมไว้แล้ว กรณีที่ผู้ขอรับจัดตั้งไม่เห็นด้วยกับความเห็นของบริษัทที่ไม่อนุญาตจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์แห่งใดก็ตาม ผู้ขอรับจัดตั้งอาจร้องเรียนต่อคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อพิจารณาการใช้อำนาจพร้อมชี้แจงเหตุผลตามที่บริษัทแจ้งให้ทราบด้วยก็ตาม

1.2 การวินิจฉัยประเภทไปรษณีย์ภัณฑ์

อำนาจในการวินิจฉัยตามมาตรา 27 แต่เดิมที่บัญญัติว่า “ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ใดเป็นจดหมายหรือ ไปรษณีย์บัตรหรือเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตาม กฎข้อบังคับและคำสั่งที่ได้ตั้งขึ้น ให้ถือเอาคำวินิจฉัยของอธิบดี (คณะกรรมการ) แต่รัฐมนตรี อาจแก้ไขคำวินิจฉัยนั้น ได้เมื่อเห็นสมควร” ในขณะที่มีการบังคับใช้

¹¹³ ข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2552

พระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ การวินิจฉัยในเรื่องที่เกี่ยวกับประเภทของไปรษณีย์ภัณฑ์ตามกฎหมาย และกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นดุลยพินิจของอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลข ต่อมา เมื่อมีการจัดตั้ง กสท. ตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. กสท. ได้กำหนดให้การใช้อำนาจดังกล่าวเป็นของ คณะกรรมการ กสท. แต่ยังคงให้อำนาจรัฐมนตรีในการแก้ไขคำวินิจฉัยนั้นได้เมื่อเห็นสมควร โดย หน่วยงานภายในของ กสท. ในขณะนั้น อาจดำเนินการพิจารณาและมีความเห็นตามหลักปฏิบัติของ การไปรษณีย์สากลกำหนดหรือตามความเหมาะสมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ผู้ใช้บริการ โดยไม่ก่อให้เกิดภาระในการปฏิบัติงานทั้งต่อพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่และระบบงานที่ เกี่ยวข้องเป็นหลัก ผลกระทบต่อการวินิจฉัยในเรื่องดังกล่าว จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้ฝากส่งไม่ปฏิบัติ ตามหลักเกณฑ์ของสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ในแต่ละประเภท (เช่น จดหมาย ไปรษณีย์บัตร ของตีพิมพ์ พัสตุข่อยหรือเครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ) แต่มีความประสงค์ที่จะชำระอัตรา ไปรษณียากรที่ต่ำกว่า เช่น กรณีที่ผู้ฝากส่งมีความประสงค์จะส่งหนังสือให้แก่ผู้รับตามเจ้าหน้าที่ หาก ผู้ฝากส่งมีความประสงค์ฝากส่งเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทของตีพิมพ์ ซึ่งมีอัตราไปรษณียากรที่ถู กกว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทจดหมาย และสามารถฝากส่งได้ภายในน้ำหนักไม่เกิน 5 กิโลกรัม ซึ่งสูง กว่าไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทจดหมายที่มีน้ำหนักสูงสุดไม่เกิน 2 กิโลกรัม แต่อย่างไรก็ดี การฝากส่ง ไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทของตีพิมพ์จะต้องมีลักษณะที่สามารถเปิดตรวจดูสิ่งของบรรจุภายในได้¹¹⁴ เท่านั้น หลักการนี้ถือว่าเป็นหลักสากลที่การไปรษณีย์แต่ละประเทศถือปฏิบัติเช่นเดียวกัน สำหรับ ผู้ฝากส่งจำนวนมากและมีการจัดส่งสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ในลักษณะเช่นนี้เป็นประจำอาจยื่นเรื่อง พร้อมแนบตัวอย่างสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ต่อหัวหน้าที่ทำการไปรษณีย์ตามลำดับชั้น เพื่อ ดำเนินการผ่อนผันหลักเกณฑ์การ หุ่น ห่อและขออนุญาตใช้อัตราไปรษณียากรสำหรับ ไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทของตีพิมพ์ก็ได้ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วผู้ฝากส่งดังกล่าวจะได้ดำเนินการตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนดต่อไป เช่น พิมพ์คำว่า “ ของตีพิมพ์ ได้รับอนุญาตให้ปิดผนึกได้ตามคำสั่งที่ ..... แล้ว” เป็นต้น มิฉะนั้น พนักงานผู้ปฏิบัติงานต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตรา ค่าไปรษณียากรสำหรับไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทจดหมาย เพื่อให้พนักงานถือปฏิบัติการต่อสิ่งนั้น เสมือนจดหมาย¹¹⁵

ปัจจุบันการใช้อำนาจในการวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติฯ ถือเป็นอำนาจของ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมีได้มีการกำหนดแนวทาง ปฏิบัติในการเสนอเรื่องวินิจฉัยดังกล่าวไว้ ประกอบกับการใช้อำนาจในการวินิจฉัยของ

¹¹⁴ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร “ไปรษณีย์นิตยเทศ พ.ศ. 2553” ข้อ 78

¹¹⁵ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร “ไปรษณีย์นิตยเทศ พ.ศ. 2553” ข้อ 69

คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จนถึงปัจจุบันจะยังไม่มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัย¹¹⁶ เลย แต่คณะกรรมการกิจการได้กำหนดความหมายคำว่า “จดหมาย (Letter)” และ “ไปรษณียบัตร (Postcard)” ไว้ในไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2549 และ ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2553 โดยมีข้อความเช่นเดียวกับที่บริษัทกำหนดไว้ในหนังสือคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ ดังนี้

ข้อ 69 จดหมาย คือ ไปรษณียภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นข่าวสารส่วนตัวไม่ว่าจะเข้าห่อของปิดผนึกหรือไม่ปิดผนึกหรือมิได้เข้าห่อของเลยก็ตาม นอกจากนั้นยัง หมายถึงสิ่งของทุกชนิดที่ไม่เข้าอยู่ในหลักเกณฑ์ของสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ประเภท หรือชนิดอื่นที่มีค่าไปรษณียากรต่ำกว่า และสิ่งของทุกชนิดที่ผู้ฝากส่งประสงค์จะส่งตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราค่าไปรษณียากรของจดหมาย เพื่อให้พนักงานปฏิบัติการต่อสิ่งนั้นเสมือนจดหมาย

“ข่าวสารส่วนตัว” หมายความว่าข่าวสารที่ส่งไปมาถึงกันและกัน โดยมีเจตจำนงให้เป็นประโยชน์เฉพาะระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ข้อ 76 ไปรษณียบัตร คือ ไปรษณียภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นบัตรที่ใช้ส่งข่าวสารทางไปรษณีย์ซึ่งอาจเป็นบัตรที่บริษัทจัดทำขึ้นจำหน่ายหรือบัตรที่บุคคลภายนอกซึ่ง อาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลจัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของไปรษณียบัตรก็ได้

ผู้วิจัยเห็นว่า การวินิจฉัยไปรษณียภัณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดคดีสามารถเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อนับตั้งแต่ขั้นตอนการรับฝากไปรษณียภัณฑ์จากผู้ใช้บริการเพื่อกำหนดอัตราไปรษณียากรและเรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนระหว่างการส่งต่อ หากตรวจพบว่าไปรษณียภัณฑ์ชิ้นใดชำระค่าไปรษณียากรไม่ครบตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขของการใช้บริการไปรษณียภัณฑ์นั้น ๆ พนักงานของบริษัทย่อมต้องดำเนินการเรียกค่าไปรษณียากรส่วนที่ขาดกับค่าปฏิบัติการปรับเพิ่มจากผู้ฝากส่งตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในไปรษณียนิเทศ เช่นเดียวกับขั้นตอนก่อนมีการส่งมอบไปรษณียภัณฑ์ ซึ่งผลของการวินิจฉัยไปรษณียภัณฑ์ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อการชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกรณีเป็นไปรษณียภัณฑ์ที่อยู่ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์¹¹⁷ รวมทั้งการชำระค่าปรับสำหรับไปรษณียภัณฑ์ที่อยู่นอกทางไปรษณีย์¹¹⁸ ด้วย

¹¹⁶ รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2550 วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 หน้า 11

¹¹⁷ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 19

¹¹⁸ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 61 - 63

ดังนั้น คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการส่งเรื่องเพื่อการวินิจฉัยไปรษณีย์กัณฑ์ให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อพิจารณาวินิจฉัย¹¹⁹ ไว้ด้วย เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการและป้องกันการประกอบธุรกิจไปรษณีย์ของบริษัทต่อไป อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันแม้ว่าคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ประกอบช่วงเวลาที่ผ่านมามีการใช้อำนาจวินิจฉัยแต่ประการใดก็ตาม เนื่องจากการประกอบธุรกิจของบริษัทได้อาศัยองค์ความรู้ในการให้บริการไปรษณีย์ที่มีมากกว่า 130 ปี จึงทำให้การวินิจฉัยไปรษณีย์กัณฑ์ของพนักงานและลูกจ้างของบริษัทเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการพอสมควร เพราะหลักเกณฑ์หรือรูปแบบในการพิจารณาวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ จะได้มีการบันทึกไว้ใน*สมุดรวมกฎข้อบังคับ คำสั่ง และประกาศ* หรือเรียกว่า “*ไปรษณีย์นิเทศ*”¹²⁰ ซึ่งจะมีการรวบรวมหลักเกณฑ์ ข้อยกเว้นและวิธีปฏิบัติทั่วไปที่ประชาชนควรรู้และพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทจะได้ยึดถือปฏิบัติต่อกันไป และสามารถใช้อ้างอิงให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยการรวบรวมเรื่องดังกล่าวในลักษณะนี้ย่อมสามารถลดขั้นตอนการวินิจฉัยในเรื่องที่เคยได้มีการวินิจฉัยไปได้อีกทางหนึ่ง ยกตัวอย่างกรณีที่มีการรับฝากไปรษณีย์กัณฑ์ประเภทของดีพิมพ์ “*หากผู้ฝากส่งมีการเพิ่มเติม แก้ไข หรือสอดใส่สิ่งต่าง ๆ เช่น เพิ่มเติมข้อความหรือรายละเอียดอื่นใดที่มีลักษณะเป็นข่าวสารส่วนตัว สอดใส่เอกสารใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นข่าวสารส่วนตัว เป็นต้น นอกเหนือจากที่อนุญาตไว้ในข้อ 499 – 502 จะฝากส่งเป็นของดีพิมพ์ไม่ได้ ต้องฝากส่งเป็นจดหมาย*”¹²¹

อย่างไรก็ดี ถ้าหากผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการวินิจฉัยประเภทไปรษณีย์กัณฑ์ดังกล่าวนี้ ในปัจจุบัน อาจดำเนินการส่งเรื่องให้บริษัทพิจารณาอีกครั้งก่อน หรือจะดำเนินการส่งเรื่องให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามที่กฎหมายกำหนดก็ได้เช่นกัน ซึ่งอาจจะใช้ระยะเวลาในการพิจารณาพอสมควร หากผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เป็นประการใดแล้ว บริษัทก็ย่อมต้องถือปฏิบัติและดำเนินการตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์อย่างแน่นอน แต่สำหรับผู้ใช้บริการหรือผู้ที่ส่งเรื่องดังกล่าวอาจมีประเด็นโต้แย้งความเห็นของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในเรื่องดังกล่าวได้เช่นกัน การที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมีได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการวินิจฉัยไว้เป็นระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์แล้วแต่กรณี

¹¹⁹ รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2550 วันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

¹²⁰ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 4(12)

¹²¹ การสื่อสารแห่งประเทศไทย “ไปรษณีย์นิเทศ พ.ศ. 2544” ข้อ 503 หน้า 142

จนอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง¹²² เพื่อเป็นการแก้ไขหรือบรรเทาความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งดังกล่าวได้ แม้ว่าบทบัญญัติในมาตรานี้จะได้มีการกำหนดให้ “รัฐมนตรีอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หากเห็นสมควร” ต้องถือว่าเป็นเพียงกระบวนการปฏิบัติงานของรัฐมนตรีในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฯ เท่านั้น ดังนั้นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องนี้ย่อมสามารถดำเนินการเสนอเรื่องให้รัฐมนตรีเพื่อพิจารณาทบทวนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาไปรษณีย์ก่อนใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือไม่ก็ได้ กรณีเช่นนี้จึงมิใช่ขั้นตอนในการโต้แย้งที่ต้องถือปฏิบัติให้ถูกต้องก่อนฟ้องคดีแต่อย่างใด และไม่ถือว่าเป็นการพิจารณาวินิจฉัยของรัฐมนตรีในกรณีนี้เป็นงานทางนโยบายโดยตรงด้วย ซึ่งไม่อยู่ในบังคับตามมาตรา 4(3) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แต่อย่างใด

ตอนที่ 2 การบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกำหนดในกิจการไปรษณีย์

2.1 ข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กสท. ตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายไปรษณีย์ในปัจจุบัน ก่อนแปลงสภาพ คณะกรรมการ กสท. ได้มีการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินกิจการไปรษณีย์¹²³ หรือไปรษณียากร¹²⁴ หรือตราไปรษณียากร¹²⁵ หรือการรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ทางไปรษณีย์ทั่วไป¹²⁶ หรือการลงทะเบียนและการประกันไปรษณีย์ภัณฑ์ทั่วไป¹²⁷ หรือการจำหน่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งไม่ได้¹²⁸ รวมทั้งระเบียบว่าด้วยธนาณัติและจ่ายเงินตามธนาณัติ¹²⁹ เป็นต้น การจัดทำข้อบังคับและระเบียบดังกล่าว เพื่อให้พนักงานและลูกจ้างของ กสท. ในขณะนั้นใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการให้บริการไปรษณีย์ และ

¹²² พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 42

¹²³ อ้างอิง เจริญธรรมที่ 69

¹²⁴ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 11

¹²⁵ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 17

¹²⁶ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 21

¹²⁷ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 33

¹²⁸ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 35

¹²⁹ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 51

เพื่อป้องกันมิให้พนักงานและลูกจ้างของบริษัทกระทำสิ่งซึ่งจะกระทบกระเทือนต่อความไว้วางใจของผู้ใช้บริการ หรือเพื่อให้ประชาชนมั่นใจในบริการไปรษณีย์¹³⁰ ให้มากยิ่งขึ้น

เนื่องจากข้อบังคับและระเบียบว่าด้วยเรื่องดังกล่าวตามพระราชบัญญัติฯ กำหนดข้างต้น ได้มีการปรับเปลี่ยนและมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการพิจารณาจัดทำข้อบังคับตามพระราชบัญญัติฯ ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อการดังกล่าวย่อมต้องใช้เวลาในการศึกษารายละเอียด และกำหนดหลักเกณฑ์การนำร่างข้อบังคับของ กสท. ที่มีทั้งอำนาจในฐานะองค์กรกำกับดูแลการประกอบกิจการไปรษณีย์และผู้ประกอบกิจการไปรษณีย์อยู่ในตัวเอง¹³¹ ในการพิจารณาจัดทำข้อบังคับหรือระเบียบของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อใช้บังคับกับบริษัท โดยมีได้กล่าวลงในรายละเอียดที่เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่บริษัทจะต้องเป็นผู้กำหนดต่อไป ในขั้นนี้ คณะกรรมการกิจการจึงได้มีการจัดทำประกาศคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เรื่องข้อบังคับตามความในพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477¹³² ขึ้น เพื่อลดช่องว่างการจัดทำข้อบังคับของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยเห็นสมควรว่า “บรรดาข้อบังคับของคณะกรรมการการสื่อสารแห่งประเทศไทย โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่ออกก่อนพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๖ ใช้บังคับให้ยังมีผลใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ทั้งนี้ จนกว่าคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติม หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบางส่วนหรือทั้งหมด แล้วแต่กรณี”

ประเด็นที่ผู้วิจัยพบเห็นว่า ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ภายหลังแปลงสภาพเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2546 เป็นระยะเวลาเกือบ 6 ปี การที่บริษัทได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับหรือระเบียบต่าง ๆ ของ กสท. ที่มีการกำหนดไว้แล้ว มาใช้เป็นข้อบังคับหรือระเบียบของบริษัท เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติงานและระบบงานในปัจจุบัน ข้อบังคับหรือระเบียบของบริษัทดังกล่าวมาแล้ว แม้จะมีผลใช้บังคับภายหลังมีพระราชกฤษฎีกาฯ บังคับใช้แล้วก็ตาม น่าที่จะได้รับความคุ้มครองตามประกาศฉบับนี้ เพราะตราบไคที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมีได้มีความเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

¹³⁰ อุดม สุนทรระกูล (กันยายน 2505) วิทยานิพนธ์ “การขยายการไปรษณีย์สู่ชนบทในประเทศไทย” ปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หน้า 31

¹³¹ ศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรรณานันท์ “การแปรรูปรัฐวิสาหกิจไทย” หน้า 371

¹³² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 140 ง หน้า 78 วันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2552

ใด ๆ แล้ว ข้อบังคับและระเบียบที่บริษัทกำหนดขึ้นเพื่อให้หน่วยงานภายในถือปฏิบัติเท่านั้น โดยมีได้กระทบต่อการให้บริการไปรษณีย์ของประชาชนแต่อย่างใดแล้วน่าที่จะใช้บังคับได้

นอกจากนี้ การที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จำกัดการกำหนดเฉพาะข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. เท่านั้น อาจขัดต่อการดำเนินกิจการไปรษณีย์ตามพระราชบัญญัติฯ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ในรูปแบบบริการใหม่ ๆ ตามมาตรา 18 กำหนดว่า “ไปรษณีย์ภัณฑ์อันจะส่งทางไปรษณีย์นั้น จะต้องให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น และกฎข้อบังคับที่ได้ตั้งขึ้น” ประกอบมาตรา 21 คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะต้องจัดทำข้อบังคับว่าด้วยเรื่องระบุนิควัตถุที่ไม่อนุญาตให้ส่งทางไปรษณีย์ หรือวางเงื่อนไขในการส่งวัตถุทางไปรษณีย์ หรือวางระเบียบการกัก และจำหน่ายวัตถุ ที่ส่งทางไปรษณีย์อันเป็นของต้องห้าม หรือต้องพิทักษ์ หรือฝ่าฝืนต่อกฎข้อบังคับที่ได้ตั้งขึ้น หรือการจำแนกประเภท และวางระเบียบว่าด้วย สันฐาน ขนาดน้ำหนัก เครื่องหุ้มห่อ และการผูกมัด กับการใช้ไปรษณีย์ภัณฑ์ หรือวางระเบียบการ ออกใบรับ การออกและรับใบสำคัญในการรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ และกำหนดจำนวนเงินที่จะต้องเสียนอกจากไปรษณียากร สำหรับใบรับและใบสำคัญนั้น หรือการกำหนดประเภทไปรษณีย์ภัณฑ์อันควรอยู่ในลำดับจ่าย หรือส่งก่อนและหลัง ตามที่จำเป็น หรือกำหนดเวลาและวิธี ให้รับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ เป็นต้น ด้วย การจำกัดการใช้อำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในเรื่องนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดข้อบังคับ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการไปรษณีย์ของบริษัทพอสมควร จนอาจทำให้บริการไปรษณีย์รูปแบบใหม่ซึ่งอาศัยเครือข่ายการให้บริการไปรษณีย์เช่นเดียวกันของบริษัทอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยการให้บริการรูปแบบใหม่ของบริษัทจะได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับการรับขนอย่างบริษัทเอกชนทั่วไปและบริษัทไม่อาจอ้างข้อยกเว้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยการรับขน (มาตรา 609¹³³) ได้ หากเป็นดังนี้แล้วย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้างของบริษัทที่ปฏิบัติหน้าที่ตามระบบงานเดียวกันแต่หากมีความเสียหายเกิดขึ้นอาจจะต้องรับผิดชอบที่แตกต่างกันได้

การให้บริการรับฝากสิ่งของทางไปรษณีย์ทุกประเภทของบริษัท นอกจากจะต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติฯ กำหนดแล้ว ยังต้องสอดคล้องกับกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะฉะนั้นการกำหนดกฎ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ในแต่ละบริการ จึงถือว่ามีผลสำคัญเป็นอย่าง

¹³³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๐๘ การรับขนของหรือคนโดยสารในหน้าที่ของกรรมรถไฟหลวงแห่งกรุงสยาม และการขนไปรษณีย์ภัณฑ์ในหน้าที่กรมไปรษณีย์โทรเลขนั้น ท่านให้บังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับสำหรับทบวงการนั้น ๆ

รับขนของทางทะเล ท่านให้บังคับตามกฎหมายและกฎข้อบังคับว่าด้วยการนั้น

มากต่อการปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้างของบริษัท รวมทั้งใช้ในการอ้างอิงแนวทางปฏิบัติงานต่อหน่วยงานต่าง ๆ ด้วย (มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติฯ) ในการกำหนดรายละเอียดโดยทั่วไป หากเป็น “ข้อบังคับ” มักจะเป็นบทบัญญัติที่เป็นขั้นตอนการบังคับหรือกำหนดขั้นตอนไว้ในระเบียบในการปฏิบัติตามกฎหมาย¹³⁴ ในขณะที่ “ข้อกำหนด” เป็นข้อความที่ระบุหลักเกณฑ์หรือวิธีการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติหรือดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ส่วน “ระเบียบ” เป็นแบบแผนที่วางไว้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการ¹³⁵ ในการบริหารงานของ กสท. (หรือบริษัท) ตามมาตรา 29(4) แห่ง พ.ร.บ. กสท. กำหนดให้คณะกรรมการ กสท. มีอำนาจออกระเบียบหรือข้อบังคับในกิจการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ แต่เนื่องจากการกำหนดระเบียบเพื่อให้พนักงานหรือลูกจ้างของ กสท. ปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้นั้น มักเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปฏิบัติงานในการให้บริการไปรษณีย์ต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อตกลงของสหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union : UPU) ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น ในเรื่องการออกระเบียบหรือข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายไปรษณีย์นั้น โดยทั่วไป คณะกรรมการ กสท. จึงมิได้กำหนดเป็นระเบียบหรือข้อบังคับไว้แต่อย่างใด แต่เนื่องจากการวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ กสท. อาศัยอำนาจของผู้ว่าการ กสท. ตามมาตรา 34(2) จึงได้มีการกำหนดระเบียบฯ ดังกล่าวขึ้น ดังนั้น ระเบียบว่าด้วยเรื่องดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกิจการไปรษณีย์ในปัจจุบันต้องถือว่าอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ การที่ประกาศคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กำหนดแต่เพียงข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. ตามที่พระราชบัญญัติฯ กำหนด โดยมิได้รวมถึงบรรดาระเบียบ คำสั่ง บัญชีกสั่งการใด ๆ ที่อาศัยอำนาจของคณะกรรมการ กสท. กำหนดไว้ด้วยแล้ว ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานและลูกจ้างของบริษัทที่ยังคงยึดถือแนวทางปฏิบัติตามระเบียบ คำสั่ง บัญชีกสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวด้วย

ประเด็นปัญหาในกรณีที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้มีประกาศฉบับนี้ นอกจากการตีความประกาศให้ครอบคลุมถึงระเบียบ ข้อกำหนด คำสั่งหรือบัญชีกสั่งการต่าง ๆ แล้ว ประการต่อมาคือ ภายหลังการแปลงสภาพ กสท. จนถึงวันที่มีประกาศ (ระหว่างวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2546 ถึงวันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2552) ในการปฏิบัติงานของบริษัทภายหลังการแปลงสภาพ ย่อมต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือบัญชีกสั่งการต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานและให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้นด้วย การจำกัดแต่เพียงข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. ที่มีอยู่ก่อนการแปลงสภาพแต่เพียงอย่างเดียวโดยมิได้คำนึงถึง

¹³⁴ รองศาสตราจารย์ ดร.กมลชัย รัตนสกววงศ์ “กฎหมายปกครอง” หน้า 137

¹³⁵ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ “หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน” หน้า 253

ข้อบังคับของบริษัทที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของคณะกรรมการ กสท. ตามพระราชบัญญัติฯ กำหนดข้อมก่อกำให้เกิดผลกระทบต่อการบังคับใช้ระเบียบ ข้อกำหนด คำสั่งหรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ ที่มีภายหลังจากการแปลงสภาพบริษัทด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาการใช้อำนาจในการออกข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. ที่มีอยู่เดิมตามพระราชบัญญัติฯ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ไม่ควรกำหนดโดยถือช่วงเวลาก่อนการแปลงสภาพของบริษัทเป็นตัวแบ่งแยกขอบเขตอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เป็นสำคัญเท่านั้น เพราะการแบ่งแยกข้อบังคับตามการแปลงสภาพของหน่วยงานเช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจการไปรษณีย์ของบริษัทที่ต้องมีการพัฒนาบริการในรูปแบบใหม่ ๆ ตามที่การไปรษณีย์นานาชาติจัดให้มีบริการดังกล่าวด้วย เช่น บริการรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Post Item)¹³⁶ บริการไปรษณีย์ครบวงจร (Total Mail Solution) บริการจัดส่งสิ่งของด่วน (Messenger Post) บริการขนส่งสินค้าหรือสิ่งของขนาดใหญ่ (Logispost)¹³⁷ บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Post) บริการลอจิสติกส์แบบบูรณาการ(Integrated Logistics)¹³⁸ เป็นต้น ดังนั้น ในการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เกี่ยวกับอำนาจในการออกข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. จึงควรสอดคล้องกับพระราชบัญญัติฯ ที่กำหนดไว้มากกว่า มิฉะนั้น อาจจะทำให้บริการเหล่านี้ไม่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ทั้ง ๆ ที่มีการกำหนดในข้อตกลงของสหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union : UPU) หรืออาจเป็นการขับเคลื่อนของบริษัทที่มีการนำระบบไอทีมาใช้ในการให้บริการมีความทันสมัยและทันเวลา โดยเฉพาะธุรกิจขนส่งที่ต้องการจัดการด้านไอทีให้มีประสิทธิภาพ เพราะไอทีจะเป็นกลไกที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับจุดแข็งของไปรษณีย์ไทย¹³⁹ มากยิ่งขึ้น การเปิดให้บริการเหล่านี้ย่อมเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ใช้บริการและต่อบริษัทในการบริหารจัดการโครงข่ายไปรษณีย์ที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

สำหรับการบังคับใช้ข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2552 ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ นอกจากประเด็นในส่วนของการใช้อำนาจในการอนุญาตของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว การกำหนดให้

¹³⁶ การสื่อสารแห่งประเทศไทย “ไปรษณีย์นิเทศ พ.ศ. 2544” หน้า 196

¹³⁷ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด “รายงานประจำปี 2554 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด” หน้า 8

¹³⁸ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด “คำแปลบทบัญญัติเกี่ยวกับอนุสัญญาและพิธีการต่อท้ายแห่งอนุสัญญาสากลไปรษณีย์ ฉบับการประชุมใหญ่ สหภาพสากลไปรษณีย์ สมัยที่ 24 (ณ นครเจนีวา พ.ศ. 2551)” หน้า 10

¹³⁹ สมาคมการตลาดแห่งประเทศไทย “Eternal Marketing Brands Never Die ดายไม่เป็น... การตลาดขั้นเทพ” หน้า 42

บริษัทมีอำนาจกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติและควบคุมการดำเนินงานเกี่ยวกับที่ทำการไปรษณีย์ อนุญาตตลอดจนหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างบริษัทและผู้รับตั้งแล้วให้รายงานให้ คณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อทราบ¹⁴⁰ ทำให้เกิดภาระในการจัดทำ ข้อบังคับของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อใช้บังคับกับบริษัทเพียงเท่านั้น แม้ว่าข้อบังคับ ดังกล่าวจะเป็นการกำหนดขอบเขตของการกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติของบริษัทเพื่อจัดให้มีบริการ ดังกล่าวก็ตาม แต่การที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะต้องจัดทำข้อบังคับดังกล่าวก่อนมีระเบียบ วิธีปฏิบัติในแต่ละข้อบังคับย่อมก่อให้เกิดขั้นตอนการปฏิบัติระหว่างสองหน่วยงาน โดยไม่ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจไปรษณีย์ในปัจจุบันเท่าใดนัก

แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์อาจดำเนินการได้ สองแนวทางด้วยกัน กล่าวคือ 1.) มอบหมายให้บริษัทจัดทำข้อบังคับหรือระเบียบว่าด้วยเรื่องต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดเสนอให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ให้ความเห็นชอบก่อนหรือหลังก็ได้ เพื่อลดภาระการดำเนินงานของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในการจัดทำข้อบังคับเพื่อใช้บังคับ กับบริษัทเพียงแห่งเดียว และแม้ว่าระเบียบหรือข้อบังคับที่บริษัทจัดทำขึ้นนั้นจะเป็นรายละเอียดที่ เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติภายในของบริษัทก็ตาม แต่การกำหนดรายละเอียดของข้อบังคับหรือ ระเบียบดังกล่าวย่อมต้องสอดคล้องกับระบบงานไปรษณีย์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ด้วย อย่างไรก็ตาม การเสนอข้อบังคับหรือระเบียบให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์พิจารณาใน ภายหลังย่อมไม่มีผลกระทบต่อการใช้บริการไปรษณีย์เท่าใดนัก หรือ 2.) ในการจัดทำไปรษณีย- นิเทศของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ควรมีการกำหนดรายละเอียดที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง จัดทำข้อบังคับดังกล่าวไว้ด้วยเช่นเดียวกับที่ กสท. ได้เคยกำหนดไว้แล้ว ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวใน ปัจจุบันก็มีการกำหนดไว้ในหนังสือคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) ที่บริษัทจัดทำขึ้น โดยมีเนื้อหารายละเอียดเช่นเดียวกับที่ กสท. กำหนดไว้ อาจกล่าวได้ว่าการจัดทำไปรษณียนิเทศ ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์อาจนำรายละเอียดเนื้อหาในหนังสือคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) มารวมไว้ในเล่มเดียวกันก็ได้

ผู้วิจัยค่อนข้างเห็นด้วยกับแนวทางที่สองเป็นอย่างมาก นอกจากจะช่วยลดขั้นตอนใน การจัดประชุมของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อพิจารณาและลดภาระในการจัดทำข้อบังคับ แต่ละเรื่องแต่ละฉบับที่ กสท. ได้มีการกำหนดและถือปฏิบัติสืบเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบันแล้ว ยัง เป็นการจัดการที่ช่วยแก้ไขปัญหาละเลยของการใช้บังคับไปรษณียนิเทศของคณะกรรมการกิจการ ไปรษณีย์กับคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) ที่บริษัทได้มีการจัดทำขึ้นตามที่

¹⁴⁰ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร “ไปรษณียนิเทศ พ.ศ. 2553”

คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้มีการกำหนดในแต่ละบริการให้บริษัทมีอำนาจในการกำหนด “หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการให้บริการ.....เป็นไปตามที่บริษัท กำหนด” ได้ตามที่ไปรษณีย์นิเทศกำหนดในแต่ละหมวด ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดข้อบังคับ เกี่ยวกับการรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ทางไปรษณีย์ทั่วไป ว่าด้วยการกำหนดประเภทไปรษณีย์ภัณฑ์ อันควรอยู่ในลำดับจ่าย หรือส่งก่อน และหลังตามที่จำเป็นตามมาตรา 21(6) แห่งพระราชบัญญัติฯ ปัจจุบันคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมิได้มีการกำหนดรายละเอียดว่าด้วยเรื่องนี้ไว้แต่อย่างใด แต่ในการดำเนินงานของบริษัทก็ยังคงยึดถือแนวทางปฏิบัติตามความเหมาะสมกับสภาพห่อซอง ของสิ่งของส่งทางไปรษณีย์แต่ละประเภทและชนิดเป็นหลัก¹⁴¹ เรื่องนี้ถือว่ามีความสำคัญต่อผู้ฝาก ส่งเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการนับเวลาที่มีการแสดงเจตนาระหว่างผู้ฝากส่งกับผู้รับตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 169 “...แม้จะไปถึงภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของผู้รับการ แสดงเจตนาจะไม่พบผู้รับการแสดงเจตนาโดยตรง ก็ถือว่าเป็นการส่งยังสถานที่ที่ถูกต้องแล้ว ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ไปรษณีย์นำหนังสือบอกเลิกสัญญาเข้าไปส่งให้จำนวนที่ 2 ที่ภูมิลำเนาของ จำนวนที่ 2 อันเป็นการส่งอย่างเป็นทางการ แม้จะไม่พบจำนวนที่ 2 และไม่มีผู้ได้รับไว้ แต่ก็ถือได้ว่า หนังสือบอกเลิกสัญญาเข้าของโจทก์ได้ไปถึงจำนวนที่ 2 และมีผลเป็นการบอกเลิกสัญญาเข้าตามบท กฎหมายดังกล่าวแล้ว การบอกเลิกสัญญาเข้าของโจทก์ไปยังจำนวนที่ 2 จึงชอบด้วยกฎหมาย...” (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5901/2550)

สำหรับการจัดลำดับการส่งต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ จะมีการจัดลำดับตามความ เร่งด่วนก่อน กล่าวคือ ลำดับที่ 1 ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ลำดับที่ 2 ไปรษณีย์ภัณฑ์ชนิดจดหมายและ ไปรษณีย์บัตร ลำดับที่ 3 ไปรษณีย์ภัณฑ์ชนิดของตีพิมพ์ พัสดุย่อย และเครื่องอ่านสำหรับคนเสีย จักขุ และลำดับที่ 4 พัสดุไปรษณีย์¹⁴² จะเห็นได้ว่าการใช้อำนาจในการออกข้อบังคับของ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามพระราชบัญญัติฯ ในส่วนที่มีอยู่เดิมแล้วและไม่ได้มีการแก้ไข เปลี่ยนแปลงใดใดขึ้นใหม่อีก อาจไม่มีความจำเป็นที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะต้องดำเนินการ ศึกษารายละเอียดและจัดทำข้อบังคับว่าด้วยเรื่องนั้น ๆ ขึ้นใหม่อีก ในส่วนนี้คณะกรรมการ กิจการไปรษณีย์น่าจะนำรายละเอียดมากำหนดไว้ในไปรษณีย์นิเทศแทนการจัดการข้อบังคับ อันจะเป็นการลดปัญหาการนำรายละเอียดแนวทางปฏิบัติของบริษัทที่กำหนดในคู่มือการให้บริการ ไปรษณีย์ (Post Guide) ได้เป็นอย่างดี และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการไปรษณีย์ของบริษัท ได้เป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้น การใช้อำนาจในการจัดทำข้อบังคับของคณะกรรมการกิจการ

¹⁴¹ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร “ไปรษณีย์นิเทศ พ.ศ. 2553” ข้อ 59

¹⁴² บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด “คู่มือการให้บริการไปรษณีย์ (ข้อมูลทั่วไป)” ข้อ 43-45 หน้า 50

ไปรษณีย์ก็จะลดน้อยลงเหลือเพียงบริการใหม่ ๆ ที่บริษัทจัดให้มีตามพระราชบัญญัติฯ หรือตามข้อกำหนดของประเทศสมาชิก หรือข้อตกลงของสหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union : UPU) กำหนดขึ้นใหม่หรือมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมเท่านั้น ซึ่งกรณีเช่นนี้จะสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติระหว่างกรมไปรษณีย์โทรเลข กับ กสท. ที่มีการถ่ายโอนอำนาจในการอำนาจการและอำนาจในทางปฏิบัติงานของสองหน่วยงานที่ยังคงมีการยึดถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กรมไปรษณีย์โทรเลขได้มีการกำหนดไว้แล้วเช่นกัน

2.2 การจัดทำไปรษณียนิเทศ

ตามมาตรา 4(12) แห่งพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดความหมายคำว่า “ไปรษณียนิเทศ” หมายความว่า สมุดกฏข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศว่าด้วยการไปรษณีย์ทั่วไป อันพึงต้องปฏิบัติตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามสัญญาสากลไปรษณีย์ พนักงานไปรษณีย์ทุกคนทราบดีว่าไปรษณียนิเทศเป็นเสมือนคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง จากการสืบค้นรายละเอียดไปรษณียนิเทศเล่มก่อน ๆ ที่จัดทำโดยอธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขในขณะนั้น ปรากฏว่าได้มีการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับอัตราค่าบริการและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ไว้เสมอ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับไปรษณียนิเทศที่จัดทำโดยผู้ว่าการ กสท.¹⁴³ ตรงกันข้ามกับไปรษณียนิเทศที่จัดทำโดยคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในปัจจุบันเป็นอย่างมาก

ผลกระทบต่อการดำเนินกิจการไปรษณีย์ในปัจจุบันต่อการอ้างไปรษณียนิเทศ (เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2404/2519) ศาลฎีกาให้ความเห็นว่า “...เกี่ยวกับการฝากส่งไปรษณียภัณฑ์ จำเลย ที่ 1 ได้มีข้อบังคับออกใช้เรียกว่าไปรษณียนิเทศ พุทธศักราช 2520 ซึ่งออกตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 และมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ไปรษณียนิเทศ พุทธศักราช 2520 ข้อ 131 ระบุว่าไปรษณียภัณฑ์แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ จดหมายไปรษณียบัตร ของตีพิมพ์ พัสดุย่อย เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ ข้อ 141 ระบุว่า จดหมายรับประกัน คือ จดหมายต่างประเทศที่ทางการให้ความคุ้มครองรักษาเป็นพิเศษ หากของที่รับประกันสูญหายหรือเสียหายไปทั้งหมดหรือบางส่วนในระหว่างส่งทางไปรษณีย์เพราะความผิดของทางการ ทางการยินยอมชดใช้ค่าเสียหายให้ตามราคาที่แท้จริงของจดหมายรับประกันที่สูญหายหรือเสียหายแต่ไม่เกินจำนวนเงินที่ขอรับประกันไว้ ข้อ 143 ระบุว่าไปรษณียภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ ไม่อนุญาตให้รับประกัน ข้อ 147 ห้ามขอรับประกันเกิน

¹⁴³ อ้างอิง เจริญธรรมที่ 86

กว่าราคาแท้จริงของสิ่งที่บรรจุอยู่แต่จะขอรับประกันน้อยกว่าราคาแท้จริงก็ได้ และข้อ 146 ระบุว่าจำนวนเงินที่จะขอให้รับประกันอย่างสูงไม่เกิน 3,950 บาท หรือ 500 แพร่งค้ของต่อจดหมายหนึ่งฉบับ ข้อบังคับตามไปรษณียนิเทศ พุทธศักราช 2520 จะเห็นว่าสิ่งของที่ฝากส่งทางไปรษณีย์ภัณฑ์รับประกันมีเฉพาะจดหมายรับประกันเท่านั้น จดหมายที่ขอให้รับประกันจะจดแจ้งราคาหรือไม่ก็ได้ การขอให้รับประกันจะเกินกว่าราคาที่แท้จริงของสิ่งที่บรรจุอยู่ไม่ได้ สิ่งของที่บรรจุอยู่ หากมีราคามากกว่า 3,900 บาท ขอให้รับประกันได้ไม่เกิน 3,950 บาท...” หากกรณีตามคำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้นนี้เกิดขึ้นภายใต้การใช้บังคับไปรษณียนิเทศของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่กำหนดเพียงว่า

“ข้อ 102 บริการไปรษณีย์รับประกัน คือ บริการที่บริษัทให้ความคุ้มครองและรับประกันความปลอดภัยแก่จดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์เป็นพิเศษ โดยมีหลักฐานการรับฝาก การส่งต่อและการนำจ่ายอย่างละเอียดทุกขั้นตอน หากจดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์ดังกล่าวเกิดการสูญหายหรือเสียหายเพราะ ความผิดของทางการไปรษณีย์ บริษัทจะชดใช้ค่าเสียหายให้ภายในวงเงินที่รับประกันไว้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด

ข้อ 103 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการไปรษณีย์รับประกันเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด”

ในส่วนของหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการรับประกันในกรณีนี้ บริษัทได้มีการกำหนดรายละเอียดไว้ในคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) เพื่อให้ผู้ใช้บริการใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาบริการนี้ของบริษัทต่อไป ซึ่งรวมถึงบริการอื่น ๆ ด้วย

ผู้วิจัยเห็นว่า พระราชกฤษฎีกาฯ กำหนดให้อำนาจในการจัดทำไปรษณียนิเทศเป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยมีได้กำหนดรายละเอียดข้อกำหนดของไปรษณียนิเทศไว้อย่างชัดเจนเพียงพอ การที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เห็นว่าอำนาจในการจัดทำไปรษณียนิเทศดังกล่าวเป็นการจัดทำไปรษณีย์ที่มีได้เกี่ยวข้องกับแนวทางปฏิบัติที่บริษัทถือปฏิบัติ อันเป็นการลบล้างหลักการในการจัดทำไปรษณียนิเทศที่พนักงานไปรษณีย์ใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานอย่างสิ้นเชิง จึงทำให้การจัดทำไปรษณียนิเทศฉบับปัจจุบันยังมีความไม่สอดคล้องต่อการใช้บริการไปรษณีย์ของประชาชนเท่าที่ควร

การที่บริษัทได้มีการจัดทำคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ขึ้นตามที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กำหนดไว้ในไปรษณียนิเทศที่ว่า “หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัดกำหนด” ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวก็มีได้กำหนดแนวทางปฏิบัติระหว่างคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กับบริษัทไว้อย่างชัดเจน การกำหนดให้หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่บริษัทกำหนดนี้ เมื่อบริษัทได้มีการจัดทำคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Post Guide) ขึ้นเอง และคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มิได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้แต่อย่างไร แต่เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของบริษัทและเพื่อให้หลักเกณฑ์ เงื่อนไขต่าง ๆ ที่บริษัทกำหนดขึ้นมีผลเทียบเท่าไปรษณียนิเทศ บริษัทควรดำเนินการเสนอรายละเอียดของกลุ่มการใช้บริการไปรษณีย์ดังกล่าวให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณาและนำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอนุมัติเช่นเดียวกับไปรษณียนิเทศ เพื่อลดช่องว่างระหว่างอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ กับการดำเนินกิจการไปรษณีย์ของบริษัทให้มีความสอดคล้องต้องกันตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

นอกจากนี้ การพัฒนาบริการไปรษณีย์ให้รองรับต่อความต้องการของประชาชนผู้ให้บริการได้มากยิ่งขึ้น เช่น บริการธนาณัติอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Post Item) บริการไปรษณีย์ครบวงจร (Total Mail Solution) บริการจัดส่งสิ่งของด่วน (Messenger Post) บริการขนส่งสินค้าและสิ่งของขนาดใหญ่ (Logispost) บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Post) บริการลอจิสติกส์แบบบูรณาการ (Integrated Logistics) เป็นต้น บริการเหล่านี้ต่างก็จะเป็นบริการใหม่ที่มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินงานไปรษณีย์พอสมควรจนอาจต้องมีการกำหนดไว้ในไปรษณียนิเทศด้วยเช่นเดียวกับบริการอื่น ๆ ที่มีการกำหนดไว้ในข้อตกลงของสหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union : UPU) รวมถึงข้อกำหนดระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกันตามที่สหภาพสากลไปรษณีย์ โดยบริษัทในฐานะผู้ให้บริการและผู้พัฒนาบริการดังกล่าวอาจจะเป็นผู้จัดทำร่างข้อบังคับหรือระเบียบในเรื่องดังกล่าวตามความเห็นของผู้วิจัยในกรณีการใช้อำนาจในการออกข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. ตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ก็ได้ หรือจะมีการกำหนดรายละเอียดบริการดังกล่าวไว้ในไปรษณียนิเทศในทันทีก็ได้ เพื่อลดขั้นตอนในการจัดทำข้อบังคับหรือระเบียบคล้ายกับราชกิจจานุเบกษาก็ได้

2.3 คำสั่งใด ๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พ.ศ. 2477

เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการออกคำสั่งของผู้ว่าการ กสท. ตามพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าว ซึ่งหลายคนอาจเข้าใจว่าใช้อำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในกรณีนี้เป็นการใช้อำนาจทำคำสั่งทางปกครองอีกประเภทหนึ่ง ดังนั้น จึงควรทราบที่มาของการใช้อำนาจของผู้ว่าการ กสท. ให้เกิดความเข้าใจก่อน กล่าวคือ ก่อนการแปลงสภาพพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 มาตรา 29¹⁴⁴ ได้กำหนดให้ “คณะกรรมการ กสท. มีอำนาจและหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการ กสท. โดยอำนาจหน้าที่ เช่นว่านี้ ให้รวมถึง (1) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (2) ออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานต่าง ๆ ... (4) ออกระเบียบหรือข้อบังคับในกิจการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์...” แม้ว่ากฎหมายจะได้มีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการ กสท. ไว้แล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการ กสท. ได้มีการมอบอำนาจบางอย่างให้ผู้ว่าการ กสท. เป็นผู้กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 29 วรรคสองประกอบมาตรา 34(2)¹⁴⁵ แห่ง พ.ร.บ. กสท. ด้วย

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานและลูกจ้างของ กสท. ในขณะนั้น ดำเนินการกับสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ไม่ว่าจะเป็นกรณีชำระค่าฝากส่งไปรษณีย์ไม่ครบตามกฎกระทรวงกำหนด หรือตรวจพบสิ่งของต้องห้ามในการฝากส่ง หรือไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งไม่ได้ เป็นต้น ซึ่งรายละเอียดแนวทางปฏิบัติในแต่ละกรณีในขั้นตอนการบริหารงานภายในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจมีการนำเสนอผู้ว่าการ กสท. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้พิจารณาแนวทางปฏิบัติดังกล่าวก็ได้ โดยแนวทางปฏิบัติดังกล่าวย่อมสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติสากลของกิจการไปรษณีย์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่นกัน

สำหรับสิ่งของส่งทางไปรษณีย์นั้น หากบริษัทตรวจพบในระหว่างการรับฝาก ส่งต่อ และนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ พนักงานและลูกจ้างของบริษัทก็จะดำเนินการตามที่กำหนดไว้แล้วในแต่ละกรณี ยกตัวอย่าง กรณีสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่นำจ่ายผู้รับและส่งคืนผู้ฝากส่งไม่ได้ ซึ่งการนำจ่ายผู้รับไม่ได้อาจเกิดจากการที่ผู้รับย้ายที่อยู่และมีได้แจ้งให้ที่ทำการที่รับผิดชอบหรือบริษัททราบ เพื่อดำเนินการส่งสิ่งของทางไปรษณีย์ที่มีมาถึงผู้รับตามที่อยู่ดังกล่าว ไปยังที่อยู่ใหม่

¹⁴⁴ อ้างอิง เชิงบรรณที่ 8

¹⁴⁵ อ้างอิง เชิงบรรณที่ 9

เช่นเดียวกับผู้ฝากส่งซึ่งอาจมีการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงที่อยู่ภายหลังที่ได้มีการฝากส่งสิ่งของทางไปรษณีย์แล้วก็ได้ แนวทางปฏิบัติกำหนดให้ “ ที่ทำการต้นทางจะปิดประกาศให้ทราบมีกำหนดหนึ่ง เดือนนับถัดจากวันที่สิ่งของส่งทางไปรษณีย์นั้นส่งกลับคืนมาถึงที่ทำการต้นทางเพื่อให้ผู้ฝากส่งมารับคืนไป เมื่อพ้นกำหนดเวลานี้แล้วจะเก็บรักษาไว้อีกระยะเวลาหนึ่งตามที่บริการกำหนด เมื่อพ้นกำหนดการเก็บรักษาดังกล่าวแล้วจะถือว่าสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัท ซึ่งจะดำเนินการจำหน่ายหรือทำลายต่อไป”¹⁴⁶ แนวทางดังกล่าวจะสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา 35 และมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติฯ กำหนดไว้ เพียงแต่มีการกำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องให้กับพนักงานและลูกจ้างของ กสท. ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้สอดคล้องต้องกัน หรือกรณีที่ผู้ฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์โดยการสอดใส่ในตู้ไปรษณีย์และมีได้ผนึกตราไปรษณียากรหรือมีการทึบเงินสดหรือเอกสารที่มีค่าแทนตัวเงินไว้ในตู้ไปรษณีย์เพื่อเป็นค่าบริการซึ่งถือเป็นข้อห้ามกระทำโดยเด็ดขาด เพราะหากพนักงานหรือลูกจ้างดำเนินการไขตู้ไปรษณีย์นั้นตรวจพบไปรษณีย์ภัณฑ์ที่มีได้ผนึกตราไปรษณียากรมากกว่าหนึ่งรายขึ้นไปย่อมเป็นการยากลำบากที่จะพิสูจน์ว่าจำนวนเงินหรือเอกสารที่มีค่าแทนตัวเงินดังกล่าวเป็นของผู้ฝากส่งรายใด กรณีนี้พนักงานหรือลูกจ้างของ กสท. จะดำเนินการบันทึกรายละเอียดตรวจพบสิ่งของในตู้ไปรษณีย์ดังกล่าวไว้เพื่อเก็บไว้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ โดยจะได้มีการแจ้งให้ผู้ฝากส่งทราบตามที่อยู่ปรากฏเพื่อชำระค่าไปรษณียากรให้ครบถ้วน มิฉะนั้น จะถือเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ต้องปรับต่อไป ซึ่งการคิดคำนวณค่าปรับย่อมเป็นไปตามที่คณะกรรมการกิจการกำหนดไว้ในไปรษณียนิเทศ ข้อ 83 สำหรับกรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างของบริษัทจะได้ดำเนินการขั้นตอน และวิธีปฏิบัติตามที่ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ ตามที่ผู้ว่าการ กสท. หรือผู้มีอำนาจกระทำแทนเป็นผู้กำหนด และถือปฏิบัติเช่นนี้สืบเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน

ผู้วิจัยเห็นว่า ในการนำคำสั่งของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติฯ ที่บริษัทยังคงยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาตามแนวทางปฏิบัติของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ (เช่น ข้อตกลงระหว่างประเทศสมาชิกที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะ หรือข้อกำหนดที่มีได้เรื่องทั่วไปของสหภาพสากลไปรษณีย์ เป็นต้น) แม้ว่าการใช้อำนาจดังกล่าวในปัจจุบันตามบทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ก็ตาม ประกอบกับในปัจจุบันคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมีได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการในการปฏิบัติที่แตกต่างจากคำสั่ง

¹⁴⁶ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด “คู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) ข้อมูลทั่วไป” ข้อ 69

ของผู้ว่าการ กสท. ด้วย อีกทั้งบริษัทก็ไม่อาจจะละเลยในการปฏิบัติต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่กิจการไปรษณีย์ได้ เพราะหากบริษัทไม่ดำเนินการป้องกันหรือปราบปรามการกระทำในลักษณะดังกล่าวตามที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมาได้แล้วอาจส่งผลกระทบต่อระบบงานไปรษณีย์ของบริษัทและผู้ให้บริการทั่วไปได้เป็นอย่างมากเช่นกัน

แม้ว่าคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะมีได้มีการจัดทำประกาศให้นำคำสั่งของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติฯ มาใช้บังคับได้เหมือนกับการนำข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. ตามพระราชบัญญัติฯ ก็ตาม แต่ผู้วิจัยก็เห็นว่าประกาศฉบับดังกล่าวนี้ย่อมครอบคลุมถึงบรรดากฎ ระเบียบ คำสั่งและบันทึกสั่งการต่าง ๆ ที่ได้มีการมอบหมายอำนาจตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ กสท. กำหนดไว้ด้วย เพราะหากเห็นว่าประกาศดังกล่าวครอบคลุมแต่เพียงข้อบังคับที่ออกโดยคณะกรรมการ กสท. เท่านั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งหรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ ที่ออกโดยผู้ว่าการ กสท. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้กระทำการแทนในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย นอกจากนี้ก่อให้เกิดช่องว่างในการใช้อำนาจและภาระหน้าที่ในการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบ คำสั่ง หรือบันทึกสั่งการของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์โดยตรงแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจไปรษณีย์ของบริษัทที่ได้มีการยึดถือแนวทางปฏิบัติดังกล่าวเช่นเดียวกับการไปรษณีย์ต่างประเทศอย่างแน่นอนรวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องดังกล่าวด้วย

ตามข้อเท็จจริงที่ยกตัวอย่างพอสังเขป จะเห็นได้ว่าการกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติอาจไม่มีความแตกต่างกับการใช้อำนาจในการออกข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. แต่อย่างใด เพราะรายละเอียดวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับประชาชนผู้ให้บริการนั้น ได้เคยมีการกำหนดไว้ในไปรษณีย์นิตเทศที่จัดทำโดยกรมไปรษณีย์โทรเลขจนถึง กสท. แล้ว และเมื่อมีการแปลงสภาพหน่วยงาน รายละเอียดวิธีปฏิบัติดังกล่าวก็ยังคงยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน และได้มีการกำหนดรายละเอียดดังกล่าวไว้ในหนังสือคู่มือการให้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) แทน ดังนั้น แนวทางในการแก้ไขปัญหาการนำคำสั่งของผู้ว่าการ กสท. มาใช้ในปัจจุบัน จึงควรมีการกำหนดไว้ในไปรษณีย์นิตเทศเช่นเดิม เพื่อลดภาระหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในการจัดทำคำสั่งดังกล่าวขึ้นใช้บังคับกับบริษัทเท่านั้น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี แม้ว่าผู้วิจัยจะเห็นควรนำหลักการและแนวทางในการปฏิบัติเดิมมาใช้ในปัจจุบันก็ตาม แต่เมื่ออำนาจดังกล่าวในปัจจุบันเป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์แล้ว ภายหลังเมื่อบริษัทได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดแล้ว และพ้นกำหนดเวลาการเก็บรักษาแล้ว ในขั้นตอนการจำหน่ายหรือทำลายไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าวจะมีการกำหนดขั้นตอนการขออนุมัติเพื่อจำหน่ายหรือทำลายไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าวต่อผู้ได้รับมอบหมายของ กสท. หรือบริษัท กรณีนี้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จึงควรกำหนดให้บริษัท

ดำเนินการจัดทำรายละเอียดเสนอที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน หรือหากคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เห็นว่าเรื่องดังกล่าวเป็นการปฏิบัติงานในภารกิจงานประจำที่บริษัทสามารถดำเนินการได้อยู่แล้ว โดยอาจมีการกำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขในการดำเนินการจำหน่ายหรือทำลายไปรษณีย์ภัณฑ์ให้แก่บริษัท หรือให้บริษัทจัดทำระเบียบว่าด้วยเรื่องดังกล่าวเสนอที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนหรือหลังก็ได้เช่นกัน

ตอนที่ 3 การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์

แม้ว่าการทำความตกลงกับต่างประเทศด้านกิจการไปรษณีย์ดังกล่าวจะไม่เข้าข่ายประเภทของสนธิสัญญาที่จะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 190 เนื่องจากอนุสัญญามีลักษณะเป็นบทบัญญัติที่วางหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับสำหรับบริการไปรษณีย์ระหว่างประเทศก็ตาม ในทางปฏิบัติจะมีการมอบหมายให้ผู้แทนเข้าร่วมประชุม โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมไว้ก่อนแล้ว ดังนั้น การใช้อำนาจนี้ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จึงไม่มีลักษณะการทำงานที่แตกต่างจากวิธีปฏิบัติในขณะที่เป็นกรมไปรษณีย์โทรเลขหรือ กสท. แต่อย่างไรก็ดี ทั้งนี้ สำหรับข้อตกลงต่าง ๆ ที่ได้มีการลงนามร่วมกันแล้วในทางปฏิบัติจะต้องมีการจัดทำข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งหรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งหรือบันทึกสั่งการดังกล่าวให้มีความสอดคล้องต้องกันด้วย

อย่างไรก็ดี เนื่องจากในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศแต่ละครั้งมักจะมีการแก้ไขรายละเอียดให้สอดคล้องกับที่ประชุมเสมอมา จนบางครั้งมักจะมีการแก้ไขไปรษณีย์นิเทศโดยมิได้มีการจัดทำข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งหรือบันทึกสั่งการใด ๆ ซึ่งรายละเอียดต่าง ๆ ดังกล่าว ทางผู้แทนที่เข้าร่วมการประชุมจะต้องจัดทำรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบด้วยทุกครั้ง

ผู้วิจัยเห็นว่าในการทำความตกลงเกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการส่งต่อไปรษณีย์ภัณฑ์ระหว่างประเทศให้มีมาตรฐานภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการให้ความคุ้มครองสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ร่วมกันของประเทศสมาชิกเป็นหลัก อันเป็นหลักสากลของประเทศสมาชิกที่จะต้องถือปฏิบัติให้ถูกต้องเท่านั้น ดังนั้น การทำความตกลงดังกล่าวจึงไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการเท่าไรนัก แต่การทำความตกลงระหว่างประเทศสมาชิกหรือสหภาพสากลไปรษณีย์ในกรณีนี้ย่อมส่งผลให้มีการพัฒนาบริการไปรษณีย์ภายในประเทศให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ “ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2526 ได้เปิดบริการ

ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ระหว่างประเทศขึ้น และต่อมาในวันที่ 15 เมษายน พ.ศ.2529 ก็ได้เปิดบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ในประเทศ” จะเห็นได้ว่าบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษมิได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฯ แต่ถือว่าบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษเป็นบริการที่ กสท. ได้มีการลงทะเบียนหมายเลขไปรษณีย์ไปรษณีย์ภัณฑ์ไว้ในขณะรับฝากเช่นเดียวกับการรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียน¹⁴⁷ กสท. ในขณะนั้นจึงได้มีการกำหนดระเบียบว่าด้วยบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษระหว่างประเทศขึ้น เพื่อเปิดให้ให้บริการกับผู้ให้บริการภายในประเทศได้มีบริการเช่นเดียวกับการไปรษณีย์ต่างประเทศ ต่อมา จึงได้มีการกำหนดบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษไว้ในไปรษณียนเทศ ซึ่งผู้ว่า กสท. เป็นผู้จัดทำขึ้น แต่ในปัจจุบันความเชื่อมโยงระหว่างการทำมาตลกกับต่างประเทศและการจัดทำระเบียบหรือข้อบังคับ กับการจัดทำไปรษณียนเทศ บริษัทยอมไม่อาจดำเนินการได้เช่นเดิมอีกต่อไป ตัวอย่างบริการลอจิสติกส์แบบบูรณาการ (Integrated Logistics) ซึ่งเป็นบริการใหม่ที่สหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union : UPU) ได้มีการบัญญัติไว้ในอนุสัญญาและพิธีการต่อท้ายแห่งอนุสัญญาสากลไปรษณีย์ของสหภาพสากลไปรษณีย์ โดยกำหนดให้ “ประเทศสมาชิกหรือผู้ให้บริการที่ได้รับมอบหมายอาจตกลงกันเพื่อเปิดให้บริการใหม่ที่บทบัญญัติของสหภาพมิได้กำหนดเอาไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ให้บริการที่ได้รับมอบหมายที่เกี่ยวข้องแต่ละรายได้เป็นผู้กำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับบริการใหม่โดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการให้บริการด้วย¹⁴⁸ (Member countries of designated operators may by mutual consent create a new service not expressly provided for in the Acts of the Union. Charges for a new service shall be laid down by each designated operator concerned, having regard to the expensed of operation the services.)”

กรณีนี้ หากบริษัทมีความพร้อมในการให้บริการลอจิสติกส์แบบบูรณาการ (Integrated Logistics) ระหว่างประเทศ และได้ทำความตกลงร่วมมือกันระหว่างการไปรษณีย์ต่างประเทศภายใต้หลักเกณฑ์ที่สหภาพสากลไปรษณีย์กำหนดเหมือนข้อตกลงเรื่องการให้บริการ (Service Agreement) ทั่วไป การเปิดให้บริการลอจิสติกส์แบบบูรณาการ (Integrated Logistics) ซึ่งเป็นสิ่งของที่ส่งไปรษณีย์ประเภทหนึ่งในกิจการไปรษณีย์ที่บริษัทจัดให้มีบริการไปรษณีย์ภัณฑ์แก่ประชาชนตามความตกลงและได้มีการจัดทำข้อบังคับหรือระเบียบตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติฯ เช่นนี้ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือแม้ว่าข้อบังคับดังกล่าวจะเป็นไปตามที่ได้มีการตกลงร่วมกันก็ตาม แต่ใน

¹⁴⁷ พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 34

¹⁴⁸ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด “คำแปลบทบัญญัติเกี่ยวกับอนุสัญญาและพิธีการต่อท้ายแห่งอนุสัญญาสากลไปรษณีย์ ฉบับการประชุมใหม่ สหภาพสากลไปรษณีย์ ฉบับที่ 24 (ณ นครเจนีวา พ.ศ. 2551)”
หน้า 11

การให้บริการอาจมีการกำหนดหลักเกณฑ์ ขนาด น้ำหนัก เงื่อนไขต่าง ๆ หรือการกำหนดประเภท ไปรษณีย์ภัณฑ์อันควรอยู่ในลำดับการจ่ายหรือส่งก่อน¹⁴⁹ เป็นต้น ย่อมเป็นอำนาจของคณะกรรมการ กิจการไปรษณีย์ และควรกำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการให้บริการไว้ในไปรษณีย์นเทศ ตามมาตรา 4(12) ประกอบมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติฯ ต่อไป

ในทางกลับกัน หากบริษัทพิจารณาเห็นควรเปิดให้บริการลอจิสติกแบบบูรณาการ (Integrated Logistics) ในประเทศ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการให้บริการเช่นเดียวกับสหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union : UPU) กำหนดเช่นกัน การจัดทำข้อบังคับหรือระเบียบว่า ด้วยบริการลอจิสติกแบบบูรณาการ (Integrated Logistics) ในประเทศตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติฯ ย่อมถือว่าเป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เช่นกัน แต่เนื่องจาก บริการลอจิสติกแบบบูรณาการ (Integrated Logistics) เป็นบริการซึ่งตอบสนองความต้องการด้าน ลอจิสติกส์ของลูกค้าอย่างเต็มรูปแบบและได้รวมขั้นตอนที่เกิดขึ้นก่อนและหลังการส่งสินค้าและ บริการโดยทางกายภาพ¹⁵⁰ (integrated logistics, which is a service that responds fully to customers' logistical requirements and includes the phases before and after the physical transmission of goods and documents) จะเห็นได้ว่าบริการนี้เป็นบริการที่บริษัทรับดำเนินงาน ให้แก่ผู้ใช้บริการมากกว่าการให้บริการไปรษณีย์โดยทั่วไป ซึ่งบริษัทจะรับดำเนินการให้เฉพาะ การรับฝาก ส่ง จ่ายและส่งมอบในระหว่างทางไปรษณีย์เท่านั้น แต่บริการลอจิสติกส์เป็นบริการที่ บริษัทเปิดให้บริการทั้งก่อนและหลังการส่งเอกสารด้วย จึงมีลักษณะเป็นการขยายฐานความ ต้องการของลูกค้าในการให้บริการที่ตอบสนองความต้องการในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้นอันเป็นการ ดำเนินงานภายใต้วัตถุประสงค์ของบริษัทรวมอยู่ด้วย ในอนาคตการดำเนินกิจการไปรษณีย์จะมี ลักษณะการให้บริการที่หลากหลายและตอบสนองความต้องการลูกค้าเพิ่มมากขึ้นเหมือนกันกับ กรณีนี้ ดังนั้น การพิจารณาการให้บริการดังกล่าวของบริษัท ผู้วิจัยมีความเห็นว่าอำนาจในการ กำหนดข้อบังคับหรือระเบียบว่าด้วยบริการนี้ย่อมเป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ เพราะบริการลอจิสติกส์แบบบูรณาการ (Integrated Logistics) เป็นการให้บริการรับ รวบรวม ส่ง จ่ายและส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์ที่เกี่ยวกับเอกสาร สินค้า และวัตถุอย่างอื่นที่นำมาใช้ในการสื่อสาร ไปรษณีย์ประเภทหนึ่งตามความหมายคำว่า “ไปรษณีย์ภัณฑ์” ตามมาตรา 4(10) รวมทั้งการที่บริษัท ให้บริการดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อระบบการรับฝาก ส่งต่อและนำจ่าย การจัดลำดับการจ่ายหรือ การส่งก่อนหรือหลังตามมาตรา 21(6) แห่งพระราชบัญญัติฯ เช่นกัน

¹⁴⁹ อ่างอิง เจริงรรถที่ 127

¹⁵⁰ เฟ็งอ้าง เจริงรรถที่ 148 หน้า 10

บทที่ 5

สรุปการวิจัย และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

ภายใต้การดำเนินกิจการไปรษณีย์ตามพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 ในปัจจุบัน บริษัทอาจมีความจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนารูปแบบบริการให้มีความรวดเร็ว หลากหลาย และย่นระยะเวลาในการดำเนินงานของบริษัทให้สอดคล้องกับการขยายตัวของกิจการ โทรคมนาคมและการขนส่ง ซึ่งการพัฒนาบริการและการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติของบริษัท ดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดการให้บริการที่มีความหลากหลายของผู้ใช้บริการทั้งบุคคลทั่วไปและหน่วยงานทางธุรกิจมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้กิจการไปรษณีย์ของประเทศมีความมั่นคงและสามารถ ดำเนินธุรกิจโดยไม่ก่อให้เกิดภาระใด ๆ กับกระทรวงการคลังในฐานะผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัท แต่อย่างใด

นอกจากบริษัทในฐานะผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการไปรษณีย์ของประเทศ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว บริษัทยังต้องยึดถือปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศ สมาชิกและข้อกำหนดหลักเกณฑ์ของสหภาพสากลไปรษณีย์ (Universal Postal Union : UPU) กำหนดด้วย

แม้ว่าในการติดต่อสื่อสารของบุคคลในปัจจุบันจะมีการใช้บริการโทรคมนาคมในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นก็ตาม แต่ด้วยลักษณะเฉพาะในการส่งข่าวสารถึงกันของบริการไปรษณีย์ ที่เทคโนโลยีในปัจจุบันยังไม่อาจทดแทนกันได้อย่างชัดเจน ทำให้การประกอบกิจการไปรษณีย์ในปัจจุบันก็ยังคงมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าในอดีตสักเท่าไร หากสังเกตจากการดำเนินกิจการไปรษณีย์ในประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว ก็ยังมีการดำเนินกิจการไปรษณีย์อยู่เช่นเดิม

การศึกษาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ตามพระราชกฤษฎีกาฯ มาตรา 6 ที่กำหนด “ให้อำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่างๆ ของ คณะกรรมการ กสท. อำนาจในการจัดทำไปรษณีย์นิเทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศใน กิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใดๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่ง อาศัยอำนาจตาม พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พ.ศ. 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการ

“ไปรษณีย์” จากบทบัญญัติดังกล่าวอาจสรุปประเด็นปัญหาโดยแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ตามการใช้ บังคับของแต่ละอำนาจได้ดังนี้

1. การทำคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ได้แก่

- การอนุญาต ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติฯ เป็นการอนุญาตให้ บุคคลภายนอกดำเนินการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์ภายใต้ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งใด ๆ เช่นเดียวกับที่ทำการไปรษณีย์ของบริษัท ปัจจุบัน ผู้ยื่นคำขอจัดตั้งจะต้องถือปฏิบัติตามข้อบังคับ ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต และประกาศของ บริษัท โดยต้องแสดงรายละเอียดพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอประธานกรรมการกิจการ ไปรษณีย์ลงนามคำสั่งจัดตั้ง/ขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตก่อน ซึ่งการกำหนดรูปแบบขั้นตอน การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวนอกจากส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจของบริษัทแล้ว การใช้ ดุลยพินิจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังต้องอาศัยข้อเท็จจริงของบริษัทเป็นหลัก โดยเฉพาะ เครื่องข่ายที่ทำการไปรษณีย์ที่อยู่ในความควบคุมดูแลของบริษัทประกอบด้วย ทำให้การใช้อำนาจ อนุญาตของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ไม่อาจจัดการประชุมเพื่อพิจารณาร่วมกัน

- การวินิจฉัย ไปรษณีย์ภัณฑ์ใดเป็นจดหมาย ไปรษณีย์บัตร หรือเป็น ไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทใดตามพระราชบัญญัติฯ ปัจจุบันคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมิได้มี การกำหนดหลักเกณฑ์การส่งเรื่องให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์พิจารณาวินิจฉัยแต่อย่างใด เนื่องจากหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการใช้บริการต่าง ๆ ของบริษัทได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้ สอดคล้องกับข้อตกลงของประเทศสมาชิก และข้อกำหนดของสหภาพสากลไปรษณีย์(Universal Postal Union : UPU)ไว้แล้ว ประกอบกับการดำเนินกิจการไปรษณีย์ของไทยมีการดำเนินกิจการ มากกว่า 130 ปีแล้ว ทำให้พนักงานและลูกจ้างของบริษัทสามารถวินิจฉัยไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภท ต่าง ๆ จนเกิดความเชี่ยวชาญ และเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของผู้ใช้บริการได้พอสมควร

2. การบังคับใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกำหนดต่าง ๆ ในกิจการไปรษณีย์ ได้แก่

- การออกข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กสท. เนื่องจากข้อบังคับ คณะกรรมการ กสท. มีรายละเอียดค่อนข้างมาก และมีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กับระบบงานไปรษณีย์ เป็นอย่างมาก การกำหนดรายละเอียดแต่ละข้ออาจต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษา เพื่อลดช่องว่าง ในระหว่างการพิจารณาจัดทำข้อบังคับดังกล่าว คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จึงได้มีประกาศ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เรื่องข้อบังคับตามความในพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 แต่เนื่องจากประกาศดังกล่าวให้นำข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กสท. ก่อนมีการตรา พระราชกฤษฎีกาฯ มาใช้จนกว่าคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม จึงทำให้ไม่ครอบคลุมถึงข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการบริษัทที่ได้จัดทำขึ้นก่อนมีประกาศ

ฉบับนี้ด้วย และบริการไปรษณีย์รูปแบบใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังมีการบังคับใช้พระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวด้วย รวมทั้งระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ ของ กสท. โดยเฉพาะการนำ คำสั่งของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองตามพระราชบัญญัติฯ มาใช้ต่อเนื่องด้วย

- **การจัดทำไปรษณียนิเทศ** คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้มีการจัดทำไปรษณียนิเทศโดยมีรูปแบบเนื้อหาที่แตกต่างจากไปรษณียนิเทศที่จัดทำโดยกรมไปรษณีย์โทรเลข หรือ กสท. เป็นอย่างมาก กล่าวคือ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เห็นว่าหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และรายละเอียดอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด ต่อมา บริษัทจึงได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide) เพื่อขยายความในรายละเอียดให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้บริการไปรษณีย์ได้ทราบเพิ่มเติมจากไปรษณียนิเทศของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กำหนด

- **คำสั่งใด ๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ. 2477** คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องที่มีลักษณะแตกต่างจากแนวทางปฏิบัติเดิมที่ กสท. กำหนดไว้แต่อย่างไร จึงทำให้คำสั่งของผู้ว่าการ กสท. ต่าง ๆ ยังคงใช้บังคับสืบเนื่องกันมาจนถึงทุกวันนี้ ปัญหาในทางปฏิบัติจึงมีลักษณะเช่นเดียวกับการใช้อำนาจในการออกข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. ตามพระราชบัญญัติฯ แต่มีประเด็นนอกเหนือในส่วนที่เกี่ยวข้องก็คือการจำหน่ายหรือทำลายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่ต้องดำเนินการขออนุญาตเพื่อการดังกล่าว แต่เดิมการใช้อำนาจนี้บริษัทมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการใดใดตามที่กำหนดไว้ แต่ปัจจุบันคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมิได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวไว้อย่างเป็นรูปธรรมมากมายนัก

3. การทำความเข้าใจกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์

การทำความเข้าใจกับต่างประเทศด้านกิจการไปรษณีย์สามารถแบ่งออกเป็นการทำความเข้าใจในระดับรัฐบาลและในระดับปฏิบัติการ แนวทางการปฏิบัติในการเข้าร่วมประชุมไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์หรือผู้แทนของบริษัทก็ตาม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดผู้รับผิดชอบงานด้านไปรษณีย์จะเป็นผู้นำเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติผู้แทนผู้มีอำนาจในการลงนามทำความเข้าใจระหว่างประเทศ เพื่อให้กระทรวงการต่างประเทศออกหนังสือแต่งตั้งผู้มีอำนาจเต็ม (Credential with full powers) กับการทำความตกลงการให้บริการไปรษณีย์ (Service Agreement) เช่นเดิม การใช้อำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ดังกล่าวจึงไม่มีผลกระทบต่อกรดำเนินการไปรษณีย์ที่แตกต่างกันมากนัก เว้นแต่กระบวนการจัดทำข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งหรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ ที่ได้มีการตกลงร่วมกัน โดยเฉพาะบริการไปรษณีย์รูปแบบใหม่ ๆ หรือบริการไปรษณีย์ทางเลือกที่มีการทำความเข้าใจ

ระหว่างเทศสมาชิกหรือข้อบังคับของสหภาพสากลไประณีย์ได้มีการกำหนดไว้ให้ประเทศสมาชิก จัดให้มีบริการดังกล่าวได้

2. ข้อเสนอแนะ

การที่ “พระราชกฤษฎีกาฯ มาตรา 6 กำหนดให้การใช้อำนาจของ กสท. คณะกรรมการ กสท. และผู้ว่าการ กสท. ที่มีอยู่เดิมก่อนแปลงสภาพ กสท. ตามพระราชบัญญัติฯ เป็นอำนาจของ คณะกรรมการกิจการไประณีย์ในภายหลังการแปลงสภาพ นั้น แนวทางการพิจารณาการใช้อำนาจของคณะกรรมการกิจการไประณีย์ดังกล่าวจึงมีความแตกต่างจากการใช้อำนาจระหว่าง กรมไประณีย์โทรเลขกับ กสท. ที่มีการแบ่งแยกอำนาจในการอำนวยความสะดวกและอำนาจในการปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2519 ไว้ อย่างชัดเจน ดังนั้น ในปัจจุบันการพิจารณากรอบอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไประณีย์ จึงต้องศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับกรอบอำนาจหน้าที่ของ กสท. คณะกรรมการ กสท. และผู้ว่าการ กสท. เดิมก่อนว่ามีอำนาจอะไรบ้างที่เป็นการใช้อำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการไประณีย์ กับการใช้อำนาจในส่วนที่เกี่ยวกับพนักงานไประณีย์” จึงเป็นภาระหน้าที่หลักของคณะกรรมการกิจการไประณีย์ที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน โดยอาศัยรายละเอียดการใช้อำนาจของคณะกรรมการ กสท. และผู้ว่าการ กสท. ซึ่งมีรายละเอียดข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินกิจการไประณีย์ของบริษัทเป็นสำคัญ หากสามารถกำหนดอำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้อย่าง ชัดเจนเพียงพอแล้วย่อมลดภาระการพิจารณาข้อโต้แย้งหรือการตีความการใช้อำนาจในทางปฏิบัติ ของบริษัทได้เป็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี แม้ว่าการจัดตั้งบริษัทจะได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำกัดตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ตาม แต่การบริหารงานของบริษัทก็ยังคงต้องถือปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจเช่นเดียวกับ กสท. ทุกประการ และเนื่องจากกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัท ทำให้บริษัทยังคงมีฐานะเป็น รัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติ วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ในสังกัดกระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดเดียวกับคณะกรรมการกิจการไประณีย์ ดังนั้น เพื่อให้การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไประณีย์เป็นไปด้วย ความเรียบร้อยและสอดคล้องกับการพัฒนาระบบงานบริการไประณีย์ในปัจจุบันให้มากยิ่งขึ้น คณะกรรมการกิจการไประณีย์อาจดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

การอนุญาต คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติเงื่อนไขการอนุญาต รวมทั้งข้อจำกัดในการอนุญาตที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการให้อุญาต เพื่อให้บริษัทใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาอนุญาตแทน โดยบริษัทจะต้องรายงานผลการพิจารณาคำขออนุญาตพร้อมเหตุผลประกอบให้คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อทราบเป็นประจำต่อไป

การวินิจฉัย คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ควรกำหนดข้อบังคับหรือระเบียบว่าด้วยการใช้อำนาจในการวินิจฉัยของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติในการรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัวิธีปฏิบัติงานของบริษัท ข้อตกลงของประเทศสมาชิก และข้อกำหนดของสหภาพสากลไปรษณีย์ (ถ้ามี) ก่อนนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เพื่อพิจารณา รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการใช้สิทธิโต้แย้งความเห็นของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จนถึงที่สุด ทั้งนี้ โดยข้อเท็จจริงใดที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้มีการวินิจฉัยเป็นที่ยุติแล้ว ควรมีการนำข้อวินิจฉัยดังกล่าวมารวบรวมไว้ในไปรษณียนิตะเพื่อใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงข้อวินิจฉัยดังกล่าวในขณะปฏิบัติงานของพนักงานหรือลูกจ้างของบริษัท รวมทั้งลดภาระการพิจารณาข้อวินิจฉัยของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่ได้มีการวินิจฉัยไว้แล้ว เว้นแต่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีปฏิบัติของบริษัท ข้อตกลงของประเทศสมาชิก หรือข้อกำหนดของสหภาพสากลไปรษณีย์

การออกข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กสท. อาจแบ่งแยกแนวทางการดำเนินงานออกเป็นสองรูปแบบ กล่าวคือ รูปแบบที่หนึ่ง สำหรับข้อบังคับต่าง ๆ ของคณะกรรมการ กสท. ที่มีอยู่เดิมและได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับระเบียบวิธีปฏิบัติของบริษัท ข้อตกลงของประเทศสมาชิก หรือข้อกำหนดของสหภาพสากลไปรษณีย์แล้ว เพื่อลดขั้นตอนการจัดทำข้อบังคับว่าด้วยเรื่องดังกล่าว คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ย่อมสามารถดำเนินการกำหนดรายละเอียดทั้งหลายตามพระราชบัญญัติฯ กำหนดไว้ในไปรษณียนิตะได้โดยตรง รูปแบบที่สอง ภายหลังที่มีการโฆษณาไปรษณียนิตะดังกล่าวแล้ว หากมีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดข้อบังคับที่ระบุไว้หรือมีการกำหนดข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์อาจจัดทำข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ว่าด้วยเรื่องดังกล่าวก่อน เพื่อให้มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์กำหนด และเมื่อมีการจัดทำไปรษณียนิตะฉบับใหม่ คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์จะได้นำรายละเอียดตามข้อบังคับดังกล่าวมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

การจัดทำไปรษณียนิตะ ในบรรดาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ในปัจจุบันต้องถือว่าการใช้อำนาจในการจัดทำไปรษณียนิตะมีความเกี่ยวพันกับการใช้อำนาจหน้าที่ในส่วนอื่น ๆ ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เป็นอย่างมาก หากกำหนดรายละเอียดการ

ใช้บริการไปรษณีย์และรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วขอมใช้บังคับได้ ดังนั้น ข้อบังคับหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้บริการไปรษณีย์แต่ละประเภทที่ได้มีการกำหนดไว้ในไปรษณียนเทศที่จัดทำโดย กสท. และในปัจจุบัน บริษัทได้รวบรวมไว้ในหนังสือคู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ของบริษัท หากคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์นำรายละเอียดดังกล่าวมากำหนดไว้ในไปรษณียนเทศที่จัดทำขึ้นขอมก่อให้เกิดความสมบูรณ์ของเนื้อหา และลดภาระการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการวินิจฉัย การออกข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. การออกคำสั่งของผู้ว่าการ กสท. รวมทั้งการนำหลักเกณฑ์ทั่วไปในการใช้บริการไปรษณีย์ตามข้อตกลงของประเทศสมาชิก หรือข้อกำหนดของสหภาพสากลไปรษณีย์ที่มีอยู่เดิมได้เป็นอย่างมาก คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ควรมำกำหนดไว้ในไปรษณียนเทศที่จัดทำขึ้นด้วย ทั้งนี้ โดยรวมถึงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ไว้ด้วย

คำสั่งใด ๆ ของผู้ว่าการ กสท. ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พ.ศ. 2477 แม้ว่าในปัจจุบันคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ยังมีได้กำหนดให้มีแนวทางปฏิบัติในเรื่องนี้ไว้ให้บริษัทถือปฏิบัติแต่อย่างใดก็ตาม แต่ในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ที่ดำเนินการสืบเนื่องกันมาบริษัทก็ยังคงดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่ กสท. กำหนดไว้เช่นเดิม ในส่วนของขั้นตอนวิธีปฏิบัติของบริษัทอาจไม่มีผลกระทบต่อประชาชนผู้ใช้บริการสักเท่าไร หากมีการกำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้ในไปรษณียนเทศแต่การให้ความเห็นชอบเพื่อจำหน่ายหรือทำลายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ดังกล่าวนั้น คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ควรกำหนดระเบียบหรือข้อบังคับให้บริษัทเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอของอนุมัติต่อที่ประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ต่อไป

การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ ภายหลังจากที่ผู้แทนในการเข้าร่วมประชุมได้ทำความตกลงกับที่ประชุมสหภาพสากลไปรษณีย์แล้วอาจมีความจำเป็นต้องจัดทำข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งหรือบันทึกที่เกี่ยวข้องกำหนด คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์อาจจะต้องดำเนินการหารือร่วมกันกับบริษัท และผู้แทนในการเข้าร่วมประชุมที่เกี่ยวข้อง เพื่อหารือและมอบหมายให้บริษัทดำเนินการจัดทำข้อบังคับ ระเบียบ ให้สอดคล้องกับความตกลงดังกล่าวต่อไป ซึ่งการดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมดังกล่าว ขอมส่งผลกระทบต่อระเบียบข้อบังคับ คำสั่งหรือบันทึกสั่งการต่าง ๆ รวมทั้งไปรษณียนเทศที่เกี่ยวข้องด้วย แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงควรใช้แนวทางเดียวกับการจัดทำข้อบังคับของคณะกรรมการ กสท. และการจัดทำไปรษณียนเทศเช่นกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลชัย รัตนสกาวงศ์ (2551) *กฎหมายปกครอง พิมพ์ครั้งที่ 7* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
 วิญญูชน
- กรมไปรษณีย์โทรเลข (2471) *คำอธิบายร่างพระราชบัญญัติไปรษณีย์....* ม.ป.ท.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ม.ป.ป.) *ไปรษณีย์นิเทศ พ.ศ. 2549* ม.ป.ท.
- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงาน
 ปลัดกระทรวง “รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ (ตั้งแต่เดือน
 กรกฎาคม 2550 ถึงเดือน กันยายน 2553)”
- _____. (2549) รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่วันจันทร์ที่
 9 ตุลาคม พ.ศ. 2549
- _____. (2550) รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่วันจันทร์
 ที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2550
- _____. (2547) รายงานการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ครั้งที่ 1/2547 เมื่อวันที่วันจันทร์
 ที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2547
- การสื่อสารแห่งประเทศไทย (ม.ป.ป.) *ไปรษณีย์นิเทศ พ.ศ. 2520* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
 อักษรไทย
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์ (2555) *หลักพื้นฐานกฎหมายมหาชน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
 วิญญูชน
- ดิสทัต โทตระกิตย์ ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 “การจัดทำและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการไปรษณีย์ พ.ศ.
 ....”
- นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2550) *การแปรรูปรัฐวิสาหกิจไทย พิมพ์ครั้งที่ 5* กรุงเทพมหานคร
 สำนักพิมพ์วิญญูชน
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์ (WWW.PRACHACHAT.NET)
- ไปรษณีย์ไทย บริษัทจำกัด (2552) *คำแปลบทบัญญัติเกี่ยวกับอนุสัญญาและพิธีการต่อท้ายแห่ง
 อนุสัญญาสากลไปรษณีย์ ฉบับการประชุมใหญ่ สหภาพสากลไปรษณีย์ สมัยที่ 24
 (ณ นครเจนีวา พ.ศ. 2551)* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- _____. (ม.ป.ป.) เอกสารประกอบการประชุมคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ หน้าที่ของ
 Regulatory Body ของประเทศต่าง ๆ สถานะเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2547

- ไปรษณีย์ไทย บริษัทจำกัด (ม.ป.ป.) *คู่มือการใช้บริการไปรษณีย์ (Postal Guide)* ม.ป.ท.
 _____ . (WWW.THAILANDPOST.COM)
- _____ . (ม.ป.ป.) รายงานประจำปี 2554 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
 มานิจ ชุมสาย (2520) *ประวัติการไปรษณีย์เมื่อเริ่มแรก* กรุงเทพมหานคร กรมไปรษณีย์โทรเลข
 วรเจตน์ ภาศิริรัตน์ (2550) *กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง* นนทบุรี ศูนย์การพิมพ์แก่น
 จันทร
- _____ . (2549) *วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในระบบกฎหมายเยอรมัน* กรุงเทพมหานคร
 สำนักพิมพ์วิญญูชน
- วิญญู วรวิญญู ปิยะศาสตร์ ไชว์พันธุ์ และเจตน์ สถาวรสีลพร (2551) *คำรากฎหมายปกครองว่า
 ด้วยกฎหมายปกครองทั่วไป* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย
- สมาคมการตลาดแห่งประเทศไทย (2553) *Eternal Marketing Brands Never Die ตายไม่เป็น....
 การตลาดขั้นเทพ* กรุงเทพมหานคร บิสดี้เดีย
- สหภาพสากลไปรษณีย์ (WWW.UPU.INT)
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (WWW.KRISDIKA.GO.TH)
- สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา (WWW.RATCHAKITCHA.SOC.GO.TH)
- สำนักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ กระทรวงการคลัง และศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์
 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2543) *สารความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูป
 รัฐวิสาหกิจ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อัศวิน เสาวรส (2519) *การปรับปรุงระบบบริหารของกรมไปรษณีย์โทรเลข* กรุงเทพมหานคร
 กรมไปรษณีย์โทรเลข
- อุดม สุนทรระกูล (2505) *การขยายการไปรษณีย์สู่ชนบทในประเทศไทย* วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศูนย์วิจัยธรรมศาสตร์ราชภัฏ

ภาคผนวก ก

พระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

พระราชบัญญัติ
ไปรษณีย์
พุทธศักราช 2477

นริศรานุวัตติวงศ์
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามพระราชกฤษฎีกาลงวันที่ 11 มกราคม พ.ศ.2476)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรถวายคำปรึกษาว่า เนื่องจากพาณิชยกรรมของประเทศได้เจริญขึ้น สมควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการไปรษณีย์ซึ่งยังคงใช้อยู่ในเวลานี้ เพื่อให้ความสะดวกแก่ประชาชนและเหมาะสมแก่กาลสมัยยิ่งขึ้น

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477”

มาตรา 2 ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป¹

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชกำหนดไปรษณีย์ รัตนโกสินทร ศก 116 และบรรดากฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นๆ ที่ขัดหรือแย้งกับบทบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

บทวิเคราะห์ศัพท์

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ ถ้าข้อความมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

(1) “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้บังคับบัญชาราชการกรมไปรษณีย์โทรเลข

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 51/-/หน้า 1226/10 กุมภาพันธ์ 2477

- (2) “อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมไปรษณีย์ โทรเลข ผู้แทนหรือเจ้าพนักงานอื่น ซึ่งทำการในตำแหน่งอธิบดี
- (3) “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงาน กรมไปรษณีย์โทรเลข
- (4) “กรม” หมายความว่า กรมไปรษณีย์โทรเลข
- (5) “ที่ทำการไปรษณีย์” หมายความว่า ตลอดถึง โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ห้อง ยานพาหนะ หรือสถานที่ทุกแห่งที่ใช้เป็นที่ทำการไปรษณีย์
- (6) “ตู้ไปรษณีย์” หมายความว่า ตู้รับไปรษณีย์ทุกชนิดซึ่งกรมไปรษณีย์โทรเลข จัดไว้
- (7) “ถุงไปรษณีย์” หมายความว่า ตลอดถึง ถุง หีบ ห่อ ซอง หรือของหุ้มห่ออื่นๆ สำหรับบรรจุไปรษณีย์ภัณฑ์ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ แม้ถุงนั้นจะมีไปรษณีย์ภัณฑ์อยู่หรือไม่ก็ตาม
- (8) “ไปรษณียากร” หมายความว่า ค่าธรรมเนียมที่ต้องเสียสำหรับส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ ทางไปรษณีย์
- (9) “ตราไปรษณียากร” หมายความว่า บัตรตราใดๆ ซึ่งรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้น เพื่อใช้เป็นค่าไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียมอื่น หรือจำนวนเงินที่จะต้องเสียในการส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ รวมทั้งตราไปรษณียากรสำหรับผนึก หรือ ตราไปรษณียากรที่พิมพ์ คุณ หรือแสดงไว้โดยวิธีอื่นบนซอง กระดาษห่อ ไปรษณีย์บัตรหรือสิ่งอื่นๆ
- (10) “ไปรษณีย์ภัณฑ์” หมายความว่า จดหมาย ไปรษณีย์บัตร ไปรษณีย์บัตรตอบรับ หนังสือกิตติยคดี ตัวอย่างหรือแบบสินค้า ของตีพิมพ์ทุกชนิด หนังสือพิมพ์ลงทะเลเบียน ห่อจดหมาย ห่อพัสดุ ษนาณัติ เช็คไปรษณีย์ หรือวัตถุอย่างอื่นที่นำมาใช้ในการสื่อสารไปรษณีย์
- (11) “ษนาณัติ” หมายความว่า ตราสารซึ่งที่ทำการไปรษณีย์แห่งหนึ่ง สั่งให้ที่ทำการไปรษณีย์อีกแห่งหนึ่งจ่ายเงิน
- (12) “ไปรษณีย์นิเทศ” หมายความว่า สมุดกฎข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศว่าด้วยการไปรษณีย์ทั่วไป อันพึงต้องปฏิบัติตามความในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามสัญญาสากลไปรษณีย์
- (13) “เช็คไปรษณีย์” หมายความว่า ตราสารสำหรับขายแก่ประชาชน เพื่อประโยชน์ในการส่งเงินโดย เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ณ ที่ทำการไปรษณีย์แห่งหนึ่งให้เจ้าพนักงาน (พนักงาน)

² มาตรา 4 (10) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติไปรษณีย์ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2483

ณ ที่ทำการไปรษณีย์แห่งใดแห่งหนึ่งจ่ายเงินให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งระบุนามไว้หรือผู้ถือตราสารนั้น³

หมวด 2

อำนาจนิติอำนาจ

มาตรา 5 รัฐบาลทรงไว้ซึ่งอำนาจนิติอำนาจที่จะจัดการไปรษณีย์ และตั้งที่ทำการไปรษณีย์ภายในราชอาณาจักร

อำนาจนี้มอบหมายให้ไว้แก่กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ซึ่งมีสิทธิและหน้าที่จัดการไปรษณีย์ และตั้งที่ทำการไปรษณีย์ขึ้น ตามที่รัฐมนตรีเห็นสมควร และมีหน้าที่ทำกิจการต่างๆ อันเกี่ยวแก่การรับ รวบรวม ส่ง จ่ายและส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์ตามกฎหมาย ข้อบังคับและคำสั่งที่ตั้งขึ้น

การตั้งหรือเลิกที่ทำการไปรษณีย์ ให้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 6 เมื่อกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ได้จัดการไปรษณีย์ขึ้นที่ใดแล้ว ห้ามมิให้บุคคลซึ่งไม่ได้รับอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น ส่ง จัดให้ส่ง ฝาก ส่งมอบให้แก่ผู้อื่นเพื่อให้ไปส่ง นำส่ง หรือกระทำการอื่นเกี่ยวกับการนำส่งจดหมาย หรือไปรษณียบัตรโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้

(1) จดหมายหรือไปรษณียบัตรไม่เกินสามฉบับที่ฝากผู้เดินทาง โดยผู้รับฝากนั้นมิได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง รางวัล หรือผลประโยชน์อย่างใดๆ ในการนั้น

(2) จดหมายหรือไปรษณียบัตรที่ได้จัดให้ผู้เดินทางหนังสือพิเศษถือไป และเกี่ยวข้องกับกิจธุระของผู้ฝาก หรือผู้รับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้น โดยเฉพาะ และผู้เดินทางนั้นต้องห้ามมิให้รับจดหมายหรือไปรษณียบัตรจากผู้อื่น หรือนำส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรให้แก่ผู้อื่น

(3) จดหมายหรือไปรษณียบัตรที่เกี่ยวข้องเฉพาะสินค้า หรือทรัพย์สินที่ส่งไปโดยทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ ซึ่งจะต้องส่งมอบพร้อมกับสินค้าหรือทรัพย์สินนั้น โดยมีต้องเสียค่าจ้างรางวัล หรือได้ผลประโยชน์อย่างใดในการรับนำไป หรือส่งมอบจดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้น แต่

³ มาตรา 4 (13) เพิ่มโดยพระราชบัญญัติไปรษณีย์ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2483

หมายเหตุ :- พระราชบัญญัติไปรษณีย์ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2483 นี้ มีหลักการให้มี “เช็คไปรษณีย์” ขึ้น เพื่อให้ประชาชนส่งเงินทางเช็คไปรษณีย์ได้อีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ ก็เพื่อส่งเสริมช่วยเหลือให้ความสะดวกแก่ผู้ประสงค์จะส่งเงินจำนวนเล็กน้อยให้แก่กันและกัน

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 57/-/หน้า 282/13 สิงหาคม 2483)

จดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้น ต้องให้เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ตรวจดูได้ และต้องมีคำว่า “จดหมายของผู้รับตราส่ง” หรือถ้อยคำอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

มาตรา 7 ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 6 ห้ามมิให้บุคคลต่อไปนี้นำส่ง รับ รวบรวม หรือส่งมอบจดหมาย หรือไปรษณียบัตร แม้ว่าตนจะมีได้รับเงินเดือนค่าจ้าง รางวัล หรือผลประโยชน์ใดๆ กล่าวคือ

(1) ผู้ทำการรับขนของ หรือคนโดยสาร โดยปกติ รวมทั้งผู้ขับ ลูกจ้าง หรือตัวแทนของบุคคลนั้นๆ เว้นแต่จดหมาย หรือไปรษณียบัตรอันเกี่ยวข้องกับของซึ่งรับขนนั้น

(2) เจ้าของ นาย ผู้บังคับการ หรือกะลาสีเรือ หรืออากาศยาน ที่ผ่านหรือเล่นไปตามแม่น้ำลำคลอง หรือในอากาศภายในราชอาณาจักร หรือเล่นผ่านไปตามฝั่งทะเล หรือระหว่างท่าเรือ หรือที่ใดๆ ภายในราชอาณาจักร หรือระหว่างที่ใดๆ ภายในและภายนอกราชอาณาจักร หรือลูกจ้าง หรือตัวแทนของบุคคลนั้นๆ เว้นแต่จดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้น เกี่ยวกับของที่รับขนนั้น หรือเป็นจดหมาย หรือไปรษณียบัตรที่ได้รับไว้เพื่อนำส่งไปโดยได้รับอำนาจจากกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย)

มาตรา 8 กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในการที่ไปรษณีย์ภัณฑ์ซึ่งอยู่ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์สูญหาย ส่งผิด เน้นช้า แหกหัก หรือบอบสลาย เว้นไว้แต่ในกรณีพิเศษที่มีกฎหมาย หรือกฎข้อบังคับระบุไว้แจ้งชัดว่าต้องเสียค่าทำขวัญ

มาตรา 9 โดยอนุมัติของรัฐมนตรี อธิบดี (คณะ กรรมการ) อาจอนุญาตโดยออกเป็นข้อบังคับ ข้อสัญญาและเงื่อนไขทั่วไป หรือให้แต่เฉพาะบุคคลในกรณีพิเศษ

- (1) ให้ตั้งที่ทำการไปรษณีย์ประเภทรับอนุญาตขึ้นภายในราชอาณาจักร
- (2) ให้ส่ง นำส่ง หรือส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์โดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์
- (3) ให้ผู้อื่นรวบรวมไปรษณีย์ภัณฑ์ เพื่อส่งโดยทางไปรษณีย์ หรือโดยทางที่ได้อนุญาตเป็นพิเศษตามมาตรา 9
- (4) ให้ทำกิจการอย่างอื่นทั่วไปตามที่เห็น สมควร เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 3

ไปรษณียากร

มาตรา 10 รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราไปรษณียากร และค่าธรรมเนียมอื่นในการส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ทางไปรษณีย์ภายในราชอาณาจักรตามความใน

พระราชบัญญัตินี้ หรือเกี่ยวแก่ไปรษณียภัณฑ์ต่างประเทศ ซึ่งมีบทกำหนดไว้ตามสัญญาสากล ไปรษณีย์และวางข้อบังคับกำหนดข้อสัญญาและเงื่อนไข ในการเรียกเก็บไปรษณียากรตามที่ กำหนดไว้

มาตรา 11 โดยอนุมัติของรัฐมนตรี **อธิบดี (คณะ กรรมการ)** อาจออกข้อบังคับ

(1) ให้เสียไปรษณียากรล่วงหน้าสำหรับไปรษณียภัณฑ์ที่ส่งภายในราชอาณาจักรทุก ประเภท หรือแต่บางประเภทและกำหนดวิธีที่จะต้องเสียไปรษณียากรล่วงหน้า

(2) กำหนดอัตราไปรษณียากรที่จะต้องเสียสำหรับไปรษณียภัณฑ์ภายใน ราชอาณาจักรเมื่อมิได้เสียไปรษณียากร หรือได้เสียล่วงหน้าไว้ไม่พอ

(3) กำหนดวิธีที่จะสั่งให้ส่งไปรษณียภัณฑ์ต่อไปยังที่อื่น โดยไม่ต้องเสีย ค่าธรรมเนียมหรือต้องเสียเพิ่มขึ้นอีก ตามแต่จะระบุไว้ในข้อบังคับ

(4) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม “การส่งด่วน” คือ นำส่งนอกเวลาส่งธรรมดา สำหรับ ไปรษณียภัณฑ์เพิ่มขึ้น หรือใช้แทนอัตราไปรษณียากรที่ต้องเสียตามพระราชบัญญัตินี้

(5) ว่าด้วยกิจการอย่างอื่นทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับไปรษณียากร

ข้อบังคับนี้ เมื่อได้โฆษณาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 12 ผู้รับไปรษณียภัณฑ์ ซึ่งยังมีไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียมอื่นที่ต้องเสีย ตามพระราชบัญญัตินี้ค้างอยู่จำต้องชำระค่าไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียมอื่นนั้นในขณะที่รับ ไปรษณียภัณฑ์ เว้นแต่จะส่งคืนเสียทันทีโดยมิได้เปิดผนึกหรืออ่านข้อความ

ถ้าอธิบดี (ผู้ว่าการ) เห็นว่าไปรษณียภัณฑ์นั้น ได้มีผู้เกลี้ยส่งมาเพื่อเป็นเครื่องรบกวน ผู้รับ จะดไม่เรียกเก็บไปรษณียากรนั้นก็

ถ้าผู้รับไม่ยอมรับ หรือส่งคืนไปรษณียภัณฑ์ซึ่งยังมีไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียม อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ค้างอยู่ดังกล่าวแล้ว หรือถ้าผู้รับตาย หรือหาตัวไม่พบผู้ฝากจำต้องชำระค่า ไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียมอื่นที่ค้างอยู่นั้นจนครบตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 13 เมื่อได้รับไปรษณียภัณฑ์ที่จะต้องเสียภาษีจากที่แห่งใดแห่งหนึ่งภายนอก ราชอาณาจักรและเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ได้เสียค่าภาษีนั้นให้แก่ด่านภาษีใด หรือ ณ ที่ใดแล้ว เงิน ค่าภาษีนั้นให้เรียกคืนได้เหมือนหนึ่งว่าเป็นไปรษณียากรที่ค้างอยู่ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 14 ในการเรียกหรือให้ใช้ไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียมอื่นสำหรับ ไปรษณียภัณฑ์ที่ค้างอยู่ตามพระราชบัญญัตินี้

(1) เมื่อได้ยื่นไปรษณียภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายของ เจ้าพนักงาน (พนักงาน) แสดงว่า ผู้รับไม่ยอมรับ หรือผู้รับตาย หรือหาตัวไม่พบ ให้ถือเป็นหลักฐานเบื้องต้นว่าการได้เป็นจริงตาม ข้อความที่ได้แสดงนั้น

(2) ถ้าได้ความว่า ไปรษณียภัณฑ์มาจากผู้ใดให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ฝากเว้นแต่จะพิสูจน์ ให้เห็นเป็นอย่างอื่น

มาตรา 15 เครื่องหมายของเจ้าพนักงาน (พนักงาน) กรมไปรษณีย์โทรเลขแห่งกรุง สยามหรือต่างประเทศบนไปรษณียภัณฑ์ใดแสดงว่าไปรษณียากรหรือค่าธรรมเนียมอื่นสำหรับ ไปรษณียภัณฑ์นั้นยังค้างอยู่ให้ถือเป็นหลักฐานเบื้องต้นว่า จำนวนเงินตามที่ปรากฏนั้นได้ค้างอยู่ จริง

หมวด 4

ตราไปรษณียากร

มาตรา 16 ให้รัฐมนตรีจัดให้มีตราไปรษณียากรชนิดต่างๆ และบอกมูลค่าตามที่เห็น ว่าจำเป็น และให้มีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขราคาตราไปรษณียากรนั้น เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้

ตราไปรษณียากรที่ได้จัดให้มีขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขราคานั้น ให้ประกาศในราช กิจจานุเบกษา

มาตรา 17 โดยอนุมัติของรัฐมนตรี อธิบดี (คณะกรรมการ) อาจออกข้อบังคับ

- (1) ว่าด้วยการจ่าย ขาย เก็บรักษา และใช้ตราไปรษณียากร
- (2) กำหนดราคาตราไปรษณียากรที่จะขาย
- (3) ระบุบุคคลที่จะขายตราไปรษณียากร กับวางอัตราและเงื่อนไขในการขาย
- (4) กำหนดหน้าที่และสินจ้าง ที่จะให้แก่ผู้ขายตราไปรษณียากร
- (5) วางเงื่อนไขในการปรุตราไปรษณียากร การลบเลือน ทำให้เสียหายและว่าด้วย ตราไปรษณียากรอย่างใด ควรรับหรือไม่ควรรับไว้ใช้เป็นค่าไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียมอื่น
- (6) แสดงประเภทไปรษณียภัณฑ์ที่อาจเสียไปรษณียากรเป็นเงิน และใช้เครื่องหมาย อย่างอื่นประทับแทนตราไปรษณียากรเป็นค่าไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียมอื่นที่จะต้องเสียตาม พระราชบัญญัตินี้
- (7) ว่าด้วยกิจการอย่างอื่นทั่วไปที่เกี่ยวข้องแก่ตราไปรษณียากร

หมวด 5

การรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์

มาตรา 18 ไปรษณีย์ภัณฑ์อันจะส่งทางไปรษณีย์นั้นจะต้องให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น และกฎข้อบังคับที่ได้ตั้งขึ้น

มาตรา 19 ไปรษณีย์ภัณฑ์นั้นให้ถือว่าอยู่ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ ตั้งแต่เวลาที่ได้ออกในตู้ไปรษณีย์ หรือ ได้มอบให้แก่เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ประจำที่ทำการไปรษณีย์ จนถึงเวลาที่ได้นำส่งถึงผู้รับ หรือส่งกลับคืนมายังผู้ฝาก หรือ ได้จัดการเป็นอย่างอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 20 ผู้ฝากมีสิทธิที่จะถอนไปรษณีย์ภัณฑ์นั้นคืนจากที่ทำการไปรษณีย์ หรือ เปลี่ยนชื่อหรือที่อยู่หรือให้จัดการแก่ไปรษณีย์ภัณฑ์นั้นเป็นอย่างอื่น ได้ตลอดเวลาที่ไปรษณีย์ภัณฑ์นั้นยังอยู่ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์

มาตรา 21 โดยอนุมัติของรัฐมนตรี อธิบดี (คณะ กรรมการ) อาจออกข้อบังคับว่าด้วยการรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ทางไปรษณีย์ทั่วไป แต่โดยเฉพาะไม่ลบล้างอำนาจทั่วไป คือ

- (1) ระบุชนิดวัตถุที่ไม่อนุญาตให้ส่งทางไปรษณีย์
  - (2) วางเงื่อนไขในการส่งวัตถุทางไปรษณีย์
  - (3) วางระเบียบการกัก และจำหน่ายวัตถุ ที่ส่งทางไปรษณีย์อันเป็นของต้องห้ามหรือต้องพิกักภาษี หรือฝ่าฝืนต่อกฎข้อบังคับที่ได้ตั้งขึ้น
  - (4) กำหนดประเภท และวางระเบียบว่าด้วยสำเนา ขนาดน้ำหนัก เครื่องหุ้มห่อและการผูกมัด กับการใช้ไปรษณีย์ภัณฑ์
  - (5) วางระเบียบการออกใบรับ การออกและรับใบสำคัญในการรับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ และกำหนดจำนวนเงินที่จะต้องเสียนอกจากไปรษณียากร สำหรับใบรับและใบสำคัญนั้น
  - (6) กำหนดประเภทไปรษณีย์ภัณฑ์อันควรอยู่ในลำดับจ่าย หรือส่งก่อนและหลังตามที่จำเป็น
  - (7) กำหนดเวลาและวิธีให้รับและส่งไปรษณีย์ภัณฑ์
- ข้อบังคับนี้เมื่อได้โฆษณาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา 22 ให้อธิบดี(ผู้ว่าการ)จัดทำไปรษณีย์นิเทศขึ้น เพื่อใช้ประกอบกับพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขตัดทอนเพิ่มเติมหรือยกเลิกเพิกถอนเสียได้เป็นคราวๆ

ไปรษณีย์นั้น เมื่อได้รับอนุมัติของรัฐมนตรี (คณะกรรมการ) และได้โฆษณาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 23 ห้ามมิให้บุคคลใดส่งทางไปรษณีย์ซึ่งวัตถุมีคมที่ไม่มีเครื่องหุ้มห่อป้องกันพอ หรือวัตถุระเบิดหรือสิ่งโสโครก หรือสิ่งมีพิษ หรือสัตว์มีชีวิต หรือสิ่งของที่มีสภาพอันน่าจะก่อให้เกิดอันตราย หรือเสียหายแก่ไปรษณีย์ภัณฑ์ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ หรือแก่ เจ้าพนักงาน (พนักงาน) เว้นไว้แต่จะมีข้อบังคับหรือเงื่อนไขกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 24 ห้ามมิให้บุคคลใดส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งไปรษณีย์ภัณฑ์อันเห็นได้ประจักษ์ว่ามีถ้อยคำ เครื่องหมาย หรือลวดลายเป็นเลี่ยนหนามแผ่นดิน หรือหยาบช้ำลามกหรือเป็นที่ยุยงส่งเสริมให้มีการกำเริบหรือหยาบคาย หรือขู่เข็ญ หรือกรรโชก หรือผรุสวาทอย่างร้ายแรง หรือสิ่งอื่นๆ ที่ผิดกฎหมาย

มาตรา 25 ไปรษณีย์ภัณฑ์ใดที่ส่งทางไปรษณีย์เป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ **อธิบดี (ผู้ว่าการ)** อาจมีคำสั่งตามควรแก่กรณีกล่าวคือ

- (1) ให้กักไว้หรือส่งต่อไป หรือส่งกลับคืนไปยังผู้ฝาก หรือให้จำหน่ายเป็นอย่างอื่น
- (2) ให้เปิดตรวจ หรือทำลายเสียได้ ถ้าจำเป็นและเมื่อทำลายแล้ว ให้แจ้งไปให้ผู้ฝากทราบ

(3) ให้ส่งตรงไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ (พนักงาน) เมื่อมีเหตุสงสัยว่าเป็นความผิดอาชญาเพื่อจัดการฟ้องร้อง

มาตรา 26 ในเวลาที่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในเวลาสงคราม รัฐมนตรีหรือเจ้าพนักงาน (พนักงาน) คนใดที่ได้รับอำนาจพิเศษจากรัฐมนตรี เพื่อการนี้อาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้งดการส่งหรือกักไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทใด ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์นั้นไว้ได้ หรือให้จัดการจำหน่ายโดยวิธีใดแล้วแต่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งจะได้อำนาจ

มาตรา 27 ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นว่า ไปรษณีย์ภัณฑ์ใดเป็นจดหมายหรือไปรษณียบัตรหรือเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ประเภทอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายข้อบังคับและคำสั่งที่ได้ตั้งขึ้นให้ถือเอาคำวินิจฉัยของอธิบดี (คณะ กรรมการ) แต่รัฐมนตรีอาจแก้ไขคำวินิจฉัยนั้นได้ เมื่อเห็นสมควร

หมวด 6

การลงทะเบียนและการประกัน

มาตรา 28 ผู้ฝากอาจขอให้ลงทะเบียนหรือประกันไปรษณียภัณฑ์ ๓ ที่ทำการไปรษณีย์ ตามกฎข้อบังคับที่ได้ตั้งขึ้น

มาตรา 29 กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในการที่ไปรษณียภัณฑ์ลงทะเบียนสูญหายไป หรือไปรษณียภัณฑ์รับประกันแตกหัก หรือสูญหายไป ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ตามข้อบังคับที่ใช้เวลานั้น เว้นไว้แต่การแตกหักหรือสูญหายนั้น เกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดแต่สภาพแห่งไปรษณียภัณฑ์นั่นเอง หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ฝากหรือผู้รับ

มาตรา 30 เมื่อกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) จะต้องใช้ราคาไปรษณียภัณฑ์ที่แตกหักหรือสูญหายไปนั้น โดยที่ผู้ฝากได้ระบุแจ้งราคาไว้แล้ว ให้ถือว่าการระบุแจ้งราคาไว้นั้นเป็นข้อสันนิษฐานว่าไปรษณียภัณฑ์นั้น มีราคาตามที่ได้ระบุแจ้งไว้ แต่ทั้งนี้ผู้ฝากจะเรียกค่าสินไหมทดแทนเกินกว่ากำหนดราคาที่ได้ระบุแจ้งไว้นั้นหาได้ไม่

มาตรา 31 ผู้รับ หรือผู้ฝากมีสิทธิที่จะขอให้เปิดไปรษณียภัณฑ์ที่จะส่งมอบแก่ตนก่อนรับต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ (พนักงาน) ของกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ได้ ในกรณีเช่นนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ (พนักงาน) นั้นทำบันทึกแสดงพฤติการณ์หรือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏแก่ตนไว้ แล้วลงลายมือชื่อทั้งสองฝ่ายไว้เป็นสำคัญ

มาตรา 32 ในเรื่องความรับผิดชอบของกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ในการที่ไปรษณียภัณฑ์แตกหักหรือสูญหายนั้น ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดปีหนึ่งนับแต่วันส่งมอบ หรือวันที่ควรจะได้ส่งมอบ

มาตรา 33 โดยอนุมัติของรัฐมนตรี อธิบดี (คณะกรรมการ) อาจออกข้อบังคับว่าด้วยการลงทะเบียน และการประกันไปรษณียภัณฑ์ทั่วไป แต่โดยเฉพาะไม่ลบล้างอำนาจทั่วไป คือ

(1) กำหนดว่าไปรษณียภัณฑ์ประเภทใด ที่อาจให้ลงทะเบียนหรือเอาประกันได้ หรือต้องบังคับให้ลงทะเบียนหรือให้เอาประกัน

(2) กำหนดว่าไปรษณียภัณฑ์ที่ต้องบังคับให้ลงทะเบียนหรือเอาประกัน ซึ่งได้ส่งไปโดยมิได้ลงทะเบียนหรือเอาประกันนั้น ให้ส่งกลับคืนแก่ผู้ฝาก หรือให้ส่งต่อไปยังผู้รับ หรือให้จัดการเป็นอย่างอื่น

(3) จำกัดจำนวนเงิน สำหรับลงทะเบียน หรือรับประกันไปรษณียภัณฑ์ และจำนวนเงินค่าสินไหมทดแทน

(4) วางระเบียบที่ต้องเสียไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียมอื่นสำหรับลงทะเบียน หรือรับประกัน และการออกไปรับใบสำคัญสำหรับการลงทะเบียนหรือรับประกันนั้น

(5) กำหนดเวลาและระเบียบว่าด้วยการจัดส่งไปรษณียภัณฑ์ลงทะเบียน หรือรับประกันที่ส่งมอบแก่ที่ทำการไปรษณีย์

ข้อบังคับนี้เมื่อได้โฆษณาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 34 ถ้ากรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ได้ทำความตกลงไว้กับต่างประเทศ เป็นพิเศษว่าด้วยการรับและส่งไปรษณียภัณฑ์ลงทะเบียนหรือรับประกันทางไปรษณีย์ไว้อย่างใด ให้ใช้ความตกลงนั้นเป็นข้อบังคับ

หมวด 7

ไปรษณียภัณฑ์ส่งไม่ได้

มาตรา 35 อธิบดี(คณะกรรมการ)อาจออกข้อบังคับว่าด้วยวิธีจำหน่ายไปรษณียภัณฑ์ ที่ไม่สามารถส่งได้เพราะเหตุใดเหตุหนึ่งซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่าไปรษณียภัณฑ์ส่งไม่ได้ แต่โดยเฉพาไม่ ลบล้างอำนาจทั่วไป คือ

(1) กำหนดเวลาให้ที่ทำการไปรษณีย์ปลายทางเก็บรักษาไปรษณียภัณฑ์ส่งไม่ได้พัก ไว้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์นั้น

(2) จัดให้มีการโฆษณาบัญชีไปรษณียภัณฑ์ส่งไม่ได้ทุกประเภทหรือแต่บางประเภท ไปรษณียภัณฑ์ส่งไม่ได้นั้น เมื่อได้พักไว้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ปลายทางครบ กำหนดเวลาแล้ว ให้ส่งกลับไปยังที่ทำการไปรษณีย์ต้นทาง เพื่อคืนให้แก่ผู้ฝาก หรือให้ส่งตรงไปยัง กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย)

มาตรา 36 ไปรษณียภัณฑ์ส่งไม่ได้ที่กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ได้รับไว้ตาม มาตรา 35 ให้จัดการดังต่อไปนี้

(1) ถ้าสามารถจะส่งได้ ให้สลักหลังเสียใหม่แล้วส่งไปยังผู้รับโดยทางไปรษณีย์

(2) ถ้าจะทำดังกล่าวมาแล้วไม่ได้ ให้เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ผู้ที่อธิบดี (ผู้ว่าการ) ได้ แต่งตั้งขึ้น เพื่อการนี้เปิดไปรษณียภัณฑ์นั้นออก เพื่อให้ทราบชื่อและที่อยู่ของ ผู้ฝาก แต่จำต้อง สงวนข้อความที่ได้ทราบนั้นไว้เป็นความลับ แล้วให้ส่งไปรษณียภัณฑ์นั้นคืน ไปยังผู้ฝากทาง ไปรษณีย์ โดยมีต้องเสียค่าธรรมเนียม หรือจะต้องเสียอีกตามแต่จะกำหนดไว้ในข้อบังคับ

มาตรา 37 ไปรษณียภัณฑ์ส่งไม่ได้ ที่ไม่สามารถจะจัดการให้เป็นไปตามมาตรา 36 ให้กักไว้มีกำหนดเวลาต่อไปอีก หรือให้จัดการสถานใดแล้วแต่จะได้วางไว้ในข้อบังคับ แต่ถ้า

- (1) เป็นจดหมายและไปรษณียบัตรให้ทำลายเสีย
- (2) เป็นทรัพย์สินซึ่งไม่อาจเสื่อมสูญโดยสภาพ ซึ่งพบในไปรษณียภัณฑ์ส่งไม่ได้ให้กักไว้มีกำหนดหนึ่งปี เมื่อพ้นกำหนดเวลานั้นแล้ว ไม่มีผู้ใดมาอ้างว่ามีสิทธิในทรัพย์สินนั้น ให้ตกเป็นสิทธิของรัฐบาล (การสื่อสารแห่ง ประเทศไทย)

หมวด 8

ดู่งไปรษณีย์ส่งทางเรือ

มาตรา 38 นายเรือของเรือทุกลำที่จะออกจากท่าหรือที่แห่งหนึ่งในราชอาณาจักร ไปยังท่าหรือที่อีกแห่งหนึ่งในหรือภายนอกราชอาณาจักร จำต้องรับดู่งไปรษณีย์ที่เจ้าพนักงาน (พนักงาน) คนใดคนหนึ่งนำมามอบให้เพื่อส่งไปกับเรือนั้น และต้องออกไปรับให้ และเมื่อถึงท่าหรือที่ที่ต้องส่งดู่งไปรษณีย์นั้นแล้ว ให้นำส่งโดยมิชักช้า

มาตรา 39 เจ้าของเรือทุกลำหรือตัวแทน ที่กำหนดจะส่งเรือออกจากท่าใดในราชอาณาจักร ไปยังท่าอื่นภายในหรือภายนอกราชอาณาจักร จำต้องแจ้งความบอกวันและเวลาที่เรือจะออกเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ประจำที่ทำการไปรษณีย์ทราบในเวลาอันสมควร กับทั้งให้บอกชื่อท่าหรือที่ซึ่งเรือจะแวะด้วย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงกำหนดวันและเวลาที่เรือจะออกก็ให้แจ้งความเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ทราบทันที เพื่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน) นั้นจะได้แจ้งความให้ประชาชนทราบวันและเวลาปิดไปรษณีย์ที่จะส่งไปกับเรือนั้น

มาตรา 40 ภายหลังเวลาปิดไปรษณีย์ที่จะส่งไปกับเรือเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ซึ่งได้รับอำนาจจากอธิบดี (ผู้ว่าการ) หรือจากผู้แทนอธิบดี (ผู้ว่าการ) อาจลงไปในเรือเพื่อรับไปรษณียภัณฑ์ต่างๆ ซึ่งได้เสียไปรษณียากรล่วงหน้าครบถ้วนแล้วที่มีผู้นำมาฝากที่เรือ จนถึงเวลาเรือออกเพื่อให้ส่งไปกับเรือนั้น ให้นายเรือช่วยเหลือเจ้าพนักงาน (พนักงาน) เพื่อได้กระทำการตามหน้าที่โดยสะดวกทุกอย่าง

มาตรา 41 ถ้าไม่มีเจ้าพนักงาน (พนักงาน) อยู่ในเรือนั้น นายเรืออาจรับไปรษณียภัณฑ์ที่ได้เสียไปรษณียากรล่วงหน้าครบถ้วนแล้วไว้ได้และให้นำไปรษณียภัณฑ์นั้นๆ ส่งต่อที่ทำการไปรษณีย์หรือที่ท่าหรือที่ใดที่จะต้องส่งไปรษณียภัณฑ์นั้น

มาตรา 42

(1) นายเรือที่มาถึงท่าใดในราชอาณาจักรต้องรีบจัดการนำส่งบรรดาไปรษณียภัณฑ์หรือถุงไปรษณีย์ซึ่งอยู่ในเรือที่สลักหลังส่งถึงท่านั้น และส่งมอบต่อที่ทำการไปรษณีย์ที่ท่านั้น หรือต่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ซึ่งได้รับอำนาจจากอธิบดี (ผู้ว่าการ) เพื่อการนี้

(2) ถ้านายเรือลำใดมีไปรษณียภัณฑ์หรือถุงไปรษณีย์ที่สลักหลังส่งยังที่แห่งอื่นภายในราชอาณาจักร เมื่อเรือนั้นมาถึงท่า ให้นายเรือรีบรายงานต่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ประจำที่ทำการไปรษณีย์แห่งท่านั้น และให้กระทำตามที่เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ผู้นั้นจะสั่ง

(3) ในทำที่นายเรือจะต้องรายงานนั้น ให้นายเรือลงนามในใบปฏิญาณว่าได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ (พนักงาน) หรือบุคคลอื่นที่ได้รับอำนาจจากอธิบดี (ผู้ว่าการ) ใบปฏิญาณนี้ให้ผู้ที่อยู่เห็นในขณะนั้นลงนามเป็นพยานไว้ด้วย

(4) ถ้าเรือลำใดจำต้องเข้าท่า หรือแวะที่แห่งใดนอกทางที่กำหนด ให้นายเรือลำนั้นแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน) หรือต่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ผู้ปกครองท้องที่ ซึ่งอยู่ใกล้ที่สุดว่าในเรือนั้นมีไปรษณีย์มาด้วยและถ้าเจ้าพนักงาน (พนักงาน) นั้นสั่งประการใดให้ปฏิบัติตาม

มาตรา 43 รัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวงกำหนดเงินบำเหน็จที่จะให้แก่นายเรือ เพื่อทำการรับส่งไปรษณียภัณฑ์ในนามของกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) และนายเรือที่เรือจะออกจากท่าใดในราชอาณาจักร เมื่อได้รับถุงไปรษณีย์ไว้เพื่อนำไปแล้ว มีสิทธิที่จะร้องขอและรับเงินบำเหน็จที่ควรได้ ในการนำส่งถุงไปรษณีย์และของในถุงนั้นตามความในมาตรานี้

มาตรา 44 ไปรษณียภัณฑ์ที่ได้เข้ามาถึงกรุงเทพมหานครจากประเทศใดๆ ภายนอกราชอาณาจักร โดยยานพาหนะใดๆ ต้องมอบให้แก่เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ประจำที่ทำการไปรษณีย์ที่อยู่ใกล้ที่สุดทันที

หมวด 9**สิทธิพิเศษในการรับส่งไปรษณีย์**

มาตรา 45 บรรดาบุคคลสัตว์หรือยานพาหนะอย่างใดๆ ที่รับส่งแต่เฉพาะถุงไปรษณีย์นั้น ถ้ามีค่าผ่านทางที่จะต้องเสีย ให้ยกเว้นไม่ต้องเสีย

มาตรา 46 ห้ามมิให้ผู้ใดขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว หรือกีดกันบุคคล สัตว์ หรือยานพาหนะอย่างใดๆ ที่จะไปรับหรือใช้ให้ไปรับถุงไปรษณีย์ หรือที่กำลังรับส่งถุงไปรษณีย์

มาตรา 47 ถ้าอุ้งไปรษณีย์ที่ส่งไปทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศนั้นไม่อาจส่งไปยังที่ ซึ่งจะส่งถึงได้ เพราะมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ให้เป็นหน้าที่ของบุคคลทุกคนที่สามารถช่วยได้ช่วยเหลือจนเต็มกำลัง เพื่อให้อุ้งไปรษณีย์นั้นส่งไปถึงที่ได้โดยเร็วที่สุด

มาตรา 48 บุคคลผู้รับขนส่งของ หรือคนโดยสาร เพื่อบำเหน็จเป็นทางค้าปกติของตน จำต้องรับขนส่งไปรษณีย์ภัณฑ์หรืออุ้งไปรษณีย์ ซึ่ง**อธิบดี (ผู้ว่าการ)** จะกำหนดให้ส่งและให้ได้รับค่าระวางพาหนะสำหรับการนี้ ตามแต่จะได้ตกลงกันเป็นครั้งคราว

มาตรา 49 ถ้ามีข้อโต้เถียงเกิดขึ้นด้วยเรื่องสัญญาหรือเงื่อนไขก็ดี ค่าระวางพาหนะก็ดี ซึ่งไม่สามารถจะตกลงกันได้ ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิที่จะตั้งอนุญาโตตุลาการขึ้นฝ่ายละคน แต่ถ้าฝ่ายใดละเลยเสีย ไม่เลือกตั้งอนุญาโตตุลาการ อีกฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอต่อศาลให้เลือกตั้งอนุญาโตตุลาการแทนฝ่ายที่ละเลยนั้นได้ เพื่อวินิจฉัยข้อโต้เถียงนั้น

ถ้าความเห็นของอนุญาโตตุลาการก้ำกึ่งไม่ตกลงกัน อนุญาโตตุลาการอาจเลือกตั้งผู้เป็นประธานขึ้นคนหนึ่ง เพื่อวินิจฉัยชี้ขาด

ถ้าอนุญาโตตุลาการไม่ตกลงกันในการเลือกตั้ง ผู้เป็นประธานก็ให้ร้องขอต่อศาลให้เลือกตั้งผู้เป็นประธานขึ้น

หมวด 10

ธนาคาร

มาตรา 50 กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) อาจจัดให้มีการรับส่งเงินจำนวนหนึ่ง จำนวนใดทางธนาคาร และอาจเรียกรับเงินค่าส่วนลด หรือค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา 51 โดยอนุมัติของรัฐมนตรี **อธิบดี (คณะกรรมการ)** อาจวางระเบียบว่าด้วยธนาคารและจ่ายเงินตามธนาคาร กับทั้งบุคคลที่จะจ่ายหรือรับเงินตลอดถึงเวลาและวิธีจ่าย

มาตรา 52 เมื่อไม่สามารถจะจ่ายเงินตามธนาคารให้แก่ผู้รับ เพราะเหตุที่ผู้รับตาย หรือล้มละลาย กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) มีอำนาจที่จะจ่ายเงินจำนวนนั้นให้แก่ทายาท หรือผู้จัดการทรัพย์สินมรดกของผู้รับ หรือแก่เจ้าพนักงาน (พนักงาน) รักษาทรัพย์ ฯลฯ แล้วแต่กรณีเมื่อบุคคลนั้นๆ แสดงหลักฐานแห่งฐานะของตนดังกล่าวข้างต้น ได้จนเป็นที่พอใจ

มาตรา 53 บุคคลใดซึ่งฝากเงินไปโดยทางธนาคาร และถ้าเงินนั้นยังมีได้จ่ายให้แก่ผู้รับ อาจขอให้จ่ายเงินตามธนาคารนั้นคืนแก่ตน หรือให้จ่ายแก่บุคคลอื่นนอกจากผู้รับเดิมได้แล้วแต่จะสั่ง

ถ้าหาตัวผู้รับและผู้ฝากธนาคารไม่ได้ให้กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) โฆษณาหาตัวผู้รับและผู้ฝากเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วัน โฆษณาผู้รับหรือผู้ฝากจะเรียกเงินตามจำนวนนั้นคืนหาได้ไม่

มาตรา 54 เมื่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ได้จ่ายเงินให้แก่บุคคลใดตามธนาคารเกินกว่าจำนวนที่ควรจ่ายให้แก่บุคคลนั้นก็ดี หรือ ได้จ่ายเงินให้แก่บุคคลใดตามธนาคารซึ่งควรจ่ายให้แก่บุคคลอื่นก็ดี ให้กรม (ผู้ว่าการ) แจ้งความเป็นหนังสือไปยังบุคคลนั้น ให้ใช้เงินที่จ่ายไปโดยมิชอบนั้นคืนภายในเวลาอันสมควร

มาตรา 55 เมื่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ได้จ่ายเงินตามธนาคารให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดที่นำธนาคาร หรือ ใบเสร็จใบสำคัญหรือใบแจ้งความสำหรับธนาคารมาแสดงว่าเป็นผู้รับเงินหรือตัวแทนไปแล้ว กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) เป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบในเงินจำนวนนั้น

ห้ามมิให้ผู้ใดฟ้องกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ในการจ่ายเงินตามธนาคารนี้ขึ้นช้าเพราะเหตุสุควิสัยหรือประมาทเลินเล่อ หรือละเว้น หรือผิดหลง หรือกลฉ้อฉล หรือยกยอก หรือด้วยความตั้งใจกระทำ หรือเป็นด้วยความละเลยของเจ้าพนักงาน (พนักงาน) แต่ในกรณีเช่นนี้ให้ส่งมอบเงินตามจำนวนในธนาคารนั้นให้แก่ผู้รับ หรือผู้ฝาก

ห้ามมิให้ผู้ใดฟ้องกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) เพราะเหตุที่จ่ายเงินผิด เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้ออกธนาคาร กรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ไม่ต้องรับผิดชอบเกินกว่าจำนวนเงินในธนาคาร และไม่ต้องรับผิดชอบถ้าการจ่ายเงินตามธนาคารนั้น ได้จ่ายผิดไป เพราะเหตุที่ผู้ฝากบอกชื่อและที่อยู่ของผู้รับไม่ถูกต้องหรือไม่บริบูรณ์

หมวด 11

การตรวจค้น จับกุม ฟ้องร้อง และบทลงโทษ

ส่วนที่ 1

ความผิดที่เจ้าพนักงานกรม (พนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย) กระทำขึ้น

มาตรา 56 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ไปรษณีย์ หรือเป็นผู้มีหน้าที่ราชการติดต่อกับที่ทำการไปรษณีย์ หรือตู้ไปรษณีย์เขื่อนแควหรือทำให้เนินช้าใน การนำส่ง หรือส่งมอบถุงไปรษณีย์ หรือไปรษณีย์ภัณฑ์หรือธนาคาร หรือกระทำให้เกิดเสียหายแก่สิ่งเหล่านั้น โดยเจตนา ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าวัน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 57 ผู้ใดซึ่งทำน้ใช้ให้น้ำส่งดูงไปรษณีย์ หรือไปรษณียภณัฑ์ระหว่างส่งทางไปรษณีย์ และเวลาที่ใช้ให้ทำการน้ันได้มอบให้เป็นหน้า้ที่จดและรักษาบัญชีใด จดหรือมอบให้ผู้อื่นจดข้อความที่จลงในบัญชี โดยเจตนาจะทำให้หลงเชื่อว่าตนได้ไปถึงที่ หรือได้นำส่งดูงไปรษณีย์ หรือไปรษณียภณัฑ์น้ันแล้ว ซึ่งความจริงไม่ได้ไปถึงที่หรือไม่ได้นำส่ง ผู้น้ันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 58 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน (พนักงาน)กระทำผิดหน้า้ที่ของตน เปิดหรือยอมให้ผู้อื่นเปิดดูงไปรษณีย์ หรือไปรษณียภณัฑ์ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ หรือตั้งใจกักหรือหน่วงเหนี่ยว หรือยอมให้ผู้อื่นกักหรือหน่วงเหนี่ยวดูงไปรษณีย์ หรือไปรษณียภณัฑ์ ผู้น้ันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินพันบาท

แต่มาตรานี้ ไม่เกินความถึงการเปิด หรือกัก หรือหน่วงเหนี่ยวดูงไปรษณีย์ หรือไปรษณียภณัฑ์โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามคำสั่งของรัฐมนตรี หรือศาลที่มีอำนาจ

มาตรา 59 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน (พนักงาน)

(ก) ลงเครื่องหมายของราชการบนดูงไปรษณีย์หรือไปรษณียภณัฑ์ผิดโดยเจตนา
ทุจริต

(ข) เปลี่ยนแปลง ขุดลบ หรือทำให้เครื่องหมายของราชการบนดูงไปรษณีย์หรือไปรษณียภณัฑ์สูญหายโดยเจตนาทุจริต

(ค) เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำการไปรษณีย์อย่างใดๆ เรียกหรือรับเงินเป็นค่าไปรษณียากร ซึ่งตนรู้้อยู่แล้วว่าเรียกไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้น้ันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 60 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน (พนักงาน) โดยเจตนาทุจริตส่งทางไปรษณีย์ หรือบรรจุลงในดูงไปรษณีย์ ซึ่งไปรษณียภณัฑ์ที่ยังมิได้เสียไปรษณียากรให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎข้อบังคับและคำสั่งที่ได้ตั้งขึ้น ผู้น้ันมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินสองพันบาท

ส่วนที่ 2

ความผิดอย่างอื่น

มาตรา 61 ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนต่อมาตรา 6 คือ

(ก) นำส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ภายในเขตซึ่งกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) มีสิทธิพิเศษที่จะทำการนี้ได้ฝ่ายเดียว

(ข) กระทำการอย่างใด ๆ ที่เกี่ยวแก่การนำส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ ภายในเขตซึ่งกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) มีสิทธิพิเศษที่จะทำการนี้ได้ฝ่ายเดียว

(ค) ส่งหรือขอใ้รับ หรือส่งมอบจดหมาย หรือไปรษณียบัตรเพื่อให้ส่งโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ ภายในเขต ซึ่งกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) มีสิทธิพิเศษที่จะทำการนี้ได้ฝ่ายเดียว

(ง) รวบรวมจดหมาย หรือไปรษณียบัตร เพื่อส่งไปทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์เว้นแต่ได้สิทธิพิเศษดังกล่าวข้างต้น

ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับตามจำนวนจดหมายหรือไปรษณียบัตรไม่เกินฉบับละสิบบาท

มาตรา 62 ผู้ใดรวบรวมจดหมายหรือไปรษณียบัตร หลายฉบับถึงบุคคลหลายคน เข้าในห่อหรือซองเดียวกันเพื่อส่งทางไปรษณีย์เป็นห่อจดหมาย หรือตนรู้อยู่แล้ว ขอใ้รับหรือส่งมอบจดหมายหรือไปรษณียบัตรเพื่อให้ส่งเป็นห่อจดหมาย เว้นแต่ได้สิทธิพิเศษดังกล่าวข้างต้น ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับตามจำนวนจดหมาย หรือไปรษณียบัตรไม่เกินฉบับละสิบบาท

มาตรา 63 ผู้ใดนำส่ง รับ ขอใ้รับ หรือส่งมอบจดหมายหรือไปรษณียบัตร หรือรวบรวมจดหมายหรือไปรษณียบัตรเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา 7 ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับตามจำนวนจดหมายหรือไปรษณียบัตรไม่เกินฉบับละยี่สิบบาท

มาตรา 64 ผู้ใดส่ง ขอใ้รับ หรือจัดทำขึ้นแล้วส่งไปเพื่อให้ส่งไปรษณีย์ภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ทางไปรษณีย์ เป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา 23 หรือ 24 ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 65 ผู้ใดเอาไฟเผา หรือเอาไม้ขีดไฟใส่ในตู้ไปรษณีย์ หรือเอาวัตถุระเบิดใส่ในหรือที่ตู้ไปรษณีย์ หรือวัตถุที่นำเป็นอันตรายสิ่งโสโครก สิ่งมีพิษหรือของน้ำอย่างใด ๆ เทหรือใส่ในหรือที่ตู้ไปรษณีย์ หรือทำให้เสียหายแก่ตู้ไปรษณีย์ หรือกระทำการใด ๆ ที่อาจเป็นการเสียหายแก่ตู้

ไปรษณีย์ หรือเครื่องประกอบและอุปกรณ์หรือของในตู้ไปรษณีย์ ผู้นั้นมีควมผิดต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 66 ผู้ใดปิดกระด้ายแจ้งความ ปิดประกาศ หรือคำแจ้งความ หรือปิดบัญชีป้าย หรือสิ่งใดๆ หรือกระทำการใดๆ ให้เป็นอัน หรือให้เสียหายแก่ที่ทำการไปรษณีย์หรือตู้ไปรษณีย์ โดยไม่มีอำนาจที่จะทำได้ตามกฎหมาย ผู้นั้นมีควมผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา 67 ผู้ใดซึ่งบังคับไว้โดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ทำการปฏิญาณอันเกี่ยวแก่ ไปรษณีย์ภัณฑ์ หรือของใน ไปรษณีย์ภัณฑ์หรือราคาของนั้นที่ต้องส่งไปทางไปรษณีย์กล่าวข้อความใดในการปฏิญาณที่ตนรู้ หรือมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นเท็จ หรือที่ตนไม่เชื่อว่าเป็นจริงผู้นั้นมีควมผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

ถ้าการปฏิญาณที่เป็นเท็จนั้น ได้กระทำขึ้นฉ้อ โกงกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ให้ปรับไม่เกินสี่ร้อยบาท

มาตรา 68 ผู้ใดเป็นนายเรือ

(ก) ละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรา 38

(ข) ละเลยไม่นำส่งตู้ไปรษณีย์หรือไปรษณีย์ภัณฑ์ที่ตนต้องกระทำตามมาตรา 42 โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควรซึ่งเป็นหน้าที่ของคนที่จะต้องนำสืบ

(ค) ไม่ยอมหรือจงใจละเว้นไม่ส่งมอบตู้ไปรษณีย์ หรือไปรษณีย์ภัณฑ์ที่อยู่ในความปกครองของตนให้แก่บุคคลที่ได้แต่งตั้งไว้ให้เป็นผู้รับ ในเมื่อเรือจอดอยู่ที่ด่านตรวจป้องกันโรค

(ง) ไม่ยอมหรือจงใจละเว้นไม่กระทำการตามหน้าที่ซึ่งจำต้องกระทำตามมาตรา 39 หรือมาตรา 40

ผู้นั้นมีควมผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา 69 ผู้ใดเป็นนายเรือที่มาถึงท่าหรือที่แห่งใด ในราชอาณาจักรหรือเป็นคนประจำเรือ นั้น ภายหลังที่ได้ส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ที่อยู่บนเรือทั้งหมด หรือแต่ส่วนใดไปยังที่ทำการไปรษณีย์ประจำท่าที่เรือมาถึงนั้นแล้วยังมีไปรษณีย์ภัณฑ์ซึ่งกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) มีสิทธิพิเศษแต่ฝ่ายเดียวที่จะต้องส่งไปยังที่ทำการไปรษณีย์นั้นเหลืออยู่ในหีบหรือในความปกครอง หรือในความยึดถือของตน โดยความรู้สึกละเลยไม่นำส่ง ผู้นั้นมีควมผิดต้องระวางโทษปรับตามจำนวนไปรษณีย์ภัณฑ์นั้น ไม่เกินสิ่งละสองร้อยบาท

ผู้ใดเป็นนายเรือหรือบุคคลประจำเรือดังกล่าวในวรรคก่อน เมื่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ได้เรียกร้องให้ส่งไปรษณีย์ภัณฑ์นั้นแล้วหน่วงเหนี่ยวหรือกักไปรษณีย์ภัณฑ์นั้นไว้ผู้นั้นมีควมผิดต้องระวางโทษปรับตามจำนวนไปรษณีย์ภัณฑ์ไม่เกินสิ่งละสองร้อยบาท

มาตรา 70 ผู้ใดขัดขวาง กีดกัน หน่วงเหนี่ยว กักหรือทำให้เนิ่นช้าต่อการนำส่งถุงไปรษณีย์หรือไปรษณียภัณฑ์ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ หรือด้วยอุบายอย่างใด ๆ เปิดถุงไปรษณีย์ หรือไปรษณียภัณฑ์ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามคำสั่งของรัฐมนตรี หรือของศาลที่มีอำนาจ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรานี้ ไม่ตัดอำนาจที่จะกักเจ้าพนักงาน (พนักงาน) หรือบุคคลใดที่กำลังนำส่งถุงไปรษณีย์ หรือไปรษณียภัณฑ์ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ โดยมีข้อหาว่ากระทำความผิดตามกฎหมายลักษณะอาชญาหรือกฎหมายอื่นที่ใช้อยู่ในเวลานั้น

มาตรา 71 ผู้ใดยึด หรือจงใจซ่อนเร้น เก็บ หรือกักถุงไปรษณีย์ หรือไปรษณียภัณฑ์ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์โดยเจตนาทุจริต หรือเมื่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน) ได้ร้องขอ ยังละเลยไม่ยอมมอบถุงไปรษณีย์หรือไปรษณียภัณฑ์ อันควรมอบให้แก่ผู้อื่น ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา 72 ผู้ใดที่เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ต้องการให้ช่วยเหลือในการส่งถุงไปรษณีย์ ในขณะที่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ดังกล่าวไว้ในมาตรา 47 ไม่ยอมรับ หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำร้องขอด้วยความจงใจ และไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควร ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา 73 ผู้ใดเป็นผู้รับขน ละเลยหรือไม่ยอมรับขนส่งถุงไปรษณีย์หรือไปรษณียภัณฑ์ที่อธิบดี (ผู้ว่าการ) กำหนดให้ส่งดังกล่าวไว้ในมาตรา 48 โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควร ซึ่งเป็นหน้าที่ของคนที่จะต้องนำสืบ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา 74 ผู้ใดซึ่งกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ได้อนุญาตให้ตั้งที่ทำการไปรษณีย์ประเภทรับอนุญาตหรือแต่งตั้งให้เป็นผู้ขายตราไปรษณียากร

(ก) เรียกเอาราคาตราไปรษณียากรจากผู้ซื้อสูงกว่าหรือต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ อันได้ตั้งขึ้นตามมาตรา 17 (2) ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หกเดือนหรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(ข) กระทำความผิดต่อข้อบังคับอื่น ที่ได้ตั้งขึ้นตามมาตรา 17 ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

มาตรา 75 ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งไม่ได้รับอำนาจจากกรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ปิดถ้อยคำ ตัวอักษร หรือเครื่องหมายตามที่ระบุไว้ต่อไปนี้ หรือให้ถ้อยคำ ตัวอักษร หรือเครื่องหมายนั้นๆ ปรากฏอยู่ที่เรือน กำแพง ประตู หน้าต่าง หีบ เสา หรือที่อื่นอันเป็นของตน หรืออยู่ในความคุ้มครองของตน กล่าวคือ

(ก) คำว่า “ที่ทำการไปรษณีย์” หรือ “ตู้ไปรษณีย์” ประกอบด้วยถ้อยคำตัวอักษร หรือเครื่องหมายใดๆ ที่แสดงให้เห็นหรือสื่อให้เห็น หรืออาจชักนำให้ประชาชนเชื่อว่าเป็นที่ทำการไปรษณีย์ หรือตู้ไปรษณีย์

(ข) ถ้อยคำ ตัวอักษร หรือเครื่องหมายใดๆ ที่แสดงให้เห็นหรือสื่อให้เห็นหรืออาจชักนำให้ประชาชนเชื่อว่าเรือนหรือที่นั้นๆ เป็นที่ทำการไปรษณีย์ หรือตู้ไปรษณีย์

ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา 76 ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา 75กรม(การสื่อสารแห่งประเทศไทย) อาจบังคับให้ถอนหรือลบถ้อยคำ ตัวอักษร หรือเครื่องหมายนั้นออกเสียภายในเวลาอันสมควร หรือให้ย้ายหรือถอน หรือปิดตู้จดหมายที่เป็นของผู้นั้น หรืออยู่ในความคุ้มครองของผู้นั้น ซึ่งอาจทำให้เข้าใจว่าเป็นที่ทำการไปรษณีย์หรือตู้ไปรษณีย์

ถ้าผู้กระทำความผิดได้รับคำบังคับตามวรรคต้น ละเลยไม่ปฏิบัติตาม มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินวันละสิบบาททุกวันตลอดเวลาที่ความผิดนั้นยังปรากฏอยู่

มาตรา 77 ผู้ใดใช้ตราไปรษณียากร ซึ่งมีเครื่องหมายแสดงว่าตราไปรษณียากร นั้นได้ใช้แล้ว ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ส่วนที่ 3

การตรวจค้นจับกุมและฟ้องร้อง

มาตรา 78 ผู้ใดฝ่าฝืน หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ว่าด้วยอำนาจสิทธิขาดของรัฐบาล เจ้าพนักงาน (พนักงาน)ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากอธิบดี (ผู้ว่าการ)เป็นหนังสือโดยได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี อาจตรวจค้นจับกุม หรือหน่วงเหนี่ยวไว้ได้เป็นเวลาอันสมควรเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 79 การฟ้องบุคคลผู้กระทำความผิดอาชญาเกี่ยวกับดวงไปรษณีย์หรือไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งทางไปรษณีย์นั้นในฟ้องจะกล่าวแต่เพียงว่า ดวงไปรษณีย์หรือไปรษณีย์ภัณฑ์นั้นเป็นทรัพย์สินของกรม (การสื่อสาร แห่งประเทศไทย)ก็พอ และไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าดวงไปรษณีย์หรือไปรษณีย์ภัณฑ์นั้นมีค่ามากน้อยเท่าใด

มาตรา 80 การฟ้องขอให้ลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ฟ้องได้ต่อเมื่อเจ้าพนักงาน (พนักงาน)ไปรษณีย์ได้ร้องขอ

ในเวลาใดๆ ก่อนมีคำพิพากษา **เจ้าพนักงาน (พนักงาน)** ไปรษณีย์มีอำนาจเปรียบเทียบเพื่อเรียกเงินค่าปรับ หรือเพื่อริบทรัพย์อันผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ โดยกระทำความตกลงและวางเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ สุดแล้วแต่จะเห็นสมควร

มาตรา 81 เมื่อผู้กระทำความผิดจะต้องถูกปรับสำหรับความผิดอย่างใดๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้ากรม (การสื่อสารแห่งประเทศไทย) ได้ทำคำร้องขอเป็นพิเศษแล้ว ศาลอาจสั่งในคำพิพากษาให้แบ่งเงินพินัยไม่เกินกึ่งหนึ่ง ให้แก่ผู้เสียหายกระทำความผิดนั้น

หมวด 12

การรักษาการตามพระราชบัญญัติ

มาตรา 82 ให้รัฐมนตรีมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อการนี้ให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงตั้งเจ้าพนักงาน (พนักงาน) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและกิจการอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

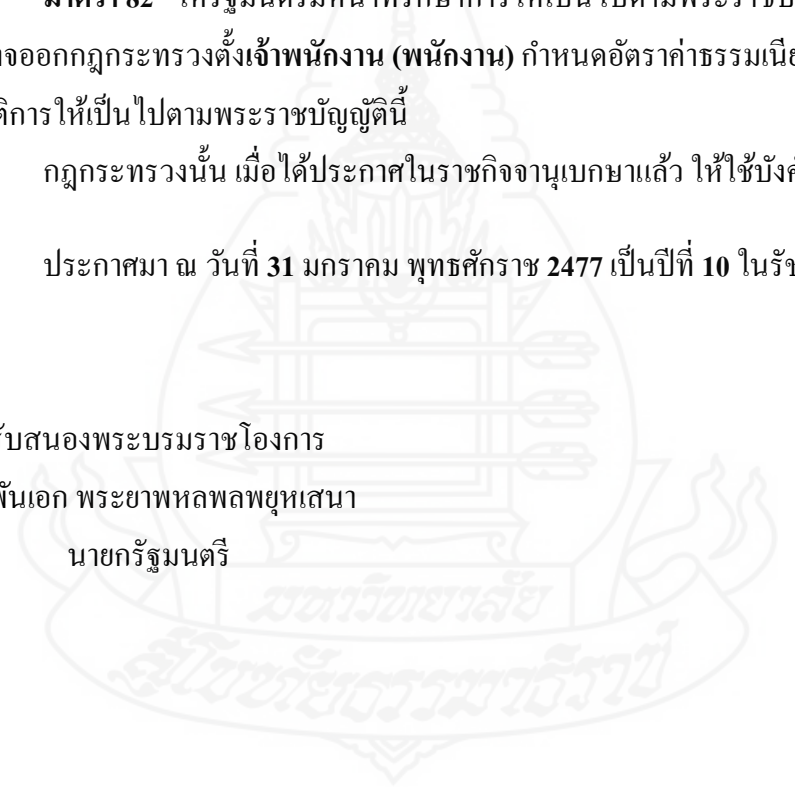
กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ประกาศมา ณ วันที่ 31 มกราคม พุทธศักราช 2477 เป็นปีที่ 10 ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข

ไปรษณีย์พิเศษ พ.ศ. 2553

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบทอดวัฒนธรรมราชภัฏ

หมวด 1

ทั่วไป

- ข้อ 1 ไปรษณีย์นิเทศ คือ สมุดกฎ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศว่าด้วยการไปรษณีย์ทั่วไป อันพึงต้องปฏิบัติตามความในพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 หรือตามสัญญาสากลไปรษณีย์¹
- ข้อ 2 การจัดทำและการเปลี่ยนแปลงแก้ไขตัดตอนเพิ่มเติมหรือยกเลิกเพิกถอนไปรษณีย์นิเทศเพื่อใช้ประกอบกับพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์³
ไปรษณีย์นิเทศนั้น เมื่อได้รับอนุมัติของรัฐมนตรีและได้โฆษณาแล้ว ให้ใช้บังคับได้
- ข้อ 3 คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ประกอบด้วย⁵
- 3.1 ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นประธานกรรมการ
  - 3.2 ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นกรรมการ
  - 3.3 เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นกรรมการ
  - 3.4 บุคคลซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึง การเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการหรือสาขาวิชาชีพอันจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการไปรษณีย์หนึ่งคนเป็นกรรมการ
  - 3.5 ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นกรรมการและเลขานุการ
- ข้อ 4 คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์มีอำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่างๆ ของคณะกรรมการการสื่อสารแห่งประเทศไทย⁶ การจัดทำไปรษณีย์นิเทศ การทำความตกลง

¹ มาตรา 4 (12) แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

² สัญญาสากลไปรษณีย์หรือในปัจจุบันเรียกว่าอนุสัญญาสากลไปรษณีย์เป็นบทบัญญัติของสหภาพสากลไปรษณีย์ (องค์กรชำนาญพิเศษหนึ่งของสหประชาชาติ) ที่ว่าด้วยการให้บริการไปรษณีย์ซึ่งประเทศสมาชิกสหภาพสากลไปรษณีย์ยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการให้บริการไปรษณีย์ระหว่างกัน

³ มาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ.2546

⁴ มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

⁵ มาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ.2546

กับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์และการออกคำสั่งใดๆ ของผู้ว่าการการสื่อสารแห่งประเทศไทย⁷ ที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477⁸

ข้อ 5 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีอำนาจในการดำเนินกิจการไปรษณีย์ และธุรกิจอื่นอันเกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ รวมทั้งธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่องใกล้เคียงกันหรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการไปรษณีย์และได้รับการยกเว้น มีสิทธิพิเศษ หรือได้รับความคุ้มครองตามที่พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 พระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2519 หรือกฎหมายอื่นได้บัญญัติไว้ให้แก่การสื่อสารแห่งประเทศไทย เว้นแต่กรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6⁹ มาตรา 12¹⁰ และมาตรา 13¹¹ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ.2546¹²

⁶ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2519 (ปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลาขกเลิกกฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2546 กำหนดให้ยกเลิกตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2546) ประกอบพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 อำนาจของคณะกรรมการการสื่อสารแห่งประเทศไทยเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 มาตรา 11 มาตรา 17 มาตรา 21 มาตรา 27 มาตรา 33 มาตรา 35 และมาตรา 51

⁷ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2519 (ปัจจุบันได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเงื่อนไขเวลาขกเลิกกฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2546 กำหนดให้ยกเลิกตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2546) ประกอบพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ผู้ว่าการการสื่อสารแห่งประเทศไทย มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12 มาตรา 25 มาตรา 36 มาตรา 40 มาตรา 42 มาตรา 48 และมาตรา 73

⁸ มาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ.2546

⁹ มาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ.2546 “ให้อำนาจในการอนุญาต การวินิจฉัย การออกข้อบังคับต่างๆ ของคณะกรรมการการสื่อสารแห่งประเทศไทย อำนาจในการจัดทำไปรษณีย์เทศ การทำความตกลงกับต่างประเทศในกิจการไปรษณีย์ และการออกคำสั่งใดๆ ของผู้ว่าการการสื่อสารแห่งประเทศไทยที่มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 เป็นอำนาจของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์”

¹⁰ มาตรา 12 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ.2546 “ให้ทรัพย์สินของบริษัทเฉพาะที่เกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี”

ข้อ 6 ภายใต้พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบกับพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ.2546 ในไปรษณีย์นิเทศฉบับนี้

- “บริษัท” หมายความว่า บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
- “กิจการไปรษณีย์” หมายความว่า การตั้งที่ทำการไปรษณีย์และการดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการรับ รวบรวม ส่ง จ่าย และส่งมอบไปรษณีย์ภัณฑ์ตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477
- “พนักงาน” หมายความว่า ลูกจ้างของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
- “ที่ทำการ” หมายความว่า ที่ทำการที่เป็นของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัดหรืออยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

หมวด 2

การส่งสิ่งของทางไปรษณีย์

สิ่งของส่งทางไปรษณีย์

ข้อ 7 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 7.1 ไปรษณีย์ภัณฑ์ หมายถึง ข่าวดสารหรือสิ่งของซึ่งฝากส่งเข้าสู่ทางไปรษณีย์ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของไปรษณีย์ภัณฑ์ แบ่งออกเป็น 5 ชนิด ดังนี้
- 7.1.1 จดหมาย
- 7.1.2 ไปรษณีย์บัตร
- 7.1.3 ของตีพิมพ์
- 7.1.4 พัสดุย่อย

¹¹ มาตรา 13 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ.2546 “ในกรณีที่มีความจำเป็นในการป้องกันหรือระงับการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งลูกจ้างของบริษัทหรือบุคคลอื่นใดเป็นเจ้าพนักงานได้”

¹² มาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ.2546

7.1.5 เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ

- 7.2 พัสดุไปรษณีย์ หมายถึง หีบห่อบรรจุสิ่งของ ตัวอย่างสินค้า หรือสินค้าซึ่ง ฝากส่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของพัสดุไปรษณีย์
- 7.3 ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ หมายถึง สิ่งต่างๆ เช่น ข่าวสาร เอกสารธุรกิจการค้า สิ่งพิมพ์ ตัวอย่างสินค้า สินค้า เป็นต้น ซึ่งฝากส่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของไปรษณีย์ด่วนพิเศษ

ทั้งนี้บริษัทอาจปรับเปลี่ยนประเภทของสิ่งของส่งทางไปรษณีย์หรือเปิดให้บริการใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

- ข้อ 8 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ให้ถือว่าอยู่ในทางไปรษณีย์ตั้งแต่วันที่ได้ออกลงในตู้ไปรษณีย์ หรือได้มอบให้แก่พนักงานจนถึงเวลาที่ได้อำนาจให้ผู้รับหรือจำนำ ผู้ฝากส่งหรือได้จัดการเป็นอย่างอื่นตามที่กฎหมาย ข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยว กับการไปรษณีย์บัญญัติไว้
- สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่อยู่ในทางไปรษณีย์ย่อมเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฝากส่งเสมอจนกว่าจะได้อำนาจให้ผู้รับ เว้นแต่สิ่งของนั้นจะถูกยึดตามกฎหมายของประเทศต้นทาง กลางทางหรือปลายทาง
- ข้อ 9 บริษัทจะรับผิดชอบต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์เมื่ออยู่ในทางไปรษณีย์เท่านั้นหากสิ่งของนั้นได้พ้นทางไปรษณีย์ไปแล้ว ถือว่าความรับผิดชอบเป็นอันสิ้นสุดลง
- ข้อ 10 บริษัทไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในการที่สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่อยู่ในทางไปรษณีย์ สูญหาย ส่งผิด เน้นซ้ำ แหกหัก หรือบุบสลาย เว้นไว้แต่ในกรณีพิเศษที่มีกฎหมายหรือกฎข้อบังคับระบุไว้
- ข้อ 11 หากปรากฏว่าสิ่งบรรจุภายในสิ่งของส่งทางไปรษณีย์เกิดการเสียหายหรือนำเหม็นในระหว่างทางไปรษณีย์จนอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่พนักงานหรืออาจทำให้สิ่งของส่งทางไปรษณีย์อื่นๆ หรืออุปกรณ์ไปรษณีย์เปรอะเปื้อนหรือเสียหาย บริษัทจะสั่งทำลายหรือจัดการอย่างใดตามที่เห็นสมควรแก่สิ่งของส่งทางไปรษณีย์นั้นก่อนกำหนดก็ได้

ข้อกำหนดเฉพาะในการส่งสิ่งของทางไปรษณีย์

- ข้อ 12 เมื่อบริษัทได้จัดการไปรษณีย์ขึ้นที่ใดแล้ว ห้ามมิให้บุคคลซึ่งไม่ได้รับอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 หรือกฎหมายอื่น ส่ง จัดให้ส่ง ฝาก ส่งมอบ

ให้แก่ผู้อื่นเพื่อให้ไปส่ง นำส่ง หรือกระทำการอื่นเกี่ยวกับการนำส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ เว้นแต่ในกรณีต่อไปนี้¹³

- 12.1 จดหมายหรือไปรษณียบัตรไม่เกินสามฉบับที่ฝากผู้เดินทาง โดยผู้รับฝาก นั้นมิได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง รางวัล หรือผลประโยชน์อย่างใด ๆ ในการนั้น
- 12.2 จดหมายหรือไปรษณียบัตรที่ได้จัดให้ผู้เดินทางหนังสือพิเศษถือไปและเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของผู้ฝากหรือผู้รับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้น โดยเฉพาะและผู้เดินทางหนังสือนั้นต้องห้ามมิให้รับจดหมายหรือไปรษณียบัตรจากผู้อื่น หรือนำส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรให้แก่ผู้อื่น
- 12.3 จดหมายหรือไปรษณียบัตรที่เกี่ยวข้องเฉพาะสินค้า หรือทรัพย์สินที่ส่งไปโดยทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ ซึ่งจะต้องส่งมอบพร้อมกับสินค้า หรือทรัพย์สินนั้นโดยมิต้องเสียค่าจ้าง รางวัล หรือได้ผลประโยชน์อย่างใดในการนำไป หรือส่งมอบจดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้น แต่จดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้น ต้องให้เจ้าพนักงาน (พนักงาน) ตรวจสอบได้ และ ต้องมีคำว่า "จดหมายของผู้รับตราส่ง" หรือถ้อยคำอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

สิ่งของนอกทางไปรษณีย์

- ข้อ 13 ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ห้ามมิให้บุคคลต่อไปนี้ นำส่ง รับ รวบรวม หรือส่งมอบจดหมายหรือไปรษณียบัตร แม้ว่าตนจะมีได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง รางวัล หรือผลประโยชน์อย่างใด ๆ กล่าวคือ¹⁴
- 13.1 ผู้ทำการรับขนของหรือคนโดยสารโดยปกติ รวมทั้งผู้ขับ ลูกจ้าง หรือตัวแทนของบุคคลนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จดหมายหรือไปรษณียบัตรอันเกี่ยวข้องกับของซึ่งรับขนนั้น
  - 13.2 เจ้าของ นาย ผู้บังคับการ หรือกะลาสีเรือ หรืออากาศยานที่ผ่าน หรือแล่นไปตามแม่น้ำลำคลอง หรือในอากาศภายในราชอาณาจักร หรือแล่นผ่านไปตามฝั่งทะเลหรือระหว่างท่าเรือ หรือที่ใด ๆ ภายในราชอาณาจักร หรือระหว่างที่ใด ๆ ภายในและ

¹³ มาตรา 6 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

¹⁴ มาตรา 7 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

ภายนอกราชอาณาจักร หรือลูกจ้าง หรือตัวแทนของบุคคลนั้นๆ เว้นแต่จดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้นเกี่ยวกับของที่รับขานั้น หรือเป็นจดหมายหรือไปรษณียบัตรที่ได้รับไว้เพื่อนำ ส่งไปโดยได้รับอำนาจจากบริษัท

- ข้อ 14 ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนต่อมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 คือ¹⁵
- 14.1 นำส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ภายในเขตซึ่งบริษัทมีสิทธิพิเศษที่จะทำการนี้ได้ฝ่ายเดียว
  - 14.2 กระทำการอย่างใดๆ ที่เกี่ยวแก่การนำส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ภายในเขตซึ่งบริษัทมีสิทธิพิเศษที่จะทำการนี้ได้ฝ่ายเดียว
  - 14.3 ส่งหรือขอให้รับหรือส่งมอบจดหมายหรือไปรษณียบัตรเพื่อให้ส่งไปโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ภายในเขตซึ่งบริษัทมีสิทธิพิเศษที่จะทำการนี้ได้ฝ่ายเดียว
  - 14.4 รวบรวมจดหมายหรือไปรษณียบัตรเพื่อส่งไปทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์ เว้นแต่ได้สิทธิพิเศษดังกล่าวข้างต้น
- ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับตามจำนวนจดหมายหรือไปรษณียบัตรไม่เกินฉบับละสิบบาท
- ข้อ 15 ผู้ใดนำส่ง รับ ขอให้รับ หรือส่งมอบจดหมายหรือไปรษณียบัตร หรือรวบรวมจดหมายหรือไปรษณียบัตรเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับตามจำนวนจดหมายหรือไปรษณียบัตรไม่เกินฉบับละยี่สิบบาท¹⁶
- ข้อ 16 จดหมายนอกทางไปรษณีย์นั้นจะใส่ห่อซองปิดผนึกหรือเปิดผนึก หรือมิได้ใส่ห่อหรือซองก็ตามย่อมไม่ได้รับสิทธิยกเว้นแต่ประการใด ถ้าใส่ห่อหรือซองจะนับห่อหรือซองหนึ่งเป็นจดหมายฉบับหนึ่ง เว้นแต่ในห่อหรือซองนั้นมีจดหมายรวมกันอยู่หลายฉบับ จะนับแยกออกเป็นฉบับๆ ตามจำนวนจดหมายที่มีอยู่

¹⁵ มาตรา 61 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

¹⁶ มาตรา 63 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

สิ่งของในห่อซองเดียวกัน

- ข้อ 17 ผู้ใดรวบรวมจดหมายหรือไปรษณียบัตรหลายฉบับถึงบุคคลหลายคนเข้าในห่อหรือซองเดียวกันเพื่อส่งทางไปรษณีย์เป็นห่อจดหมายหรือตนรู้อยู่แล้ว ขอให้รับ หรือส่งมอบจดหมายหรือไปรษณียบัตรเพื่อให้ส่งเป็นห่อจดหมาย เว้นแต่ได้สิทธิพิเศษตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ผู้นั้น มีความผิดต้องระวางโทษปรับตามจำนวนจดหมายหรือไปรษณียบัตรไม่เกินฉบับละสิบบาท¹⁷
- ข้อ 18 การรวบรวมจดหมายหรือไปรษณียบัตรหลายฉบับจากผู้ฝากส่งรายเดียวกันส่งถึงผู้รับรายเดียวกัน หรือรวบรวมจดหมายหรือไปรษณียบัตรถึงผู้รับหลายรายแต่ผู้รับทั้งหมดนั้นอาศัยอยู่กับผู้รับตามจำนำห่อหรือซองใหญ่ไม่ถือว่าเป็นความผิด
- ข้อ 19 การฝากส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ต่างชนิดรวมไปในห่อซองเดียวกันจะกระทำได้เฉพาะเท่าที่ได้รับอนุญาตจากบริษัท

สิ่งของต้องห้ามส่งทางไปรษณีย์

- ข้อ 20 สิ่งของต้องห้ามส่งทางไปรษณีย์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มีดังต่อไปนี้
- 20.1 วัตถุมีคมที่ไม่มีเครื่องหุ้มห่อป้องกันพอ หรือวัตถุระเบิด หรือสิ่งโสโครก หรือสิ่งมีพิษ หรือสัตว์มีชีวิต หรือสิ่งของที่มีสภาพอันน่าจะทำให้เกิดอันตราย หรือเสียหายแก่ไปรษณีย์ภัณฑ์ในระหว่างส่งทางไปรษณีย์ หรือแก่เจ้าพนักงาน เว้นไว้แต่จะมีข้อบังคับหรือเงื่อนไขกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น¹⁸
- 20.2 ไปรษณีย์ภัณฑ์อันเห็นได้ประจักษ์ว่ามีถ้อยคำ เครื่องหมาย หรือลวดลายเป็นเสี้ยนหนามแผ่นดิน หรือหยาบซ่า ลามก หรือเป็นที่ยุยงส่งเสริมให้มีการกำเริบ หรือหยาบคาย หรือขู่เข็ญ หรือกรรโชก หรือพรูสวาทอย่างร้ายแรง หรือสิ่งอื่นๆ ที่ผิดกฎหมาย¹⁹

¹⁷ มาตรา 62 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

¹⁸ มาตรา 23 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

¹⁹ มาตรา 24 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

- ข้อ 21 ไปรษณีย์ภัณฑ์ใดที่ส่งทางไปรษณีย์เป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 นี้ บริษัทอาจมีคำสั่งตามควรแก่กรณี กล่าวคือ²⁰
- 21.1 ให้หักไว้ หรือส่งต่อไป หรือส่งกลับคืนไปยังผู้ฝาก หรือให้จำหน่ายเป็นอย่างอื่น
  - 21.2 ให้เปิดตรวจหรือทำลายเสียได้ถ้าจำเป็น และเมื่อทำลายแล้วให้แจ้งไปให้ผู้ฝากทราบ
  - 21.3 ให้ส่งตรงไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อมีเหตุสงสัยว่าเป็นความผิดอาญาเพื่อจัดการฟ้องร้อง
- ข้อ 22 ผู้ใดส่ง ขอให้รับ หรือจัดทำขึ้นแล้วส่งไปเพื่อให้ส่งไปรษณีย์ภัณฑ์หรือสิ่งใด ๆ ทางไปรษณีย์เป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา 23 หรือ 24 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²¹
- ข้อ 23 นอกจากสิ่งของต้องห้ามที่กำหนดในข้อ 20 แล้ว ยังให้ถือว่าสิ่งต่อไปนี้เป็นสิ่งของต้องห้ามส่งทางไปรษณีย์
- 23.1 สิ่งเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่คณะกรรมการควบคุมสิ่งเสพติดระหว่างประเทศกำหนด หรือยาอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมายหรือไม่ได้รับอนุญาตและถือเป็นสิ่งของต้องห้ามในประเทศปลายทาง
  - 23.2 สิ่งลามกอนาจารหรือผิดศีลธรรม
  - 23.3 สิ่งของปลอมแปลงหรือลอกเลียนแบบโดยละเมิดลิขสิทธิ์
  - 23.4 ธนบัตร
  - 23.5 สิ่งของอื่นๆ ซึ่งเป็นสิ่งของต้องห้ามนำเข้าหรือเผยแพร่ในประเทศปลายทาง
  - 23.6 เอกสารซึ่งมีลักษณะเป็นข่าวสารส่วนตัวซึ่งแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคลอื่นที่นอกเหนือไปจากผู้ฝากส่งและผู้รับ หรือบุคคลที่อาศัยอยู่กับผู้ฝากส่งและผู้รับ
  - 23.7 วัตถุไวไฟ หรือสินค้าอันตรายอื่นๆ
  - 23.8 อาวุธจำลอง และอุปกรณ์ระเบิดที่ไม่มีแรงระเบิดและอาวุธยุทธโปกรณ์ทางทหารรวมทั้งระเบิดมือ ปลอกกระสุนและสิ่งทีคล้ายคลึงกันที่ไม่มีแรงระเบิด

²⁰ มาตรา 25 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

²¹ มาตรา 64 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิและประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546

- ข้อ 24 บริษัทอาจกำหนดสิ่งของต้องห้ามส่งทางไปรษณีย์เพิ่มนอกเหนือจากที่กล่าวไว้ในข้อ 20 และข้อ 23
- ข้อ 25 สิ่งของต้องห้ามบางประเภทอาจฝากส่งเข้าสู่ทางไปรษณีย์ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด

สิ่งของที่มีเงื่อนไขการฝากส่งพิเศษ

- ข้อ 26 เหยียดูยาภัณฑ์ พันธบัตร เอกสารส่งจ่ายเงินให้แก่ผู้ถือทุกชนิด ทองคำขาว ทองคำหรือเงิน ซึ่งทำเป็นรูปพรรณแล้วหรือไม่ก็ตาม หินมีค่า เครื่องเพชรพลอย หรือสิ่งของมีค่าอื่นๆ ต้องฝากส่งเป็นจดหมายรับประกันหรือพัสดุไปรษณีย์รับประกัน
- ข้อ 27 สิ่งของต้องห้ามหรือต้องจำกัดในการนำเข้า ณ ประเทศปลายทาง หากจะฝากส่งเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ชนิดจดหมายจะฝากส่งได้เฉพาะถึงประเทศปลายทางที่ยอมรับซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ฝากส่งจะต้องตรวจสอบให้เรียบร้อยเสียก่อน บริษัทไม่รับผิดชอบต่อผลเสียที่เกิดจากการเลือกฝากส่งเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ชนิดจดหมายดังกล่าว
- ข้อ 28 สิ่งต่อไปนี้ต้องผ่านการตรวจสอบจากพนักงานศุลกากร ณ ด่านศุลกากรไปรษณีย์หรือด่านศุลกากรอื่นที่มีอำนาจซึ่งอยู่ใกล้ที่สุดกับที่ทำการที่จะฝากส่งเสียก่อนจึงจะฝากส่งเข้าสู่ทางไปรษณีย์ได้
- 28.1 สิ่งของต้องจำกัดในการส่งออก (สิ่งของที่มีประกาศหรือกฎหมายบังคับว่าการส่งออกจะต้องได้รับอนุญาตก่อน)
- 28.2 สิ่งของต้องเสียภาษีอากรขาออก ค่าภาคหลวงหรือค่าภาษีการค้าในการส่งออก
- 28.3 สิ่งของที่ส่งจากผู้ฝากส่งรายหนึ่งถึงผู้รับรายหนึ่ง ไม่ว่าจะมียานพาหนะหรือมีราคารวมกันคราวหนึ่งเกิน 10,000 บาท (สำหรับของทั่วไป) หรือเกิน 5,000 บาท (สำหรับเพชรพลอย เครื่องรูปพรรณทองคำและเครื่องรูปพรรณทองคำขาว)
- 28.4 สิ่งของส่งออกที่ขอกินค่าอากรหรือขอรับเงินชดเชยค่าภาษี
- 28.5 สิ่งของส่งออกที่ขอใบสุทธิสำหรับนำกลับเข้ามา

ไปรษณีย์ภัณฑ์ที่ฝากส่งโดยมิชอบ

- ข้อ 29 บริษัทอาจไม่รับฝาก ส่งต่อหรือนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ที่มีต้นกำเนิดอยู่ในต่างประเทศและนำมาฝากส่งในประเทศไทยเพื่อนำจ่ายในประเทศไทยหรือเพื่อให้นำจ่ายในประเทศอื่น

หมวด 3 ตราไปรษณียากร

- ข้อ 30 ตราไปรษณียากร คือ บัตรตราใด ๆ ซึ่งรัฐมนตรีจัดให้มีขึ้นเพื่อใช้เป็นค่าไปรษณียากร หรือค่าธรรมเนียมอื่นหรือจำนวนเงินที่จะต้องเสียในการส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ รวมทั้งตราไปรษณียากรสำหรับฉลาก หรือตราไปรษณียากรที่พิมพ์ ดุน หรือแสดงไว้โดยวิธีอื่น บนซอง กระดาษห่อ ไปรษณีย์บัตรหรือสิ่งอื่น²²
- ข้อ 31 วิมัยบัตร คือ บัตรซึ่งสำนักงานระหว่างประเทศ สหภาพสากลไปรษณีย์จัดทำขึ้นเพื่อให้ประเทศสมาชิกของสหภาพสากลไปรษณีย์นำไปจำหน่ายแก่ผู้ใช้บริการ โดยผู้ซื้อส่งวิมัยบัตรให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดในต่างประเทศซึ่งเป็นสมาชิกของสหภาพสากลไปรษณีย์เพื่อให้ผู้นั้นนำไปขอแลกรับดวงตราไปรษณียากรหรืออุปกรณ์เครื่องเขียนของไปรษณีย์ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ของประเทศนั้นได้เป็นจำนวนเท่ากับค่าไปรษณียากรอัตราต่ำสุดสำหรับจดหมายธรรมดาทางอากาศจากประเทศนั้นไปยังต่างประเทศ สำหรับวิมัยบัตรจากต่างประเทศที่มาแลกรับ ณ ที่ทำการสามารถแลกรับเป็นดวงตราไปรษณียากรได้ตามอัตราที่บริษัทกำหนด

การใช้ตราไปรษณียากร

- ข้อ 32 ตราไปรษณียากรใช้สำหรับฉลากบนห่อของสิ่งของส่งทางไปรษณีย์หรือแบบพิมพ์อื่นๆ เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงการชำระค่าบริการ
- ข้อ 33 ดวงตราไปรษณียากรที่พิมพ์บนไปรษณีย์บัตรและจดหมายอากาศจะใช้เป็นค่าไปรษณียากรได้เฉพาะสำหรับไปรษณีย์บัตรและจดหมายอากาศนั้นๆ เท่านั้น หากตัดออกจากไปรษณีย์บัตรหรือจดหมายอากาศดังกล่าวแล้วจะนำไปใช้ชำระค่าบริการไม่ได้
- ข้อ 34 สิ่งต่อไปนี้ใช้ชำระค่าบริการไม่ได้
- 34.1 ตราไปรษณียากรที่ชำรุด ลบเลือน นึกขาด หรือไม่ครบสภาพ
  - 34.2 ตราไปรษณียากรที่มีตราประทับขีดฆ่าแล้ว หรือมีตัวอักษรหรือเครื่องหมายประทับปรุ หรือเขียนเพิ่มเติมลงไว้
  - 34.3 ตราไปรษณียากรที่ผ่านกรรมวิธีเพื่อมิให้สามารถประทับตราขีดฆ่าได้หรือเพื่อให้สามารถลบรอยประทับตราขีดฆ่าได้ในภายหลัง

²² มาตรา 4(9) พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

34.4 ตราไปรษณียากรต่างประเทศ

34.5 อากรแสตมป์หรือแสตมป์ภูเขา

34.6 ตราผนึกเพื่อเป็นที่ระลึก ตราผนึกเพื่อการกุศลหรือตราผนึกอื่นๆ

สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ใดผนึกตราไปรษณียากรหรือตราผนึกดังกล่าวจะถือเสมือนหนึ่งยังไม่ได้ชำระค่าบริการ หรือชำระบางส่วนถ้ามีตราไปรษณียากรที่ใช้ได้ผนึกรวมอยู่ด้วย

ความผิดเกี่ยวกับตราไปรษณียากร

- ข้อ 35 ผู้ใดใช้ตราไปรษณียากรซึ่งมีเครื่องหมายแสดงว่าตราไปรษณียากรนั้นได้ใช้แล้ว ผู้ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²³
- ข้อ 36 ผู้ใดทำปลอมหรือแปลงตราไปรษณียากรซึ่งใช้สำหรับการไปรษณีย์ให้ผิดไปจากเดิม เพื่อให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีมูลค่าสูงกว่าจริง ผู้ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท²⁴
- ข้อ 37 ผู้ใดลบ ถอน หรือกระทำด้วยประการใดๆ แก่ตราไปรษณียากรที่มีเครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใดแสดงว่าใช้ไม่ได้แล้วเพื่อให้ใช้ได้ อีก ผู้ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁵
- ข้อ 38 ผู้ใดใช้ ขาย เสนอขาย แลกเปลี่ยน หรือเสนอแลกเปลี่ยนซึ่งตราไปรษณียากรอันเกิดจากการกระทำตามข้อ 36 หรือข้อ 37 ไม่ว่าการกระทำนั้นๆ จะได้กระทำภายในหรือนอกราชอาณาจักร ผู้ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ²⁶
- ข้อ 39 ผู้ใดทำเครื่องหมายหรือวัตถุสำหรับปลอมหรือแปลงตราไปรษณียากร หรือมีเครื่องมือหรือวัตถุเช่นว่านั้นเพื่อใช้ในการปลอมหรือแปลง ผู้ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ²⁷

²³ มาตรา 77 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

²⁴ มาตรา 254 ประมวลกฎหมายอาญา

²⁵ มาตรา 256 ประมวลกฎหมายอาญา

²⁶ มาตรา 257 ประมวลกฎหมายอาญา

²⁷ มาตรา 261 ประมวลกฎหมายอาญา

- ข้อ 40 ถ้าการกระทำตามข้อ 36 ข้อ 37 ข้อ 38 หรือข้อ 39 เป็นการกระทำเกี่ยวกับตราไปรษณียากรของต่างประเทศ ผู้กระทำต้องระวางโทษกึ่งหนึ่งของโทษที่บัญญัติไว้ในข้อนี้²⁸
- ข้อ 41 ผู้ใดซึ่งบริษัทได้อนุญาตให้ตั้งที่ทำการไปรษณีย์ประเภทรับอนุญาตหรือแต่งตั้งให้เป็นผู้ขายตราไปรษณียากร²⁹
- 41.1 เรียกเอาราคาตราไปรษณียากรจากผู้ซื้อสูงหรือต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับอื่น ได้ตั้งขึ้นตามมาตรา 17 (2) แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ผู้นั้น มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- 41.2 กระทำผิดต่อข้อบังคับอื่นที่ได้ตั้งขึ้นตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

หมวด 4

การชำระค่าบริการ

- ข้อ 42 ค่าบริการ หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้ใช้บริการต้องชำระในการใช้บริการไปรษณีย์และบริการการเงิน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้
- 42.1 ค่าไปรษณียากร หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้ใช้บริการต้องชำระในการฝากส่งสิ่งของส่งทางไปรษณีย์
- 42.2 ค่าบริการการเงิน หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้ใช้บริการต้องชำระในการฝากส่งเงินทางไปรษณีย์
- 42.3 ค่าบริการพิเศษ หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้ใช้บริการต้องชำระเป็นค่าบริการในการใช้บริการพิเศษสำหรับบริการไปรษณีย์และบริการการเงินหรือกรณีอื่นๆ ที่บริษัทกำหนด
- ข้อ 43 การชำระค่าบริการแสดงได้โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่งดังต่อไปนี้
- 43.1 ดวงตราไปรษณียากร
- 43.2 รอยประทับจากเครื่องประทับไปรษณียากร

²⁸ มาตรา 262 ประมวลกฎหมายอาญา

²⁹ มาตรา 74 พระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477

- 43.3 รอยประทับหรือรอยพิมพ์คำว่า “ชำระค่าบริการเป็นเงินเชื่อ” “ชำระค่าไปรษณียากรแล้ว” หรือ “POSTAGE PAID”
- 43.4 เครื่องหมายหรือข้อความบนเอกสารการฝากส่งซึ่งฉีกไว้บนห่อซองเพื่อแสดงว่าได้ชำระค่าบริการแล้ว
- 43.5 วิธีอื่นใดตามที่บริษัทกำหนด เช่น การออกใบเสร็จรับเงินให้ไว้เป็นหลักฐาน
- ข้อ 44 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์นั้นตามปกติผู้ฝากส่งต้องชำระค่าไปรษณียากร รวมทั้งค่าบริการพิเศษ (ถ้ามี) ให้ครบถ้วนก่อนการฝากส่งเข้าสู่ทางไปรษณีย์ มิฉะนั้น จะถูกปรับหรือบริษัทจะไม่ดำเนินการตามความประสงค์
- ข้อ 45 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่ต้องฝากส่งกับพนักงาน หากปรากฏภายหลังว่าค่าไปรษณียากรและค่าบริการพิเศษที่ชำระไว้ไม่ครบถ้วน พนักงานผู้รับฝากต้องเป็นผู้รับผิดชอบ
- ข้อ 46 ไปรษณีย์ภัณฑ์ธรรมดาที่ไม่ได้ฝากส่งกับพนักงานและไม่ได้ชำระค่าไปรษณียากร หรือชำระค่าไปรษณียากรไม่ครบ บริษัทจะดำเนินการอย่างไรอย่างหนึ่งต่อ ไปรษณีย์ภัณฑ์นั้น ดังนี้
- 46.1 แจ้งให้ผู้ฝากส่งทราบหรือส่งกลับไปให้ผู้ฝากส่งเพื่อชำระค่าไปรษณียากรให้ครบถ้วน
- 46.2 ถือว่าเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ต้องปรับและจะเรียกเก็บค่าปรับเป็นเงินสดจาก ผู้รับหรือผู้ฝากส่งแล้วแต่กรณี
- 46.3 ส่งคืนผู้ฝากส่ง
- 46.4 ถือว่าเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งไม่ได้
- 46.5 ถือว่าเป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ตาย
- ข้อ 47 การคำนวณเงินค่าปรับกรณีที่ไม่ได้ชำระค่าไปรษณียากรหรือชำระค่าไปรษณียากรไม่ครบกำหนดไว้ ดังนี้
- 47.1 ไปรษณีย์ภัณฑ์ต้องปรับในประเทศ
 ค่าปรับ = ค่าไปรษณียากรที่ขาด + ค่าปฏิบัติการปรับตามอัตราที่บริษัทกำหนด
- 47.2 ไปรษณีย์ภัณฑ์ต้องปรับที่ส่งมาจากต่างประเทศ
 ค่าปรับ = ตัวเลขเศษส่วนซึ่งประเทศต้นทางทำหมายเหตุมา x ค่าไปรษณียากรสำหรับจดหมายระหว่างประเทศทางอากาศพื้นพิภคน้ำหนักรวมจากประเทศไทย + ค่าปฏิบัติการปรับตามอัตราที่บริษัทกำหนด
- 47.3 การคำนวณเงินค่าปรับ ถ้ามีเศษสตางค์ให้ปัดขึ้นเป็น 0.50 หรือ 1.00 บาทแล้วแต่กรณี

การยกเว้นค่าบริการ

- ข้อ 48 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ต่อไปนี้ฝากส่งโดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ
- 48.1 เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ
- 48.2 ไปรษณีย์ภัณฑ์หรือพัสดุไปรษณีย์สนามชายแดน
- ข้อ 49 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการยกเว้นค่าบริการเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

หมวด 5

การคุ้มครองและการจำหน่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์

การคุ้มครอง

- ข้อ 50 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ต้องได้รับการคุ้มครองหรือเข้าห่อซองตามหลักเกณฑ์ ดังนี้
- 50.1 ต้องทำอย่างมั่นคงแข็งแรงเหมาะสมกับสิ่งบรรจุภายในและสภาพการขนส่ง
- 50.2 ต้องทำในลักษณะที่สามารถป้องกันสิ่งบรรจุภายในไม่ให้อันตรายแก่พนักงานทำ ความประอะเปื้อนหรือเสียหายต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์อื่น ๆ รวมทั้งอุปกรณ์ไปรษณีย์
- 50.3 ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเฉพาะของการคุ้มครองสิ่งของส่งทางไปรษณีย์แต่ละชนิดแต่ละประเภทและบริการพิเศษเพิ่มเติมด้วย
- 50.4 ต้องไม่ทำในลักษณะที่จะเป็นอันตรายแก่พนักงานหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานไปรษณีย์
- 50.5 ต้องไม่ทำในลักษณะที่อาจทำให้สิ่งของส่งทางไปรษณีย์อื่นๆ พัดติดไปด้วยโดยบังเอิญได้
- ข้อ 51 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่คุ้มครองหรือเข้าห่อซองไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ บริษัทอาจปฏิบัติ ดังนี้
- 51.1 ปฏิเสธการรับฝากสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ดังกล่าวเข้าสู่ทางไปรษณีย์
- 51.2 ปฏิเสธความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ดังกล่าว

- ข้อ 52 ผู้ฝากส่งต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายตามอัตราที่บริษัทกำหนด ในกรณีที่สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ของตนที่หุ้มห่อหรือเข้าห่อซองไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ได้ก่อให้เกิดอันตรายแก่พนักงานทำความประอะเปื้อนหรือเสียหายต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์อื่น ๆ หรืออุปกรณ์ไปรษณีย์
- ข้อ 53 สิ่งต่อไปนี้ห้ามนำมาใช้บรรจุสิ่งต่าง ๆ แล้วฝากส่งเข้าสู่ทางไปรษณีย์
- 53.1 ซองที่เคยใช้ส่งทางไปรษณีย์มาแล้ว
  - 53.2 ซองที่มีร่องรอยของการเปิดออกและปิดผนึกใหม่
  - 53.3 ซองที่มีช่องเปิดว่างไว้
  - 53.4 ซองชนิดที่มีช่องกรุด้วยวัสดุใสที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บริษัทกำหนด
  - 53.5 เครื่องหุ้มห่อที่จัดทำด้วยพลาสติกที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บริษัทกำหนด
- ข้อ 54 ห้ามนำซองที่มีแถบสีสลัดที่ขอบซอง ซองที่พิมพ์ ประทับ เขียน หรือติดป้าย ผนึกคำว่า “ไปรษณีย์อากาศ” หรือ “BY AIRMAIL” เป็นต้น มาใช้ฝากส่งถึงผู้รับในประเทศหรือต่างประเทศที่ส่งทางอากาศราคาประหยัด หรือทางภาคพื้น

การจำหน่าย

- ข้อ 55 การจำหน่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่เป็นซองต้องจำหน่ายถึงผู้รับบนซองด้านที่ไม่มีฝาผนึกด้วยหมึกหรือวัสดุอื่นที่ไม่ลบเลือนง่าย และระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ฝากส่งไว้ที่มุมซ้ายตอนบนด้านจำหน่ายหรือด้านหลังซองด้วย การจำหน่ายชื่อและที่อยู่ของผู้รับ และการระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ฝากส่งต้องมีรายละเอียดอย่างถูกต้องชัดเจนและครบถ้วนรวมทั้งรหัสไปรษณีย์ เพื่อให้พนักงานสามารถดำเนินการส่งต่อและนำจ่ายให้ถึงมือผู้รับหรือส่งคืนผู้ฝากส่งได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

ไปรษณีย์ภัณฑ์มาตรฐาน

- ข้อ 56 ไปรษณีย์ภัณฑ์มาตรฐาน คือ ไปรษณีย์ภัณฑ์ที่มีขนาด น้ำหนักและรายละเอียดอื่น ๆ เป็นไปตามมาตรฐานที่บริษัทกำหนดและประกาศให้ทราบซึ่งจะมีผลให้การรับฝาก การส่งต่อ และการนำจ่ายถึงผู้รับเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

หมวด 6
ระบบงานไปรษณีย์

ข้อ 57 ระบบงานไปรษณีย์ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานไปรษณีย์ที่บริษัทกำหนดขึ้นเพื่อดำเนินการต่อสิ่งของที่ฝากส่งเข้าสู่ทางไปรษณีย์ให้สามารถส่งถึงผู้รับได้ตามมาตรฐานบริการโดยกระบวนการปฏิบัติงานมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การรับฝาก การส่งต่อและการนำจ่าย

การรับฝากสิ่งของส่งทางไปรษณีย์

ข้อ 58 การรับฝาก หมายถึง การปฏิบัติการของพนักงานในการรับฝากสิ่งของส่งทางไปรษณีย์จากผู้ใช้บริการ ซึ่งอาจทำได้ 3 ลักษณะดังนี้

- 58.1 การรับฝาก ณ ที่ทำการ
- 58.2 การรับฝาก ณ ตู้ไปรษณีย์
- 58.3 การรับฝาก ณ สถานที่อยู่หรือสำนักงานของผู้ฝากส่ง

การส่งต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์

ข้อ 59 การส่งต่อ หมายถึง การนำสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่ได้รับไว้ไปคัดแยกออกเป็นแต่ละปลายทางแล้วบรรจุลงในภาชนะที่บริษัทจัดทำขึ้นตามความเหมาะสมกับสภาพห่อซองของสิ่งของส่งทางไปรษณีย์แต่ละประเภทและชนิดเพื่อคุ้มครองให้ความปลอดภัยในการส่งต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์เหล่านั้นไปยังที่ทำการปลายทางโดยวิธีการขนส่งต่าง ๆ ตามที่บริษัทกำหนด

การนำจ่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์

ข้อ 60 การนำจ่าย หมายถึง การที่ทำการปลายทางส่งมอบสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่ได้รับไว้ให้แก่ผู้รับ หรือผู้ได้รับมอบฉันทะจากผู้รับ หรือผู้แทนของผู้รับ โดยวิธีการต่างๆ ที่บริษัทกำหนด

ข้อ 61 การนำจ่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ทำได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

- 61.1 จ่าย ณ ที่ทำการ
- 61.2 จ่าย ณ ที่อยู่ของผู้รับ

ข้อ 62 ผู้รับ หมายถึง ผู้ที่มีชื่อระบุอยู่บนหน้าสิ่งของส่งทางไปรษณีย์แต่ละห่อซองซึ่งผู้ฝากส่งประสงค์จะให้เป็นผู้รับสิ่งของส่งทางไปรษณีย์นั้น

- ข้อ 63 บริษัทอาจนำจ่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้รับหรือผู้ได้รับมอบฉันทะจากผู้รับหรือผู้แทนของผู้รับได้
- ข้อ 64 ในกรณีนำจ่าย ณ ที่อยู่ของผู้รับ บริษัทถือว่าบุคคลต่อไปนี้เป็นผู้แทนของผู้รับ คือ
- 64.1 บุคคลซึ่งอยู่ในบ้านเรือนเดียวกันกับผู้รับ
  - 64.2 บุคคลซึ่งทำงานอยู่ในสถานที่เดียวกันกับผู้รับ
  - 64.3 เจ้าหน้าที่รับรองหรือผู้ดูแลของโรงแรมหรืออาคาร
  - 64.4 ผู้ทำหน้าที่เวรรับส่งหรือเวรรักษาการณ์ของหน่วยงานหรืออาคารหลายชั้นต่าง ๆ
- ข้อ 65 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่นำจ่ายผู้รับไม่ได้ บริษัทจะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บริษัทกำหนดและประกาศให้ผู้ใช้บริการทราบ

หมวด 7

บริการไปรษณีย์

- ข้อ 66 บริการไปรษณีย์ คือ บริการที่บริษัทดำเนินการรับฝากข่าวสาร เอกสารและสิ่งของจากบุคคลหนึ่งแล้วนำไปส่งมอบให้แก่อีกบุคคลหนึ่งภายในประเทศและต่างประเทศโดยทางไปรษณีย์หรือวิธีการสื่อสารอื่น รวมทั้งบริการที่ต่อเนื่องใกล้เคียงกัน
- ข้อ 67 บริการไปรษณีย์แบ่งออกตามลักษณะของการให้บริการได้ดังนี้
- 67.1 บริการหลัก
  - 67.2 บริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษ
  - 67.3 บริการพิเศษ

บริการหลัก

- ข้อ 68 บริการหลัก หมายถึง บริการที่บริษัทจัดให้แก่ผู้ใช้บริการในการฝากส่งข่าวสาร เอกสาร และสิ่งของต่าง ๆ ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีอัตราค่าบริการ และคุณภาพที่เหมาะสม แบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้
- 68.1 ไปรษณีย์ภัณฑ์ ได้แก่ จดหมาย ไปรษณียบัตร ของตีพิมพ์ พัสดุย่อย และเครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ
  - 68.2 พัสดุไปรษณีย์

ไปรษณียภัณฑ์

- ข้อ 69 จดหมาย คือ ไปรษณียภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นข่าวสารส่วนตัวไม่ว่าจะเข้าห่อซองปิดผนึกหรือไม่ปิดผนึกหรือมิได้เข้าห่อซองเลยก็ตาม นอกจากนั้นยัง หมายถึงสิ่งของทุกชนิดที่ไม่เข้าอยู่ในหลักเกณฑ์ของสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ประเภท หรือชนิดอื่นที่มีค่าไปรษณียากรต่ำกว่าและสิ่งของทุกชนิดที่ผู้ฝากส่งประสงค์จะส่งตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและอัตราค่าไปรษณียากรของจดหมาย เพื่อให้พนักงานปฏิบัติการต่อสิ่งนั้นเสมือนจดหมาย
- ข่าวสารส่วนตัว หมายความว่าข่าวสารที่ส่งไปมาถึงกันและกันโดยมีเจตจำนงให้ เป็นประโยชน์เฉพาะระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล
- ข้อ 70 จดหมายมีขนาดอย่างสูงและอย่างต่ำ ดังนี้
- 70.1 ขนาดอย่างสูง
- 70.1.1 กว้าง ยาว และหนารวมกันไม่เกิน 900 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่เกิน 600 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 70.1.2 ถ้าเป็นม้วนกลม ด้านยาวบวกกับสองเท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 1,040 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่เกิน 900 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 70.2 ขนาดอย่างต่ำ
- 70.2.1 ไม่ต่ำกว่า 90 x 140 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 70.2.2 ถ้าเป็นม้วนกลม ด้านยาวบวกกับสองเท่าของเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่ต่ำกว่า 170 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่ต่ำกว่า 100 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- ข้อ 71 จดหมายมีน้ำหนักอย่างสูงไม่เกิน 2,000 กรัม
- ข้อ 72 จดหมายอากาศ คือ ไปรษณียภัณฑ์ชนิดจดหมายที่มีลักษณะเป็นแผ่นกระดาษเขียนจดหมายพับเป็นซองได้ในตัว เมื่อพับและปิดผนึกทุกด้านแล้วจะมีลักษณะเป็นซองรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าใช้สำหรับฝากส่งทางอากาศระหว่างประเทศโดยชำระค่าไปรษณียากรในอัตราพิเศษ
- ข้อ 73 จดหมายอากาศมีขนาดอย่างสูงและอย่างต่ำ ดังนี้
- 73.1 ขนาดอย่างสูง ไม่เกิน 110 x 220 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 73.2 ขนาดอย่างต่ำ ไม่ต่ำกว่า 90 x 140 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร) แต่ด้านยาวต้องไม่ต่ำกว่า 1.4 เท่าของด้านกว้าง

- ข้อ 74 จดหมายอากาศที่บริษัทจัดทำขึ้นจำหน่ายจะมีตราไปรษณียากรพิมพ์ไว้ในตัวใช้สำหรับส่งถึงผู้รับในต่างประเทศ ส่วนจดหมายอากาศที่บุคคลภายนอกซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลจัดทำขึ้นจำหน่ายหรือใช้งานเองต้องได้รับอนุญาตจากบริษัทก่อนการจัดทำจึงจะนำมาใช้ฝากส่งโดยชำระค่าไปรษณียากรในอัตราเดียวกับจดหมายอากาศของบริษัทได้
- ข้อ 75 จดหมายอากาศจะต้องฝากส่งโดยไม่มีซองใส่สิ่งหนึ่งสิ่งใดไปด้วย มิฉะนั้นจะถูกส่งไปทางภาคพื้น ในกรณีที่ผู้ฝากส่งใส่สิ่งหนึ่งสิ่งใดไปกับจดหมายอากาศและต้องการให้ส่งทางอากาศโดยยินยอมชำระค่าไปรษณียากรเพิ่มให้ถือว่า จดหมายอากาศนั้นหมดสภาพจากการเป็นจดหมายอากาศและให้ขีดฆ่าคำว่า “จดหมายอากาศ” และ “AEROGRAMME” บนจดหมายอากาศโดยใช้เส้นขนาน 2 เส้นแล้วเขียนคำว่า “LETTER-BY AIRMAIL” แทน การติดค่าไปรษณียากรในกรณีนี้ให้คิดในอัตราราคาจดหมายระหว่างประเทศทางอากาศโดยให้นำค่าไปรษณียากรที่พิมพ์ ประทับหรือฉีกไว้แล้วบนจดหมายอากาศคิดรวมเป็นค่าไปรษณียากรได้
- ข้อ 76 ไปรษณียบัตร คือ ไปรษณียภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นบัตรที่ใช้ส่งข่าวสารทางไปรษณีย์ซึ่งอาจเป็นบัตรที่บริษัทจัดทำขึ้นจำหน่ายหรือบัตรที่บุคคลภายนอกซึ่ง อาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลจัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของไปรษณียบัตรก็ได้
- ข้อ 77 ไปรษณียบัตรมีขนาดอย่างสูงและอย่างต่ำ ดังนี้
- 77.1 ขนาดอย่างสูง 105 x 148 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 77.2 ขนาดอย่างต่ำ 90 x 140 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร) ด้านยาวต้องไม่ต่ำกว่า 1.4 เท่าของด้านกว้าง
- ข้อ 78 ของตีพิมพ์ คือ ไปรษณียภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นข้อความ รูป หรือรอยประดิษฐ์บนกระดาษ กระดาษแข็งหรือวัสดุที่ใช้กันโดยทั่วไปในกิจการพิมพ์ซึ่งทำขึ้นเป็นหลายสำเนาเหมือนกันทุกประการด้วยกระบวนการทางเครื่องกลไก หรือการถ่ายภาพอันเกี่ยวข้องกับการใช้แม่พิมพ์ต้นแบบ กระดาษไข เนกาตีฟ หรือสิ่งอื่นๆ ที่ใช้กันโดยทั่วไปในกิจการพิมพ์ ทั้งนี้ ของตีพิมพ์ต้องหุ้มห่อในลักษณะที่สามารถเปิดตรวจดูสิ่งบรรจุภายในได้
- ข้อ 79 ของตีพิมพ์มีขนาดอย่างสูงและอย่างต่ำ ดังนี้
- 79.1 ขนาดอย่างสูง
- 79.1.1 กว้าง ยาว และหนารวมกันไม่เกิน 900 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่เกิน 600 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)

- 79.1.2 ถ้าเป็นม้วนกลม ด้านยาวบวกกับสองเท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 1,040 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่เกิน 900 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 79.2 ขนาดอย่างต่ำ
- 79.2.1 ไม่ต่ำกว่า 90 x 140 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 79.2.2 ถ้าเป็นม้วนกลม ด้านยาวบวกกับสองเท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 170 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่ต่ำกว่า 100 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- ข้อ 80 ของตีพิมพ์มีน้ำหนักอย่างสูงดังนี้
- 80.1 ของตีพิมพ์ในประเทศมีน้ำหนักอย่างสูงไม่เกิน 2,000 กรัม (หากเป็นหนังสือเล่มเดียวหรือหลายเล่มแต่อยู่ในห่อเดียวกันสามารถฝากส่งได้ไม่เกิน 5,000 กรัม)
- 80.2 ของตีพิมพ์ระหว่างประเทศมีน้ำหนักอย่างสูงไม่เกิน 5,000 กรัม
- ข้อ 81 ถูกรวมของตีพิมพ์ หรือถุง M คือ ถุงพิเศษที่บรรจุของตีพิมพ์ระหว่างประเทศหลายห่อซองลงในถุงเดียวกันจากผู้ฝากส่งคนเดียวกันถึงผู้รับคนเดียวกัน
- ข้อ 82 พัสดุย่อย คือ ไปรษณีย์ภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นหีบห่อบรรจุสิ่งของ ตัวอย่างสินค้าหรือสินค้าที่ฝากส่งโดยไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของพัสดุไปรษณีย์ ทั้งนี้พัสดุย่อยต้องหุ้มห่อในลักษณะที่สามารถเปิดตรวจดูสิ่งบรรจุภายในได้
- ข้อ 83 พัสดุย่อยมิให้บริการเฉพาะระหว่างประเทศเท่านั้น
- ข้อ 84 พัสดุย่อยมีขนาดอย่างสูงและอย่างต่ำ ดังนี้
- 84.1 ขนาดอย่างสูง
- 84.1.1 กว้าง ยาว และหนารวมกันไม่เกิน 900 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่เกิน 600 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 84.1.2 ถ้าเป็นม้วนกลม ด้านยาวบวกกับสองเท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 1,040 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่เกิน 900 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 84.2 ขนาดอย่างต่ำ
- 84.2.1 ไม่ต่ำกว่า 90 x 140 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 84.2.2 ถ้าเป็นม้วนกลม ด้านยาวบวกกับสองเท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 170 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่ต่ำกว่า 100 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)

- ข้อ 85 พัดชื่อย่อยมีน้ำหนักอย่างสูงไม่เกิน 2,000 กรัม
- ข้อ 86 เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุ คือ ไปรษณียภัณฑ์ที่มีลักษณะเป็นเครื่องอ่านทุกชนิดที่พิมพ์หรือจัดทำขึ้นโดยใช้อักษรสำหรับคนเสียจักษุและฝากส่งโดยเปิดผนึก
- ข้อ 87 เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุมีขนาดอย่างสูงและอย่างต่ำ ดังนี้
- 87.1 ขนาดอย่างสูง
- 87.1.1 กว้าง ยาว และหนารวมกันไม่เกิน 900 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่เกิน 600 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 87.1.2 ถ้าเป็นม้วนกลม ด้านยาวบวกกับสองเท่าของเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่เกิน 1,040 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่เกิน 900 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 87.2 ขนาดอย่างต่ำ
- 87.2.1 ไม่ต่ำกว่า 90 x 140 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- 87.2.2 ถ้าเป็นม้วนกลม ด้านยาวบวกกับสองเท่าของเส้นผ่าศูนย์กลาง ไม่ต่ำกว่า 170 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่ต่ำกว่า 100 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)
- ข้อ 88 เครื่องอ่านสำหรับคนเสียจักษุมีน้ำหนักอย่างสูงไม่เกิน 7,000 กรัม
- ข้อ 89 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับไปรษณียภัณฑ์เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

พัสดุไปรษณีย์

- ข้อ 90 พัดชูปรษณีย์ หมายถึง หีบห่อบรรจุสิ่งของ ตัวอย่างสินค้าหรือสินค้าซึ่งฝากส่งตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของพัสดุไปรษณีย์
- ข้อ 91 พัดชูปรษณีย์มีขนาดอย่างสูงและอย่างต่ำ ดังนี้
- 91.1 ขนาดอย่างสูง แต่ละด้านยาวไม่เกิน 1,500 มิลลิเมตร และด้านยาวที่สุดรวมกับความยาววัดโดยรอบตัวห่อพัสดุไปรษณีย์ส่วนที่ใหญ่ที่สุดในทิศทางของด้านอื่นซึ่งมิใช่ด้านที่มีความยาวที่สุดต้องไม่เกิน 3,000 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)

91.2 ขนาดอย่างต่ำ

91.2.1 ไม่ต่ำกว่า 90 x 140 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)

91.2.2 ถ้าเป็นม้วนกลม ด้านยาวบวกกับสองเท่าของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่ต่ำกว่า 170 มิลลิเมตร แต่ด้านยาวที่สุดต้องไม่ต่ำกว่า 100 มิลลิเมตร (คลาดเคลื่อนได้ไม่เกิน 2 มิลลิเมตร)

ข้อ 92 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข น้ำหนัก ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ ของพัสดุไปรษณีย์เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษ

ข้อ 93 บริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) หมายถึง บริการที่บริษัทรับดำเนินการต่อสิ่งต่างๆ ที่ส่งทางไปรษณีย์ด้วยความรวดเร็วและแน่นอนเป็นพิเศษ

ข้อ 94 บริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษใช้ได้ทั้งการฝากส่งไปยังปลายทางในประเทศและต่างประเทศ

ข้อ 95 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ขนาด น้ำหนัก ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการพิเศษ

ข้อ 96 บริการพิเศษ หมายถึง บริการที่บริษัทจัดให้มีขึ้นตามความเหมาะสมเพื่อให้ผู้ใช้บริการเลือกใช้ได้โดยชำระค่าบริการตามที่กำหนด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

96.1 บริการที่ใช้ควบคู่กับบริการหลักเพื่อให้บริษัทดำเนินการเป็นพิเศษต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ของตน ได้แก่

96.1.1 บริการไปรษณีย์รับรอง

96.1.2 บริการไปรษณีย์ลงทะเบียน

96.1.3 บริการไปรษณีย์รับประกัน

96.1.4 บริการไปรษณีย์ตอบรับ

96.1.5 บริการนำจ่ายด่วน

96.1.6 บริการไปรษณีย์เก็บเงิน

96.2 บริการที่จัดให้มีขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ ได้แก่

96.2.1 บริการธุรกิจตอบรับ

96.2.2 บริการหนังสือพิมพ์ตราสินค้า

96.2.3 บริการไปรษณีย์ภัณฑ์ไม่มีจำหน่าย

96.2.4 บริการประทับตราเพื่อการเผยแพร่และโฆษณา

96.2.5 บริการไปรษณีย์ร่อนจ่าย

96.2.6 บริการตู้ไปรษณีย์เช่า

96.2.7 บริการขอถอนคืนสิ่งของส่งทางไปรษณีย์

96.2.8 บริการขอแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงจำหน่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์

ทั้งนี้บริษัทอาจปรับเปลี่ยนประเภทของบริการพิเศษหรือเปิดให้บริการใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

บริการที่ใช้ควบคู่กับบริการหลัก

บริการไปรษณีย์รับรอง

- ข้อ 97 บริการไปรษณีย์รับรอง คือ บริการที่บริษัทรับฝากและนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์โดยมีหลักฐานการรับฝากและการนำจ่าย หากไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าวเกิดการสูญหายหรือเสียหายเพราะความผิดของทางการไปรษณีย์ บริษัทจะชดใช้ค่าเสียหายให้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด
- ข้อ 98 บริการไปรษณีย์รับรองมิให้บริการเฉพาะในประเทศเท่านั้น
- ข้อ 99 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการไปรษณีย์รับรอง เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการไปรษณีย์ลงทะเบียน

- ข้อ 100 บริการไปรษณีย์ลงทะเบียน คือ บริการที่บริษัทรับฝากและนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์โดยมีหลักฐานการรับฝาก การส่งต่อและการนำจ่าย หากไปรษณีย์ภัณฑ์ดังกล่าวเกิดการสูญหายหรือเสียหายเพราะความผิดของทางการไปรษณีย์ บริษัทจะชดใช้ค่าเสียหายให้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด
- ข้อ 101 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการไปรษณีย์ลงทะเบียน เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการไปรษณีย์รับประกัน

- ข้อ 102 บริการไปรษณีย์รับประกัน คือ บริการที่บริษัทให้ความคุ้มครองและ รับประกันความปลอดภัยแก่จดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์เป็นพิเศษ โดยมีหลักฐานการรับฝาก การส่งต่อและการนำจ่ายอย่างละเอียดทุกขั้นตอน หากจดหมายหรือพัสดุไปรษณีย์ดังกล่าวเกิดการสูญหายหรือเสียหายเพราะ ความผิดของทางการไปรษณีย์ บริษัทจะชดใช้ค่าเสียหายให้ภายในวงเงินที่รับประกัน ไว้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด
- ข้อ 103 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการไปรษณีย์รับประกัน เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการไปรษณีย์ตอบรับ

- ข้อ 104 บริการไปรษณีย์ตอบรับ คือ บริการที่บริษัทรับจะแจ้งให้ผู้ฝากส่งทราบว่าได้นำจ่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่รับฝากไว้ให้แก่ผู้รับแล้วเมื่อใดและผู้ใดเป็นผู้ลงนามรับ โดยใช้ใบตอบรับที่แนบติดไปกับสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ดังกล่าวเพื่อให้ผู้รับหรือผู้แทนของผู้รับลงนามรับพร้อมวัน เดือน ปีแล้วส่งคืนให้ผู้ฝากส่งทางไปรษณีย์
- ข้อ 105 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการไปรษณีย์ตอบรับ เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการนำจ่ายด่วน

- ข้อ 106 บริการนำจ่ายด่วน คือ บริการที่บริษัทรับที่จะดำเนินการนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์โดยด่วนเมื่อไปรษณีย์ภัณฑ์หรือพัสดุไปรษณีย์นั้นไปถึงที่ทำการปลายทาง
- ข้อ 107 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการนำจ่ายด่วนเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการไปรษณีย์เก็บเงิน

- ข้อ 108 บริการไปรษณีย์เก็บเงิน หมายถึง บริการที่บริษัทรับฝากสิ่งของส่งทางไปรษณีย์เพื่อไปเรียกเก็บเงินจากผู้รับขณะรับมอบสิ่งของนั้นตามจำนวนเงินที่ระบุไว้บนห่อซอง ณ ที่ทำการอีกแห่งหนึ่งและจัดการส่งเงินจำนวนนั้นให้แก่ผู้ฝากส่งโดยทางบริการธนาคาร
- ข้อ 109 บริการไปรษณีย์เก็บเงินมิให้บริการ ณ ที่ทำการที่บริษัทกำหนด
- ข้อ 110 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการไปรษณีย์เก็บเงิน เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการที่จัดให้มีขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

บริการธุรกิจตอบรับ

- ข้อ 111 บริการธุรกิจตอบรับ คือ บริการที่บริษัทอนุญาตให้ผู้ใช้บริการจัดทำซอง แผ่นพับ บัตร หรือป้ายซึ่งจะใช้ผืนเป็นจำหน่ายของ ไปรษณีย์ภัณฑ์หรือพัสดุไปรษณีย์หรือไปรษณีย์ด่วนพิเศษเพื่อส่งให้บุคคลอื่นใช้ส่งถึงคนทางไปรษณีย์โดยไม่ต้องชำระค่าบริการในการฝากส่ง แต่ผู้ใช้บริการผู้ได้รับอนุญาต ดังกล่าวจะเป็นผู้ชำระแทน
- ข้อ 112 ผู้ใช้บริการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการธุรกิจตอบรับตามที่บริษัทกำหนด

บริการหนังสือพิมพ์ตราสินค้า

- ข้อ 113 บริการหนังสือพิมพ์ตราสินค้า คือ บริการที่บริษัทอนุญาตให้สำนักพิมพ์ในประเทศฝากส่งหนังสือพิมพ์และนิตยสารให้กับสมาชิกทางไปรษณีย์ โดย บริษัทจะคิดอัตราค่าไปรษณียากรในอัตราลดแต่ไม่เกินร้อยละห้าสิบของอัตราค่าไปรษณียากรสำหรับไปรษณีย์ภัณฑ์ชนิดของตีพิมพ์
- ข้อ 114 ผู้ใช้บริการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการหนังสือพิมพ์ตราสินค้าตามที่บริษัทกำหนด

บริการไปรษณีย์ภัณฑ์ไม่มีจำหน่าย

- ข้อ 115 บริการไปรษณีย์ภัณฑ์ไม่มีจำหน่าย คือ บริการที่บริษัทรับฝากและจัดส่ง ไปรษณีย์ภัณฑ์ไปจำหน่ายให้แก่เจ้าบ้านในท้องที่ที่ผู้ฝากส่งกำหนดโดยไม่มี ต้องจำหน่ายบนไปรษณีย์ภัณฑ์แต่ละชิ้น
- ข้อ 116 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการไปรษณีย์ภัณฑ์ไม่มีจำหน่ายเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการประทับตราเพื่อการเผยแพร่และโฆษณา

- ข้อ 117 บริการประทับตราเพื่อการเผยแพร่และโฆษณา คือ บริการที่บริษัทให้ความร่วมมือแก่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ที่ประสงค์จะเผยแพร่ โฆษณาคำขวัญ คำแนะนำ คำเชิญชวนที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ และแก่ประชาชนทั่วไปโดยตรง โดยการประทับตราที่ต้องการบนไปรษณียภัณฑ์
- ข้อ 118 ผู้ใช้บริการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการประทับตราเพื่อการเผยแพร่และโฆษณาตามที่บริษัทกำหนด

บริการไปรษณีย์ร้อจ่าย

- ข้อ 119 บริการไปรษณีย์ร้อจ่าย คือ บริการที่บริษัทรับเก็บรักษาส่งทางไปรษณีย์ไว้ชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง ณ ที่ทำการที่ผู้ฝากส่งกำหนดเพื่อรอให้ผู้รับมาติดต่อขอรับ โดยผู้รับต้องชำระค่าบริการพิเศษสำหรับบริการไปรษณีย์ร้อจ่ายก่อนรับส่งของส่งทางไปรษณีย์นั้น
- ข้อ 120 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการไปรษณีย์ร้อจ่ายเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการตู้ไปรษณีย์เช่า

- ข้อ 121 บริการตู้ไปรษณีย์เช่า คือ บริการที่บริษัทให้เช่าตู้ไปรษณีย์เช่า ณ ที่ทำการที่บริษัทกำหนดสำหรับเก็บรวบรวมส่งของส่งทางไปรษณีย์ที่มีมาถึงผู้เช่า
- ข้อ 122 ผู้ใช้บริการต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการตู้ไปรษณีย์เช่าตามที่บริษัทกำหนด

บริการขออนคืนสิ่งของส่งทางไปรษณีย์

- ข้อ 123 บริการขออนคืนสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ คือ บริการที่บริษัทรับดำเนินการต่อคำขอของผู้ฝากส่งที่ประสงค์จะขออนคืนสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่ตนได้ฝากส่งไปแล้วและยังมีได้นำจ่ายแก่ผู้รับหรือมิได้เป็นของต้องห้ามหรือมิได้ถูกยึดหรือริบตามกฎหมาย
- ข้อ 124 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการขออนคืนสิ่งของส่งทางไปรษณีย์เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการขอแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงจำหน่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์

- ข้อ 125 บริการขอแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงจำหน่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ คือ บริการที่บริษัทรับดำเนินการต่อคำขอของผู้ฝากส่งที่ประสงค์จะขอแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงจำหน่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่ตนได้ฝากส่งไปแล้วและยังมีได้นำจ่ายแก่ผู้รับหรือมิได้เป็นของต้องห้ามหรือมิได้ถูกยึดหรือริบตามกฎหมาย
- ข้อ 126 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการขอแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงจำหน่ายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์เป็นไปตามที่บริษัท กำหนด

หมวด 8

บริการการเงิน

- ข้อ 127 บริการการเงิน หมายถึง บริการที่บริษัทรับฝากเงินจากผู้ใช้บริการ หรือจำหน่ายตราสารให้แก่ผู้ให้บริการ ณ ที่ทำการแห่งหนึ่งเพื่อจ่ายเงินให้แก่ผู้รับหรือให้ผู้รับเงินนำไปขอรับเงิน ณ ที่ทำการปลายทางแห่งใดแห่งหนึ่ง
- ข้อ 128 การให้บริการการเงิน แบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้
- 128.1 บริการธนาณัติ
- 128.2 บริการตั๋วแลกเงินไปรษณีย์
- ทั้งนี้ บริษัทอาจปรับเปลี่ยนประเภทของการให้บริการการเงินหรือเปิดให้บริการใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

บริการธนาณัติ

- ข้อ 129 บริการธนาณัติ หมายถึง บริการที่บริษัทรับฝากเงินจากผู้ฝากส่ง ณ ที่ทำการแห่งหนึ่งแล้วดำเนินการออกตราสารสั่งจ่ายเงินซึ่งเรียกว่าธนาณัติ หรือออกคำสั่งให้ที่ทำการแห่งใดแห่งหนึ่งจ่ายเงินหรือออกตราสารสั่งจ่ายเงินให้แก่ผู้รับที่มีนามระบุในตราสารนั้น
- ข้อ 130 ผู้รับ หมายถึง ผู้ที่มีนามระบุในตราสารสั่งจ่ายเงินซึ่งผู้ฝากส่งประสงค์จะให้เป็นผู้รับเงิน ธนาณัติฉบับนั้น
- ผู้รับอาจมอบฉันทะให้บุคคลอื่นไปรับเงินธนาณัติแทนได้
- ข้อ 131 บริการธนาณัติแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
- 131.1 ธนาณัติในประเทศ
- 131.2 ธนาณัติระหว่างประเทศ

ธนาณัติในประเทศ

ข้อ 132 ธนาณัติในประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

132.1 ไปรษณีย์ธนาณัติธรรมดา คือ ธนาณัติที่ส่งไปให้ผู้รับทางบริการไปรษณีย์รับรอง

132.2 ไปรษณีย์ธนาณัติด่วนพิเศษ คือ ธนาณัติที่ส่งไปให้ผู้รับทางบริการไปรษณีย์ด่วนพิเศษ

132.3 ธนาณัติอิเล็กทรอนิกส์ คือ ธนาณัติที่ส่งไปให้ผู้รับทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 133 ธนาณัติในประเทศมิให้บริการ ณ ที่ทำการที่บริษัทกำหนด

ข้อ 134 ผู้ฝากส่งธนาณัติในประเทศสามารถระบุให้จ่ายเงินให้แก่ผู้รับเป็นการเฉพาะตัวได้

ข้อ 135 จำนวนเงินฝากส่งอย่างสูงของธนาณัติในประเทศเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

ข้อ 136 ธนาณัติในประเทศมีระยะเวลาการจ่ายเงินให้แก่ผู้รับหรือผู้ฝากส่ง ณ ที่ทำการปลายทางหรือต้นทางเป็นเวลา 4 เดือนนับถัดจากเดือนที่ฝากส่ง ผู้รับหรือผู้ฝากส่งที่มาขอรับเงินภายหลังระยะเวลาดังกล่าวจะต้องยื่นคำขอขยายระยะเวลาการจ่ายเงินธนาณัติโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด

ข้อ 137 ธนาณัติในประเทศที่ผู้รับหรือผู้ฝากส่งไม่มาขอรับเงินภายในกำหนดเวลา 4 เดือนนับถัดจากเดือนที่ฝากส่ง บริษัทจะทำการประกาศโฆษณาให้ผู้ใช้บริการทราบ เมื่อพ้นกำหนด 1 ปีนับตั้งแต่วันที่ประกาศโฆษณายังไม่มีผู้รับหรือผู้ฝากส่งไปติดต่อขอรับเงิน จะถือว่าธนาณัติในประเทศฉบับนั้นเป็นธนาณัติสิ้นสภาพ ตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ผู้รับหรือผู้ฝากส่งจะมาขอรับเงินคืนอีกไม่ได้

ข้อ 138 ธนาณัติในประเทศที่ได้จ่ายเงินให้แก่ผู้รับถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดแล้ว บริษัทเป็นอันพ้นภาระรับผิดชอบต่อจำนวนเงินตามธนาณัติฉบับนั้น

ข้อ 139 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการธนาณัติในประเทศเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

ธนาณัติระหว่างประเทศ

ข้อ 140 ธนาณัติระหว่างประเทศ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

140.1 ไปรษณีย์ธนาณัติระหว่างประเทศ คือ ธนาณัติที่ส่งจากประเทศไทยไปจ่ายเงินให้แก่ผู้รับ ณ ต่างประเทศหรือส่งจากต่างประเทศมาจ่ายเงินให้แก่ผู้รับในประเทศไทยโดยทางไปรษณีย์

140.2 มาตรฐานอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างประเทศ คือ มาตรฐานที่ส่งจากประเทศไทยไปจ่ายเงินให้แก่ผู้รับ ณ ต่างประเทศหรือส่งจากต่างประเทศมาจ่ายเงินให้ผู้รับในประเทศไทย โดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 141 มาตรฐานระหว่างประเทศมิให้บริการ ณ ที่ทำการที่บริษัทกำหนด

ข้อ 142 ประเทศที่เปิดให้บริการมาตรฐานระหว่างประเทศกับประเทศไทยเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

ข้อ 143 จำนวนเงินฝากส่งอย่างสูงของมาตรฐานระหว่างประเทศเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

ข้อ 144 หน่วยเงินที่ใช้ในการรับฝากและจ่ายเงินมาตรฐานระหว่างประเทศให้ใช้เป็นเงินบาทโดยบริษัทจะเทียบค่าเงินตราต่างประเทศตามอัตราแลกเปลี่ยนตามที่บริษัทกำหนด

ข้อ 145 มาตรฐานระหว่างประเทศมีระยะเวลาการจ่ายเงิน 1 เดือนนับถัดจากเดือนที่ฝากส่ง ยกเว้นบางประเทศที่ได้กำหนดไว้เป็นกรณีพิเศษ ผู้รับที่มาขอรับเงินภายหลังระยะเวลาดังกล่าวจะต้องยื่นคำขอขยายระยะเวลาการจ่ายเงินมาตรฐานเพื่อให้ บริษัทส่งมาตรฐานฉบับดังกล่าวไปยังประเทศต้นทางตรวจสอบและอนุญาต จ่ายเงินโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด

ข้อ 146 มาตรฐานระหว่างประเทศที่ประเทศปลายทางส่งคืนมาเพราะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับไม่ได้ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดๆ บริษัทจะส่งจ่ายเงินคืนผู้ฝากส่งโดยผู้ฝากส่งจะต้องมาติดต่อขอรับเงินคืนภายในระยะเวลา 3 เดือนนับถัดจากเดือนที่ส่งจ่ายเงินคืนผู้ฝากส่ง หากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้ว บริษัทจะทำการประกาศโฆษณาให้ผู้ใช้บริการทราบ หากภายในระยะเวลา 1 ปีนับตั้งแต่วันที่ประกาศโฆษณา ผู้ฝากส่งไม่ไปติดต่อขอรับเงินคืน จะถือว่า มาตรฐานระหว่างประเทศฉบับนั้นเป็นมาตรฐานที่สิ้นสภาพตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ผู้ฝากส่งจะมาขอรับเงินคืนอีกไม่ได้

ข้อ 147 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการมาตรฐานระหว่างประเทศเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

† ตัวแลกเงินไปรษณีย์

ข้อ 148 บริการตัวแลกเงินไปรษณีย์ หมายถึง บริการที่บริษัทจำหน่ายตราสารสั่งจ่ายเงินซึ่งเรียกว่า ตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่กำหนดชนิดราคาไว้แล้วเพื่อให้ผู้ซื้อ ส่งไปให้ผู้รับนำไปรับเงิน ณ ที่ทำการ

- ข้อ 149 ตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์ที่ผู้ซื้อระบุชื่อผู้รับเงินและมีหมายเหตุคำว่า “เฉพาะตัว” ลงบนตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์ฉบับนั้น บริษัทจะจ่ายเงินให้แก่ผู้ที่ถูกระบุชื่อเป็นผู้รับ เงินในตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์ฉบับนั้นเท่านั้น
- ข้อ 150 ตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์มีระยะเวลาการจ่ายเงิน ณ ที่ทำการเป็นเวลา 2 เดือนนับถัดจากเดือนที่จำหน่าย ผู้รับหรือผู้ซื้อที่มาขอรับเงินภายหลังระยะเวลาดังกล่าวจะต้องยื่นคำขอใช้บริการขยายระยะเวลาการจ่ายเงินตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บริษัทกำหนด
- ข้อ 151 ตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์ที่ยังไม่มีการจ่ายเงินและไม่มีความติดต่อขอรับเงินภายในระยะเวลา 1 ปี นับถัดจากเดือนที่จำหน่าย ถือว่าเป็นตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์สิ้นสภาพซึ่งผู้รับหรือผู้ซื้อจะมาขอรับเงินคืนอีกไม่ได้
- ข้อ 152 ตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์ที่บริษัทได้จำหน่ายและหรือจ่ายเงินถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดแล้ว บริษัทเป็นอันพ้นภาระรับผิดชอบต่อจำนวนเงินตามตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์ฉบับนั้น
- ข้อ 153 ตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์มิให้บริการเฉพาะในประเทศเท่านั้น
- ข้อ 154 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์ เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการพิเศษ

- ข้อ 155 บริการพิเศษ หมายถึง บริการที่บริษัทจัดให้มีขึ้นตามความเหมาะสมเพื่อให้ผู้ใช้บริการเลือกใช้ได้โดยชำระค่าบริการตามที่กำหนด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้
- 155.1 บริการพิเศษที่ใช้ควบคู่กับบริการธนาคาร ได้แก่ บริการตอบรับธนาคาร
- 155.2 บริการพิเศษที่ใช้ภายหลังการฝากส่งธนาคารหรือใช้สำหรับตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์ ได้แก่
- 155.2.1 บริการคืนเงินธนาคาร
- 155.2.2 บริการแก้ไขชื่อผู้รับเงินธนาคาร
- 155.2.3 บริการโอนจ่ายเงินธนาคาร
- 155.2.4 บริการออกใบแทนใบรับธนาคาร
- 155.2.5 บริการออกใบแทนธนาคารหรือตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์
- 155.2.6 บริการจัดทำสำเนาภาพถ่ายธนาคารหรือตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์ที่จ่ายเงินแล้ว
- 155.2.7 บริการขยายระยะเวลาการจ่ายเงินธนาคารหรือตัวแลกเปลี่ยนไปรษณีย์

บริการตอบรับชานาณัติ

- ข้อ 156 บริการตอบรับชานาณัติ คือ บริการที่บริษัทรับจะแจ้งให้ผู้ฝากส่งทราบว่าได้จ่ายเงินชานาณัติให้แก่ผู้รับแล้วเมื่อใดและผู้ใดเป็นผู้ลงนามรับ โดยการให้ผู้รับหรือผู้แทนของผู้รับลงนามรับเงินพร้อมวัน เดือน ปีในใบตอบรับแล้วส่งคืนให้ผู้ฝากส่งทางไปรษณีย์หรือวิธีการสื่อสารอื่น
- ข้อ 157 ผู้ฝากส่งจะขอใช้บริการตอบรับได้เฉพาะในขณะที่ฝากส่งเท่านั้น
- ข้อ 158 บริการตอบรับชานาณัติใช้ได้กับชานาณัติในประเทศ ส่วนบริการตอบรับชานาณัติระหว่างประเทศใช้ได้เฉพาะกับประเทศที่มีข้อตกลงกันเท่านั้น
- ข้อ 159 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการตอบรับชานาณัติเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการคืนเงินชานาณัติ

- ข้อ 160 บริการคืนเงินชานาณัติ คือ บริการที่บริษัทจ่ายเงินชานาณัติคืนให้แก่ผู้ฝากส่งตามที่ได้ยื่นคำขอคืนเงินไว้
- ข้อ 161 ผู้มีสิทธิขอใช้บริการคืนเงินชานาณัติ ได้แก่ ผู้ฝากส่งหรือผู้ที่ได้รับมอบฉันทะจากผู้ฝากส่ง
- ข้อ 162 การคืนเงินชานาณัติกระทำได้ในกรณีชานาณัติที่ยังไม่จ่ายเงินและยังไม่สิ้นสภาพ
- ข้อ 163 บริการคืนเงินชานาณัติใช้ได้กับชานาณัติในประเทศและชานาณัติระหว่างประเทศ
- ข้อ 164 บริษัทจะคืนเงินชานาณัติให้แก่ผู้ฝากส่งหรือผู้ที่ได้รับมอบฉันทะจากผู้ฝากส่ง เฉพาะจำนวนเงินที่ฝากส่งเท่านั้น
- ข้อ 165 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการคืนเงินชานาณัติเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการแก้ไขชื่อผู้รับเงินชานาณัติ

- ข้อ 166 บริการแก้ไขชื่อผู้รับเงินชานาณัติ คือ บริการที่บริษัทรับดำเนินการแก้ไขชื่อผู้รับเงินชานาณัติตามความประสงค์ของผู้ฝากส่ง
- ข้อ 167 ผู้มีสิทธิขอใช้บริการแก้ไขชื่อผู้รับเงินชานาณัติ ได้แก่ ผู้ฝากส่งหรือผู้ที่ได้รับมอบฉันทะจากผู้ฝากส่ง
- ข้อ 168 การแก้ไขชื่อผู้รับเงินชานาณัติกระทำได้เฉพาะชานาณัติที่ยังไม่จ่ายเงินเท่านั้น
- ข้อ 169 บริการแก้ไขชื่อผู้รับเงินชานาณัติใช้ได้กับชานาณัติในประเทศและชานาณัติระหว่างประเทศ

ข้อ 170 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการแก้ไขชื่อผู้รับเงิน
 ธนาคารเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการโอนจ่ายเงินธนาคาร

- ข้อ 171 บริการโอนจ่ายเงินธนาคาร คือ บริการที่บริษัทรับโอนจ่ายเงินธนาคารจากที่ทำการที่ระบุ
 ไว้ไปจ่ายเงินยังที่ทำการอื่นตามความประสงค์ของผู้ฝากส่งหรือผู้รับ
- ข้อ 172 ผู้มีสิทธิขอใช้บริการ โอนจ่ายเงินธนาคาร ได้แก่ ผู้ฝากส่ง ผู้รับ หรือผู้ที่ได้รับมอบฉันทะจาก
 ผู้ฝากส่งหรือผู้รับ
- ข้อ 173 การโอนจ่ายเงินธนาคารกระทำเฉพาะธนาคารที่ยังไม่จ่ายเงินเท่านั้น
- ข้อ 174 บริการ โอนจ่ายเงินธนาคารใช้ได้กับธนาคารในประเทศและธนาคารระหว่าง ประเทศที่
 จ่ายเงินในประเทศไทย
- ข้อ 175 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการ โอนจ่ายเงินธนาคาร
 เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการออกใบแทนใบรับธนาคาร

- ข้อ 176 บริการออกใบแทนใบรับธนาคาร คือ บริการที่บริษัทรับดำเนินการออกใบแทนใบรับ
 ธนาคารให้ผู้ฝากส่งเพื่อใช้ทดแทนฉบับเดิมที่สูญหาย
- ข้อ 177 ผู้มีสิทธิขอใช้บริการออกใบแทนใบรับธนาคาร ได้แก่ ผู้ฝากส่งหรือผู้ที่ได้รับมอบฉันทะ
 จาก ผู้ฝากส่ง
- ข้อ 178 การออกใบแทนใบรับธนาคารกระทำเฉพาะธนาคารที่อยู่ในอายุการสอบสวนเท่านั้น
- ข้อ 179 บริการออกใบแทนใบรับธนาคารใช้ได้กับธนาคารในประเทศและธนาคารระหว่าง ประเทศ
- ข้อ 180 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการออกใบแทนใบรับ
 ธนาคารเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการออกใบแทนธนาคารหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์

- ข้อ 181 บริการออกใบแทนธนาคารหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ คือ บริการที่บริษัทรับดำเนินการ
 ออกใบแทนธนาคารหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่ได้ฝากส่งเพื่อใช้เป็นเอกสารสำหรับให้ผู้
 ฝากส่งหรือผู้รับนำไปติดต่อขอรับเงินแทนธนาคาร หรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่ชำรุดหรือ
 สูญหาย

- ข้อ 182 ผู้มีสิทธิขอใช้บริการออกไปแทนธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ ได้แก่ผู้ฝากส่ง ผู้ซื้อ ผู้รับหรือผู้ที่ได้รับมอบฉันทะจากผู้ฝากส่ง ผู้ซื้อหรือผู้รับ
- ข้อ 183 การออกไปแทนธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์กระทำได้เฉพาะธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่ยังไม่จ่ายเงินเท่านั้น
- ข้อ 184 บริการออกไปแทนธนาคติใช้ได้กับธนาคติในประเทศและธนาคติระหว่างประเทศ
- ข้อ 185 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการออกไปแทนธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

**บริการจัดทำสำเนาภาพถ่ายธนาคติหรือ
ตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่จ่ายเงินแล้ว**

- ข้อ 186 บริการจัดทำสำเนาภาพถ่ายธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่จ่ายเงินแล้ว คือ บริการที่บริษัทรับจัดทำสำเนาภาพถ่ายธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่จ่ายเงินแล้วพร้อมรับรองสำเนาให้แก่ผู้ฝากส่ง ผู้ซื้อหรือผู้รับ
- ข้อ 187 ผู้มีสิทธิขอใช้บริการจัดทำสำเนาภาพถ่ายธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่จ่ายเงินแล้ว ได้แก่ ผู้ฝากส่ง ผู้ซื้อ ผู้รับ หรือผู้ที่ได้รับมอบฉันทะจากผู้ฝากส่ง ผู้ซื้อหรือผู้รับ
- ข้อ 188 การขอสำเนาภาพถ่ายธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่จ่ายเงินแล้วกระทำได้ เฉพาะธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่อยู่ในอายุการสอบสวนเท่านั้น
- ข้อ 189 บริการจัดทำสำเนาภาพถ่ายธนาคติที่จ่ายเงินแล้วใช้ได้กับธนาคติในประเทศ และธนาคติระหว่างประเทศ
- ข้อ 190 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้บริการจัดทำสำเนาภาพถ่ายธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่จ่ายเงินแล้วเป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

บริการขยายระยะเวลาการจ่ายเงินธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์

- ข้อ 191 บริการขยายระยะเวลาการจ่ายเงินธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ คือ บริการที่บริษัทรับดำเนินการขยายระยะเวลาการจ่ายเงินธนาคติ หรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่พ้นระยะเวลาการจ่ายเงินตามที่บริษัทกำหนดให้แก่ผู้ฝากส่ง ผู้ซื้อหรือผู้รับ
- ข้อ 192 ผู้มีสิทธิขอใช้บริการขยายระยะเวลาการจ่ายเงินธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ ได้แก่ผู้ฝากส่ง ผู้ซื้อหรือผู้รับ
- ข้อ 193 การขยายระยะเวลาการจ่ายเงินธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์กระทำได้ เฉพาะธนาคติหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์ที่ยังไม่จ่ายเงินเท่านั้น

ข้อ 194 บริการขยายระยะเวลาการจ่ายเงินธนาคารใช้ได้กับธนาคารในประเทศและธนาคารระหว่างประเทศ

ข้อ 195 หลักเกณฑ์ เงื่อนไข ตลอดจนรายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้บริการขยายระยะเวลาการจ่ายเงินธนาคารหรือตั๋วแลกเงินไปรษณีย์เป็นไปตามที่บริษัทกำหนด

หมวด 9

การขอสอบสวนและการชดเชยค่าเสียหาย

เงื่อนไขและหลักเกณฑ์การขอสอบสวน

ข้อ 196 การขอสอบสวนสิ่งของส่งทางไปรษณีย์และบริการการเงิน

196.1 การขอสอบสวนสิ่งของส่งทางไปรษณีย์กระทำได้ในกรณีที่สงสัยว่าไม่ถึงผู้รับ สูญหาย เสียหาย หรือล่าช้าผิดปกติในระหว่างทางไปรษณีย์ หรือเป็นสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่ใช้บริการไปรษณีย์ตอบรับซึ่งผู้ฝากส่งมิได้รับใบตอบรับคืนในเวลาอันสมควรหรือสงสัยว่าผู้รับมิได้รับหรือกรณีอื่นๆ ที่สงสัยเกี่ยวกับสิ่งของส่งทางไปรษณีย์

196.2 การขอสอบสวนสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่เป็นไปรษณีย์ภัณฑ์ธรรมดาไม่สามารถกระทำได้

196.3 การขอสอบสวนบริการการเงิน (ธนาคารและตั๋วแลกเงินไปรษณีย์) กระทำได้ในกรณีที่สงสัยว่าผู้รับมิได้รับธนาคารหรือตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ หรือได้รับเงินไม่ครบจำนวนที่ฝากส่ง หรือจ่ายเงินให้ผู้รับ ผิดตัว หรือล่าช้าผิดปกติในระหว่างทางไปรษณีย์ หรือฝากส่งเงินโดยใช้บริการตอบรับซึ่งผู้ฝากส่งมิได้รับใบตอบรับคืนในเวลาอันสมควร หรือกรณีอื่นๆ ที่สงสัยเกี่ยวกับบริการการเงินที่ฝากส่ง

ข้อ 197 ผู้มีสิทธิขอสอบสวน

197.1 กรณีสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ ได้แก่ ผู้ฝากส่ง ผู้รับหรือผู้ที่ได้รับมอบฉันทะจากผู้ฝากส่งหรือผู้รับ

197.2 กรณีบริการการเงิน ได้แก่ ผู้ฝากส่งธนาคาร ผู้ซื้อตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ ผู้รับหรือผู้ที่ได้รับมอบฉันทะจากผู้ฝากส่งธนาคารหรือจากผู้ซื้อตั๋วแลกเงินไปรษณีย์หรือผู้รับ

ข้อ 198 ผู้มีสิทธิขอสอบสวนไม่ต้องเสียค่าบริการในการดำเนินการสอบสวน

ข้อ 199 ระยะเวลาการขอสอบสวน

199.1 การขอสอบสวนไปรษณีย์ภัณฑ์ พัสดุไปรษณีย์และบริการการเงินต้องดำเนินการภายใน 6 เดือนนับถัดจากวันที่ฝากส่ง

199.2 การขอสอบสวนไปรษณีย์ด่วนพิเศษหรือไปรษณีย์ธรรมาธิบดีด่วนพิเศษ ต้องดำเนินการภายใน 4 เดือนนับถัดจากวันที่ฝากส่ง

ข้อ 200 การขอสอบสวนต้องยื่นขอสอบสวนต่อที่ทำการที่ฝากส่ง เว้นแต่มีความจำเป็นจึงยื่นขอสอบสวน ณ ที่ทำการอื่นหรือโดยวิธีการอื่นใดที่บริษัทกำหนด

ข้อ 201 ผู้ขอสอบสวนต้องแจ้งและแสดงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ขอสอบสวน เช่น หลักฐานการฝากส่ง รายละเอียดชื่อ ที่อยู่ของผู้ฝากส่งและผู้รับ เป็นต้น ให้ถูกต้องครบถ้วน และชัดเจนที่สุดอันจะเป็นประโยชน์และสะดวกต่อการสอบสวน

เงื่อนไข หลักเกณฑ์ความรับผิดชอบและการชดใช้ค่าเสียหาย

ข้อ 202 บริษัทจะรับผิดชอบต่อสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่สิ่งบรรจุภายในสูญหายหรือเสียหายเมื่อตรวจพบก่อนการนำจ่าย หรือผู้รับหรือผู้ฝากส่ง (กรณีส่งคืนต้นทาง) ทักท้วงขณะที่จ่าย

ข้อ 203 เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่าสิ่งของส่งทางไปรษณีย์เกิดการสูญหายหรือเสียหายเพราะความผิดของทางการไปรษณีย์ บริษัทจะชดใช้ค่าเสียหายตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ดังนี้

203.1 ไปรษณีย์ภัณฑ์รับรอง ไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียนและไปรษณีย์ด่วนพิเศษที่สูญหายหรือเสียหายทั้งหมดหรือบางส่วนจะชดใช้ค่าเสียหายตามความเสียหายของสิ่งบรรจุภายในที่เกิดขึ้น โดยประเมินราคาซื้อขายในท้องตลาด ณ สถานที่และเวลาที่ฝากส่ง แต่ไม่เกินอัตราที่บริษัทกำหนด

203.2 พัสดุไปรษณีย์

203.2.1 ที่สูญหายหรือเสียหายทั้งหมดจะชดใช้ค่าเสียหายตามอัตราที่บริษัทกำหนด

203.2.2 ที่สูญหายหรือเสียหายบางส่วนจะชดใช้ค่าเสียหายตามความเสียหายของสิ่งบรรจุภายในที่เกิดขึ้น โดยประเมินราคาซื้อขายในท้องตลาด ณ สถานที่และเวลาที่ฝากส่งแต่ไม่เกินอัตราที่บริษัทกำหนด

203.3 จดหมายรับประกันและพัสดุไปรษณีย์รับประกัน

203.3.1 ที่สูญหายหรือเสียหายทั้งหมดจะชดใช้ค่าเสียหายตามวงเงินรับประกัน

203.3.2 ที่สูญหายหรือเสียหายบางส่วนจะชดใช้ค่าเสียหายตาม ความเสียหายของสิ่ง
บรรจุกายในที่เกิดขึ้น โดยประเมินราคาซื้อขายในท้องตลาด ณ สถานที่
และเวลาที่ฝากส่งแต่ไม่เกินวงเงินรับประกัน

กรณีสิ่งบรรจุกายในเป็นเอกสารสูญหายหรือเสียหายทั้งหมดหรือบางส่วนจะชดใช้
ค่าเสียหายตามค่าใช้จ่ายในการจัดทำเอกสารตามหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าเสียหายและอัตรา
ที่บริษัทกำหนด

ข้อ 204 หากสิ่งของส่งทางไปรษณีย์เกิดการสูญหายหรือเสียหายทั้งหมดเพราะความผิดของ
ทางการไปรษณีย์ ผู้ฝากส่งหรือผู้รับนอกจากจะได้รับการชดใช้ค่าเสียหายตามข้อ 203
แล้วยังจะได้รับคืนค่าไปรษณียากรและค่าบริการพิเศษ

ข้อ 205 หากสิ่งของส่งทางไปรษณีย์เกิดการสูญหายหรือเสียหายเพียงบางส่วนเพราะความผิดของ
ทางการไปรษณีย์ ผู้ฝากส่งหรือผู้รับจะได้รับการชดใช้ค่าเสียหายตามข้อ 203 แต่จะไม่คืน
ค่าไปรษณียากรและค่าบริการพิเศษให้

ข้อ 206 เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่าธนาคารหรือตัวแลกเงินไปรษณีย์สูญหายเพราะความผิดของ
ทางการไปรษณีย์ บริษัทจะคืนเงินให้แก่ผู้ฝากส่งหรือผู้ซื้อตามจำนวนเงินที่ฝากส่งรวมทั้ง
คืนค่าไปรษณียากร ค่าบริการการเงินและค่าบริการพิเศษ
หากผู้ฝากส่งหรือผู้ซื้อไม่ขอรับเงินคืนและประสงค์จะให้บริษัทจ่ายเงินให้ผู้รับ บริษัทจะ
ออกใบแทนไปจ่ายเงินให้แก่ผู้รับตามจำนวนเงินที่ฝากส่งเท่านั้น

ข้อ 207 ผู้มีสิทธิได้รับเงินชดใช้ค่าเสียหาย

207.1 ไปรษณีย์ภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์

207.1.1 กรณียังไม่ได้นำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์หรือพัสดุไปรษณีย์ให้แก่ผู้รับ ให้ผู้ฝาก
ส่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินชดใช้ค่าเสียหาย

207.1.2 กรณีที่นำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์หรือพัสดุไปรษณีย์ให้แก่ผู้รับไปแล้ว ให้ผู้รับ
เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินชดใช้ค่าเสียหาย

ทั้งนี้ ผู้ฝากส่งหรือผู้รับ (แล้วแต่กรณี) สามารถโอนสิทธิการรับเงินชดใช้ค่าเสียหาย
ให้แก่กันได้

207.2 ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ

ผู้ฝากส่งเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินชดใช้ค่าเสียหาย

207.3 ธนาคารและตัวแลกเงินไปรษณีย์ ผู้มีสิทธิได้รับเงินที่ฝากส่งคืน ได้แก่ผู้ฝากส่ง ผู้ซื้อ
หรือผู้รับเงินแล้วแต่กรณี

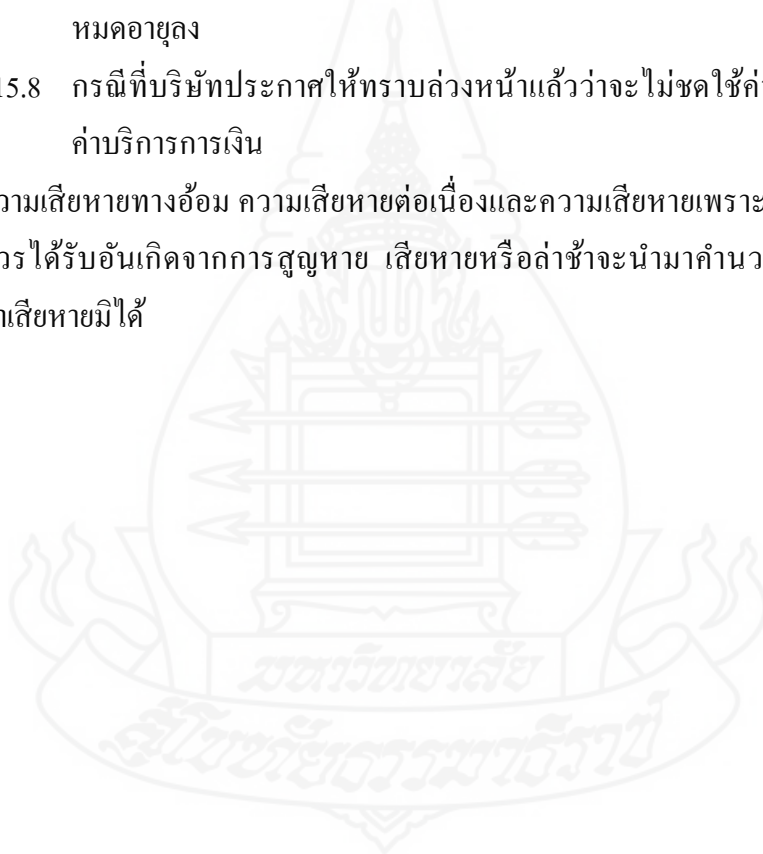
- ข้อ 208 เมื่อบริษัทได้แจ้งให้ไปปรับเงินตามข้อ 203-206 ณ ที่ทำการแห่งใดแล้วต้องไปติดต่อขอรับเงิน ณ ที่ทำการที่บริษัทกำหนดโดยเร็ว หากไม่ไปติดต่อขอรับเงินภายใน 30 วันนับจากวันที่บริษัทมีหนังสือแจ้งให้ไปปรับเงินจะถือว่าผู้มีสิทธิได้รับการชดใช้ค่าเสียหายสละสิทธิการรับเงินดังกล่าว
- ข้อ 209 ในกรณีที่บริษัทตรวจพบสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ภายหลังจากที่ผู้ฝากส่งหรือผู้รับได้รับเงินชดใช้ค่าเสียหายตามข้อ 203-205 ไปแล้ว ผู้ฝากส่งหรือผู้รับแล้วแต่กรณีจะได้รับแจ้งให้ไปรับสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่บริษัทกำหนด โดยจะต้องคืนเงินค่าเสียหาย ค่าไปรษณียากรและค่าบริการพิเศษอื่นๆ (ถ้ามี) ที่ได้รับไปแล้วให้แก่บริษัทและรับของคืนไป ทั้งนี้หากผู้ฝากส่งหรือผู้รับปฏิเสธการรับหรือไม่ติดต่อขอรับสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ดังกล่าวภายในระยะเวลาที่บริษัทกำหนด ให้ถือว่าสิ่งของดังกล่าวตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบริษัท
- ในกรณีที่ปรากฏว่าสิ่งของส่งทางไปรษณีย์นั้นมีราคาต่ำกว่าจำนวนเงินชดใช้ค่าเสียหายที่ได้รับไป ผู้ฝากส่งหรือผู้รับจะต้องคืนเงินดังกล่าวรวมทั้งค่าไปรษณียากรและค่าบริการพิเศษอื่นๆ (ถ้ามี) ให้แก่บริษัทและรับของคืนไปโดยไม่มีข้อแม้ นอกจากนี้ บริษัทยังมีสิทธิดำเนินการตามกฎหมายกับผู้ฝากส่งจดหมายรับประกันหรือพัสดุไปรษณีย์รับประกันที่ขอประกันเกินราคาจริงได้
- ข้อ 210 ในกรณีที่ไปรษณีย์ภัณฑ์ลงทะเบียน จดหมายรับประกัน หรือพัสดุไปรษณีย์ถูกส่งคืนมายัง ผู้ฝากส่ง โดยไม่ได้ระบุหมายเหตุชัดเจนที่นำจ่ายไม่ได้ไว้บนห่อซอง ผู้ฝากส่งอาจขอให้บริษัทคืนค่าไปรษณียากรและค่าบริการพิเศษ รวมทั้งค่าส่งคืนพัสดุไปรษณีย์ (ถ้ามี) ได้

การไม่ชดใช้ค่าเสียหาย

- ข้อ 211 บริษัทจะไม่ชดใช้ค่าเสียหายสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ในกรณีดังต่อไปนี้
- 211.1 การสูญหายหรือเสียหายเกิดขึ้นโดยเหตุสุดวิสัย
  - 211.2 สอบสวนไม่ได้เพราะหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัย
  - 211.3 การสูญหายหรือการเสียหายเกิดขึ้นเนื่องจากความบกพร่องของผู้ฝากส่ง หรือการที่ผู้ฝากส่งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการฝากส่ง
  - 211.4 การเสียหายเกิดขึ้นเนื่องจากธรรมชาติของสิ่งของนั้น
  - 211.5 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่บรรจุสิ่งของต้องห้ามส่งทางไปรษณีย์หรือของผิดกฎหมาย

- 211.6 สิ่งของส่งทางไปรษณีย์ที่ถูกกัก รับ ยึดหรือทำลายตามกฎหมายของประเทศปลายทาง
- 211.7 ไม่ขอสอบสวนภายในระยะเวลาที่บริษัทกำหนด
- 211.8 จดหมายรับประกันหรือพัสดุไปรษณีย์รับประกันที่ขอประกันเกินกว่า ราคาจริงของสิ่งบรรจุภายใน โดยมีเจตนาทุจริต
- 211.9 ไปรษณีย์ภัณฑ์สนามชายแดนหรือพัสดุไปรษณีย์สนามชายแดนที่ไม่ได้ใช้บริการพิเศษ
- 211.10 พักไปรษณีย์ของเซลยศึกหรือพลเรือนผู้ถูกกักกัน
- 211.11 ผู้ฝากส่งแสดงพฤติกรรมอันน่าสงสัยว่ามีเจตนาฉ้อโกงเพื่อขอรับเงินชดใช้ค่าเสียหาย
- 211.12 กรณีที่บริษัทประกาศให้ทราบล่วงหน้าแล้วว่าจะไม่ชดใช้ค่าเสียหาย
- ข้อ 212 ในกรณีที่สิ่งของส่งทางไปรษณีย์เกิดการสูญหาย เสียหายโดยเหตุสุดวิสัยหรือสอบสวนไม่ได้เพราะหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัยซึ่งไม่มีการชดใช้ค่าเสียหาย ผู้ฝากส่งมีสิทธิร้องขอให้บริษัทพิจารณาคืนค่าไปรษณียากรและค่าบริการพิเศษได้ ยกเว้นค่ารับประกัน
- ข้อ 213 ไปรษณีย์ด่วนพิเศษที่สอบสวนแล้วปรากฏว่าเกิดการล่าช้าเพราะความผิดของทางการไปรษณีย์ บริษัทจะคืนค่าบริการให้แต่จะไม่ชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการล่าช้านั้น
- ข้อ 214 บริษัทจะไม่คืนค่าบริการสำหรับไปรษณีย์ด่วนพิเศษที่ล่าช้าในกรณีดังต่อไปนี้
- 214.1 ล่าช้าโดยเหตุสุดวิสัย
- 214.2 สอบสวนไม่ได้เพราะหลักฐานสูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัย
- 214.3 ล่าช้าเนื่องจากความบกพร่องของผู้ฝากส่งหรือการที่ผู้ฝากส่งไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการฝากส่งที่ถูกต้อง
- 214.4 ล่าช้าเนื่องจากตัวผู้รับเองเช่นบ้านปิด ย้ายที่อยู่ ผู้รับไม่อยู่ ผู้รับไม่มาเปิดตู้ไปรษณีย์เช่าตามกำหนด
- 214.5 ล่าช้าเนื่องจากการตรวจประเมินภาษีอากรของพนักงานศุลกากรหรือถูกอายัดหรือหน่วงเหนี่ยวโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมาย
- 214.6 ล่าช้า แต่ไม่ขอสอบสวนภายในระยะเวลาที่บริษัทกำหนด
- ข้อ 215 บริษัทจะไม่ชดใช้ค่าเสียหายบริการการเงินในกรณีดังต่อไปนี้
- 215.1 ความล่าช้าอันเนื่องมาจากการให้บริการ

- 215.2 สอบสวนไม่ได้เพราะข้อมูลบริการการเงินถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัย เว้นแต่มีหลักฐานพิสูจน์ได้
- 215.3 การเสียหายเกิดขึ้นเนื่องจากความผิดหรือการละเลยของผู้ฝากส่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการละเลยของผู้ฝากส่งในการให้ข้อมูลสนับสนุนที่ถูกต้อง รวมทั้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่มาของเงินและการนำเงินไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรม
- 215.4 เงินที่ฝากส่งถูกยึดโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมาย
- 215.5 เงินที่ฝากส่งไปให้เขลยศึกสงครามหรือพลเรือนที่ถูกกักกัน
- 215.6 ผู้ใช้บริการไม่ขอสอบสวนภายในระยะเวลาที่บริษัทกำหนด
- 215.7 กำหนดเวลาที่อนุญาตให้ร้องเรียนเกี่ยวกับการจ่ายเงินธนาณัติในประเทศต้นทางหมดอายุลง
- 215.8 กรณีที่บริษัทประกาศให้ทราบล่วงหน้าแล้วว่าจะไม่ชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่คืนค่าบริการการเงิน
- ข้อ 216 ความเสียหายทางอ้อม ความเสียหายต่อเนื่องและความเสียหายเพราะขาดผลประโยชน์ที่ควรได้รับอันเกิดจากการสูญหาย เสียหายหรือล่าช้าจะนำมาคำนวณรวมเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายมิได้

ภาคผนวก ค

ข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ฉบับที่ 1
ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2552

ข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

ฉบับที่ 1

ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต

พ.ศ. 2552¹

เพื่อให้การบริการการสื่อสารด้านกิจการไปรษณีย์และการบริการการเงินเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัว รวมทั้งอำนวยความสะดวกและรวดเร็วแก่ประชาชนผู้รับบริการมากขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 (1) แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ประกอบกับมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. 2546 คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์โดยอนุมติของรัฐมนตรีจึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2552”

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในข้อบังคับนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกิจการไปรษณีย์

“บริษัท” หมายความว่า บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

“ผู้รับตั้ง” หมายความว่า ผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต

ข้อ 4 การจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตให้บริษัทเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

คุณสมบัติของผู้ขอรับตั้ง และหลักเกณฑ์การจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตให้บริษัท โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประกาศกำหนด

ข้อ 5 เมื่อคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ได้ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งหรือยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตแล้ว ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการ

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127/ตอนพิเศษ 16 ง/หน้า 92/1 กุมภาพันธ์ 2553

สื่อสารในฐานะหน่วยงานราชการของคณะกรรมการรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อทราบทุก ๆ หกเดือน

ข้อ 6 เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการให้จัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตในท้องที่ใดแล้ว ให้ผู้รับตั้งเป็นตัวแทนของบริษัทในการดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตในท้องที่นั้น

ผู้รับตั้งต้องวางหลักประกันสัญญาและหลักประกันความเสียหายในการดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตไว้กับบริษัทตามจำนวนที่บริษัทกำหนด

ข้อ 7 ให้บริษัทจัดสรรวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตแก่ผู้รับตั้ง โดยผู้รับตั้งมีหน้าที่จัดหาบุคลากร อาคาร สถานที่ และยานพาหนะที่ใช้ในการดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต

ข้อ 8 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต ให้กรรมการผู้จัดการใหญ่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีอำนาจกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติและควบคุมการดำเนินงานเกี่ยวกับที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตตลอดจนหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างบริษัทและผู้รับตั้ง

เมื่อได้กำหนดระเบียบตามวรรคหนึ่งแล้วให้รายงานให้คณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการทราบ

ข้อ 9 ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่ได้ดำเนินงานอยู่ในวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตตามข้อบังคับนี้

ในกรณีที่ได้มีการยื่นขอจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตไว้ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับการดำเนินการเพื่อพิจารณาและอนุมัติจัดตั้งที่ได้ดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้ และให้ถือว่าที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งนั้นเป็นที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2552

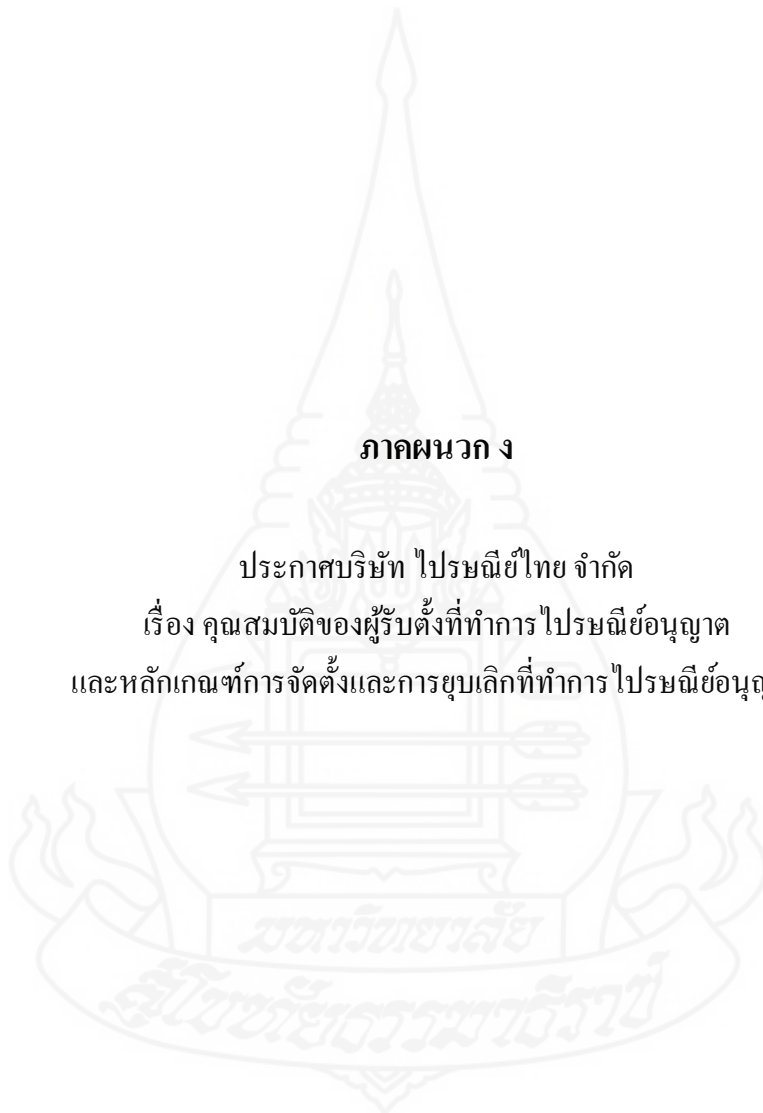
สื่อ ล้ออุทัย

(นายสื่อ ล้ออุทัย)

ประธานกรรมการกิจการไปรษณีย์

ภาคผนวก ง

ประกาศบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
เรื่อง คุณสมบัติของผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต
และหลักเกณฑ์การจัดตั้งและการยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต

ประกาศบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
เรื่อง คุณสมบัติของผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต
และหลักเกณฑ์การจัดตั้งและการยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 4 ของข้อบังคับคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์ ฉบับที่ 1 ว่าด้วยที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต พ.ศ. 2552 บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกิจการไปรษณีย์เห็นสมควรประกาศกำหนดคุณสมบัติของผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตและหลักเกณฑ์จัดตั้งและการยุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1 กรณีเป็นบุคคลธรรมดา

1.1.1 มีสัญชาติไทยและบรรลุนิติภาวะ

1.1.2 มีอายุไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์

1.1.3 มีความรู้ไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) หรือเทียบเท่า

1.1.4 มีสุขภาพร่างกาย จิตใจสมบูรณ์แข็งแรงและความประพฤติเรียบร้อย

สามารถดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด

1.1.5 ไม่เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

1.2 กรณีเป็นนิติบุคคล ต้องจดทะเบียนตามกฎหมายไทย และต้องจัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ 1.1 เพื่อดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตให้เป็นที่เรียบร้อย

1.3 กรณีเป็นหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ต้องจัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติตามข้อ 1.1 เพื่อดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตให้เป็นที่เรียบร้อย

1.4 ไม่เคยถูกสั่งให้เลิกดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต เว้นแต่พ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่สั่งให้เลิกนั้น

ข้อ 2 ในการยื่นขอจัดตั้ง ผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้มาพร้อมกับการยื่นขอจัดตั้งด้วย

2.1 สถานที่ตั้งและอาคาร โรงเรือนหรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต ซึ่งต้องตั้งอยู่ในพื้นที่ที่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด กำหนดให้จัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต ทั้งนี้ สถานที่และอาคารโรงเรือนดังกล่าวต้องมีสภาพมั่นคงแข็งแรงเป็นสัดส่วนและปลอดภัยต่อระบบงานไปรษณีย์

2.2 ยานพาหนะที่จะใช้ในการดำเนินงาน

ข้อ 3 ในการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตให้ผู้รับตั้งดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตในชั้นต่ำสุดก่อน โดยบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด จะจัดสรรวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์เท่าที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต

ข้อ 4 ผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตจะต้องวางหลักประกันในการรับเป็นตัวแทนดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตไว้กับบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ดังนี้

4.1 หลักประกันสัญญา เป็นเงินสด 5,000 บาท (ห้าพันบาทถ้วน) นอกเหนือจากหลักประกันความเสียหายตามข้อ 4.2 เพื่อเป็นการประกันการปฏิบัติตามสัญญาตัวแทน ยกเว้นผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตซึ่งเป็นหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจได้รับการยกเว้นไม่ต้องวางเงินสดค้ำประกัน

4.2 หลักประกันความเสียหายการให้บริการ เป็นหลักประกันเฉพาะอย่าง เช่น เงินประกันการให้บริการการเงิน (ชนาฉัตติหรือตั๋วแลกเงินไปรษณีย์) เงินประกันการขนส่งสูงไปรษณีย์ เป็นต้น ตามจำนวนเงินที่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด กำหนด

4.3 หลักประกันตามข้อ 4.2 จะวางเป็นเงินสดหรือใช้บุคคลหรือหลักทรัพย์ ธนาคารหรือพันธบัตรรัฐบาลค้ำประกันก็ได้

4.4 การค้ำประกันด้วยบุคคล หลักทรัพย์ธนาคารหรือพันธบัตรรัฐบาลตามข้อ 4.3 ให้จัดทำเป็นหนังสือค้ำประกันตามแบบที่บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด กำหนด ในกรณีการค้ำประกันหลายรายการให้ใช้หนังสือค้ำประกันฉบับเดียวกัน โดยรวมวงเงินค้ำประกันทั้งหมดเข้าด้วยกัน

ข้อ 5 ผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายทุกกรณี หากมีความผิดพลาด ล่าช้าหรือความเสียหายเกิดขึ้นจากการดำเนินงานที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตทั้งโดยตนเองและหรือบริวาร

ข้อ 6 การขุบเลิกที่ทำการไปรษณีย์อนุญาต ให้กระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

6.1 เมื่อบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เห็นสมควรให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การให้บริการในเครือข่ายรูปแบบอื่น เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการให้บริการให้สอดคล้องกับ ความเจริญของชุมชนและความต้องการของผู้ใช้บริการ

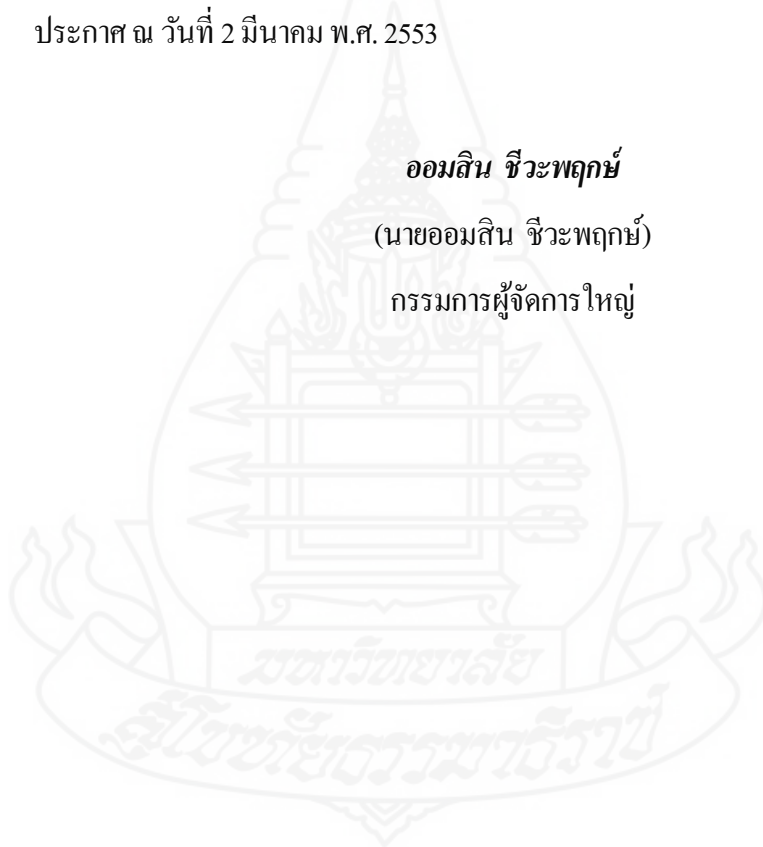
6.2 เมื่อผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตรายเดิมถูกบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด แฉกยกเลิกหรือเป็นฝ่ายขอบอกเลิกจากการเป็นผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตและบริษัท ไปรษณีย์ ไทย จำกัด ไม่สามารถหาผู้รับตั้งที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตรายใหม่มาดำเนินการแทนได้

ประกาศ ณ วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2553

อมลสิน ชีวะพฤกษ์

(นายอมลสิน ชีวะพฤกษ์)

กรรมการผู้จัดการใหญ่

ภาคผนวก จ

คำสั่งการสื่อสารแห่งประเทศไทย ที่ 61(09)/2536
เรื่อง การปรับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์

คำสั่งการสื่อสารแห่งประเทศไทย

ที่ 61(09)/2536

เรื่อง การปรับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์

ด้วยเห็นเป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขวิธปฏิบัติเกี่ยวกับการปรับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันยิ่งขึ้น จึงให้ยกเลิกคำสั่งกรมไปรษณีย์โทรเลขที่ 93/2505 เรื่องระเบียบการปรับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์สั่ง ณ วันที่ 19 กันยายน 2505 และให้ใช้คำสั่งนี้แทน

1. จดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ หมายถึง จดหมายหรือไปรษณียบัตรที่ส่งโดยทางอื่นนอกจากทางไปรษณีย์อันเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา 6 หรือมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ยกเว้นในกรณีดังต่อไปนี้

1.1 จดหมายหรือไปรษณียบัตรไม่เกินสามฉบับที่ฝากผู้เดินทางโดยผู้รับฝากนั้นมิได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง รางวัล หรือผลประโยชน์อย่างใด ๆ ในการนั้น

1.2 จดหมายหรือไปรษณียบัตรที่ได้จัดให้ผู้เดินทางถือไป และเกี่ยวข้องกับด้วยกิจธุระของผู้ฝาก หรือผู้รับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้น โดยเฉพาะและผู้เดินทางนั้นต้องห้ามมิให้รับจดหมายหรือไปรษณียบัตรจากผู้อื่น หรือนำส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรให้แก่ผู้อื่น

1.3 จดหมายหรือไปรษณียบัตรที่เกี่ยวข้องเฉพาะสินค้า หรือทรัพย์สินที่ส่งไปโดยทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ ซึ่งจะต้องส่งมอบพร้อมกับสินค้าหรือทรัพย์สินนั้น โดยมิต้องเสียค่าจ้างรางวัล หรือได้ผลประโยชน์อย่างใดในการรับนำไป หรือส่งมอบจดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้น แต่จดหมายหรือไปรษณียบัตรนั้นต้องให้เจ้าพนักงานตรวจดูได้ และต้องมีคำว่า “จดหมายของผู้รับตราส่ง” หรือถ้อยคำอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

1.4 จดหมายหรือไปรษณียบัตรอันเกี่ยวข้องกับของ ซึ่งผู้รับขนของหรือผู้รับขนคนโดยสารปกติรวมทั้งผู้ขับ ลูกจ้างหรือตัวแทนทำการรับขนอยู่นั้น

2. สิ่งต่อไปนี้ไม่ทำให้สภาพของจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างอื่น คือ

2.1 การมีหรือไม่มีชื่อผู้รับ ผู้ฝากทั้งสองอย่างหรืออย่างใดอย่างหนึ่ง

2.2 การใส่ห่อซองหรือไม่ได้ใส่ หรือการปิดผนึกห่อซองหรือไม่ได้ปิดผนึก

2.3 การฉีกดวงตราไปรษณียากรแต่ไม่มีตราประจำวันที่ทำการไปรษณีย์โทร

เลขจีดมา

3. การนับจำนวนจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ให้ถือเกณฑ์ดังนี้

3.1 จดหมายหรือไปรษณียบัตรหลายฉบับรวมอยู่ในห่อซองเดียวกัน ให้นับแยกออกเป็นรายฉบับเท่าที่สามารถจะแยกได้

3.2 จดหมายฉบับเดียวประกอบด้วยกระดาษหลายแผ่น ให้นับเป็นจดหมาย 1 ฉบับ

3.3 จดหมายหลายฉบับรวมอยู่ในกระดาษแผ่นเดียว ให้นับแยกออกเป็นรายฉบับเท่าที่สามารถจะแยกได้

3.4 กรณีที่มีจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ต้องดำเนินการเป็นจำนวนมาก อาจแยกจดหมายหรือไปรษณียบัตรออกเป็นแต่ละขนาดแล้วให้วิธีชั่งน้ำหนัก เพื่อหาจำนวนทั้งหมดหรือใช้วิธีการอื่นใดในทำนองเดียวกันเพื่อให้ได้จำนวนที่ถูกต้องใกล้เคียงที่สุด

4. เมื่อได้รับแจ้งหรือตรวจพบว่ามีผู้นำจดหมายหรือไปรษณียบัตรส่งไปมานอกทางไปรษณีย์ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายดำเนินการดังนี้

4.1 ดำเนินการตรวจสอบโดยเร็ว

4.2 หากพบว่าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อมาตรา 6 หรือมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 จริงก็ให้ยึดจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์นั้นไว้แล้วทำการเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

4.3 ในกรณีที่เห็นว่าผู้กระทำความผิดจะหลบหนี ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองจับกุมตัวผู้กระทำความผิดทันที แล้วทำการนัดหมายเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเพื่อให้ส่งตัวผู้กระทำความผิดมารับการเปรียบเทียบปรับในวัน เวลา ตามแต่ละตกลงกัน ทั้งนี้ หากไม่สามารถดำเนินการให้เสร็จได้ในวันนั้น จำเป็นต้องเลื่อนไปทำต่อในวันรุ่งขึ้นก็ให้ผู้กระทำความผิดหาผู้มีหลักฐานที่รู้จักมาทำการรับรองไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีรายละเอียดและระบุจำนวนเงินที่เปรียบเทียบปรับอย่างสูงไว้ด้วย เพื่อให้สามารถเรียกฟ้องจากผู้รับรองได้หากผู้กรำทำความผิดหลบหนี

4.4 หากผู้กระทำความผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับให้ดำเนินการตามข้อ 14 แล้วยึดจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ดังกล่าวไว้ก่อน

5. การเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดให้ถือเกณฑ์ดังนี้

5.1 กรณีเป็นการกระทำฝ่าฝืนต่อมาตรา 6 ซึ่งมีความผิดตามมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ให้เปรียบเทียบปรับฉบับละ 10 บาท

5.2 กรณีเป็นการกระทำฝ่าฝืนต่อมาตรา 7 ซึ่งมีความผิดตามมาตรา 63 ให้เปรียบเทียบปรับฉบับละ 20 ปี

อนึ่ง การเปรียบเทียบปรับให้ใช้อัตราสูงสุดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 ดังกล่าวข้างต้นเพื่อเป็นการป้องปรามการลักลอบส่งจดหมายหรือ

ไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ หากผู้กระทำผิดไม่สมัครใจจะชำระเงินตามค่าเปรียบเทียบปรับจะขอไปชำระค่าปรับตามดุลยพินิจของศาลในคำพิพากษาก็ย่อมกระทำได้ตามข้อ 14

6. เมื่อได้มีการจับกุมจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์แล้วให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายดำเนินการดังต่อไปนี้

6.1 บันทึกปากคำผู้แจ้ง ผู้นำจับ หรือผู้จับกุมแล้วแต่กรณีตามเอกสารหมายเลข 1 เว้นแต่เป็นการจับกุมโดยเจ้าหน้าที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยให้ดำเนินการเฉพาะข้อ 6.2

6.2 บันทึกการสอบวนการเปรียบเทียบปรับผู้กระทำผิดตามรายละเอียดในเอกสารหมายเลข 2 ให้ครบถ้วนพร้อมทั้งถ่ายสำเนาบัตรประจำตัว/หนังสือเดินทางของผู้กระทำผิดแนบไว้ด้วย

6.3 เรียบเก็บค่าปรับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ตามจำนวนฉบับให้ครบถ้วนถูกต้อง

6.4 ให้ใช้ใบเสร็จรับเงิน (งบ.1) เป็นหลักฐาน โดย

6.4.1 ต้นฉบับ - มอบให้ผู้กระทำผิด

6.4.2 สำเนาฉบับที่ 1 - ส่งกองการบัญชีพร้อมใบพิสูจน์ยอดประจำวันสำหรับ ปท.(บพ-01)

6.4.3 สำเนาฉบับที่ 2 - ส่งให้สำนักงานการสื่อสารไปรษณีย์เจ้าสังกัด

6.4.4 สำเนาฉบับที่ 3 - ติดเล่มไว้เป็นหลักฐานประจำที่ทำการ

แล้วลงรับในใบพิสูจน์ยอดประจำวันสำหรับ ปท. ด้านเงินรับ (บพ-01.2) หมวดรายได้บริการไปรษณีย์ รหัส 41-0205 ค่าปรับจดหมายนอกทางไปรษณีย์

7. จดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ที่ได้ทำการเปรียบเทียบปรับตามข้อ 6 แล้วให้ดำเนินการเรียกค่าปรับไปรษณียกณฑ์ที่ไม่ได้ชำระค่าไปรษณียากรหรือชำระไม่ครบแล้วแต่กรณี โดยให้ผู้กระทำผิดผิดนัดตราไปรษณียากรตามอัตราที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยกำหนด (ค่าไปรษณียากรส่วนที่ขาด+ค่าปฏิบัติการปรับ) ทั้งนี้ หากเป็นจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ที่จับได้จากผู้กระทำผิดบนขบวนรถไฟที่เปิดที่ทำการไปรษณีย์รถไฟให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมรับฝากส่ง ณ ที่ทำการไปรษณีย์รถไฟเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่งด้วย แล้วให้เจ้าหน้าที่ผนักป้าย/ประทับตรา ยกข้อความ “จดหมาย/ไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์จัดการเปรียบเทียบปรับแล้ว” หรือข้อความอื่นในทำนองเดียวกันแล้วประทับตราประจำวันขีดฆ่าตราไปรษณียากรและนำเข้าสู่ทางไปรษณีย์เพื่อทำการนำจ่ายให้ผู้รับตามเจ้าหน้าที่ต่อไป

8. กรณีที่ผู้รับ/ผู้แทนของผู้รับประสงค์จะขอรับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ ณ สถานที่จับกุมก็ให้กระทำโดยให้เรียกเก็บเงินค่าปรับไปรษณียกณฑ์กรณีไม่ได้ชำระค่าไปรษณียากรหรือชำระไม่ครบเป็นเงินสดแล้วออกใบเสร็จรับเงิน (งบ.1) แยกเล่มต่างหากจากค่าปรับ

จดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์เป็นหลักฐานอีก 1 ฉบับแล้วมอบต้นฉบับให้ผู้รับ/ผู้แทนผู้รับไว้เป็นหลักฐาน สำเนาที่เหลือให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 6.4

สำหรับที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่รับเงินให้ลงรับในใบพิสูจน์ยอดประจำวันสำหรับ ปท. ด้านเงินรับ (บพ.-01.2) หมวดยาได้บริหาร ไปรษณีย์รหัส 41-0108 ค่าปรับปิดตราไปรษณียากรไม่พออัตรา

9. การขอรับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ ณ สถานที่จับกุมตามข้อ 8 ให้บันทึกรายละเอียด ชื่อ ที่อยู่ของผู้รับ/ผู้แทนของผู้รับดังกล่าวพร้อมทั้งรายละเอียดจำนวนจดหมายหรือไปรษณียบัตรทั้งหมดที่รับไปในบัญชีจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์และพัสดุไปรษณีย์ ณ ที่ทำการ (แบบ ป.51) แล้วให้ผู้รับ/ผู้แทนผู้รับลงนามรับมอบไป

10. ให้ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขที่ได้รับเงินค่าปรับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ทำการเบิกจ่ายเงินรางวัลให้แก่ผู้แจ้ง ผู้นำจับ หรือผู้จับกุมเป็นจำนวนร้อยละ 50 ของเงินค่าปรับ

การจ่ายเงินรางวัลให้แก่ผู้แจ้ง ผู้นำจับ หรือผู้จับกุมดังกล่าวข้างต้นให้ใช้ใบสำคัญจ่ายเงิน (บสค.60) โดยลงรายการว่า “ข้าพเจ้าได้รับเงินรางวัลนำจับจดหมาย/ไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ซึ่งจับได้จาก.....(ชื่อผู้กระทำผิด).....จำนวน.....ฉบับเปรียบเทียบปรับฉบับละ.....บาท รวมเป็นเงิน.....บาท คิดเป็นเงินรางวัลนำจับร้อยละ 50 เป็นเงินทั้งสิ้น.....(ลงในช่องจำนวนเงิน) บาท” โดยให้จัดส่งต้นฉบับและสำเนาฉบับที่ 1 (สีฟ้า) ไปกองการบัญชีพร้อมกับใบพิสูจน์ยอดประจำวัน สำหรับ ปท. (บพ-01) สำหรับฉบับที่ 2 (สีเหลือง) ส่งไปสำนักงานการสื่อสารไปรษณีย์เจ้าสังกัด สำเนาฉบับที่ 3 (สีชมพู) เก็บไว้เป็นหลักฐานประจำที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข

11. กรณีที่มีบุคคลหลายคนลักลอบนำจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ แม้ว่าจำนวนจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์นั้น เมื่อเฉลี่ยกับจำนวนบุคคลผู้ร่วมกระทำผิดแล้วจะไม่ขัดกับข้อ 1.1 ก็ตาม หากปรากฏหลักฐานว่าบุคคลเหล่านั้นสมคบกันกระทำความผิดก็ให้ทำการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายได้

12. กรณีที่ลูกจ้างของบริษัทหรือห้างร้านถูกจับฐานนำจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ เจ้าของหรือผู้จัดการบริษัทหรือห้างร้านนั้น ๆ จะมีความผิดด้วย ก็ต่อเมื่อปรากฏหลักฐานในการสอบสวนว่าเป็นผู้กระทำความผิดหรือร่วมกระทำความผิดด้วย หรือเป็นผู้ใช้ จ้าง วาน ให้ผู้ถูกจับกระทำความผิด

ถ้าผู้ค้าขายในรถไฟหรือเรือถูกจับฐานนำจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์ผู้
ที่ร่วมทำการค้าขายจะมีความผิดด้วย ก็ต่อเมื่อปรากฏหลักฐานในการสอบสวนว่าเป็นผู้กระทำผิด หรือ
ร่วมกระทำความผิดด้วย หรือเป็นผู้ใช้ จ้าง วาน ให้ผู้ถูกจับกระทำความผิด

13. กรณีที่ผู้ฝากจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์มีความผิดตามข้อ 5 จะต้อง
ถูกเปรียบเทียบปรับด้วยนั้น ถ้าผู้กระทำผิดยินยอมเสียค่าเปรียบเทียบปรับแทนผู้ฝาก ก็ให้รวมปรับจาก
ผู้กระทำผิด หากผู้กระทำผิดไม่ยินยอม ก็ให้เปรียบเทียบปรับผู้กระทำผิดฝ่ายเดียวก่อน และให้ส่งจดหมาย
จดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทางไปรษณีย์นั้นไว้ยังไม่ต้องผิดตราไปรษณียากร แต่ให้ส่งจดหมาย
หรือไปรษณียบัตรนั้นให้ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขต้นทางหรือที่ทำการไปรษณีย์กั้นที่คืนแล้วแต่กรณี
เปิดหาชื่อและตำบลที่อยู่ของผู้ฝากเพื่อจะได้มอบเรื่องให้ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขซึ่งเป็นภูมิลำเนาของ
ผู้ฝากดำเนินการเปรียบเทียบปรับผู้ฝากต่อไป เว้นแต่เป็นกรณีที่ผู้ฝากมีภูมิลำเนาอยู่นอกราชอาณาจักร
ให้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับจากผู้กระทำผิดเพียงมาตรา 63 กรณีเดียว

14. ถ้าผู้กระทำผิดไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับตามข้อ 5 หรือไม่ยินยอมชำระค่าปรับ
ไปรษณีย์ตามข้อ 7 ให้รับทำหนังสือส่งตัวผู้กระทำผิดพร้อมกับจดหมายหรือไปรษณียบัตรนอกทาง
ไปรษณีย์กับคำขอร้องให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมืองดำเนินการฟ้องผู้กระทำผิดต่อศาลทันที แต่ถ้าใน
ระหว่างที่พนักงานสอบสวนฝ่ายบ้านเมืองดำเนินการฟ้องศาลอยู่นั้น ผู้กระทำผิดกลับใจยินยอมให้
เปรียบเทียบปรับแล้ว ขอให้พนักงานสอบสวนฝ่ายบ้านเมืองส่งตัวผู้กระทำผิดให้ผู้ได้รับมอบอำนาจ
จากการสื่อสารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายเปรียบเทียบปรับแต่ทางเดียวตามนัยแห่งพระราชบัญญัติ
ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา 80

15. ให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยตามกฎหมายทำ
รายงานรายละเอียดเรื่องทั้งหมดเสนอไปยังการสื่อสารแห่งประเทศไทย ผ่าน สำนักงานการสื่อสาร
ไปรษณีย์เจ้าสังกัดตามเอกสารหมายเลข 3 เมื่อได้ทำการเปรียบเทียบปรับและจ่ายเงินรางวัลในการนำจับ
เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2536

อัศวิน เสาวรส

(นายอัศวิน เสาวรส)

ผู้ว่าการ การสื่อสารแห่งประเทศไทย

บันทึกปากคำ

ที่ทำการ ไปรษณีย์โทรเลข.....

วันที่ ..... เดือน..... พ.ศ. ....

ด้วยได้รับแจ้งจาก (นาย/นาง/น.ส.).....อาชีพ.....
 สถานที่ทำงาน.....บัตรประจำตัว.....
 เลขที่.....ผู้แจ้ง/นำจับ/จับกุม แจ้งว่ามีการลักลอบขนส่งจดหมาย/ไปรษณีย์บัตรนอก
 ทางไปรษณีย์อันเป็นการกระทำซึ่งขัดต่อพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477 มาตรา .....
 เมื่อวันที่ .....เดือน..... พ.ศ. .... เวลา ..... น. ณ .....
 โดยการนำเข้ามาทาง.....และในขณะที่พบการกระทำดังกล่าวพึงสังเกตได้ว่าเป็นการกระทำ
 โดย (มี/ไม่มี) เจตนา เนื่องจาก (เหตุผลประกอบ)

จึงได้ลงบันทึกไว้เป็นหลักฐานถูกต้องตามปากคำของผู้แจ้ง/นำจับ/จับกุม โดยถูกต้องแล้ว

ลงชื่อ .....
 (.....)

เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจ

ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
 (.....)

ผู้กระทำผิด

ลงชื่อ .....
 (.....)

พยาน

ลงชื่อ .....
 (.....)

พยาน

เอกสารหมายเลข 2

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เมื่อวันที่.....นาย/นาง/น.ส.....(ชื่อผู้แจ้ง/นำจับ/จับกุม).....
 โดยนำตัว/ได้มี นาย/นาง/น.ส.....(ชื่อผู้กระทำผิด).....อาชีพ.....
 ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
 ถิ่นหนังสือเดินทาง/บัตรประจำตัว.....เลขที่.....
 ออกให้ ณ ..... วันหมดอายุ.....
 ได้นำจดหมาย/ไปรษณีย์บัตรเข้ามาทาง.....เวลา.....น.
 จำนวน .....ฉบับ โดยสงสัยว่าเป็นการกระทำอันผิดต่อพระราชบัญญัติ ไปรษณีย์ พุทธศักราช 2477
 มาตรา..... จึงได้เปรียบเทียบตามมาตรา 61 ฉบับละ 10 บาท และ/หรือมาตรา 63 ฉบับละ 20 บาท รวมเป็น
 เงินทั้งสิ้น.....บาท ผู้กระทำผิดยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้ข้างท้าย
 นี้เป็นสำคัญ

ลงชื่อ ..... ผู้กระทำผิด
 (.....)

ลงชื่อ ..... เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจ
 (.....)

ลงชื่อ ..... ผู้แจ้ง/นำจับ/จับกุม
 (.....)

ลงชื่อ ..... พยาน
 (.....)

เอกสารหมายเลข 3

แบบรายงาน

ที่.....

ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรื่อง การเปรียบเทียบปรับจดหมายนอกทางไปรษณีย์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการสื่อสารไปรษณีย์เขต.....

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. สำเนาใบสำคัญจ่ายเงิน (บสค.60) เลขที่.....
  2. บันทึกปกคำ.....ฉบับ
  3. บันทึกการสอบสวนและเปรียบเทียบปรับ.....ฉบับ

ด้วย (นาย/นาง/น.ส.) .....เจ้าหน้าที่.....

ได้นำพบว่า (นาย/นาง/น.ส.).....อาชีพ.....

ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่.....

ผู้กระทำการรับ-ส่งจดหมาย/ไปรษณีย์บัตรนอกทางไปรษณีย์รวม.....ฉบับ ซึ่งสอบสวนแล้วพบว่ามี

ความคิดตามมาตรา 61 จำนวน ..... ฉบับและ/หรือมาตรา 63 จำนวน.....ฉบับ จึงได้ทำการเปรียบเทียบ

ปรับตามมาตรา 80 เป็นจำนวนเงินฉบับละ 10 บาทและ/หรือ ฉบับละ 20 บาท (ตามลำดับ) รวมเป็นเงิน

.....บาท ผู้กระทำความผิดยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ และเสียดำปรับแทนผู้ฝากส่ง/ผู้มอบให้นำส่ง

(กรณีในพระราชอาณาจักร) ซึ่งได้นำลงรับในใบพิสูจน์ยอดประจำวันของ ปท.(บพ-01) ประจำวันที่.....

เดือน..... พ.ศ. .... และได้จ่ายเงินรางวัลให้แก่ผู้นำจับร้อยละห้าสิบเป็นเงิน

.....บาท แล้วโดยใบสำคัญจ่ายเงิน (บสค.60) เลขที่ .....ลงจ่ายในใบพิสูจน์ยอด

ประจำวันของ ปท.(บพ-01) ประจำวันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... และ

จดหมาย/ไปรษณีย์บัตรดังกล่าวได้ส่งเข้าทางไปรษณีย์และ/หรือนำจ่าย (ผู้ส่ง/ผู้แทนผู้ส่ง/ผู้รับ/ผู้แทนผู้รับ) ไปเรียบร้อยแล้ว

แล้วเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ตำแหน่ง .....

เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายพรณทอง วนแสงสกุล
วัน เดือน ปีเกิด	16 มีนาคม พ.ศ. 2514
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	โรงเรียนการไปรษณีย์และโทรคมนาคม นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เนติบัณฑิตไทย
สถานที่ทำงาน	บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ฝ่ายกฎหมาย ทุ่งสองห้อง หลักสี่ กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	หัวหน้าส่วนวิชาการกฎหมายและระเบียบ

